

Četrtek, 26. avgusta 2004, št. 35, leto IX., ISSN 1408-0494, vsak četrtek, cena 550 SIT • 2,35 EUR • 36 HRK

DEMOKRACIJA

Ropov Rasputin v krilu

Marijana Kanduti je v uradu predsednika vlade Antona Ropa tiskovna predstavnik. Kot premierjeva dolgoletna tesna sodelavka ima nanj izreden vpliv. Bojijo se je tako uredniki v medijih kot ministri.

9 771408 049069

POLITIKA

Za sproščeno Slovenijo v rdečem Kopru

SLOVENIJA

LDS steguje lovke tudi po igralnicah

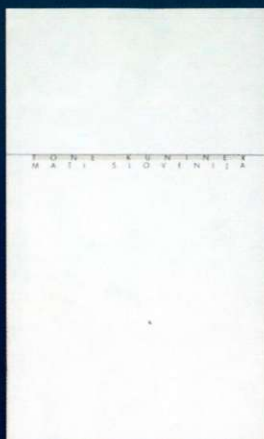
INTERVJU

Dr. Andrej Bručan
Zdravniki so Kebru obrnili hrbet

IZ ARHIVOV SLOVENSKE POLITIČNE POLICIJE

Komunistične tajne službe od njihovega nastanka do leta 1950, vključno z imeni njihovih vodilnih članov. 519 strani, 5.000 SIT

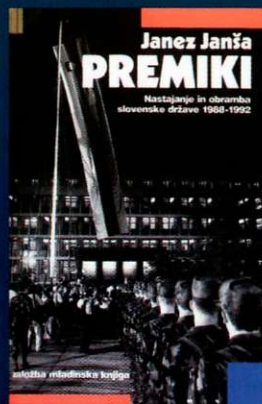
TONE KUNTNER MATI SLOVENIJA

Pesmi pesnika slovenske pomladi, tradicije, vrednot. 72 strani, 2.200 SIT

MILAN ZVER DEMOKRACIJA

Avtor je razčlenil koncepte demokracije v politični misli na Slovenskem v prvi polovici 20. stoletja. 254 strani, 4.400 SIT

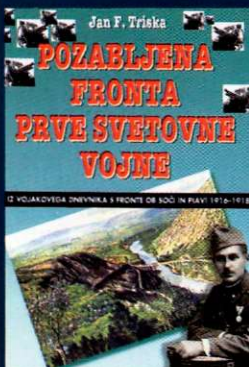
JANEZ JANŠA PREMIKI

Knjiga, ki je bila prodana že v več kot 61.000 izvodih. Nastajanje in obramba slovenske države 1988–1992. 363 strani, cena 2.200 SIT

JANEZ JANŠA OKOPI

Politični razvoj slovenske države do leta 1994. **Prodana je bila že v več kot 17.000 izvodih.** 309 strani, 2.200 SIT

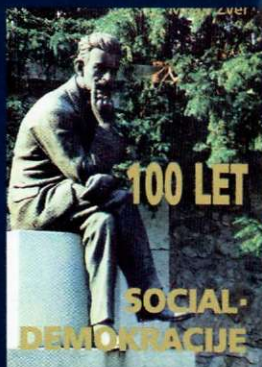
JAN F. TRISKA POZABljena FRONTA I. SVETOVNE VOJNE

Iz dnevnika češkega vojaka, ki se je udeležil bojev ob Soči in Piavi. 240 strani, 5.500 SIT

MILAN ZAJC, FRANCE KOZINA, FRANCE DEJAK UŠLI SO SMRTI

Poročila treh rešencev iz množičnega grobišča v Kočevskem rogu leta 1945. 244 strani, 3.906 SIT

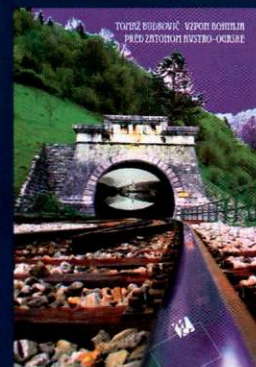
MILAN ZVER STO LET SOCIALDEMOKRACIJE

Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene vnovične oživitve konec prejšnjega stoletja. 125 strani, 2.200 SIT

VASJA KLAVORA PREDEL 1809

Avtor je šel po sledovih vojaških spopadov Napoleona in Francozov z Avstriji na Slovenskem leta 1809. 330 strani, 6.727 SIT

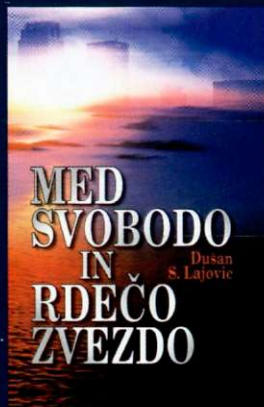
TOMAŽ BUDKOVIČ VZPON BOHINJA PRED ZATONOM AVSTRO-OGRSKE

Bohinj od marčne revolucije naprej, v času graditve proge in od njenega odprtja naprej. 231 strani, 5.500 SIT

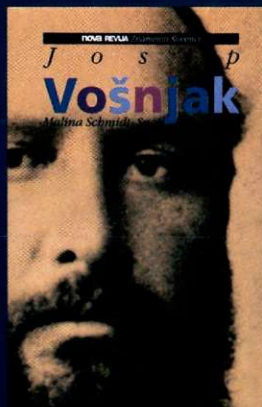
DIMITRIJ ŽILEVSKI OTOK BREZ MILOSTI

Informburojerci v jugoslovanskih komunističnih zaporih Stari Gradski, na Golem otoku, Sv. Grgurju in drugje. 256 strani, 3.996 SIT

DUŠAN S. LAJOVIC MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO

Avtobiografska pripoved iz časa druge svetovne vojne. Knjigi je dodan seznam so-delavcev Udbe. 347 strani, 6.200 SIT

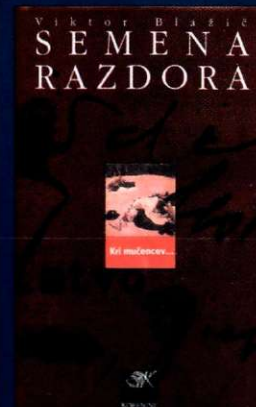
MALINA SCHMIDT-SNOJ JOSIP VOŠNJAK

Zdravnik, politik in književnik, predvsem pa rodoljub, ki je bil za svoj narod po potrebi tudi ognjevit taborski govornik. 292 strani, 11.400 SIT

PETRA SVOLJŠAK SOČA, SVETA REKA

Monografija slovenskega Posočja, ki na podlagi obsežnega arhivskega gradiva raziskuje razmere med italijansko okupacijo. 428 strani, 10.980 SIT

VIKTOR BLAŽIČ SEMENA RAZDORA

Komunistična partija je nevihtno vojno ozračje izkoristila za obračun z drugimi mislečimi in v ta okvir sodijo tudi politični umori. 196 strani, 6.770 SIT

Naj gre ta kelih ...

... mimo mene (nas), bi lahko rekli nekoliko svetopisemsko za željo vladajoče koalicije, da bi se čim prej znebila neprijetne interpelacije o delu in odgovornosti vlade Antona Ropa.

Od vložitve interpelacije konec julija teče polemika med opozicijo in pozicijo. V opoziciji izpostavljajo številne obljube, ki jih vladna koalicija ni izpolnila, v vladnih vrstah pa se hvalijo z domnevnimi dosežki in govorijo o sebi le najboljše. Vlada je na interpelacijo odgovorila z obsežnim poročilom. Celotno dogajanje je pretekli teden na tiskovni konferenci dobro opisal predsednik SDS Janez Janša: "Dokument, ki ga je vlada pripravila kot odgovor na interpelacijo, za nas ni pravi odgovor in tudi naslovljen ni tako. Predsednik državnega zbora bi tak dokument iz formalnih razlogov moral zavrniti. Poleg tega, da vlada ne odgovarja na vprašanja, ki so bila postavljena, beseda interpelacija že sama po sebi pomeni postavljanje vprašanj, je v tem poročilu nametano vse mogoče. V večini poglavij so navedene celo usmeritve za naslednje mandatno obdobje. Mi vlade o tem nismo spraševali, nič pa ne škodi, da so to naredili. Žalostno pa je, da je morala opozicija od vlade izterjati poročilo o delu vlade v iztekajočem se mandatu. Če bi vladi verjeli, da je res delala tako odlično, potem bi pričakovali, da bo sama od sebe pripravila takšno poročilo, in ne bi namesto odgovorov na vprašanje, zakaj nekatere obljube niso bile izpolnjene, v poročilo napisala novih obljub. Na teh nekaj sto straneh so tako znova spisane obljube za naslednja štiri leta. In tako je med zadevami, ki so našteje, da jih bodo naredili v naslednjih štirih letih, veliko zadev, za katere so obljubili, da bodo narejene že do konca tega mandata. Zaradi tega je za vladno koalicijo razprava o tem in polaganje računov neprijetno in vlada panika, da se približuje dan razprave. Če bi bilo res, kot je rekel predsednik vlade, da se veselijo razprave o tem, da bodo lahko predstavili svoje dosežke, potem bi to lahko naredili sami, ne da bi jih mi morali izzvati. Bili bi zainteresirani tudi za to, da bi bila razprava čim bližje

glasovanju, ne pa da bo čim bolj oddaljena od njega. Glasovanje bo 3. oktobra, in če je vlada dobro delala, mora biti zainteresirana za to, da bodo volivci o dobrem delu izvedeli v dneh čim bližje glasovanju. Če pa ni tako, bodo zahtevali sejo čim prej, in sicer takoj, ko bodo zidarji zapustili stavbo državnega zbora." Kot kaže, drži slednje; vlada ni tako prepričana o svojem dobrem delu, saj so njeni poslanci v državni zbor vložili zahtevo za sklic izredne seje, ki naj bi bila predvidoma v torek, kar pomeni, da si želijo, da bi bila razprava o vsebini interpelacije čim prej. V liberalni demokraciji pravijo, da želijo s tem preprečiti "politikanske namene" opozicije, ki po njihovem mnenju zavlačuje s sklicem seje, in njeno željo, da bi z razpravo tik pred volitvami odvrnili volivce od udeležbe na volitvah.

Razumljivo je, da si v LDS želijo razpravo o odgovornosti vlade čim prej, saj je neprijetna v vsakem primeru. Račune je neprijetno polagati, še težje opravičevati neizpolnjene obljube. Edino kar jim ostane, je hvaljenje samih sebe, kar pa je pogosto dvorezna zadeva, saj ljudje neradi poslušajo tiste, ki sebe preveč hvalijo, o čemer govorijo celo stari ljudski pregovori. Za vladajočo LDS je zato naslednji teden skrajni čas, da pride do seje, čeprav jim po drugi strani tudi to hodi narobe. Za prve dni septembra namreč načrtujejo programski kongres, na katerem naj bi predstavili prenovljeni program stranke za naslednja štiri leta. In lahko se jim zgodi, da bo predvolilni kongres ostal v senci očitkov o njihovi vpletenosti v korupcijo in klientelizem. Zato so panični. Poleg tega jih v slabo voljo spravljajo strokovnjaki iz Janševe "vlade v senci", ki jim z argumenti kvarijo idealno podobo stanja v Sloveniji, kakršno poskušajo "prodati" slovenskim volivcem.

Strah v vrstah liberalne demokracije pred nizko volilno udeležbo je v precejšnji meri upravičen, kar so pokazale evropske volitve. In to jim ni v prid, saj se je veliko ljudi, ki so prej volili liberalno demokracijo in Janeza Drnovška, zaradi razočaranja nad eldesom in njenim predsednikom Antonom Ropom od njih odvrglo. V teh tednih pred volitvami bi LDS nadvse potrebovala sedanjega umirjenega predsednika države, ki pa se politično verjetno ne bo opredelil. Rop, Golobč in Gaber prav gotovo niso ljudje, ki bi bili vaba za zmerne volivce ...

Prav gotovo pa bo LDS in združeno listo podprl nekdanji predsednik partije in slovenske države Milan Kučan, ki bo poskušal tik pred volitvami še enkrat aktivirati svojo staro komunistično-udbovsko mrežo, ki jo je vsa leta tranzicije skrbno vzdrževal in obnavljal, da bo ljudi podobno kot v preteklosti strašila pred "nevarnostjo prihoda desnice na oblast".

Metod Berlec

Za vladajočo LDS je zato naslednji teden skrajni čas, da pride do seje, pa čeprav jim po drugi strani tudi to hodi narobe. Za prve dni septembra namreč načrtujejo programski kongres, na katerem naj bi predstavili prenovljeni program stranke za naslednja štiri leta.

9 Thorez in Quisling

Nekdanji partijski predsednik Milan Kučan je v Baški grapi spet delil Slovence na komuniste in kolaboracioniste.

11 Kdo je prisluškoval

12 Ropov **Rasputin** v krilu

Nekateri poznavalci dogajanja v kabinetu predsednika vlade opozarjajo, da se nič v njem ne zgodi brez Ropove svetovalke za odnose z javnostjo Marijane Kanduti. Diplomirana inženirka kmetijstva naj bi bila v vladi močnejša od ministra, slepo naj bi jo ubogali uslužbenci Ropovega kabineta in nekateri uredniki medijev.

16 Za sproščeno Slovenijo

Zbor za republiko je z javno tribuno v Kopru v torek, 17. avgusta, končal z nizom javnih tribun s tematskim naslovom Narod v nacionalni državi: za Slovenijo enakih možnosti.

18 LDS steguje lovke tudi po igralnicah

22 Poplava trgovin

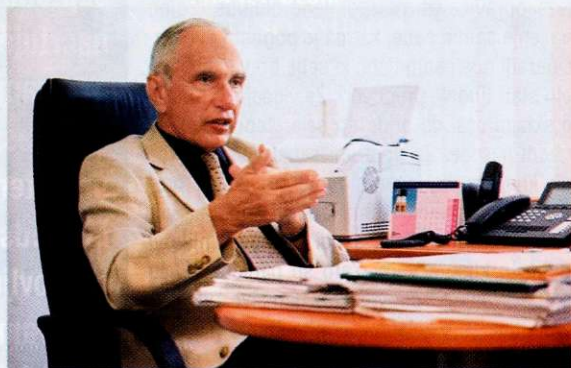
24 Kulturna **vojna**

31 Slovo Američanov?

Ameriškim vojakom se obeta najdaljnosežnejša sprememba v razporeditvi po svetu od konca hladne vojne. V naslednjih desetih letih bo iz ameriških baz v Evropi in Aziji odšlo 60 do 70.000 vojakov, z njimi pa še kakšnih 100.000 družinskih članov in civilnih uslužbencev. Mnogi se bodo vrnil domov, nekateri se bodo odpravili drugam: v vzhodno Evropo in morda na Srednji in Bližnji vzhod.

34 **Zdravniki so Kebro obrnili hrbet**

Pogovor z dr. Andrejem Bručanom

Način Kebrovega dela nikakor ni dober in posledica tega je, da so zdravniki ministru popolnoma obrnili hrbet. Ankete kažejo, da je povprečna ocena njegovega delovanja, ki so jo podali zdravniki, le 1,6 od 5 in kar 60 odstotkov vseh anketiranih zdravnikov je njegovo delo ocenilo z oceno 1.

42 "Premajhna **mržnja**"

56 Bronasta Urška

Zgodovina olimpijskih iger je vselej pisala najspektakularnejše življenjske zgodbe, ki so se srečno ali pa nesrečno razpletle.

Demokracija, p.p. 4315, SI - 1001 Ljubljana, obzorja@siol.net; telefon: 01-434-54-48 (uredništvo), 01-434-54-63 (tajništvo); faks: 01-434-54-62

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec; tehnični urednik: Bojan Jovan; novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Mihaela Praprotnik, Monika Maljevič, Barbara Kavtičnik, Gašper Blažič, Aleš Kocjan, Gjyle Vishaj, Mitja Volčanšek; kolumnisti: dr. Janez Juhant, dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič, dr. Ljubo Sirc, mag. Klemen Jaklič, Esad Babačić; stalni zunanji sodelavci: Esad Babačić, Igor Gošte, Miran Mihelič, Peter Colnar, Lovro Kastelic; Vera Ban (p.p. 1716); lektoriranje: Joža Gruden; skeniranje: Matej Šoper; prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper; realizacija: Nova orbita, d.o.o.; fotografija: Dane Kostrič (urednik), Reuters; tisk: Ma-tisk, d.o.o., Maribor; datum natisa: dan pred izidom; izhaja vsak četrtek; cena 550 tolarjev; izdaja: Nova obzorja, d.o.o.; direktor: Božo Predalič; naklada: 11.000 izvodov; TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka, d. d., Maribor, poštnina plačana pri pošti 1102. Fotografija na naslovnici: fotomontaža

Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik *Demokracija* med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: obzorja.narocnine@siol.net; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Strašenje s čistkami je zavajanje

Foto: D. Janež

S sekretarjem na notranjem ministrstvu in strokovnjakom za državno upravo dr. Gregorjem Virantom smo se pogovarjali o javni upravi in kadrovanju vladne koalicije.

Opozicija meni, da je v državni upravi veliko političnega kadrovanja s strani vladajočih strank. Se strinjate s tem?

V vrhnjih plasteh državne uprave, na občutljivih mestih, kot so državni sekretarji, direktorji najpomembnejših organov v sestavi ministrstev in vladnih služb, so vladajoče stranke poskrbele za zaposlitev politično lojalnih kadrov. V vrhu državne uprave so večinoma ljudje, ki podpirajo vladajoče stranke. Da ne bo nespornost: mnogi med njimi so sposobni in kompetentni in njihova politična orientacija jih ne diskvalificira kot profesionalcev, strokovnjakov in menedžerjev. Tudi novi sistem, ki ga je uveljavil zakon o javnih uslužbencih, končno izbiro med kandidati, ki prestanejo zahteven preizkus kompetenc pred načeloma neodvisno komisijo uradniškega sveta, prepušča ministru in vladi. Ta končna ali "osebna" izbira pa bo temeljila na osebnostnem in konceptualnem, v mnogih primerih pa, poznavajoč stanje politične kulture pri nas, tudi političnem, strankarskem ujemanju. Na nižjih ravneh je bilo političnega kadrovanja po moji oceni manj, je pa bilo. Z novo zakonodajo so možnosti za to manjše, saj je postopek javnega natečaja za sleherno uradniško mesto transparenten.

Ste avtor programa strokovnega sveta SDS za področje vlade in javne uprave. Do kakšnih sprememb bo prišlo v vrhu državne uprave, če bo ta stranka sestavljala vlado?

V programu je izrecno poudarjeno, da bo med kriteriji za kadrovanje na prvem mestu sposobnost. Veliko uradnikov na pomembnih mestih (direktorji organov v sestavi ministrstev, načelniki upravnih enot) ima petletni mandat brez možnosti predčasne zamenjave iz nekrivdnih razlogov; ta mandat bomo seveda spoštovali in tudi po preteku mandata gledali izključno na rezultate in kompetence, ne pa na politično orientacijo. Na mestih generalnih direktorjev (današnjih državnih sekretarjev) pa bo vlada izmed kandidatov, ki bodo

prestali zahteven postopek pod okriljem uradniškega sveta, imenovala osebe, katerih konceptualni pogledi bodo kompatibilni z vladno politiko, kar je nekaj povsem normalnega. Strašenje LDS s kadrovskimi čistkami v primeru menjave vlade je velika manipulacija. Tisti, ki poznajo moje delo v upravi, vedo, da na ljudi gledam pozitivno in da jih poskušam povezovati in motivirati za sodelovanje. Takšen pogled sem prelił tudi v program, ki ga je podprla SDS. V primeru menjave vlade torej ljudi v državni upravi ne bomo odganjali, temveč jih bomo spodbujali za čim boljše sodelovanje. Posloviti se bodo morali le tisti, ki ne bodo dosegali pričakovanih rezultatov.

Kako komentirate sprožitev postopkov za imenovanje generalnih direktorjev v več kot 15 direktoratih na ministrstvih?

Vsakomur je jasno, da ni prav, da minister, ki se mu mandat izteka, išče in postavlja vodstveno ekipo v ministrstvu za petletno obdobje, torej tudi za svojega morebitnega naslednika. Takšno ravnanje je preprosto v nasprotju z načeli politične kulture in kadrovskega menedžmenta. Odločitev ministrov, da sprožijo razpise, me je neprijetno presenetila in zanjo ne vidim pravega motiva. Zdi se mi, da to ravnanje izhaja iz nekakšnega "lastniškega" odnosa, ki ga imata LDS in ZLSD do državne uprave. Kot da tretjega oktobra ni volitev, kot da je vladavina sedanje vladajoče koalicije časovno neomejena. Posebej pa me je razjezilo sprenevedanje vodilnih predstavnikov LDS (Bandlja, dr. Gantarja, Golobiča, Ropa), ki se sklicujejo na zakon o javnih uslužbencih, ki sem ga pripravljaj skupaj s sodelavci. V tem zakonu nikjer ne piše, da se morajo imenovanja generalnih direktorjev opraviti pred volitvami, temveč v roku enega meseca po konstituiranju vlade po volitvah. Če bo prišlo do imenovanj pred volitvami, kar je teoretično mogoče, se bodo ob morebitni zamenjavi vlade novi ministri pač morali pogovoriti z generalnimi direktorji, ki jih bodo imenovali njihovi predhodniki, in ugotoviti, ali je sodelovanje mogoče. Če bo šlo za profesionalce, ki bodo želeli izvajati vladni program, ni videti ovire, sicer pa lahko nastanejo težave.

Aleš Kocjan

Ogrožena suverenost
(Stran 8)

Znana kandidatna
lista SDS
(Stran 10)

Bohinčev
"pobalinski" izziv
(Stran 14)

Obljuba na obljubo
(Stran 15)

Svoboden kot ptica
(Stran 26)

Zlata maska
(Stran 30)

Konec ljubljanskega
poletnega festivala
(Stran 39)

Sprehod po Edinburghu
(Stran 40)

Borovska vas
(Stran 44)

Savinjska dolina v srcu
(Stran 47)

Boj z močnejšim
(Stran 48)

Brez mentalitete
(Stran 55)

V ritmu duha
(Stran 58)

Skrivnosti njihove lepote
(Stran 60)

Kako so gradili
Belo hišo?
(Stran 62)

Žrtvovanje bataljona
v Dolomitih
(Stran 66)

Namerni tiskarski škrat

Pri Primorskih novicah so v številki, ki je izšla na dan, ko je v Kopru potekal Zbor za republiko, dogodek sicer napovedali, a so ga "prestavili" na naslednji dan. Namen tokratnega tiskarskega škrate je bil preprečiti prevelik obisk javne tribune v "rdečem" Kopru. Glede na to, da je bila dvorana nabito polna, obiskovalci tribune časnika očitno niso utegnili prelistati.

Šnopček

Pred kakšnim tednom je spodaj podpisani pokukal na manj znan spletni forum, na katerem se je nekdo glasno razburjal, ker je slovenska vlada zdaj menda obdavčila celo vodne vi-re. Nato se je oglasil neki proletarec in mu za-brusil, češ, saj si hotel demokracijo, pardon, ka-pitalizem, zdaj ga pa imaš. Takšna pripomba je avtorju teh vrstic seveda dala misliti in je sko-raj začel verjeti, da smo v socializmu živeli brez davkov, saj je bila samoupravna socialistična družba menda tako napredna in idealna, da pla-čevanje davkov sploh ni potrebno. Namesto te-ga smo raje plačevali prispevke za gradnjo brat-stva in enotnosti, česar ni bilo nikoli preveč. Da-jali smo prispevke za jugoarmado, ki nas je v zahvalo leta 1991 celo napadla, plačevali smo za nerazvite in skoraj tudi sami postali nerazviti ... Skratka, veliko slovenskega denarja je frčalo s severa na jug, kot da bi ga vsako jesen nosile ptice selivke. Toda le kdo bi si upal te prispevke poimenovati davki? Verjetno nihče.

No, nič čudnega, če so nam obdavčili zdaj še navadno vodo, saj je slovenska vlada že pred leti z obdavčitvijo prav posebne vrste vode, ki jo mnogi imenujejo ognjena, povzročila veliko sivih las marsikateremu pridelovalcu šnopsa. Nekateri jo uporabljajo za umivanje zob, drugi za čiščenje želodca. No, problem je v pridelavi tovrstne vode – če odštejemo Gorenjce, ki znajo spreminjati navadno vodo v ognjeno (podobno kot je Jezus spreminjal vodo v vino) s pomočjo lesene letvice (s katero porabnika ognjene vode lopnejo čez hrbet, da ognjena voda sploh kaj učinkuje), se morajo mnogi Slovenci za pri-delavo ognjene vode pošteno potruditi. Na pri-mer pobirati sadje, ga zmlati in namočiti v sodu ali kadi. Nič čudnega torej, da so naši finančni-ki ustanovili dve instituciji z zvencecma ime-noma SOD (Slovenska odškodninska družba) in KAD (Kapitalska družba). So že morali ve-deti, iz katere posode pride največ dobrega.

Toda z ognjeno vodo se ni igrati. Verjetno imajo prav iz tega razloga naši politiki raje vino, saj ga je težje zamenjati z vodo. Kajti če bi se naši poslanci nalivali z ognjeno vodo, Zmago pl. Jel-incič - Pištola zagotovo ne bi samo zletel s ceste, pa tudi Tone Anderlič ne bi samo obtičal s svo-jim avtom v snegu. Čeprav je tudi res, da se šnop-ček najbolj prileže v mrzlih zimskih dneh, še zlasti če ti ga prinese bernardinec v sodčku pod vra-tom. In si rečemo: Glej no, glej – človekov naj-boljši prijatelj. Pa kako lep pes ga nosi! Da pa se z ognjeno vodo res ne smemo hecati, dokazuje pri-mer ene od kandidat Mladega foruma na jesen-skih volitvah, ki naj bi bila po pričevanju nekate-rih študentov v svojih študentskih letih uprizar-jala orgije na račun Svetega pisma. Torej bo že držalo, kar pravijo naši dedje, da se namreč v ognjeni vodi skriva sam vrag, pa čeprav je le-ta največkrat rdeče barve ...

Gasper Blažič

Z DEMOKRACIJO NA MORJE

Demokracija tudi v hrvaških turističnih krajih

Spoštovane bralke in bralci, obveščamo vas, da boste v času poletnih počitnic **DEMOKRACIJO** lahko kupovali tudi v hrvaških obmorskih krajih (Istra, Kvarner in Dalmacija).

Uredništvo revije vam želi prijetno branje in lepe počitnice.

h-umor

diktafon

"Tudi sam sem plediral, da je pri umetniš-kem delu treba počakati, da se sploh vidi. Mislim, da je šlo v Sloveniji za nekakšne pre-ventivne reakcije, čeprav za filmom gotovo stoji tudi slab namen."

(Zunanji minister Ivo Vajgl se zaradi italijanskega filma Srce v jami, ki govori o partizanskih zloči-nih po koncu druge svetovne vojne na Primor-skem, ne razburja tako močno kot borci in ne-kateri komentatorji, ki iz njega, še preden so ga videli, delajo velike zgodbe.)

"Toliko nagrad, kot jih ima stari ... Hm ... Sta-novanje ima premajhno, da bi jih lahko vse postavil na vidno mesto!"

(Igralec Sebastjan Cavazza ne dvomi o igralskih dosežkih svojega očeta.)

"Zadnji regatni dan mi je vzel deset let življenja."
(Bronasti olimpijski jadralca Vasilij Žbogar je del svojega življenja zamenjal za medaljo.)

"... a ko bo prišel čas, da moja duša odpotu-je v druge sfere, bi še vedno rad videl, da odleti z letališča, imenovanega oder."

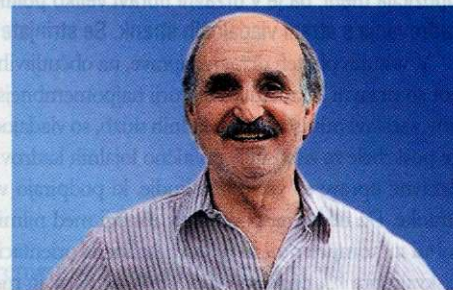
(Pevca Koli iz skupine The Drinkers bi najraje dušo izpustil kar med nastopom.)

"Gozdovom je čisto vseeno, kdo je v katas-tru vpisan kot njihov lastnik, kajti drevo je bitje, ki je samo svoje."

(Svetlani Makarovič je navsezadnje prav vseeno, če bodo gozdovi pristali v rokah "požrešne" Cerkve.)

"Ne trdim, da je katoliški model zakonske skupnosti in odnosov med žensko in moškim najboljši. Mislim pa, da zanj velja nekaj podobnega kot za demokracijo: od vseh režimov je še najmanj slaba."

(Teolog dr. Drago K. Ocvirk je vrgel rokavico tistim, ki očitajo Cerkvi, da idealizira zakonsko skupnost med možem in ženo.)

"Sedanja koalicija si zasluži našo podporo, seveda ob večji izvolitvi poslancev na listi DeSUS, če želimo uspeti s prizadevanjem ZDUS, da bi se regres za vse upokojujence v nekaj letih postopoma povišal na 70 do 75 odstotkov regresa zaposlenih in da bi se vdovske pokojnine uredile po zgledu EU."

(Predsednik ZDUS Vinko Gobec identificira DeSUS z ustanovo, ki jo vodi, in pri tem podpi-ra vladajočo nomenklaturu, ki je doslej že dosti-krat oškodovala upokojujence.)

"Ko ga pokličem, se mi vedno oglasi."

(Peter Vrisk, predsednik Kmetijsko-gozdarske zbornice in Združene zveze Slovenije, je presre-čen, ker se Anton Rop vedno oglasi na njegov telefonski klic.)

"Naši sodniki še vedno živijo v nekem svojem svetu, ki ne prenese soočenja z realnostjo."

(Drago Kos, nekdanji kriminalist in zdajšnji predsednik protikorupcijske komisije, natančno ve, o čem govori, sicer bi ga sodniki ob nezako-niti pridobitvi izpisa telefonskih pogovorov za novinarja Tomaža Ranca že zdavnaj "zašili".)

Preiskave verjetno ne bo

Preiskave o spornem nakupu operacijskih miz v Kliničnem centru ne bo. Tako je odločil zunajrazpravni senat ljubljanskega okrožnega sodišča, ki je zavrnil zahtevo za preiskavo, smo izvedeli pretekli teden. Za sporni nakup 38 miz, s katerim naj bi bil državni proračun oškodovan po nekaterih informacijah za 600 milijonov tolarjev, po drugih za 300, tako očitno ne bo odgovarjal nihče. Kriminalisti so dokaze kaznivih dejanj zbirali več kot tri mesece in od sodišča pričakovali sklep o uvedbi dodatne preiskave, na podlagi katere bi vložili tožbe zoper Primoža Rodeta, nekdanjega generalnega direktorja, ki je zaradi afere odstopil, njegovega pomočnika Janeza Zajca, Slavka Marolta, nekdanjega tehničnega direktorja, in Gregorja Cerkvenika, nekdanjega svetovalca strokovnega direktorja. Ko so kriminalisti prijave poslali na državno tožilstvo, je to potrebovalo kar šest mesecev za pripravo ovadb, nato pa je okrožno sodišče zavrnilo zahtevek za preiskavo, ki je t. i. predhodnica pred vložitvijo tožbe. Na sodišču so pojasnili, da tožilec Borut Markošek v opisu ni navedel vseh zahtevanih elementov kaznivega dejanja. Senat naj bi bil presodil, da dejanje, kot ga je opisal državni tožilec, v delu, ki osumljencu Rodetu očita storitev kaznivega dejanja zlorabe položaja in pravic, ni kaznivo. Tožilec naj ne bi bil navedel niti konkretnih okoliščin, iz katerih

Za sporen nakup 38 operacijskih miz očitno ne bo nihče odgovarjal.

izhaja utemeljeni sum. Poleg tega so nekatere trditve tožilca pavšalne, kot je na primer višina premoženja, pri kateri ni jasno, kako je tožilec prišel do nje. Tožilec je vse navedbe sodišča zavrnil, Franc Mazi iz generalnega državnega tožilstva pa je krivdo za zavrnitev tožbe prevzel na sodišče, saj naj bi bilo to zahtevalo dokaze, ki bi jih dala šele preiskava. Tožilstvo se je na sodbo Okrožnega sodišča v Ljubljani pritožilo in menda zahteva uvedbo preiskave. Kaj se bo dejansko izcimilo iz tega, je težko reči, dejstvo pa je, da je bil nakup operacijskih miz politično motiviran in očitno bodo tudi odločitve pravosodne veje oblasti politične.

V. K.

modrosti tedna

“Koliko individualnih poslovnih organov pa je do zdaj že odškodninsko odgovarjalo? /.../ Kolikokrat se je reagiralo na zlorabo podjetja za osebne koristi? Na koncu gre v stečaj, tisti, ki je firmo zlorabil, pa izplava s koristjo. To je vprašanje pravne kulture. Spregled pravne osebnosti je težka odločitev in sodnike je strah zaostrenega odločanja.”

(Nekdanji ustavni sodnik dr. Lojze Ude)

•••

“Povsem narobe so lansirali bipolarnost in protislovnost Zbora za republiko in Foruma 21, zato da bi naivni ali pa zrežirani komentatorji mislili, da sta pravzaprav eno in isto. Potem bi ponudili partijski podmladek LDS kot tretjo možnost.”

(Urednik in publicist Aleksander Zorn)

Medalja za medaljo

Slovenski športniki na olimpijskih igrah v Atenah so pokazali, česa so zmožni. Potem ko smo povsem nepričakovano dobili prvo olimpijsko medaljo, bron judoistke Urške Žolnir, smo upali še na kakšno. In to se je tudi zgodilo. Drugo odličje za Slovenijo sta dobila Iztok Čop in Luka Špik, ki sta v dvojcu brez krmarja priveslala Sloveniji srebrno medaljo. Rezultat Čopa in Špika je še toliko bolj razveseljujoč, ker jima je uspelo premagati oziroma prehiteti prva favorita sezone, italijansko dvojico. Ko smo se veselili druge olimpijske medalje za Slovenijo, smo že upali na tretjo. In upanje se je uresničilo. Jadralac Vasilij Žbogar je v laserju osvojil bronasto kolajno. “Šampanjec bo tekkel v potokih, saj sem izpolnil svoj največji cilj v karieri,” je, potem ko je v rokah držal bronasto medaljo, dejal Vasilij Žbogar, ki si je že postavil visoke cilje v nadaljevanju kariere, saj bi rad zmagal na svetovnem prvenstvu, osvojil kakšno od velikih regat in si prislužil še kakšno odličje. Za četrto medaljo Sloveniji v Atenah pa je poskrbela najboljša slovenska atletinja v teku na 800 metrov Jolanda Čepлак. Domača javnost je od nje veliko pričakovala. Seveda upravičeno, saj je bila atletinja dobro pripravljena in je veljala za eno od favoritinj. V finalnem teku je imela več tekmič, največja med njimi pa je bila prav gotovo Mozambičanka Maria Mutola. In prav slednjo je Čepлакova premagala. Vse do zadnjih sto metrov pred ciljem je kazalo, da ne bo nič s slovensko medaljo, saj je bila Čepлакova povsem v ozadju. A imela je dovolj moči, da je v finišu prehitela

Čepлакova je pritekla Sloveniji četrto medaljo.

tekačice pred seboj in skozi cilj pritekla kot tretja. Slovenci smo tako lahko naredili še eno črtico na seznamu dobljenih medalj.

M. P.

Ustanovljena Zveza seniorjev NSI

Minuli petek je v dvorani ZZZS v Ljubljani potekal ustanovni zbor Zveze seniorjev Nove Slovenije, katere cilj je delovanje v prid upokojujencem in starejšim. Ustanovnega zbora so se udeležili člani, članice in simpatizerji NSI, ki bi radi z osebno zavestjo in delom pomagali izboljšati sedanje slabe

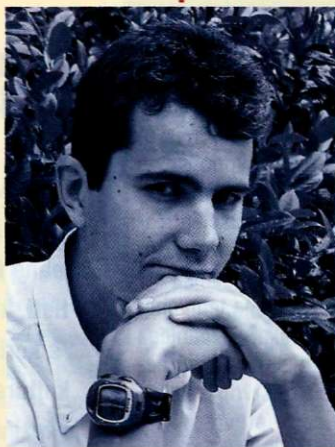
družbene in politične razmere starejših državljanov in državljanek. Ti bodo zdaj z njeno pomočjo lažje uveljavili svoje potrebe, interese in predloge. Stališče NSI namreč je, da so se razmere na tem področju v zadnjem času močno poslabšale. Vlada, kot menijo v NSI, ta segment prebivalstva obravnava samo kot množico posameznikov, ki jim lahko poljubno krči pravice iz zdravstvenega, invalidskega in pokojninskega zavarovanja, za katere so plačevali skozi vso svojo delovno dobo in jih pošteno zaslužili. V NSI so prepričani, da je sedanja vlada predvsem s spremembami načina

usklajevanja pokojnin zelo poslabšala položaj upokojujencev, zato se po njihovem mnenju vsak upokojenec po koncu mandata sedanje vlade upravičeno sprašuje, kako je uresničila svoje predvolilne obljube, da se bodo pokojnine večale skladno s povprečnimi plačami zaposlenih, saj so v resnici zaostale za več kot 6 odstotkov za rastjo povprečnih plač. V Zvezi seniorjev NSI obljublja, da bodo ves čas skrbno pazili, da se bodo pravice upokojujencev in starejših ljudi spoštovale in da se bodo predvolilne obljube, ki bodo dane, tudi uresničile. Kdo bo predsednik zveze, za zdaj še ni znano, saj ga bodo člani izvršilnega odbora zveze izvolili na svoji prvi redni seji, ki bo predvidoma prihodnji mesec.

M. P.

Zveza seniorjev NSI bo skrbela za upokojujence in starejše.

Ogrožena suverenost

Obmejni incidenti na območju Piranskega zaliva so se prelevili v poletno stalnico. Ob izteku sezone je za vnovični incident poskrbel "borec za južno mejo" Joško Joras, ki so ga pri poskusu, da bi s tovornjakom prepeljal gradbeni material prek mejnega prehoda Sečovlje-Plovanija na svoj dom, hrvaški cariniki ustavili in zahtevali plačilo carine, čeprav je material vozil na svoj dom, ki leži na slovenskem ozemlju. Jorasova hiša stoji namreč v Mlinih, enem izmed spornih zaselkov na levem bregu Dragonje, ki si jih Hrvaška lasti kljub dejstvu, da meja še ni določena. Pot do hiše pa poteka prek mejne točke z našo južno sosedo.

Preteklo soboto je Joras zaradi ravnanja hrvaških organov izvedel protest, s katerim je omenjeni prehod zaprl za dobro uro, saj je na cesto na mostu čez Dragonjo postavil nekaj lesenih tramov. Na dogodke, ki so polnili časopisne strani, se je odzval tudi notranji minister Rado Bohinc s pismom svojemu hrvaškemu kolegu Mlinariću, v katerem je ocenil ravna-

metu in sodelovanju, je letos splaval po vodi. Dogovor o meji na morju je tako po vstopu Slovenije v EU videti celo bolj oddaljen kot pred njim. Če pustimo na strani pretirane in včasih kar komične, čeprav načeloma upravičene Jorasove izpade, s katerimi sebi in SLS, katere član je, nemara dela

Slovenska država bo 59 mesecev sama plačevala vse na novo zaposlene delavce v Revozu.

veliko predvolilne publicitete, je vprašanje južne meje in izhoda Slovenije na odprto morje ključnega pomena za nacionalno suverenost. Tega se slovenska vladajoča elita v vseh letih od osamosvojitve do danes ni resnično zavedala, sicer ne bi popuščala vsem enostranskim potezam hrvaških oblasti. Začelo se je s postavitvijo nadzornih točk na Dragonji, ki so jih naši sosede razumeli kot fiksiranje in dokončanje meje, čeprav je meddržavni dogovor predvideval nadzorne točke začasnega značaja. Potem je tu vprašanje Savudrije, ki po katastrofi meji sodi v piransko občino in s tem v Slovenijo, ter slovenskih vi-

Kozarec čistega vina

Matej Lahovnik, komaj nekajmesečni minister za gospodarstvo, je kmalu po imenovanju kot svoj največji uspeh štel podpis pogodbe s francoskim Renaultom. Po tej pogodbi je vlada novomeškemu Revozu, ki je Renaultova hčerinska družba v Sloveniji, brez vsakršnega javnega

ki nikakor ne velja za opozicijskega ekonomista, v istem intervjuju ugotovil, da je vladno darilo Renaultu veliko. Za vsako od 700 novih delovnih mest bo Slovenija plačala 57.142 evrov, kar ob povprečni brutoplači 232 tisoč tolarjev v tej dejavnosti pomeni, da bo Slovenija natančno 59 mesecev

razpisa dodelila 10 milijard tolarjev, kar znese 40 milijonov evrov. Pred slabima dvema tednoma pa je dr. Jože Mencinger, izkušeni ekonomist in rektor ljubljanske univerze, to pogodbo označil kot nedopustno in nerazumno. Spomnimo se, da je vladni predsednik Anton Rop podpis pogodbe napovedoval in pred poslanci (in celotnim televizijskim občinstvom) pomahal z velikim uspehom, ki ga je dosegla vlada in predvsem on sam. Podpis naj bi Sloveniji prinesel več sto novih delovnih mest, kar naj bi bil po Ropovih besedah ob sto tisoč brezposelnih velikanski uspeh. Tudi njemu je dr. Mencinger nalil čistega vina, ko se

sama plačevala vse na novo zaposlene delavce v Revozu. S tem pade v vodo vsa "pamet" Antona Ropa, ki se je vehementno ponašal z velikim uspehom.

Vsak, ki pozna Novo mesto in Dolenjsko, ve, da ima dr. Mencinger v tem primeru prav. Mesto samo od Revoza, razen delovnih mest, dejansko nima veliko. Plače so razmeroma nizke, Revoz v nasprotju z domačo Krko, tovarno zdravil, ni pripravljen sponzorirati skoraj ničesar. Tudi dobiček Revoza ni velik, poznavalci pravijo, da se večina tega prek transfernih cen odlije k lastnikom v Francijo. Nove zaposlitve, ki jih Revoz ponuja, niso takšne, da bi "padali dol". Ob zadnjem razpisu so iskali 400 zaposlenih, ki bodo delali samo v nočni izmeni, za to bodo skupaj z dodatki prejeli po 130 tisoč tolarjev netoplače, pogodbe o zaposlitvi bodo skepali le za določen čas šestih mesecev. Ob vsem tem ni zanemarljivo, da ne zaposlujejo starejših od 40 let, zdravstveno stanje pa mora biti brezhibno. Iščejo torej najboljše, zaposleni v Revozu pa pravijo, da iščejo dobesedno človeške robote. Kaj ob tem pomeni še zaposlitev za določen čas in koliko denarja bo tu primaknilo ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, ostaja seveda neznanka. Veliko je torej nedorečenega in velika škoda je, da se dr. Mencinger ni oglasil že prej. Po točki zvoniti je namreč prepozno!

Vida Kocjan

Iz ljubljanskih foteljev je težko razumeti, da je nadzor nad Piranskim zalivom za ribiče pomemben.

nje hrvaških carinikov kot nedopustno, a spet so bile to le besede.

Pred izbruhom vnovične "afere Joras" so letošnje poletje dvigovali politično temperaturo tudi hrvaški ribiči iz Umaga, ki so v začetku meseca ribarili v slovenskih vodah, potem pa je na slovensko območje prišla tudi hrvaška policijska patrulja, ki je slovenske ribiške ladje opozorila, naj bi bili v hrvaških vodah. Tudi podpis dogovora o podaljšanju veljavnosti kodeksa obnašanja ribičev med izvajanjem ribolova, ki naj bi ga sprejela stalna mešana komisija za izvajanje slovensko-hrvaškega sporazuma o maloobmejnem pro-

kendov na hrvaški strani. Še dogovor o skupnem nadzoru nad Piranskim zalivom in hkratnem prostem gibanju ribičev z obeh strani je zaradi hrvaške samovolje dejansko ogrožen.

Slovenske oblasti so vse hrvaške posege, tako tiste, ki so prekoračili dogovore, kot tiste, ko so status quo uporabili v svojo korist, mirno sprejele. Iz ljubljanskih foteljev je namreč težko razumeti, da sta nadzor nad Piranskim zalivom in njegova uporaba za slovenske ribiče življenjskega pomena. Izhod v mednarodne vode pa je ne glede na zgodovinske argumente, ki so na naši strani, suverena pravica Slovenije kot morske države.

Mitja Volčanšek

je spraševal, ali bi Renault nove avtomobile brez vladne subvencije res delal drugje, in ugotovil, da najbrž ne. Novomeški Revoz sodi namreč med najdonosnejše Renaultove tovarne prav zaradi delavcev. Zato je dr. Mencinger ugotovil, da je bilo darilo vlade francoskemu Renaultu povsem odveč. Izjave priznanega ekonomista bi utonile v pozabo, če nanje pretekli teden ne bi spomnil Janez Janša, predsednik SDS. V LDS so pohiteli in javnost zasuli s floskulami, da je Janša proti delavcem, da deluje v njihovo škodo in podobno. Janša ne bi bil Janša, če ne bi že naslednji dan na tiskovni konferenci spomnil, da je dr. Mencinger,

Dr. Ljubo Sirc

Thorez in Quisling

Quisling je bil bolna duša in je postal norveški firer, šele ko so nacisti deželo podjarmili. Maurice Thorez je nasprotno pozval francoske vojaške, naj dezertirajo, brz ko se je vojna začela. To je storil po Stalinovem ukazu in je k njemu tudi zbežal, ko so ga francoske oblasti hotele aretirati kot izdajalca. Hitler je bil po sklenitvi pogodbe med Molotovom in Ribbentropom pač sovjetski prijatelj, medtem ko so bili Francozi in Britanci razredni sovražniki.

Ne samo to, Stalinova vojska je hkrati s Hitlerjem vdrla na Poljsko in v Baltik ter po Stalinovem ukazu začela moriti poljske oficirje, ki so se bojevali proti Hitlerju. Ko se je nacistična vojska obrnila na Zahod, je uživala polno gospodarsko in politično podporo Sovjetske zveze. Slovenski komunisti so v tem času demonstriali za "mir" in proti francosko-angleskemu imperializmu. Tako ravnanje je bilo pokvarjeno in noro, saj je pripravljalo pogubo ne samo za Jugoslavijo, temveč tudi za Sovjetsko zvezo. Poslušamo očitke, da so zahodni zavezniki pustili Sovjetsko zvezo, ali kot so takrat vabljivo govorili, Rusijo krvaveti dve leti, preden so se izkrcali v Normandiji. Stalin ni samo "čakal" dve leti, marveč je dejansko podpiral Hitlerja, da je lahko počistil Zahodno Evropo, in se nato obrnil proti njemu. Vsi smo bili pretreseni sprčo ogromnih ruskih žrtev, toda teh žrtev ne bi bilo, če se ne bi Stalin spajdašil s Hitlerjem, k čemur ga je spodbujal marksizem z naukom, da so svobodne demokratične države razredni sovražniki.

Titovi komunisti so bili prav tako sprijeti. Namesto da bi začeli boj proti okupatorju skupaj z drugimi, ko je Jugoslavija padla, so po Djilasovem pisanju delali načrte, kako bi napadli četnike, ko so se začeli zbirati v gorah. Šele 22. junija 1941 je postal boj proti Nemcem strašna nu-

ja, ko se je bilo treba bojevati ne glede na žrtve. Pa se je ta nuja konec leta 1941 sprevrgla v razredno vojno, ko je bilo treba predvsem pobijati nasprotnike komunizma doma, dasi je to škodilo odporu proti nacistom. Ne smemo nadalje pozabiti, da so se Koča Popović, Milovan Djilas in Vlado Velebit pogajali z Nemci za premirje, da bi se titovci lahko dočela posvetili pobijanju četnikov. Nemcem so tudi obljubljali, da bodo vrgli Angleže v morje, če se izkrcajo v Dalmaciji. Vsekakor vzoren boj proti okupatorju. Kot vzoren boj je primereno omeniti, kaj se je zgodilo ob poljski vstaji poleti 1944 v Varšavi. Ker Stalin ni želel, da bi poljska domača vojska, ki se je bojevala vsa leta, očitno pripomogla h končni osvoboditvi, se je sovjetsko vojaštvo pred Varšavo ustavilo in omogočilo, da so Nemci pobili 200.000 Poljakov.

Ne glede na to v Sloveniji niso bili samo komunisti in tisti, ki so jih komunisti prisilili v kolaboracijo. Bili so številni partizani, ki so jih komunisti pokončali, na primer fantje, ki

njih je bil Titov oficir za zvezo Partonici (kasneje veleposlanik v Tokiu), ki je pazil, da Jugoslovani niso mogli nikamor brez komunističnega dovoljenja. Na srečo je de Gaulle kmalu odpravil komunistično strahovlado in sem lahko šel v Marseile in Dalmacijo. Beseda strahovlada ni pretirana, ker so kot pri nas komunisti v Franciji morili. Res je, da so tudi redne oblasti pod de Gaulleom kaznovala kolaboracijo, toda na smrt je bilo redno obsojenih kakih 350 ljudi, medtem ko komunističnih množičnih pokolov kulturni Francozi niso mogli dovoliti. Zanimivo je seveda, da so leta 1944 francoski komunisti pisali po zidovih "Thorez à Paris!", s čimer so pritiskali na de Gaulle, naj francoskega izdajalca pomilosti, da se bo lahko vrnil iz Moskve v Francijo.

Vse to Milan Kučan dobro ve, saj so ga njegovi pokrovitelji in predhodniki, kot sta bila Maček in Ribičič, nedvomno poučili, da je ubijanje in varanje ne samo dovoljeno, marveč zaukazano, kadar gre za komunistično oblast. Opravičilo za ko-

Komunistično podpiranje Hitlerja je pač najusodnejša kolaboracija v škodo njim samim, kasnejše pobijanje zavezniških ljudi pa nizkotno. Končni rezultat je le, da so pod komunisti vse države očitno zaostale za svobodnimi državami.

jih je Mitja Ribičič dal pobiti na Pohorju in drugi komisarji vsepovsod, ali primorski padalci iz Afrike, ki jih je Oznal pobila po vojni. Ali te in njihove družine Kučan prišteva k svojim privržencem? In kaj tisti, ki nas komunisti niso pobili?

Kam nekdanji predsednik Kučan uvršča prostovoljce, ki so jim komunisti preprečili, da bi vstopili v NOV po sporazumu Tito – Šubašić? Sam sem se leta 1944 vračal iz Švice v Jugoslavijo. Nič hudega sluteč sem se napotil prek Visoke Savoje z uradnimi francoskimi priporočili. Toda Savojo so imeli v rokah komunisti in ti so me nemudoma aretirali. Zakaj? Pri

munistično nemoralo je pač, da bo komunistična oblast prinesla blaginjo, kakršne svet še ni videl.

Takšno komunistično pletenico se je seveda izkazalo za slepilo, skregano s pametjo. Komunistično podpiranje Hitlerja je pač najusodnejša kolaboracija v škodo njim samim, kasnejše pobijanje zavezniških ljudi pa nizkotno. Končni rezultat je le, da so pod komunisti vse države očitno zaostale za svobodnimi državami. Pošteno bi bilo, če bi Milan Kučan priznal, da je tako, namesto da prek Forumu 21 ponuja svojo modrost še naprej. Če se že Kučan ne more spametovati, bi se morali vsaj Slovenci.

Nekdanji partijski predsednik Milan Kučan je v Baški grapi spet delil Slovence na komuniste in kolaboracioniste. Neki premetenec je nato ironično predlagal, naj bi postavili spomenik Quislingu. Kaj če ne bi raje začeli s spomenikom Mauriceu Thorezu, generalnemu sekretarju KP Francije!

Znana kandidatna lista SDS

Na ptujskem gradu se je v soboto sešel svet SDS. Na seji so člani razpravljali o aktualnih političnih vprašanjih in potrdili kandidatno listo za oktobrske državnozborske volitve.

Po seji je največ zanimanja novinarjev in javnosti veljalo imenom kandidatov, ki bodo na listi SDS nastopili na oktobrskih državnozborskih volitvah, vendar pa le-teh v soboto stranka novinarjem ni želela razkriti. Predstavili so jih šele na torkovi tiskovni konferenci. Na listi je poleg večine članov sedanjega ožjega vodstva stranke veliko imen iz preostalega političnega in družbenega življenja. Izmed slednjih so na listi v skladu z nekaterimi napovedmi nekdanji zunanji minister Dimitrij Rupel (kot je znano, je Rupel pred kratkim v parlamentu prestopil v poslansko skupino SDS), nekdanja poslanka SNS Polonca Dobrajc, dosedanja poslanec SMS Bogomir Vnučec, kulturnik in vodja štaba Barbare Brezigar na zadnjih predsedniških volitvah Vasko Simoniti, nekdanji direktor Elesla Vitoslav Türk, Večerov

novinar Miro Petek, nekdanja najlepša Slovenka Maša Merc ter študentka teologije in TV-voditeljica Eva Irgl.

Prav tako kot med kandidati iz širšega slovenskega političnega in družbenega življenja ni večjih presenečenj niti med člani ožjega vodstva, ki bodo kandidirali na volitvah. Tako na listi poleg predsednika SDS in predsednika sveta stranke, Janeza Janše in Milana

Zvera, najdemo večino dosedanjih pa tudi enega nekdanjega poslanca stranke. Izmed sedanjih bodo kandidirali vodja poslanske skupine France Cukjati, Pavle Rupar, Jože Tanko, Jožef Jerovšek, Rudolf Petan, Franc Pukšič, Franc Sušnik, Bogomir Zamernik, Branko Kelemina in Andrej Vizjak, od nekdanjih pa Bogomir Špiletič. Na listi je tudi član stranke Branko Grims.

Svet SDS je na Ptujju dokončno potrdil kandidate za oktobrske volitve.

Kot je po sobotni seji sveta SDS dejal predsednik stranke Janez Janša, je pri izbiri kandidatov za listo osebno opravil več kot sto pogovorov z vsemi strankinimi kandidati in posameznimi lokalnimi odbori, kar je v veliki meri pripomoglo k temu, da enotnost pri izbiri kandidatov v stranki še nikoli ni bila tako visoka kot letos. Nasploh je Janša ocenil, da ima lista velike možnosti za zmago SDS na bližnjih jesenskih državnozborskih volitvah. "Stanka še nikoli doslej ni imela tako močne kandidatne liste kot letos, saj jo ob številnih markantnih imenih označuje tudi nadpovprečno visoka izobrazbena struktura potrjenih kandidatov. Ta v povprečju nekoliko presega šesto izobrazbeno stopnjo," je dejal Janša. Nekoliko manj so v stranki zadovoljni s številom kandidat, ki so bile uvrščene na listo. Slednje je po Janševem mnenju predvsem posledica dejstva, da je bilo treba pri izbiri kandidat upoštevati možnosti za dejansko izvolitev, zato pa je predsednik SDS toliko bolj zadovoljen z dejstvom, da imajo njihove kandidatke realne možnosti, da v parlamentu dobijo poslanska mesta. **A. K.**

Razkazovanje v Velenju je motilo vreme

Ob Velenjskem jezeru so se pretekli konec tedna (v soboto) na 17. VIP TURNIRJU v tenisu, ki ga organizira podjetje M Club, vnovič pomerili nekateri pomembni možje iz slovenske politike iz gospodarstva.

Tako so bili tam minister za okolje in prostor Janez Kopač, minister za delo, družino in socialne zadeve Vlado Dimovski in minister za evropske zadeve Milan M. Cvikl. Na turnirju ni bilo mogoče prezreti predsednika SNS Zmaga Jelinciča, ki je v Velenju prišel s svojim vedno lepo počesanim Sašom Pečetom. Tam je bila tudi Jelincičeva najnovejša pridobitev in strankin kandidat za poslanca na skorajšnjih parlamentarnih volitvah novinar Janko Šopar, manjkal pa ni niti nekdanji minister za pravosodje Ivo Bizjak, ki s športom nima sreče. Ko je namreč pred leti kolesaril, je hudo padel in se poškodoval.

Čeprav je bila vrsta izvoljenih

predstavnikov ljudstva dolga in eminentna, ob vsem skupaj vendarle ni bilo mogoče prezreti, da so tokrat na turnirju manjkale nekatere najvišje glave, ki se so v preteklosti turnirja redno udeleževale. Tako na turnirju ni bilo predsednika vlade in dolgoletnega glavnega udeleženca turnirja Antona Ropa

(kot je dejal pozneje, ga je menda žena pregovorila, naj gresta raje veslat po Krki). Prav tako ni bilo nekdanjega predsednika države Milana Kučana (raje se je na Braču posvečal svojemu vnuku) ne sedanjega predsednika Janeza Drnovška, ki vedno rad odigra kakšno partijo tenisa. Kakšen je pra-

vi razlog, da ni bilo ne Drnovška in ne Ropa, ne vemo, za Kučana pa verjetno nima smisla, da zaradi turnirja pride z dopusta; mogoče pa sta ugotovila, da turnirji vipovcev nimajo nobenega posebnega smisla. Samo spomnimo se turnirjev, ki so jih v režiji Cirila Ribičiča, potem ko so na Hrvaškem oblasti znova prevzeli nekdanji komunisti, prirejali v Sloveniji in na Hrvaškem. Takrat smo lahko od najvišjih predstavnikov obeh držav slišali, da gre za krepitev meddržavnih vezi in dobrih sosedskih odnosov, ki bodo, če že ne k popolni rešitvi vseh odprtih vprašanj med državama, pripomogli vsaj k njihovem hitrejšemu reševanju. No, kamere so ugasnile, politiki so se vrnili vsak v svojo stvarnost, med-sosedski odnosi pa so v naslednjih mesecih zašli v eno najtemnejših ulic v zgodovini obeh držav nasploh. Za zdaj se od tam še niso vrnili in se, kot kaže, tudi ne bodo tako kmalu, pa čeprav bi v naslednjih mesecih organizirali deset vip turnirjev. **A. K.**

Vsako leto se v Velenju na teniškem turnirju zbere "smetana" tranzicijske levce.

Kdo je prisluškoval

V prejšnji številki smo na tej strani pisali o domnevnih nepooblaščenih dostopih do osebnih podatkov prek prisluhov na področju telekomunikacij. Vprašanje se je pojavilo po imenovanju člana LDS Zorana Thalerja za predsednika uprave Simobila in po opozorilu predsednika SDS Janeza Janše, da s tem Liberalna demokracija Slovenije nadzoruje vsa telekomunikacijska podjetja, kar povečuje možnost zlorab.

Nevarnost prisluškovanja

Janša je pri tem opozoril na primere iz preteklosti in nekatere indice, ki potrjujejo, da je prihajalo do zlorab na tem področju. V SDS so tudi poudarili, da so nedvomno v Sloveniji sistemi za prisluškovanje zgrajeni po evropskih direktivah za legalni prisluh, žal pa to še ne pomeni, da ni paralelnih sistemov za nelegalni prisluh. "Lustracija, ki traja od leta 1945, zagotavlja, da so na teh sistemih zaposleni le preverjeni ljudje, lojalni nekdanji Udbi in LDS. Večino dosedanjih direktorjev Telekomu je bilo mogoče najti na seznamu Udba.net, danes pa so v upravi njihovi sinovi. V tej verigi (podobno kot v nadzornih svetih podjetij) ni neodvisnega strokovnjaka, ki bi mu lahko verjeli, kar samo po sebi dokazuje, da ne deluje vse tako, kot se uradno deklarira. /.../ Nadzor na tem področju bo učinkovit, šele ko bodo v izvajanje teh postopkov vključeni res neodvisni strokovnjaki. Do takrat bodo naše telekomunikacije, ki so sicer dobro razvite, le omejeno uporabne za neodvisne uporabnike, kar je velika ovira pri razvoju demokracije in hitrejšo gospodarsko rast."

Dvoboj med SDS in LDS

Na očitke SDS se je odzval izvršni direktor LDS Bogdan Biščak in zatrdil, da zaskrbljenost SDS kaže, da obstaja na drugi strani velika pripravljenost "za takšno početje" (za nezakonito prisluškovanje, op a.). Izpostavil je dva primera, ki naj bi se bila zgodila v času, ko sta pristojne organe vodila politika SDS. Prvi primer naj bi se bil zgodil leta 1992, ko naj bi bil takratni direktor Varnostno-informativne službe (VIS) Miha Brejc odredil prisluškovanje telefonu LDS v času predvolilne kampanje, drugi pa leta 1994, ko naj bi bil varnostni organ ministrstva za obrambo (Vomo) prisluškoval članu LDS Slavku Gabru. Na Biščakove trditve je odgovoril Miha Brejc in zatrdil, da so trditve neresnične in zavajajoče, saj naj bi bila dejstva drugačna: "Varnostno-informativna služba je v času, ko sem jo vodil, izvajala nadzor nad komunikacijami samo na podlagi odredbe sodišča. VIS ni nikdar prisluškoval telefonski številki LDS. VIS je pripravil predlog za nadzor komunikacij znanega podjetnika in člana LDS, minister Igor Bavčar je predlog podpisal, sodišče pa je odobrilo nadzor komunikacij za čas od 17. 9. 1992 do 17. 12. 1992." Brejc se pri tem sklicuje na pristojno parlamentarno komisijo, najprej tako imenovano Bekeševo in nato še Bučarjevo komisijo, ki je ugotovila, da je VIS pri tem deloval skladno z zakonom. Pri prisluškovanju "telefonski številki LDS" je šlo pravzaprav za nadzor telefona in telefaksa danes že pokojnega gospodarstvenika Petra Rigla, ki pa je bil po naključju prav takrat imenovan za koordinatorja volilne kampanje Janeza Drnovška in LDS. Kot je razvidno iz poročila ministrske trojke Miha Kozinc, Ivo Bizjak in Rado Bohinc, ki je pregledala delo VIS, je Brejc že takrat (14. 3. 1993) omenjeni trojki dejal, da razlogi za nadzor Riglovega telefona niso v njegovi strankarski pripadnosti, ampak drugje, kar je dokazovala celotna dokumentacija, povezana s tem primerom. Kot je znano danes, je VIS takrat dobil uradno dovoljenje za prisluškovanje Riglu zaradi sumljivih poslov z Rusijo, predvsem pa ker je dobil podatek, da se omenjeni podjetnik zanima za nakup substance Red Mercury, ki naj bi bila eden izmed nujnih elementov za izdelavo jedrskega orožja. Glede domnevnega prisluškovanja Voma Slavku Gabru je očitek povsem neutemeljen, pravi Brejc, saj Vomo ni imel pristojnosti prisluškovanja civilistom, ker je posebne metode in sredstva lahko uporabljal le za vojaške osebe, pri čemer pa Vomo takrat ni imel niti tehničnih možnosti za nadzor komunikacij. Poleg tega bi to lahko storil samo s pomočjo VIS, ki je ta sredstva imel, takrat pa je bil šef VIS človek, ki je bil blizu LDS. Janez Janša, ki je bil takrat obrambni minister, ni podpisal nobenega predloga sodišču za uporabo teh sredstev.

Siršetovo nezakonito prisluškovanje

Miha Brejc je torej vse očitke zavrnil in tako žogico vrnil liberalni demokraciji. Opozoril je namreč, da je Bučarjeva komisija 9. junija 1993 obravnavala poročila svoje posebne delovne skupine, ki je pregledala zakonitost uporabe nekaterih posebnih metod in sredstev. "Komisija je med drugim ugotovila, da je VIS pod vodstvom Janeza Siršeta (člana LDS) prisluškoval nekaterim naslovnikom brez potrebnih sodnih odredb. Dejstva, ki jih je mogoče preveriti s pregledom dokumentacije v državnem zboru, kažejo ravno nasprotno od tistega, kar trdi Biščak. Nadzor komunikacij je VIS izvajal v času, ko sem ga vodil, le na podlagi odredb sodišča, ko pa je njegovo vodenje za menoj prevzel član LDS Sirše, je prišlo do nezakonitega prisluškovanja."

Nekdanji šef VIS Janez Sirše (član LDS) v "družbi" Zmaga Jelinčiča. V njegovem času se je nezakonito prisluškovalo.

Dr. Miha Brejc: "Komisija je med drugim ugotovila, da je VIS pod vodstvom Janeza Siršeta (člana LDS) prisluškoval nekaterim naslovnikom brez potrebnih sodnih odredb. Dejstva, ki jih je mogoče preveriti s pregledom dokumentacije v državnem zboru, kažejo ravno nasprotno od tistega, kar trdi Biščak."

Metod Berlec

Nekateri poznavalci dogajanja v kabinetu predsednika vlade opozarjajo, da se nič v njem ne zgodi brez Ropove svetovalke za odnose z javnostjo Marijane Kanduti. Diplomirana inženirka kmetijstva naj bi bila v vladi močnejša od ministra, slepo naj bi jo ubogali uslužbenci Ropovega kabineta, uredniki na nacionalni televiziji in v nekaterih drugih medijih.

Kandutijska, ki v vladi Antona Ropa uradno zaseda položaj predstavnice za stike z javnostjo, v resnici pa naj bi njene naloge obsegale še vse kaj več kot to, se je rodila 21. oktobra 1963. Po končani celjski gimnaziji leta 1982 se je vpisala na Biotehniško fakulteto v Ljubljani, kjer je tudi diplomirala in si pridobila naziv

potrjuje ugotovitve tistih, ki pravijo, da Kandutijska ni samo običajna tiskovna predstavica, ampak veliko več. Kot pravijo tisti, ki dobro poznajo dogajanje v Ropovem kabinetu, se na vladi praktično nič ne zgodi brez njene vednosti. Skozi njeno cenzuro naj bi šle vse izjave, ki jih za javnost daje Ropov kabinet, obvladovala naj bi večino kadrovskih in vodstvenih zadev v samem uradu. Tudi zato naj bi bila Kandutijska oseba, ki je v vladi močnejša od ministra, in oseba, ki se je osebje v kabinetu boji bolj kot Antona Ropa. Pošteno na živce pa gre nekaterim v LDS.

Da takšne govorice niso iz trte izvite, dokazujejo sporočila za javnost, ki velikokrat bolj kot mnenje ministra ali ministrstva odsevajo osebno stališče Kandutijske. Nekaj takšnih sporočil smo na primer zasledili v polemiki, ki jo je imela Kandutijska s podpredsednikom SDS Milanom

Ropov Rasputin v krilu

inženirke kmetijstva. Čeprav je njena izobrazba specifična in je zato z njo težko najti službo v kakšni drugi, predvsem bolj družboslovno usmerjeni branži, je kmalu po diplomski zadržala za oglaševalske, nato pa še v piarovski vode. Tako je naprej nekaj časa delala za oglaševalno agencijo Kline & Kline, zadnja leta pa se je posvetila tiskovnemu predstavništvu nekaterih ministrov (nekaj časa je z enim od njim, nekdanjim ministrom za kulturo Jožefom Škol-

čem, celo intimno prijateljela) in predsednika vlade. Nerazdružljiva sta predvsem z Antonom Ropom, ki ga v zadnjih letih kot osebna svetovalka in predstavnica z odnose z javnostjo spremlja praktično na vsakem koraku. Njuna "ljubezen" se je začela že leta 1996, ko je Rop postal minister za delo, družino in socialne zadeve, Kandutijska pa njegova tiskovna predstavica. Leta 2000 je odšla z njim na finančno ministrstvo, konec leta 2002 pa še v kabi-

net predsednika vlade. Takrat je Kandutijska gladko opravila z dotedanjim tiskovno predstavnico Janeza Drnovška Aljo Brglez, ki je nekaj časa veljala za glavno favoritinjo za to mesto. Od kod tako tesno sodelovanje in prijateljstvo med Ropom in Kandutijsko, lahko seveda samo ugibamo. Nekateri so nekaj časa namigovali, naj bi bila celo več kot le minister in tiskovna predstavica, vendar se slednje ni nikoli potrdilo. Zato pa ta nenavadna povezanost

Zverom še v času, ko je bila tiskovna predstavica na ministrstvu za delo. Takrat je na Zverove očitke, ki so se nanašali na privilegirane upokojenke v Sloveniji in so bili objavljeni v dnevniku Večer, odgovarjala v prvi osebi ednine, namesto da bi kot predstavica ministrstva odgovarjala v tretji osebi množine. Zapisala je denimo: "Strinjam se s trditvijo g. Zvera ..."; "Kljub vsemu mu bom osvežila spomin ..." in podobno. Kandutijska je v omenjeni polemiki

Marijana Kanduti je ženska iz Ropovega ozadja. Ima izreden vpliv na predsednika vlade, saj ta, kot trdijo poznavalci, pogosto upošteva njen nasvet.

Kandutijska velja za dolgoletno tesno in vplivno sodelavko Antona Ropa. Zato se je menda nekateri v njegovem kabinetu bojijo bolj kot samega Ropa.

Preden je Kandutijska intimo prijateljela z Ropom.

Primerjajo jo z Rasputinom

očitno pozabila, da mora tiskovni predstavnik posredovati mnenja ministrstva, ne pa svojega, razen če je seveda toliko vpliven, da si to lahko privoši. V zadnjem času pa številni novinarji in uredniki šepetaje opozarjajo, da praktično tedensko Kandutijsva kliče v uredništva posemeznih medijev in naroča, kaj (in kako) morajo pisati oziroma poročati.

Številne funkcije

Kandutijsva pa ni samo vplivna, ampak očitno tudi zelo ambiciozna oseba. Slednje se kaže v številnih funkcijah in položajih, ki jih zaseda. Tako poleg dela v tiskovnem predstavništvu urada predsednika vlade opravlja funkcijo v dveh nadzornih svetih (članica nadzornega sveta v Stanovanjskem skladu RS in predsednica nadzornega sveta v družbi Casino Portorož), hkrati je podpredsednica sveta ljubljanskega mestnega odbora LDS in članica sveta četrtne skupnosti Trnovo v Ljubljani (izvoljena je bila na listi LDS). Nekaj časa je kazalo, da bo postala tudi članica nadzornega sveta gospodarske družbe Stadion, d. o. o., ki jo je mestni svet ustanovil za pripravo vsega potrebnega za začetek graditve nogometnega stadiona, vendar jo je v zadnjem trenutku prehitel njen kolega s finančnega ministrstva Slaven Mičkov. No, slednje zagotovo ni bila funkcija, za katero bi Kandutijsva kaj pretirano žalovala, toliko bolj pa ji je bilo verjetno žal za funkcijo generalnega sekretarja LDS, ki ji jo je na zadnjem kongresu stranke "izpulil" sedanj

Kandutijsva po mnenju nekaterih v mnogočem spominja na znamenitega "čudodelnega" ruskega meniha Rasputina, ki je bil znan po svojem velikem neformalnem vplivu, ki ga je imel na dvoru v času zadnjega ruskega carja Nikolaja, zaradi česar so se ga nekateri bali, drugi pa so ga sovražili. Vse pa je motilo, da je s svojim vplivom neposredno vplival na carjeve odločitve.

generalni sekretar Bogdan Biščak. Takrat je namreč Kandutijsva kar nekaj časa veljala za eno izmed resnejših kandidatk za to mesto, vendar pa naj bi se, potem ko je uvidela, da je člani kongresa ne bodo podprli, odločila, da za to mesto ne bo kandidirala. Razlog za nepodpore naj bi bil v dejstvu, da gre Kandutijsva zaradi svoje moči in priljubljenosti pri Ropu nekaterim v LDS na živce.

Bolj ji ustreza zakulisje

Kandutijsva se kljub svoji ambicioznosti nerada pretirano pojavlja v javnosti. Tako denimo v zadnjih letih v nobenem izmed arhivov slovenskih medijev nismo mogli zaslediti pomembnejšega prispevka o njej. Mogoče se je njeno ime v javnosti še največ pojavljalo ob zadnjih dogodkih, povezanih s stavko v portoroški igralnici. Celotna zadeva zanj ne more biti prijetna, saj jo Miran Lipovec, krupje, ki so ga pred leti nezakonito odslovili iz igralnice, a so ga morali po odločbi sodišča znova sprejeti v službo, javno obtožuje, da se je s svojim šefom Antonom Ropom in nekdanjim ministrom Igorjem Bavčarjem dogovorila za prikazovanje izgube v igralnici, katere cilj naj bi bil umetno znižati vrednost delnic v igralnici in s tem Bavčarju

oziroma Istrabenzu omogočiti, da jih poceni kupi. Kandutijsva je takšne trditve sicer zanikala in zaradi blatenja imena proti Lipovcu že napovedala tožbo, vendar pa so očitki Lipovca, ki bi se ga radi v upravi še enkrat znebili, o domnevnih nepravilnostih v poslovanju družbe čedalje neprijetnejši. Tako v upravi ne najdejo odgovora na Lipovčovo vprašanje, "koliko Casino Portorož plačuje svetovalni družbi Pristop, ki zanj organizira tiskovne konference". Prav tako v upravi ne znajo prepričljivo pojasniti, zakaj uprava ni izpolnila obljub, ki jih je zaposlenim dala v že pred časom predloženem programu sanacije in razvoja. Za nameček jih Lipovec še obtožuje storitve kaznivega dejanja zlorabe položaja, davčne utaje in povzročanja škode z razdrtjem pogodb z akviziterji tik pred poletno sezono.

Če bi se Lipovčeve trditve na koncu izkazale za resnične, bi celotna zadeva za Kandutijsvo utegnila biti zelo neprijetna, saj bi kot predsednica nadzornega odbora morala prva vedeti, kaj se dogaja v upravi.

Izogibanje "nadležnim" pravilnikom?

Za Kandutijsvo bo zagotovo rahlo neprijetna tudi naslednja za-

deva. Ko smo ob pripravi tega prispevka nanjo naslovili nekaj vprašanj, v katerih smo jo povprašali po njenem statusu v Ropovem kabinetu (zanimalo nas je predvsem, kakšno delo opravlja in ali je v kabinetu v rednem delovnem razmerju), nam je odgovorila samo na vprašanja o svojem delu, medtem ko se je vprašanju o tem, ali je v kabinetu redno zaposlena, dvakrat gladko izognila. Ko smo zadevo preverjali, smo ugotovili zakaj. Po naših informacijah naj bi Kandutijsva svoje delo opravljala kot samostojna podjetnica. Zakaj je tako, nam ni uspelo izvedeti, obstajata pa dve teoriji. Prva je, da na takšen način Kandutijsva zasluži več, saj različni zakoni in pravilniki omejujejo zgornjo mejo plače, ki jo lahko dobi tiskovna predstavnica, druga pa je, da bi bila njena redna zaposlitev lahko v nasprotju s pravilnikom o sistematizaciji delovnih mest v uradu predsednika vlade. Če namreč pravilnik za delo tiskovnega predstavnika zahteva točno določeno smer izobrazbe, potem Kandutijsva z diplomom na biotehniški fakulteti na tem mestu zagotovo ne bi mogla biti redno zaposlena.

Dejstvo je torej, da je v primeru, če gre za vplivno in pri predsedniku vlade priljubljeno osebo, mogoče zaobiti še tako stroga pravila in predpise. In Marijana Kanduti nedvomno je taka oseba. Hkrati se postavlja tudi vprašanje, ali za nekaterimi Ropovimi odločitvami ne stoji Kandutijsva ...

Aleš Kocjan

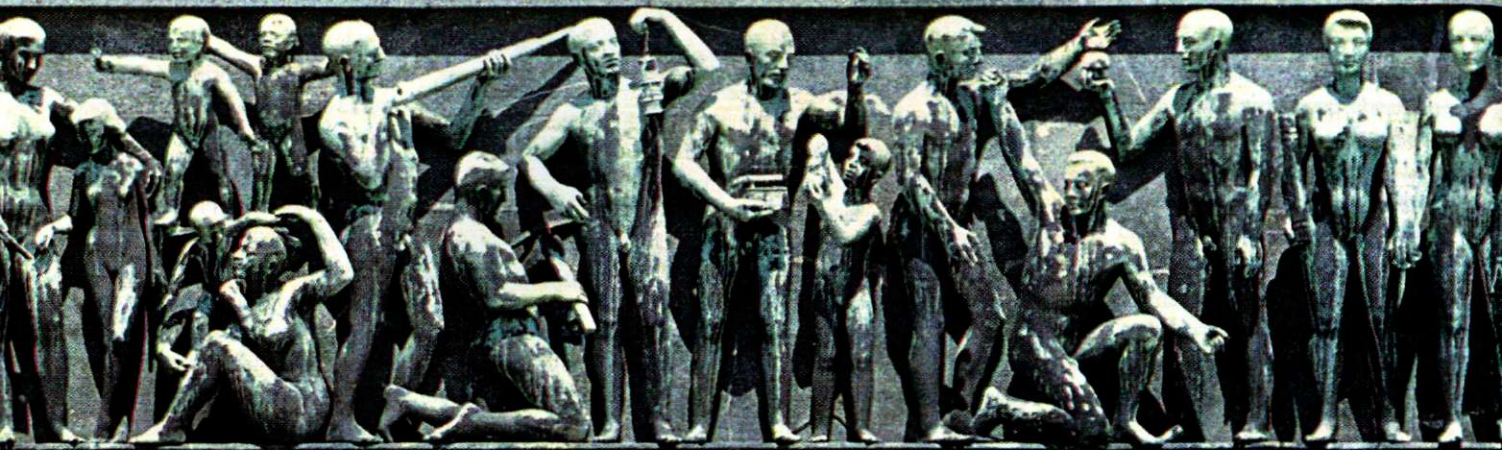
postala "nerazdružljiva" z Ropom, je nekaj časa v vplivnem članom LDS Jožefom Školcem.

Vodenje nadzornega sveta portoroške igralnice je samo ena od številnih funkcij, ki jih opravlja Marijana Kanduti.

Novinarji pripovedujejo, da Kandutijsva tedensko kliče v uredništva posemeznih medijev in naroča, kaj (in kako) morajo pisati oziroma poročati.

Bohinčev "pobalinski" izziv

Minuli teden je član Slovenske demokratske stranke (SDS) Branko Grims odgovarjal ministru za notranje zadeve Radu Bohincu na njegove izjave o vročitvi odločb t. i. izbrisanim.

Po Grimsovih besedah so v SDS prepričani, da v Sloveniji v predvolilnem obdobju obstaja mnogo bistveno pomembnejših vprašanj za življenje njenih državljanov in državljanov od problematike izdajanja odločb t. i. izbrisanim. Zato problematike izdajanja odločb in odškodnin t. i. izbrisanim že od začetka poletja, ko vladajoča koalicija ni več poskušala uzakoniti slabih rešitev, sploh niso več odpirali. Po ocenah SDS so v predvolilnem času veliko pomembnejša zlasti vprašanja čim hitrejšega razvoja našega gospodarstva, šolstva, kulture, znanosti, zdravstvenega in socialnega varstva ter splošne kakovosti življenja.

Kot pravi Grims, so v SDS iz napačnosti ministra Bohinca razočarani ugotovili, da so vladi LDS in ZL očitno pomembnejša vprašanja izdajanja odločb t. i. izbrisanim kot skupna prihodnost Slovenije. S tem se v SDS nikakor ne morejo strinjati.

Je Bohinc podal neresnične podatke?

Grims je med drugim podrobno analiziral in na laž postavil trditve ministra Bohinca v Odmevih.

Po Grimsovem prepričanju je Bohinčeva trditev, da le slab odstotek odločb, izdanih izbrisanim, ni bil vročen, nepravilna. Podatki notranjega ministrstva so namreč naslednji: izdanih je bilo 4.147 odločb, vročenih je bilo 3.353, pod oznako nesporno – ostalo se preverja pa je zapisana številka 2.469. Razlika med skupnim številom izdanih in vročenih odločb, označenih z nesporno, je kar 1.678 odločb, kar znese več kot 40 odstotkov vseh izdanih odločb. Te se bodisi še preverjajo oziroma se preverja njihova vročitev, čakajo, da potečejo roki za pošiljanje, oziroma so že uradno ugotovljena kot nevročena (v tej kategoriji se skrivajo tudi tiste odločbe, za katere je minister sam že spomlad priznal, da so bile poslana na neobstoječe naslove hiš ali celo ulic), je dejal Grims, ki je nadalje dejal, da je 1 odstotek od 4.147 odločb le 41 odločb, in če bi držale Bohinčeve trditve o slabem odstotku, bi to znašalo 40 odločb in še manj. Glede na to da je uradno nevročenih 491 odločb, je razlika med trditvijo ministra Bohinca in dejanskim stanjem več kot 450 odločb, pojasnjuje Grims.

"Minister torej bodisi ne ve, kaj se dogaja na njegovem ministrstvu v zvezi z odločbami t. i. izbrisanim, ali pa, kar je bolj v stilu sedanje vlade, namerno grobo zavaja javnost," pravi Grims in dodaja, da je v vsakem primeru njegov nastop v Odmevih (18. avgus-

ta 2004) dokaz, kako zelo upravičena je interpelacija zoper vlado RS.

SDS se je želela izogniti poglavju o t. i. izbrisanih

Odgovor ministra Bohinca na interpelacijo o delu in odgovornosti vlade RS je komentiral tudi predsednik SDS Janez Janša. Kot je dejal, je sam osebno iz besedila interpelacije, ki jo je koalicija Slovenija vložila v državni zbor, črtal nekaj strani problematike o izbrisanih. Kot je dejal, v SDS s to temo niso želeli obremenjevati razprave, ker je bilo te razprave doslej veliko, ker so o tem že imeli referendum in ker o tej zadevi ni veliko novega. Kot pravi Janša, si vlada dejstvo, da je koalicija Slovenija to zadevo umaknila, razlaga po svoje. "Minister Bohinc je presodil, da smo umaknili to temo iz interpelacije, kot da priznavamo, da je ministrstvo ravnalo prav in da je vlada ravnala prav in je vse tako, kot je zagovarjala vlada," je dejal Janša, ki je komentiral tudi izjavo ministra Bohinca, da ni nikakršnih odškodninskih zahtevkov. "Minister Bohinc laže," pravi Janša, saj so bili po njegovem mnenju odškodninski zahtevki vloženi, nekateri že lani, številke so bile javno objavljene in nekateri odškodninski zahtevki presegajo 200 milijonov tolarjev.

Prav tako je Janša komentiral Bohinčovo izjavo o izdajanju odločb. Kot pravi, jih ministrstvo izdaja brez zakonite podlage, izdaja jih mrtvim osebam, izdaja odločbe, ki prihaja-

jo na naslove hiš in ulic, ki jih ni več. Janša prav tako meni, da Bohinc izdaja odločbe znanim agresorjem iz osamosvojitvene vojne, izdaja odločbe brez posamičnega preverjanja in izpostavlja slovenske državljane nevarnosti visokih odškodnin, kajti ustavno sodišče je jasno zapisalo, da odškodnin ni mogoče izključiti, kar po Janševem prepričanju pomeni, da ne drži Bohinčeva trditev, da ne bo nobenih odškodnin.

Nezadovoljiv odgovor na interpelacijo s področja financ

Predsednik odbora za finance pri strokovnem svetu SDS Domen Zavrl je odgovoril na vladni dokument o interpelaciji s področja financ. Kot je dejal, vlada ne le da ne odgovarja na vprašanja, ki so bila postavljena v interpelaciji s področja financ, temveč celo navaja nekatere usmeritve za naslednje mandatno obdobje, kar je storila s predstavitvijo strategije razvoja Slovenije že junija 2004.

Po Zavrlvih besedah odgovor na interpelacijo prinaša obsežen nabor novih obljub in odgovarja le na redke očitke. Če pa že, so navedeni podatki zavajajoči, vzroke lastnega neuspeha iščejo v tujini, za primerjavo uporabljajo napačne referenčne točke in blažijo neuresničene obljube, s tem da ne uporabljajo kumulativne metode ocenjevanja, ki bi jasno pokazala razlike med obljubljenim in izpolnjenim v času celotnega mandata.

Mihaela Praprotnik

Kot je bilo pričakovati, je Ropova vladna ekipa pripravila odgovor na interpelacijo o delu in odgovornosti vlade RS. A predlagateljica interpelacije koalicija Slovenija z nekaj več kot 300 popisanih strani ni zadovoljna. In zakaj ne? Pravi, da vlada ne odgovarja na vprašanja, ki so bila postavljena v interpelaciji, namesto zelenih odgovorov pa so v večini poglavij navedene celo usmeritve za naslednjo mandatno obdobje.

S strani predsednikov strank koalicije Slovenija Janeza Janše in Andreja Bajuka je bilo mogoče slišati kritike, da je v odgovoru, ki ga je pripravila vlada na vloženo interpelacijo, na-

fotografije: Dane Kostrik

Obljuba na obljudo

metano vse mogoče in da bolj kot odgovori na vprašanja, zakaj nekatere obljube niso bile izpolnjene, prevladujejo nove obljube za naslednja štiri leta. Med njimi je kar nekaj takšnih, ki so bile dane že pred štirimi leti in seveda niso bile uresničene.

“Na obljube izpred štirih let, ki niso bile izpolnjene, je vlada odgovorila, da smo se razvijali, da smo prišli v EU in NATO. Vemo, da smo prišli v EU in NATO in v zvezi s tem nismo vložili interpelacije,” je vladni odgovor komentiral predsednik SDS Janez Janša. V besedilu interpelacije se pobudniki v resnici sprašujejo, ali se je Slovenija razvijala dovolj hitro, ali so bile izkoriščene priložnosti in koliko obljub, ki jih je vlada dala na začetku mandata, je bilo dejansko izpolnjeno. Očitno na ta vprašanja vlada ni imela kaj dosti odgovoriti kljub za-

trjevanju predsednika vlade Toneta Ropa, da se že veseli, da bo lahko vladna ekipa predstavila dosežke zadnjih štirih let. In o čem bo govorila? O izpolnjenih konkretnih obljubah bolj malo, menijo v koaliciji Slovenija, ki največji vladni stranki očita, da ima na grbi precej neizpolnjenih obljub.

Obljuba dela dolg

Očitajo ji, da ni nič naredila v zvezi z obljubo o dostopnosti do interneta, z davčnim stimuliranjem nabave informacijske tehnologije za gospodinjstva, nič ni z brezplačnim naslovom za elektronsko pošto, prav tako se ni nič razvilo iz obljube o brezplačnem ali poceni izobraževanju za uporabo informacijske tehnologije in iz obljube, da bo omogočila elektronsko poslovanje z državo in institucijami javnega sektorja. LDS je prav tako ob-

ljubljala, da bo odpravila sodne zaostanke, znižala davke, uredila problem plačilne nediscipline, umaknila politiko iz gospodarstva, odpravila negospodarno javno porabo ... Namesto tega smo lahko danes priče velikemu vplivu politike na gospodarstvo, kako resni so bili nameni o varčevanju, pa je vlada pokazala z nakupom falcona.

Še daleč od 5 odstotkov

Volivci in volivke prav gotovo niso pozabili na obljubo vlade, ki se je zavezala, da bo gospodarska rast med 4 in 5 odstotki, a iz tega visokega cilja ni bilo nič. Kot izgovor za neuspeh je v odgovoru na interpelacijo zapisano, da se je gospodarska rast uresničila v okolju, v katerem se nahajamo, ali povedano drugače, da je slovensko gospodarstvo odvisno od svojega okolja. Na to prvak Nove Slo-

venije Andrej Bajuk odgovarja: “Nesmiselno je obljubljeni in govoriti o stvareh, ki jih ni mogoče uresničiti oziroma niso odvisne samo od nas. A vendar se tega nismo zavedali ne takrat kot tudi sedaj ne, ko je napisana že nova strategija, v skladu s katero naj bi Slovenija do leta 2013 rasla za 6,7 odstotka na leto in tako postala ena najbolj naprednih članic EU.”

Omenjene neizpolnjene obljube so le del vseh danih obljub, ki jih vladi v štirih letih ni uspelo izpolniti. Volivci so vanje verjeli, zato so tudi volili stranko, ki je vse to obljubljala. Le kdo bi ne verjel tako obetavnim napovedim? Seveda tistim pred štirimi leti. Tistim pa, ki jih danes vladajoča stranka ponuja za prihodnja štiri leta, volivci verjetno ne bodo več nasledili. Saj veste tisto o oslu in ledu?

Mihaela Praprotnik

• Janez Janša se sprašuje, zakaj je morala opozicija od vlade izterjati poročilo o njenem delu, namesto da bi ga vlada sama predstavila.

• Andrej Bajuk je napoved o 6,7-odstotni gospodarski rasti do leta 2013 označil kot še eno od nesmiselnih obljub vladajoče koalicije.

• Tone Rop se, kot pravi, že veseli “polaganja računov”, vendar si tega ne želi tik pred volitvami. Se boji, da bi mu to lahko pokvarilo uspeh na volitvah?

Gasper Blaznik

Zbor za republiko je z javno tribuno v Kopru v torek, 17. avgusta, končal z nizom javnih tribun s tematskim naslovom *Narod v nacionalni državi: za Slovenijo enakih možnosti*.

Tokratna rdeča nit zasedanja zbora je bila vezana na enake možnosti kot temeljno izhodišče prave (in ne navidezne) demokracije, pri čemer so udeleženci javne tribune izpostavili debato, ki jo je sedaj že nekdanji predsednik države Milan Kučan odprl pred dvema letoma, to je debato o nacionalnem interesu, o pojmu torej, ki so ga hudo zlorabi-

Fotografije: Gregor Fohlehen

Za sproščeno Slovenijo

li prav tisti, ki so največkrat o njem govorili. Zbor za republiko je ob tej priložnosti pojem nacionalnega interesa ovrednotil v luči odnosov s Hrvaško, še posebej v zvezi z zadnjimi incidenti v Piranskem zalivu.

Normalizacija parlamentarne demokracije

Kot je na javni tribuni Zbora za republiko dejal njegov koordinator, nekdanji ustavni sodnik in podpredsednik strokovnega sveta SDS dr. Peter Jambreč, je čas nenačelnih koalicij ter bolj ali manj prikritih goljufij volivcev mimo. Nastopil je čas, ko mora Slovenija normalizirati svojo strankarsko parlamentarno demokracijo po zgledu evropskih demokracij z močno koalicijo in opozicijo. Prav nenačelne koalicije po modelu OF (široka koalicija z vodilno stranko, ki določa pogoje drugim članicam) so v prejšnjih letih krojile politično podobo Slovenije, pri čemer je glavno vlogo igral nekdanji predsednik LDS (in sedanjí predsednik države) Janez Drnovšek. Kot smo v Demokraciji že nekajkrat poudarili, sedanjí predsednik vlade Anton Rop ni zmožen politične širine in sredinske odprtosti, zato lahko govorimo o koncu velikih koalicij z "zlahtno konservativno stran-

ko" po meri Milana Kučana. Zanimivo je, da je pred nekaj meseci isto "zlahtno konservativno stranko" Rop, ki se sicer dostikrat obrača k Milanu Kučanu, sam izgnal iz vlade, kar kaže na to, da je SLS – njen predsednik Janez Podobnik je redni gost Zbora za republiko – postala s svojo manj ubogljivo držo peto kolo oziroma cokla razvoja v vladni koaliciji, prav tako pa je LDS tudi s prihodom Antona Ropa na svoj vrh izgubila precej fleksibilnosti.

Na koprskem zasedanju Zbora za republiko si je velik aplavz navzočih udeležencev prislužil nekdanji zunanji minister dr. Dimitrij Rupel. Med drugim je napovedal izid svoje knjige, ki bo govorila o njegovi karieri

vse do izгона iz vlade pred nekaj meseci. Rupel je med drugim opozoril na eno od kritičnih točk slovenske navidezne demokracije, to so enake možnosti: "Bistvo demokracije je, da manjšina lahko postane večina. Kjer koalicija in opozicija ne moreta enakopravno tekmovali, pa ni demokratske družbe." Ob tem je Rupel izrazil prepričanje, da v normalni demokratični družbi opozicije ni dovoljeno smešiti, ampak jo je treba jemati resno, s čimer je posredno okrcal tudi svoje nekdanje strankarske kolege iz LDS, ki so se na interpelacijo o delu in odgovornosti vlade odzvali cinično in z odkrito posmehljivostjo, še zlasti finančni minister Dušan Mramor. Omalovažujoč odnos do

opozicije je v Sloveniji stalnica že vsaj od leta 2000, ko je LDS na volitvah dobila veliko število glasov in sestavila veliko koalicijo, s tem pa dodatno oslabilo opozicijo, ki je praktično na vsakem koraku doživljala posmeh. Dr. Rupel je v svojem nastopu opozoril tudi na dejstvo, da se je država (kot institucija) od osamosvojitve dalje preveč "razvadila" in da se preveč vmešava, ko pa je treba narediti kaj za državljanje, je brez moči.

Zbor kot dejavnik polarizacije?

Dr. Dimitrij Rupel je v svojem nastopu med drugim omenil, kako je pred nedavnim nagovarjal svojega prijatelja (imena ni hotel izdati), ki naj bi bil sodeloval pri demokratiza-

Predsednik SDS Janez Janša: "Potrebujemo 'sproščeno' Slovenijo!"

Predsednik NSi Andrej Bajuk opozarja na neenake možnosti v političnem tekmovanju s strankami, nastalimi iz Zveze komunistov Slovenije.

ciji in osamosvojitvi Slovenije, naj se priključi Zboru za republiko, vendar je ta ponudbo zavrnil z obrazložitvijo, da noče sodelovati v skupini, ki spodbuja polarizacijo. Zbor za republiko naj bi bil nasprotni pol Foruma 21, s čimer naj bi se ustvarila politična slika, da Forum 21 zavzema levo, Zbor za republiko pa desno polovico političnega prostora. Tovrstna vsiljena shema se s strani medijskega propagandnega aparata pojavlja že vse od napovedi ustanovitve Zbora za republiko. Čeprav naj bi samo ime zbora nakazovalo uporabo monarhističnim težnjam (ki jih še posebej ponazarja Forum 21 s svojo kapitalno in politično močjo ter priza-

pomladnih strank, nato pa vstopila v koalicio z LDS in iz nje predčasno izstopila. Seveda pa je vprašanje, v kolikšni meri je Zbor za republiko sploh lahko instrument za okrepitev SLS (s tem naj bi zbor prevzel vlogo nekdanjega Državlanskega foruma, ki so ga sestavljali tudi nekateri vidnejši predstavniki Cerkev). Večina medijev se namreč nagiba k tezi, da je Zbor za republiko samo civilnodružbeni podaljšek slovenske "desnice" oziroma SDS, v ozadju pa je že mogoče zaznati tudi poskuse vnašanja razdora med Zbor za republiko in Katoliško cerkev, češ naj bi Zbor za republiko zastopal predvsem SDS in NSi, medtem ko naj bi Cerkev podprla SLS

vaška zavedata, da je vključevanje Hrvaške v EU in zvezo NATO močno odvisno tudi od Slovenije, ki je z vključitvijo v EU in Nato pridobila močnejši položaj. Pri tem je predlagal ustanovitev mešane slovensko-hrvaške komisije, sestavljene iz pravnikov in zgodovinarjev, ki naj bi preučila zgodovino obeh držav med letoma 1918 in 1992. Odnosov s Hrvaško so se v svojih razpravah dotaknili tudi nekateri drugi udeleženci, na primer Janez Podobnik, ki je dejal, da je meja na morju in predvsem celovitost Piranskega zaliva ter prost dostop na odprto morje "naša zgodovinska, formalnopravna in moralna pravica" in da "neodločnost sloven-

ne vlade Furlanije-Juljske krajine Riccarda Illyja, ki predlaga ustanovitev evroregije, v kateri bi morala Slovenija po besedah dr. Dimitrija Rupla imeti osrednjo vlogo, dr. Peter Jambreč pa je poudaril, da bi morala biti v evroregijo vključena vsa Slovenija (podobno je menil tudi Bajuk), povezovati pa mora celoten prostor med Celovcem, Trstom, Koprom, Puljem, Gorico, Vidmom in Trbižem.

Sproščena Slovenija

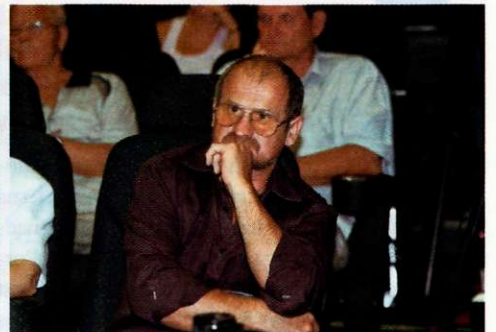
Na javni tribuni, kjer so poleg prejšnjih nastopili še Danijel Starman, Marjan Starc, Barbara Brezigar, Lojze Peterle, dr. Stane Granda, dr. Gregor Virant, Jernej Pavlin, Niko Gra-

Nekdanji zunanji minister dr. Dimitrij Rupel pri reševanju odnosov s Hrvaško predlaga ustanovitev mešane slovensko-hrvaške komisije.

Dr. Peter Jambreč je prepričan, da je čas nenacelnih koalicij in goljufanja volivcev mimo.

Koprske javne tribune Zbora za republiko se je udeležil tudi Joško Joras, ki je v zadnjem času zaradi incidentov na slovensko-hrvaški meji znova v središču pozornosti.

devanjem, da bi se LDS izvlekla iz krize), pa je bistvena razlika v tem, da je Zbor za republiko odprt vsem, ki se želijo pridružiti, in se tako odpira v sredinski politični prostor v civilni družbi, medtem ko pri Forumu 21 to ni mogoče. V tem kontekstu je nekoliko težko razumljiva napoved, ki se je pojavila že ob ustanovitvi, da bi Zbor za republiko lahko v prihodnosti postal "zmagovita koalicija", kajti sestavljanje koalicij je stvar političnih strank, Zbor za republiko pa lahko igra vlogo spodbujevalca normalizacije političnih razmer, za kar so potrebne politične spremembe na volitvah.

Hkrati z ugibanjem glede spodbujanja polarizacije pa so se v nekaterih medijih pojavile tudi govorice, naj bi Zbor za republiko predstavljal le nekakšno pomoč SLS, ki naj bi si želela znova pridobiti položaj, kot ga je imela leta 1996 (tedaj še kot "stara" SLS pred združitvijo s SKD), ko je na volitvah osvojila drugo mesto in tako postala najmočnejša od treh

(primer vnašanja tovrstnega razdora je na primer v članku Aleksandra Lucuja v zadnji številki Nedela).

Odnosi s Hrvaško

Udeleženci koprškega zasedanja Zbora za republiko so se dotaknili tudi problematike slovenske zunanje politike, še zlasti odnosov s Hrvaško, ki so znova prišli na kritično točko, potem ko je nehal veljati začasni sporazum, ki je urejal ribolovno cono v Piranskem zalivu (ribiškim zapletom se je s svojimi protestnimi akcijami pred dnevi znova pridružil Joško Joras, tudi udeleženec koprške tribune). Dr. Dimitrij Rupel se je vprašal, ali se tako Slovenija kot Hr-

ske države kaže tudi na preprosto nerazumljivo nesamozavest in nedržavotvornost države, ki je postala polnopravna članica EU, v odnosu do tiste države, ki se želi tej skupnosti priključiti". Predsednik Nove Slovenije Andrej Bajuk je poudaril, da je nedopustno, da slovenski vladi še do danes ni uspelo rešiti tega vprašanja in se obnaša, kot da meje ne bi bilo. Po njegovem mnenju je prav zdaj za Slovenijo najboljši čas za pogajanja s Hrvaško, saj je Slovenija po vstopu v Evropsko unijo in NATO v boljšem izhodiščnem položaju za pogajanja kot kadar koli prej v zgodovini.

Gostje javne tribune so se dotaknili tudi predloga predsednika dežel-

fenauer, dr. Ivo Jevnikar, dr. Milan Gregorič in drugi, je Janez Janša, predsednik SDS, dejal, da je treba Slovenijo "sprostiti", saj drugače ne bo zaživela. "Sproščena Slovenija" je tudi tematski naslov 206. številke Nove revije, ki je pred petimi leti izšla kot zbornik esejev uglednih slovenskih intelektualcev in kulturnih ustvarjalcev. Po Janševih besedah Slovenija potrebuje sprostitev predvsem na gospodarskem, medijskem in šolskem prostoru. Skupna ocena udeležencev koprške javne tribune Zbora za republiko pa je, da so enake možnosti temeljni pogoj za vzpostavitev resnične demokracije, enake možnosti pa so potrebne tako pri tekmovanju političnih opcij (Andrej Bajuk) kot v sami družbi, kjer vlada prevelika neenakost (Barbara Brezigar). Šele ko bodo v celotnem družbenem in političnem prostoru enake možnosti zares vzpostavljene, bo Slovenija zares sproščena in bo kot taka laže opredelila svoj nacionalni interes.

Gašper Blažič

Želite postati naročnik tednika

DEMOKRACIJA

Pokličite nas na telefon 01/434-54-63

LDS steguje lovke tudi po igralnicah

V Portorožu vre, pa ne zaradi temperature zraka, ampak zaradi strahovlade eldeesovcev, kot pravijo.

Igre na srečo so z vidika lastnikov igralnic ali igralnih salonov zelo donosen posel. Da je ta za posameznike še večji, lahko poskrbi država prek zakonov. Tako naj bi bilo v primeru portoroške igralnice. Anton Rop naj bi v zahvalo za pomoč letoval na Pagu v vili enega od lastnikov igralnega salona.

Z njim naj bi bil letos tudi smučal. Marijana Kanduti, Ropova tesna sodelavka naj bi kot predsednica nadzornega sveta v družbi Casino Portorož poskrbela za to, da bo vrednost družbe čim nižja, njeni lastniki pa naj bi čimprej postali nekateri izbrani zasebniki. Poleg tega so sporni tudi igralni saloni, ki so prav vsi v lasti posameznikov, večinoma tistih, ki so politično blizu vladajoči LDS.

Strahovlada eldeesovcev

Miran Lipovec, ki že nekaj let opozarja na nepravilnosti v dejavnosti igralništva, je sredi avgusta na okrožno državno tožilstvo poslal dve prijavi, hkrati pa je na Janeza Drnovška, predsednika države, naslovil "pritožbo zaradi omejevanja pravice svobode izražanja in opozorilo zaradi fašizacije". Pismo namerava poslati tudi predstavnikom tujih držav v Sloveniji. V pismu, katerega faksimile objavljamo, Lipovec predsednika države opozarja na fašizacijo sedanjih oblastnikov in vnovično preganjanje kritikov načina vodenja slovenskih igralnic. "Izgube v vseh slovenskih igralnicah in s tem zmanjševanje vrednosti kapitala koncesionarjev so dokaz vmešavanja politike v gospodarstvo, saj bo s spremenjenim zakonom o igrah na srečo mogoče poceni kupiti njihove delnice. Spremembe zakona so bile dosežene z zlorabo državnega

zbor, kajti zakon je bil sprejet po hitrem postopku in v interesu zasebnikov na račun države. S tem je ogroženo načelo pravne države in javne koristi. V igralnicah imamo tudi sicer splošno strahovlado eldeesovcev, o čemer govorijo tudi kolegi iz Maribora, podobne razmere pa vladajo tudi v ljubljanski igralnici in na Bledu. V HIT-u se vzdržuje nekakšen status quo, vendar se tudi tam nakazuje kriza vodenja. LDS postavlja na ključne položaje svoje ljudi in tako utrjuje temelje mafijske diktature, v kateri bodo lahko prosperirali le člani vladajoče klike," je zapisal Miran Lipovec.

Odstopil celo Petan

Lipovec je sredi avgusta na okrožno državno tožilstvo vložil dve ovadbi zaradi utemeljenega suma storitve kaznivnega dejanja jemanja podkupnine po 276. členu Kazenskega zakonika Republike Slovenije. Tiskovno konferenco, ki jo je sklical v teh dneh, je enkrat že odložil. Sam pravi, da je to storil na željo sindikata, da ne bi zaradi morebitnega zaostrovanja odnosov poslabšal njihovega po-

Anton Rop naj bi bil lani poleti letoval v vili Franca (Aca) Kočmana, direktorja podjetja Rebus, d. o. o., ki ima v lasti igralni salon Corse v Sežani, hkrati pa je lastnik prestižne jahte, vile v Novalji na Pagu, hiše v Bernardinu in solastnik družbe, ki izdeluje elektronske rulete.

ložaja pri pogajanjih ob stavki. Prepričan je, da upravi sploh ni do reševanja razmer, saj ima očitno povsem drugačne naloge. Goran Bizjak, član uprave, "je med stavko prišel v portoroško igralnico s posebej najetim telesnim stražarjem in dvema varnostnikoma, se sprehodil med stavkajočimi in odšel v restavracijo na škampe in tartufe v posmeh vsem zaposlenim, tudi tistim, ki niso stavkali, in za demonstracijo ne moči, temveč svojih osebnostnih problemov. Med tem je bil vršilec dolžnosti predsednika uprave Brce na dopustu, kar kaže na to, da se ta uprava nima nikakršnih namenov karkoli dogovoriti in se z njo ni mogoče o ničemer sporazumeti", pravi Lipovec. Da je pri vsem skupaj res nekaj zelo narobe, kažejo tudi zadnje novice, da je iz nadzornega sveta odstopil Bojan Petan. Po mnenju poznavalcev razmer naj bi bil prav Petan boter nedonosnih naložb, ki jih je portoroška igralnica izvedla v družbi Casino Čatež in v Salonu Žusterna. Že nekaj časa je znano, da je nadzorni svet, ki ga vodi Marijana Kanduti, objavil razpis za prosto delovno mesto predsednika uprave. V Portorožu menijo, da je nadzorni svet to storil v zadnjem mogočem terminu, ki bo še pred volitvami omogočil imenovanje nekoga iz LDS na ta položaj ne glede na njegove izkušnje v dejavnosti. Takšnega mnenja je tudi Lipovec, ki pravi, da "so vsi dosedanja člani uprav in nadzornega sveta na položajih pristali po političnih kriterijih, tako kot v času enopartijskega režima". Član uprave portoroške igralnice naj bi imel mesečno 1,5 milijona tolarjev netoplače.

Marijana Kanduti se zaradi dogajanja v portoroški igralnici ne vznemirja preveč in vodi stvari dalje tako, kot je v interesu vladajoče LDS.

Letno naj bi to pomenilo več kot 70 milijonov tolarjev, kar je toliko, kot znaša letna plača desetih krupjejev, ki imajo po 30 let delovne dobe, v ta znesek pa naj bi bili vključeni tudi vsi dodatki za delo v času praznikov, nedelj in dodatek za nočno delo.

Ovadbica zoper Antona Ropa

Prva od ovadb, ki ju je na okrožno tožilstvo poslal Lipovec, se nanaša na Antona Ropa. Lipovec okrožno državno tožilstvo obvešča, da je Anton Rop storil sum storitve kaznivnega dejanja jemanja podkupnine, s tem ko je lani poleti "domnevno gostoval v Novalji na otoku Pagu, v vili lastnika K., direktorja podjetja R., d. o. o., ki je hkrati tudi lastnik igralnega salona". K. naj bi bil že pred nekaj leti ponujal ugodna posojila Mirandi Kopač, ženi Janeza Kopača, ministra za okolje, prostor in energijo. Lipovec je v prijavi zapisal, da "utemeljeno domneva, da je bilo gostovanje Ropa na počitnicah pri K. mišljeno kot nagrada za uspešno izpeljane spremembe zakona o igrah na srečo, ki so igralnim salonom prinesle privilegiran status glede na prejšnjo ureditev in glede na splošno ureditev te dejavnosti v Evropski zvezi".

Bo Rop pokazal račune?

Ko smo se pozanimali, kdo se skriva za kraticami, smo ugotovili, da je to Franc (bolj znan kot Aco) Kočman, direktor podjetja Rebus, d. o. o., ki ima v lasti igralni salon Corse v Sežani, hkrati pa je solastnik družbe, ki izdeluje elektronske rulete. Po naših informacijah je lastnik razkošne jahte in luksuzne vile v Novalji na Pagu, kamor naj bi redno zahajali ne-

kateri slovenski politiki. Poleg tega naj bi bil Kočman lastnik hiše v Bernardinu. Njegov zdaj že pokojni oče, nekdanji direktor slovenske pošte, je bil po pripovedovanju nekaterih dober človek, glede na položaj pa gotovo sodelavec Službe državne varnosti. Po nekaterih informacijah naj bi bil Anton Rop letošnje zimske počitnice preživel na smučanju s Kočmanom. Ko smo na Gregorja Krajca, predstavnika za stike z javnostjo v kabinetu predsednika vlade, naslovili vprašanje, ali informacije držijo, nam je ta do konca redakcije odgovoril le glede prve informacije. Nanaša se na lanske poletni dopust vladnega predsednika. Krajc nam je odgovoril: "Predsednik vlade je lani poleti letoval v Novalji na Pagu, in sicer v apartmaju, ki ga je najel in plačal sam. Gre za apartmaje Vila Erika, katerih cenik vam je na voljo pri lastniku apartmajev." Ko smo ga vprašali, ali je Anton Rop pripravljen pokazati račun in ali osebno pozna Aca Kočmana ter ali drži informacije, da je bil z njim letos pozimi na smučanju, nam Krajc ni odgovoril. Po drugi strani pa smo iz nekaterih primorskih virov izvedeli, naj bi tako Kočman kot nekateri drugi v teh krajih zelo radi in pogosto poudarjali, kdo vse je bil gost v njihovih vilah in koga vse so povabili na jahte ali dopust. Nasploh naj bi bila na Obali javna skrivnost, "da Rop zelo skriva poznanstvo s Acom Kočmanom, ni pa mu težko sprejeti take zakonodaje, ki je po volji lastnikom igralnih salonov".

Rebus uspešen predvsem po zadnjih volitvah

Ko smo v finančni bazi podatkov,

Miran Lipovec meni:

"Igralni saloni so potencialno najpriročnejše pralnice denarja, saj transakcije med stavami in dobitki niso evidentirane.

- V igralni salon gostje prinašajo 'čist' denar, dobitke pa jim lahko izplačujejo tudi z 'umazanim', celo označenim denarjem. Na ta način se izgubi sled za umazanim denarjem.
- Lastnik denarja, pridobljenega na nezakonit način, se lahko z lastnikom salona dogovori za alibi, in sicer, da je denar priigral v salonu.
- V igralni salon je mogoče namestiti prirejen igralni avtomat, na katerem dobivajo zaupniki lastnika igralnega salona. Na ta način lastnik prihaja do črnega denarja, igralni salon pa izkaže manjšo osnovo za plačilo dajatev.
- Nadzor igralnih salonov s strani Urada za nadzor iger na srečo je enak ničli."

Miranu Lipovcu, ki je v javnosti postal znan zaradi opozarjanja na nepravilnosti v igralništvu, grozi odpoved delovnega razmerja.

Člani nadzornega sveta družbe Casino Portorož:

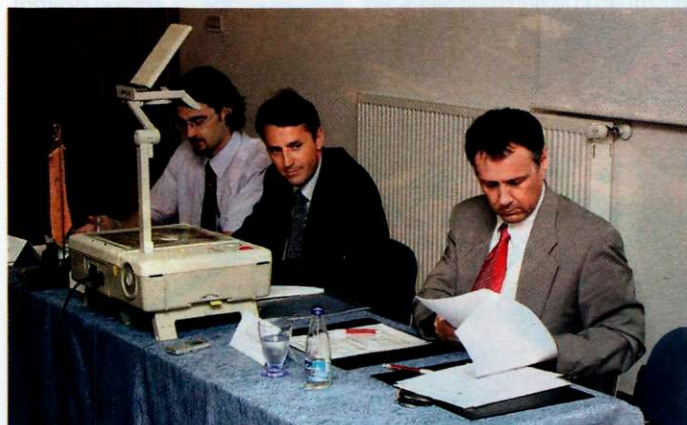
Vojka Štular, županja občine Piran, Marko Lenček, Hoteli Palace, Aleksandra Vuković Kačar, SOD, iz prejšnje ekipe pa je ostal Iztok Bandelj (član LDS) kot predstavnik občine Sežana, ki je svoj delež prodala KAD. Do prejšnjega tedna je bil član tudi nekdanji predsednik nadzornega sveta Bojan Petan, ki je pred nekaj dnevi odstopil. Predstavniki delavcev v nadzornem svetu so Matjaž Emeršič, Mirjan Ražman in Marjan Simonovič. Nadzorni svet vodi Marijana Kanduti, Ropova tesna sodelavka.

imenovani I-Bon, preverili dejavnost družbe Rebus, smo ugotovili, da je ta registrirana na naslovu Vojkova cesta 63 v Ljubljani, ukvarja pa se z dejavnostjo potovalnih agencij in organizatorjev potovanj ter s turizmom povezanimi dejavnostmi. V družbi je 36 zaposlenih, v letu 2002 pa so dosegli 324 milijonov tolarjev prihodkov; pri tem ima kar za 740 milijonov tolarjev osnovnih sredstev, hkrati pa posluje z minimalnim dobičkom. Bilance tega podjetja kažejo na to, da se je družba v letih 2000 in 2001 ukvarjala s t. i. finančnimi transakcijami. Leta 2001 je imela 224,6 milijona tolarjev prihodkov (le nekaj več, kot je bilo prihodkov iz poslovanja). Še slabše je bilo v letu 2000, ko je družba iz naslova izrednih prihodkov oziroma prihodkov iz naslova deležev ustvarila nekaj manj kot 747 milijona tolarjev prihodkov, prihodkov iz rednega poslovanja pa je bilo le slabih 187 milijonov tolarjev. Tudi v tem letu je ustvarila minimalen dobiček v višini 15 milijonov tolarjev. Bilančni podatki dejansko kažejo, da se je vzpon družbe Rebus začel šele po letu 2000. Koliko je to povezano s poznanstvom

Aca Kočmana z Antonom Ropom in zadnjimi državnoborskiimi volitvami, kjer je premočno zmigala LDS, naj presodi vsak sam.

Napačna zakonodaja omogoča enorme dobičke

Kako zelo donosni so igralni saloni, kažejo tudi podatki o tem, da so ti v letih 2001 in 2002 ustvarili nekaj več kot 5 milijard tolarjev prihodkov, od tega so v državno blagajno plačali 800 milijonov tolarjev dajatev, kar je le 16 odstotkov vseh prihodkov. Lastnikom je tako ostalo več kot 4 milijarde tolarjev. Poznavalci dejavnosti pravijo, da so z novo zakonodajo, ki jim omogoča višje stave, leta 2003 glede na doseženi prihodek sicer plačali 23 odstotkov davka, vendar pa je lastnikom ostalo več kot 6 milijard tolarjev. Letos naj bi bili njihovi donosi še višji. Ob predvidenih 14 milijardah tolarjev prihodkov naj bi plačali le 4 milijarde tolarjev dajatev, lastniki pa bodo bogatejši za 10 milijard tolarjev. To je kar dvainpolkrat več kot leta 2002. Poznavalci igralništva pravijo, da bodo igralnice, ki so v državni lasti, zaradi tega zaslužile manj. Razlog za to

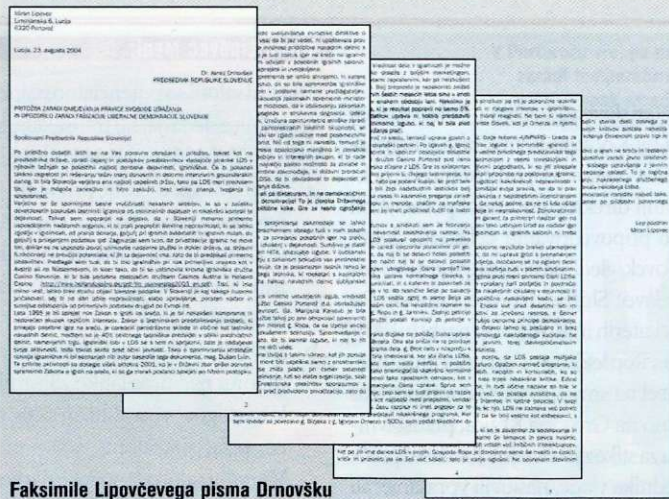

Vsak član vodstva družbe Casino Portorož prejme na mesec v povprečju 1,5 milijona tolarjev netoplače. Ko smo to želeli preveriti pri vodstvu, nam na naša vprašanja niso odgovorili. Menda so na dopustu!

»je predvsem v tem, da so igralni saloni, ki so v lasti posameznikov, praviloma v neposredni bližini državnih igralnic ali na poti k njim. "Vedeti je tudi treba, da so igralni saloni delovno popolnoma nezahtevna dejavnost, tako da večino opravil v njih opravijo študentje oziroma poceni delovna sila brez izobrazbe. Povsem drugače je to v igralnicah, kjer se zahteva posebej usposobljen kader za vodenje iger na mizah, kar zahteva veliko pozornost in koncentracijo zaradi morebitnih napak ali goljufij. Kljub temu pa vodstva tudi na teh delovnih mestih začasno zaposlujejo študente, ki za morebitne napake ne odgovarjajo. Posebno krut odnos imajo glede tega v mariborski igralnici," pravi Miran Lipovec.

Igralnice so lahko tudi pralnice

"Poleg zasvojenosti, ki marsikoga pripelje do finančnega zloma, so igre na srečo tarča številnih poskusov kaznivih dejanj goljufij, pranja denarja, oduševstva in podobno. Zato je za zavarovanje javne koristi pomembno, da se igre na srečo prireajo v skladu z ustreznimi zakoni. Sestavni del zakonodaje bi morala biti ustrezna strategija razvoja igralništva, ki bi na podlagi strokovnih in znanstvenih analiz opredelila optimalen razvoj te dejavnosti," meni Miran Lipovec in dodaja, "da se z veljavnim zakonom o igrah na srečo, katerega spremembe so bile sprejete brez kakršnih koli primerjalnih analiz in analiz posledic širitve te dejavnosti in z nedorečeno strategijo razvoja igralništva, ki ne zadovoljuje več potreb v novih okoliščinah, v dobršnem delu kr-

Faksimile Lipovčevega pisma Drnovšku

si načelo pravne države, legalitetno načelo, načelo zagotavljanja gospodarske, socialne in ekološke funkcije in načelo javne koristi", takšno ravnanje pa se odraža v klientizmu, korupciji, neljalni konkurenci in diskriminaciji gospodarskih subjektov, ki v takšne pogoje ne privoliijo.

Zakon sprejet "na pamet"

Dodajmo, da so bile spremembe zakona sprejete po hitrem postopku in brez predstavitve temeljnih primerjalnih analiz z igralniškimi ureditvami v sosednjih državah. Poslanci državnega zbora pri odločanju o spremembah zakona o igrah na srečo niso dobili niti najmanjšega podatka o primerljivih ureditvah v sosednjih državah, kar je razvidno iz magnetograma 10. izredne seje državnega zbora z dne 16. oktobra 2001. Na to opozarja tudi Lipovec in pravi, da "brez teh podatkov v nobeni resni državi ne bi spreminjali določb o obdavčitvi iger na srečo in tako korenito spreminjali lastninske strukture koncesionarjev". Na to kot nedopustno dejanje je na seji parla-

mentarnega odbora za finance in pravne zadeve dne 26. septembra 2001 opozoril tudi sekretariat za zakonodajo in pravne zadeve. Kljub temu je vladajoča parlamentarna večina potrdila predlagane spremembe in s tem, tako je prepričan Lipovec, resno ogrozila javni interes in zamajala temelje pravne države. Spremembe zakona so bile sprejete tudi v nasprotju s strategijo razvoja igralništva v Sloveniji, na kar je opozarjal tudi mag. Dušan Luin, avtor omenjene strategije. Ob tem Lipovec še zatrjuje, da "nekateri igralni saloni, ki ta čas poslujejo v neposredni bližini obstoječih igralnic, dejansko predstavljajo neljalno konkurenco igralnicam. Z napisom Casino zavezajo potencialne goste igralnic in jih preusmerjajo v igralne salone. Znatna sredstva, ki jih igralnice porabijo za privabljanje gostov, grede tako v nič, saj igralci mnogokrat nevede za idejo v igralni salon, misleč, da gre za igralnico. Igralni saloni predstavljajo neljalno konkurenco tudi zaradi cenejših delovne sile in manjše delovne intenzivnosti, kot jo imajo

igralnice. Lastniki igralnih salonov ustvarjajo večje dobičke na račun igralnic, zato ker porabijo manj sredstev za promocijo, saj izkoriščajo marketinske aktivnosti igralnic, in ker zaposlujejo cenejšo delovno silo prek študentskih servisov. Pri svojem poslovanju merijo neposredno na potencialne goste igralnic, ki jim tako zmanjšujejo obisk in dohodek".

Ovadena tudi Kandutijsva

V drugi prijavi je Lipovec ovadil Marijano Kanduti. Prepričan je namreč, da je bila družbi Casino Portorož "povzročena znatna škoda pri poslovanju, nanaša pa se na nenadno prekinitev pogodb z akviziterji, ki servisirajo in privabljajo premožne goste v portoroško igralnico. Ta pogodba je bila prekinjena lani tik pred glavno sezono, torej nekje junija leta 2003, zaradi česar je nastala znatna gmotna škoda. Ta škoda se odraža v zmanjšanju prometa. Samo v avgustu je tako nastalo za 44,7 milijona tolarjev škode, v celem drugem polletju pa ocenjujem, da je bilo škode za najmanj 200 milijonov tolarjev, kar je v bilanci uspeha poleg vseh ostalih stroškov povzročilo ogromno, 680-milijonsko izgubo. Z akviziterji, ki privabljajo premožnejše goste, ima Casino sklenjeno pogodbo, katere vsebina nenehno variira, saj prihaja do izigravanja pogodb s strani akviziterjev, ki mojstrsko iščejo luknje v pogodbi in manipulirajo s t. i. bariiranimi žetoni. To počnejo zato, da prikažejo večji pretok 'bariranih žetonov', kar je osnova za plačilo provizije. Osebo sem upravi predstavljal predlog, kako bi se izognili tem ma-

**EVJ
ELEKTROPROM**

**EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.**

Loke 22
1412 KISOVEC

tel.: 03 56 57 150
fax: 03 56 71 488

www.elektroprom.si

- ♦ projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- ♦ bar sedmica
- ♦ lokalna televizija ETV
- ♦ trgovina EVJ Center
- ♦ elektroinstalacije
- ♦ centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- ♦ kabelsko komunikacijski sistemi
- ♦ grafitne ščetke
- ♦ tiskana vezja
- ♦ delovni stroji in nizke gradnje

Igralnice bi morale pomembno prispevati k polnjenju državnega proračuna. Na mesto tega se zdaj bje bitka za njihovo lastninstvo, državnim igralnicam pa prihodek odžirajo igralni saloni, ki so v lasti posameznikov.

hinacijam, toda za pobudo niso imeli nobenega poslušaja. Sumim, da je v ozadju take zavrnitve želja po okroščanju ali celo oblikovanju fondov črnega denarja, tako kot se je nekdaj že počelo v slovenskih igralnicah. Moja ocena je, da so pogodbe z akviziterji posledica nesposobnega managementa in neučinkovite marketinške službe, ki se preveč naslanjajo na storitve tujih partnerjev, namesto da bi samostojno oblikovali učinkovito službo privabljanja gostov. Menim, da je Casino Portorož postal preveč odvisen od storitev tujih partnerjev, kar je zelo rizično in škodljivo za družbo. Dogodki v drugem polletju lanskega leta to potrjujejo. Po drugi strani me tako nepričakovana odločitev s strani uprave tik pred vrhuncem letne sezone navdaja s sumom, da je bila ta poteza storjena namerno zato, da se na koncu leta prikažejo čim slabši rezultati. Oktobra 2003 je Državni zbor namreč sprejel spremembo Zakona o igrah na srečo, ki so prinesle možnost pridobitve navadnih delnic koncesionarjev. Znižano vrednostjo delnic bi potencialni kupci teh delnic dobro zaslužili. Že koncem leta 2003 se je pričelo sušljati med zaposlenimi, da se išče strateški partner, ki naj bi bil Istrabenz. Lipovec tako utemeljeno sumi, da so bile izgube v letu 2002 in 2003 povzročene in izkazane z jasnim namenom, da se zataji davek na dobiček in zmanjša vrednost kapitala družbe in s tem vrednost delnic, kar bi s pridom izkoristili kupci delnic. Da je šlo verjetno za namerno početje uprave in nadzornega sveta, kažejo tudi rezultati letošnjega polletja, ko uprava izkazuje nekakšne dobičke oziroma minimalne izgube, čeprav so v sedmih mesecih ustvarili za 5 odstotkov nižjo realizacijo kot v istem obdobju lani. "Sedaj želi uprava priti do sredstev z dokapitalizacijo, kar bi bil lahko obvoz za vstop novih lastnikov. Če bosta novo izdane delnice kupila KAD in SOD, bo to pomenilo, da se bodo z javnim denarjem financirale predvidene nove nerentabilne investicije, kot je načrtovana prenova Vile Marije. Sumim, da so Rudi Brce, Aldo Babič in Marijana Kanduti zlorabili svoj položaj in zaupanje, ker v letu 2002 in 2003 niso izpolnili vseh svo-

jih dolžnosti, da bi vestno zastopali javno premoženje, saj je Casino Portorož v večinski lasti družb KAD in SOD, katerih edini lastnik je država Slovenija. V prvem primeru bi lahko bila za sum kaznivega dejanja odgovorna Marijana Kanduti, ki je kot predsednica nadzornega sveta izsili la glasovanje o sklepu, ki je bil za družbo škodljiv in v nasprotju s predlogom uprave. Revizijska hiša je namreč izdala le mnenje s pridržkom, kar praktično nima bistvenega vpliva na odločanje uprave. V drugem primeru je sum za odgovornost na Aldo Babiča in Rudiju Brcetu, ki sta odgovorna za sklepanje pogodb z akviziterji in najboljše vesta, zakaj se je prekinila pogodba z akviziterji tik pred glavno sezono," je v ovadbi zapisal Miran Lipovec. Ko smo Marijano Kanduti vprašali, kako komentira kritike na delo nadzornega sveta in vloženo ovadbo, nam je odvrnila: "Nadzorni svet svoje delo opravlja korektno in v skladu z zakonom. Razrešnico delu nadzornega sveta je dala tudi skupščina družbe. Glede na to, da je g. Lipovec sprožil določene postopke pred ustreznimi institucijami, bodo te presojele, ali je tako." Na vprašanje, kako komentira izjave zaposlenih v družbi Casino Portorož, da je bil zdajšnji v. d. predsednika uprave na to mesto imenovan brez razpisa in skladno s političnimi kriteriji, pa nam je odvrnila: "Glede na to, da je prejšnjemu predsedniku uprave konec leta potekel mandat in da se je nadzorni svet kljub temu, da v skladu z zakonom in statutom družbe lahko imenuje novega predsednika uprave brez razpisa, odločil za javni razpis, je bilo potrebno za ta čas imenovati vršilca dolžnosti znotraj uprave. Torej ne gre za nobene politične odločitve, ampak za zagotovitev poslovanja družbe v času do imenovanja novega predsednika uprave."

Napovedane nove ovadbe

Zadeve na področju igralništva resnično niso urejene tako, da bi bilo to v korist državljanov. To poleg drugega potrjujejo zaposleni v družbi Casino Portorož, kjer že nekaj časa občasno tudi stavkajo. Stavka je ta čas pretrgana, po naših informacijah pa so se sindikati v petek, 20. avgusta, zbrali na skupnem zbo-

Tožbi zoper Klemencičovo in Marolta

Uprava Zavarovalnice Triglav je na ljubljanskem okrožnem sodišču vložila tožbi proti nekdanji predsednici uprave Nadi Klemencič in nekdanjemu predsedniku nadzornega sveta Milanu Maroltu. S tožbama zahteva plačilo odškodnine v višini več kot 900 milijonov tolarjev za škodo, ki sta jo povzročila z izplačili previsokih nagrad upravi med letoma 1999 in 2002. S tem je uprava zavarovalnice izpolnila sklep skupščine z dne 19. julija, da mora najpozneje v 30 dneh vložiti tožbo zoper Klemencičovo in Marolta. Z njo naj zahteva plačilo odškodnine za škodo, ki sta jo povzročila, s tem da sta brez ustreznega sklepa nadzornikov določila izplačilo nagrad za izjemne delovne rezultate predsedniku in članom uprave med letoma 1999 in 2002 v višini 927,8 milijona tolarjev. Skupščini je sprejete sklepe o vložitvi tožbe zoper Klemencičovo in Marolta predlagal nadzorni svet zavarovalnice na podlagi poročila neodvisne revizijske hiše Constantia. Ta je na podlagi zakona o lastniškem preoblikovanju zavarovalnic revidirala poslovanje Zavarovalnice Triglav od leta 1990 do vključno leta 2002. Revizija je izpostavila nepravilnosti na področju nagrajevanja dela uprave in nadzornega sveta. Celoten znesek izplačanih nagrad je v tem obdobju znašal 1,176 milijarde tolarjev, tožbi pa se nanašata na že omenjenih 927,8 milijona tolarjev. V poročilu so bila za sporna označena tudi področja pri poslovanju z vrednostnimi papirji in trgovanju z deleži v družbi za upravljanje zavarovalnice, pri nakupih lastnih delnic in poroštvi pri nakupih delnic, vendar za nadaljnje postopke ni bilo ustreznih pravnih podlag.

Jata Emona prevzema Pivko perutninarstvo

Predsednik uprave ljubljanske Jate Emone je potrdil informacijo, da se zanimajo za nakup Pivke perutninarstva. Dejal je, da so se z upravo Pivke o nakupu uskladili, odločitev pa je zdaj v rokah notranjih lastnikov Pivke perutninarstva oziroma njene družbe pooblaščenke. Zamisel o povezavi Jate Emone in Pivke perutninarstva je stara že dve leti, kot kaže, pa so jo zdaj spet obudili. Jata Emona, ki je po ugotovitvah Financ v precej boljši poslovni kondiciji kot Pivka, se ukvarja predvsem s prirejo jajc in krmil, Pivka perutninarstvo pa predvsem s prirejo perutninskega mesa in izdelkov. Koristi od povezave naj bi imeli oboji. Glavni razlog je skupna nabava surovin. Jata Emona potrebuje letno 170.000 ton krmil, Pivka 35.000 ton, združeni pa bi jih dobili ceneje. Krmila namreč pomenijo kar 60 odstotkov vseh stroškov prireje. Jata bi nakup izpeljala deloma z gotovino, deloma pa z lastnimi delnicami.

ru in sprejeli nekatere sklepe za delovanje v prihodnje. Izvedeli smo, da se bo stavka nadaljevala v trenutku, ko bodo videli, da ni mogoč nikakršen dogovor z upravo. Prav danes (v četrtek) naj bi sešla tudi skupščina državnega sindikata igralniških delavcev in sprejela besedilo pobude strankam za dopolnitev njihovih predvolilnih programov z zahtevo, da igralnice preidejo v last občin, v katerih delujejo. S tem želijo izraziti tudi nezaupnico zdajšnjim politično določenim lastnikom, kot sta KAD in SOD. Miran Lipovec, ki je ta čas na bolniški in iz dneva v dan pričakuje odpoved delovnega razmerja (po mnenju vodstva naj bi bil s svojimi opozorili škodil vodstvu!), pa napoveduje vložitev novih

ovadb zaradi zlorabe položaja, in sicer za Gorana Bizjaka, člana uprave, ker je v času stavke najel osebnega varnostnika, da se je demonstrativno z njim sprehodil med stavkajočimi in mimo njih odšel na večerjo. Dodatna ovadba naj bi se nanašala tudi na zapravljanje denarja za sklicivanje tiskovne konference v organizaciji ljubljanske družbe Pristop. Tretja pa bo vložena zoper Boruta Jamnika na KAD zaradi zlorabe zaupanja, saj so vse igralnice v Sloveniji – razen Hitove – tik pred lastninjenjem v izgubah. Ovadbo naj bi vložil tudi zoper finančnega ministra Dušana Mramorja, če bo dal soglasje za prodajo ene same podcenjene navadne delnice katerega koli koncesionarja (igralniškega podjetja).

Vida Kocjan

Slovenski trgovci so preplašeni zaradi prihoda veliko cenejših diskontov iz tujine, hkrati pa se čedalje bolj zaostruje boj med obstoječimi igralci. Zdi se, da smo se potrošniki znašli v vrtiljaku divjega boja med trgovci za našo pozornost in ne nazadnje za naš denar.

Poplavi trgovin, hipermarketov, sledi še prihajajoča poplava diskontov; vsi trgovci nam ponujajo veliko in že skoraj preveč bolj ali manj odličnih izdelkov, vsak od njih pa nas želi prepričati, da je prav on najboljši. Za koga se bomo odločili, največkrat odločajo prav konkuren-

fotografije: Dane Kostrič

Poplava trgovin

ne cene in seveda bogata ponudba. Vendar se zdi, da je prišel čas, ko se nam ne bo treba več odločati le med prvim ali drugim: svoj prihod v Slovenijo so napovedali diskonti iz tujine, ki nam ponujajo oboje v enem, tako konkurenčne cene kot tudi bogato ponudbo izdelkov. Vodilni trgovci, kot so Spar, Mercator in Tuš, so se nad prihodom verige diskontov iz tujine že pošteno zamislili; vsak po svoje se skušajo pred njihovim prihodom zavarovati in vsaj obdržati svoje dosedanje kupce.

Mercator in njegov Hura!

Mercator bo septembra letos odprl svoj prvi diskont z imenom Hura!. Ponujal bo 1.300 izdelkov, ki bodo kakovostni in cenovno konkurenčni. Čeprav je Mercator z odločitvijo o odprtju diskonta odlašal do zadnjega, se je očitno dovolj zbal prihajajočih trgovcev iz tujine – Lidla in Hoferja, da se je odločil odpreti tudi svojega. Jasno je, da te Mercatorjeve odločitve pravzaprav ne smemo obžalovati; z odprtjem svojega diskonta bo pritegnil tudi tiste kupce, ki želijo kupovati kvalitetno, a ugodneje. Kljub nekaterim pesimis-

tičnim napovedim pa v Mercatorju ne pričakujejo prevelikega upada prodaje, saj že zdaj v njegovih trgovinah nakupujejo potrošniki, ki so najmanj občutljivi na višje cene. Res je, da so cenovno občutljivi potrošniki do zdaj že imeli možnost kupovati v cenejših nakupovalnih centrih in trgovinah, kot so deloma trgovine Tuš in predvsem diskonti Hardi in Plus, vendar je kljub temu dejstvu znano, da Mercator še vedno obvladuje skoraj polovico trga pri nas in se mu kljub svojim ne prav niz-

kim cenam ni treba bati prihajajoče konkurence. Mercator poleg tega računa še na zvestobo svojih kupcev. Prvi Mercatorjev diskont pa zagotovo ne bo zadnji, saj v treh letih načrtujejo odprtje 50 diskontov.

Nekateri analitiki pa s svojimi napovedmi nikakor niso tako optimistični; Mercator naj bi po nekaterih domnevah skupaj z drugimi večjimi trgovci, kot sta Spar in Tuš, doživel upad prodaje vsaj za petino, če ne celo več. Napovedi so torej različne, nekatere bolj optimis-

tične od drugih, kako se bo zgodba razvila, pa za zdaj le ugibamo. Kako uspešni so bili slovenski trgovci s svojimi pripravami na prihod diskontov iz tujine in kako uspešno bodo ti konkurirali med seboj, bo jasno šele takrat, ko bodo vsi tekmeči postavljeni na isti poligon. Tisti, ki bo ponujal kakovostnejše in ugodneje, bo zmagal. V tem trenutku pa želijo zmagati vsi, zato pričakujemo, da bo boj med njimi hud.

Spar in boj za Šiško

V Sparu so kljub prihodu cenejših in ugodnejših ponudnikov dokaj samozavestni; diskontnim trgovinam se bodo postavili po robu z izdelki, ki že zdaj nosijo konkurenčne cene in jih tržijo pod geslom "Prva cena". V Sparu se tako ne bojijo pretiranega upada prodaje, zavedajo pa se, da bodo izgubili tiste kupce, ki so zelo pozorni na ceno izdelkov in bodo tako raje kot pri njih kupovali v diskontih.

Že nekaj časa pa se iskre krešejo med Sparom in Mercatorjem; za Ljubljano je namreč doslej veljalo, da ima dovolj nakupovalnih gigantov in da ne potrebuje novih. Vseeno pa sta v Ljubljani predvidena še dva nova

Mercator računa na zveste kupce.

Gvido Omladič, predsednik uprave Ere iz Velenja, bo z Eurospinom sodeloval tudi pri širitvi njihovih diskontov na Hrvaško.

nakupovalna centra, in sicer eden v Šiški, drugi pa v središču mesta. Šiška je zanimiva za oba velika trgovca. Razlog je deloma ta, da je Celovška cesta velika prometna žila za tujce, ki prihajajo iz sosednjih držav, še bolj pa za potrošnike iz Gorenjske. Mercator je pred štirimi leti ob Celovski cesti že postavil svoj nakupovalni center in zdaj se upravičeno boji konkurence, saj je do zdaj veljal za edini tako velik nakupovalni center v Šiški. Zdaj Mercatorju grozi prihod največjega tekmeča; v Šiško bi namreč rad vstopil tudi

povečanje sedanjega hipermarketa v Šiški za celih 15.000 kvadratnih metrov. Vsekakor se Mercator upravičeno boji Sparovega prihoda v Šiško, saj bi se del kupcev zagotovo preselil k slednjemu.

Jasno pa je, da se težave tu ne končajo; omeniti velja, da je Mercator na seji ljubljanskega mestnega sveta navedel kar 17 pripomb, ki govorijo proti postavitvi novega trgovskega centra na tem območju. Kako se bodo zadeve razpletle, bo znano jeseni, saj naj bi mestni svetniki šele takrat obravnavali predlog o prostorski

cevi, ki bi jih s klasično trgovino ob prihodu diskontov iz tujine izgubilo. Gvido Omladič, predsednik uprave Ere iz Velenja, pa bo z Eurospinom sodeloval tudi pri širitvi njihovih diskontov na Hrvaško.

Lidl in Hofer prihajata v Slovenijo

Svoj naskok na slovenski trg napovedujeta tudi avstrijska diskontnika Lidl in Hofer. Lidl je avstrijski trgovec, ki že dalj časa napoveduje svoj prihod v Slovenijo. V začetku avgusta je podjetje v Dnevniku objavilo imena vseh približno 180 blagov-

jaln na slovenskem trgu prav z odprtjem svojega prvega diskonta.

In še Tuš

Tuš ne namerava odpirati svojih diskontov, čeprav jim v boju za potrošnike ne kaže najbolje; ogroženi so predvsem hipermarketi, ki gradijo na nizkih cenah in tako ciljajo na potrošnike z nižjo kupno močjo, kot so na primer prav Tuševi. V upravi Tuša so prepričani, da za zdaj še niso primorani izvajati kakršnih koli protiukrepov, saj bodo po njihovih predvidevanjih boji za potrošnike

Hardi – prvi slovenski diskont

Spar bi rad gradil v Šiški.

Lidl predstavlja veliko konkurenco.

Spar. Spar bi ob Celovski cesti rad zgradil večnamensko družbeno-trgovsko in kulturno središče na kar 83.500 kvadratnih metrih! Ta projekt je navsezadnje največji do sedaj, saj bo po predvidevanjih še mnogo dražji od projekta Citypark v BTC, ki je bila njihova zadnja večja naložba.

Vsekakor je jasno, da načrtovani projekt Mercatorju, kot zdaj edinemu večjemu trgovcu v Šiški, povzroča nejevoljo, zato je napovedal

ureditvi na tem območju. Mercator menda močno lobira proti Sparu, vendar niti ta ne miruje.

Era in italijanski Eurospin

Trgovski družbi italijanski Eurospin in velenjska Era sta ustanovili skupno podjetje, ki se imenuje Eurospin Eko. Predsednik Erine uprave Gvido Omladič je napovedal, da bodo do izteka leta skupaj s partnerjem italijanskim Eurospinom odprli do 15 diskontov, v treh letih pa jih načrtujejo 80. Cene v diskontih omenjenega podjetja naj bi bile za 30 odstotkov nižje. Cene so namreč nižje zaradi tega, ker gre za izdelke z lastno blagovno znamko in ker diskonti nasploh ne ustvarjajo visokih stroškov. Eurospin se zanaša tudi na kakovost izdelkov lastne znamke, saj prav ti v Eurospinu obvladujejo kar 90 odstotkov njihove celotne ponudbe.

Diskonti Eurospin na okrog 800.000 kvadratnih metrov površine ponujajo okrog tisoč izdelkov.

S tem ko sta družbi ustanovili skupno podjetje in v približno treh letih načrtujeta 80 lastnih in franšiznih diskontov, bo podjetje Era iz Velenja zadržalo prav tisti segment kup-

nih znamk živil, ki jih prodaja v svojih diskontih. S tem je želelo javnost obvestiti, katere blagovne znamke prodaja, in jih tako zaščititi.

Hofer je avstrijska diskontna veriga in hčerinsko podjetje nemškega Aldija. Kupcem ponuja živila blagovnih znamk, ki jih določeni proizvajalci proizvajajo samo zanj in jih tako ni mogoče kupiti nikjer drugje. Hofer je bil do sedaj znan predvsem Slovencem, ki žive ob avstrijski meji, vendar bomo njegove ugodnosti in ponudbo, kakor kaže, kmalu spoznali tudi drugi.

Diskontnika Hofer in Lidl tako predstavljata neposredna tekmeča že obstoječemu slovenskemu diskontu Hardiju, ki je bil poleg Plus diskonta eden prvih diskontov v Sloveniji. Diskont Hardi je prvič odprl svoja vrata leta 2000 in od takrat dalje je podjetje Arka, ki je lastnik diskontne verige Hardi, odprlo že 18 diskontov in pet franšiznih prodajaln po Sloveniji. Podjetje Arka je kot prvo uveljavilo model diskontnih prodaj-

najprej potekali med diskonti sami. Šele pozneje naj bi tudi sami stopili v igro, če bo seveda potrebno.

Še več ponudbe, še več izbire ...

Slovenski trgovci upravičeno trepetajo pred prihodom tujih tekmecev; s prvim majem, ko smo vstopili v EU, so tudi trgovci začeli razmišljati, kako bodo branili svoj trg pred vdorom tujcev. Nekateri so se na njihov prihod dovolj dobro pripravili, za nekatere pa se zdi, da o tem še niso začeli razmišljati. Vsekakor je jasno, da so slovenski trgovci pred veliko preizkušnjo: ali bodo zmogli obdržati svoj delež kupcev ali jih bodo izgubili v dirki nižjih cen. Ali bodo lahko še vedno dovolj ugodni in v isti sapi tako kakovostni, da bodo zmožni konkurirati tistim, ki obljubljajo veliko za malo denarja? In h komu se bodo nazadnje obrnili ljudje? Veliko vprašanj, odgovorov pa za zdaj še ni. Tisti, ki bo potrošnike prepričal, da je najboljši, bo zmagovalac. Konec koncev o vsej zadevi odločamo prav mi.

Denis Vengust

Radio VIVA
FM 102.1
99.5 stereo RDS
M.Sobota tel: 02/537-1949

Slave Klavara 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Poletno mrtvilo je razburkal pisateljski boj, ki se je v obliki nadaljevanke z odprtimi pismi in javnimi replikami bil na straneh slovenskega dnevnega časopisja.

Jabolko spora so predstavljali nejasni postopki in sporne odločitve v zvezi z razdeljevanjem javnih sredstev za literaturo s strani ministrstva za kulturo. A pojdemo po vrsti.

Črni oblaki so se nad ministrom in ministrico Andrejo Rihter začeli zgrinjati sredi julija, ko je bilo objavljeno odprto pismo literarnih ustvarjalcev in ustvarjalk omenjeni ministrici, vladi in držav-

Kulturna vojna

nemu zboru z zahtevo po odstopu Rihterjeve in večji skrbi za kulturo.

Književni klientelizem

Med triinštiridesetimi podpisanimi pod odprto pismo najdemo Barbaro Korun, Tajo Kramberger, Gašperja Maleja, Vido Mokrin Pauer, Braneta Mozetiča, Jureta Novaka, Miklavža Ocepka, Iztoka Osojnika in druge. V pismu so izrazili svoje kritike na rezultate programskega razpisa ministrstva za kulturo za leta 2004–2006 in na projektni razpis za tekoče leto. Po mnenju podpisnikov rezultati razpisa kažejo na zapostavljenost nekaterih prijaviteljev in nasprotno na klientelistični in nepotistični odnos do drugih.

Omenjeni rezultati so za podpisnike znamenje, da se javna sredstva izrabljajo kot orodje političnega korumpiranja ali kaznovanja, odvisno od tega, ali je kdo "naš" ali ne. V založništvu se je vzpostavila diktatura, saj smo po njihovem mnenju priče ekonomski cenzuri nekaterih založb. Izhodiščna napaka naj bi bila sestava ekspertne komisije za založništvo pri ministristvu. Slednje ob uslužbencih ministristva Urošu Grilcu, Barbari Koželj in Jožetu Horva-

tu sestavljajo še Tomo Virk, Mladen Dolar in predsednik komisije ter hkrati član združene liste Lev Kreft. Znotraj komisije po mnenju podpisnikov prihaja do navzkrižja interesov, kar ni v skladu s pravilnikom o strokovnih komisijah. Za kakšno navzkrižje interesov gre? Tomo Virk je član uredništva zbirke Beletina pri Študentski založbi (SZ) ter član uredništva in nekdanji glavni urednik revije Literatura; Mladen Dolar že več let sodeluje z Društvom za teoretsko psihoanalizo, je član uredništva revije Problemi in dveh edicij v izdaji omenjenega društva;

sodelavec društva je bil tudi Uroš Grilc. In kdo je dobil denar, ki ga programski razpis ministrstva za kulturo namenja založništvu? Od skupno 570 milijonov tolarjev jih je SZ dobila 55, Literatura 35, Društvo za teoretsko psihoanalizo pa 20, kar je skupaj petina vseh sredstev razpisa. Podobno se je zgodilo pri razpisu za delovne štipendije, so opozorili podpisniki, saj jih je večina končala v rokah urednikov in avtorjev SZ.

Po besedah podpisnikov ni šlo za naključja, temveč za vrsto nesprejemljivih pojavov, ki dobivajo sistemski značaj, katerega značilnosti

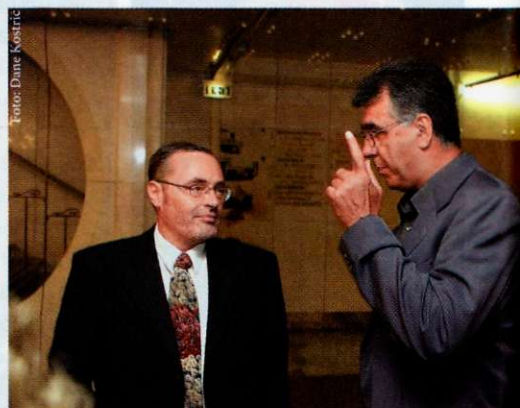
so etatizem, monopolizacija, favoriziranje mimo pravilnikov itd. Zaradi nastetega so podpisniki zahtevali odstop ministrice, razpust strokovne komisije za založništvo in odpravo nastalih nepravilnosti. Razdeljevanje sredstev za kulturo in oblikovanje strokovnih teles bi morala v nasprotju z dosedanja prakso po njihovem potekati v odprti diskusiji.

Ministrstvo deluje transparentno

Odgovor ministristva je bil izredno hiter. Zavrnilo je kajpak očitke, da preferira samo nekatere založbe, in pri tem postreglo s podatki, da v

Mitja Čander (na sliki) in Igor Brlek iz Študentske založbe sta izredno ostro reagirala na kritike. Retorično sta se vprašala, ali bodo njihovi avtorji v prihodnje deležni prepovedi kandidiranja za štipendije.

V ekspertni komisiji za založništvo dr. Lev Kreft (ZL) zaseda mesto predsednika. So člani komisije obravnavali prijave, pri katerih so bili osebno zainteresirani?

letu 2004 programsko sofinancira 28 izvajalcev, na treh ciljnih razpisih je bilo podprtih 40 izvajalcev, na projektnem razpisu pa skupno 147 projektov in je bilo torej letos podprtih za 24 odstotkov več izvajalcev kot leto poprej. Pri ministrstvu so poudarili, da so kriteriji za višino financiranja ocena kakovosti in obsega programov in projektov, opozorili pa so tudi, da so proračunska sredstva dobili tudi nekateri iz kroga podpisnikov (Center za slovensko književnost 10,2 milijona, KUD Apokalipsa 15,3, Društvo 2000 pa 9 milijonov tolarjev).

Po besedah tiskovne predstavnice ministrstva za kulturo Petre Škofic nova zakonodaja na področju kulture zagotavlja popolno transparentnost postopka in vrednotenja vlog, ki prispejo na javne razpise. Dejstvo, da je šest delovnih stipendij šlo avtorjem SZ, naj sploh ne bi bilo nenavadno, saj SZ objavlja večinoma izvirno slovensko literaturo, njen avtorski krog pa je zelo obsežen. Ne nazadnje, je opozorila Škofičeva, je bilo šest avtorjev SZ tudi zavrženih. Ne smemo pa prezreti, da je ministrstvo zaradi kakovosti avtorjev namenilo dodatna sredstva za delovne stipendije, tako da je število teh naraslo z deset na šestnajst, kar je po besedah Škofičeve treba šteti kot dodatno podporo ustvarjalcem in uresničevanje ciljev nacionalnega programa za kulturo. Člani strokovne komisije so po mnenju ministrstva kompetentni, seveda pa njihove reference izhajajo tudi iz sodelovanja z različnimi

Nad ministrico za kulturo Andrejo Rihter ostaja senca dvoma v zvezi z domnevnim privilegiranim položajem nekaterih založnikov.

založbami, vendar naj to ne bi vplivalo na njihove odločitve. Pri vsaki obravnavi se namreč tudi zapisniško ugotavlja, da član komisije ne sodeluje pri zadevah, pri katerih je interesno vezan. Navedba podpisnikov odprtega pisma, naj bi člani komisije kandidirali na razpisih s svojimi programi in projekti, je po mnenju ministrstva netočna.

V isti sapi je ministrstvo tudi poudarilo prezrto dejstvo, da je za področje knjige za leto 2004 namenilo več kot 1,4 milijarde tolarjev, samo iz založniških postavk pa več kot 1,1 milijarde, kar je 67-odstotno povečanje glede na leto prej.

Poziv k linču?

Med v odprtem pismu neposredno izzvane zagotovo sodijo predstavniki Študentske založbe, ki so prav tako z lastnimi argumenti po svoje začini poletni kulturni "golaz". Odprto pismo so pri SZ razumeli kot "frontalni napad" nanje in celo kot "poziv

k linču institucije, ki se je v zadnjih letih uveljavila v domačem in mednarodnem kulturnem prostoru".

V svojem odgovoru je SZ poudarila domnevno zlonamerno selekcijo podatkov v besedilu odprtega pisma, saj avtorji niso zapisali, da je SZ sicer dobila 55 milijonov tolarjev, še več pa je ministrstvo dodelilo Mladinski knjigi in Novi Reviji. SZ ob tem spominja na veliko delo, ki ga založba opravlja, saj vsako leto tiska prek štirideset naslovov leposlovja in humanistike ter znanstveno revijo Časopis za kritiko znanosti, letno organizira dva mednarodna literarna festivala (Dnevi poezije in vina v Medani potekajo prav te dni), gostovanja tujih avtorjev pri nas in naših na tujem ter botruje lepemu številu literarnih dogodkov. Ob vseh dejavnostih znašajo sredstva ministrstva le četrtino, preostalo dobijo s prodajo ter od drugih ustanov in pokroviteljev.

Tudi trditve, da je večina stipendirancev ministrstva avtorjev Beletrine in posledično SZ, ne držijo. Pri SZ se ob tovrstnih napadih sprašujejo, "ali bodo v prihodnje Beletrinini avtorji in sodelavci deležni prepovedi kandidiranja za različne stipendije in nagrade". Pri Beletrini, opozarjajo, je svoja dela izdalo – ali bodo to v kratkem storili – blizu štirideset domačih avtorjev, med katerimi so Lojze Kovacic, Drago Jančar, Tomaž Šalamun in Kajetan Kovič.

Poziv k odstopu ministrice in izboljšanju ramer, izražen v odprtem pismu, je po mnenju SZ le pretveza za uveljavljanje zasebnih interesov. "Čas je, da maske padejo in da pozovemo pobudnike poziva k linču, naj se osebno izpostavijo in prevzamejo polno odgovornost za svoja dejanja," so v odgovor na njim naslovljene kritike napisali predstavniki SZ.

Na koncu svojega odgovora so pri SZ napadli posamezne podpisnike, v prvi vrsti Braneta Mozetiča, Iztoka Osojnika in Tomaža Reparja, ki naj bi bili sprožili "poziv k linču" z namenom, da bi prikrili lastno sumljivo početje. Te zadnje bodice s strani SZ pa so seveda dolile olja na ogenj založniškega in pisateljskega spora, ki mu tudi zaradi pasivnosti ministrice Rihterjeve ni videti konca.

Mitja Volčanšek

Čander in Brek sta napadla tudi podpisnika odprtega pisma Iztoka Osojnika zaradi malomarnega vodenja mednarodnega literarnega srečanja Vilenica (na sliki).

www.raplus.com

RADIO
PLUS

Čeprav je od takrat, ko je bil nekdanji direktor Hita Danilo Kovačič na novogoriškem okrožnem sodišču obsojen na štiri leta zavora, minilo že skoraj dve leti, Kovačič še vedno ni odšel v zapor. Slednje naj bi preprečila na vrhovno sodišče vložena zahteva za varstvo zakonitosti, o kateri pa vrhovni sodniki odločajo že dve leti.

njej niso odločili. Kje je vzrok za tako ravnanje, smo povprašali sekretarja in tiskovnega predstavnika na vrhovnem sodišču Janka Marinka. Kot nam je sporočil, bodo vrhovni sodniki o Kovačičevi zahtevi odločili predvidoma v mesecu oktobru, najpozneje pa do konca tega leta. Dejstvu, da se odločanje o zadevi vleče že skoraj dve leti, naj bi botrovala prezasedenost sodnikov in sodniški red, po katerem morajo sodniki zadeve reševati v skladu z vrstnim redom pripada zadev. Čeprav je bila po Marinkovih navedbah Kovačičeva zadeva uvrščena med prednost-

Svoboden kot ptica

Kot je znano, je Okrajno sodišče v Novi Gorici Kovačiča 12. junija 2000 spoznalo za krivega storitve kaznivega dejanja zlorabe položaja ali pravic odgovorne osebe, nekdanjega informatorja gostov v igralnici Danila Kodriča pa pomoči pri tem kaznivem dejanju. Sodišče je ugotovilo, da držijo trditve državnega tožilstva, da je Kovačič glavni blagajni igralnice izdal navodilo, da se v financiranje iger na srečo vključi tudi Hit, na tej podlagi in pod krinko fiktivne pogodbe med Hitom ter neko panamsko družbo pa dobil izplačane provizije, do katerih ni bil upravičen. Kovačiča je zato prvostopenjsko sodišče obsodilo na štiri leta zavora, Kodriča pa na triinpolletno zaporno kazen ter vračilo nezakonito pridobljene premoženjske koristi v višini nekaj manj kot 325

milijonov tolarjev. Kovačič in Kodrič sta se na razsodbo pritožila, vendar je sodišče razsodbo okrajnega sodišča potrdilo, s čimer je slednja postala dokončno pravomočna.

Zapor preložila zahteva za varstvo zakonitosti

Ko so torej vsi mislili, da je razvpiti Kovačič že za zapahi, je pred kratkim novinar Vinko Vasle, urednik revije Jana, v televizijskem intervjuju opozoril, da Kovačič in Kodrič nista v zaporu, razlog za to pa naj bi bil po njegovih navedbah v tem, da ministrstvo za pravosodje še ni odredilo izvršitve kazenske sankcije. Zakaj tega ni storilo, smo pretekli teden povprašali na ministrstvo za pravosodje. Kot nam je sporočil podsekretar na ministrstvu Franc Stanonik, bi moral Kovačič kazen začeti pre-

stajati 28. 10. 2002 v Zavodu za prestajanje kazni Dob pri Mirni, vendar pa tega ni storil zato, ker je Okrajno sodišče v Novi Gorici pred tem datumom zapor obvestilo, da je Kovačič na vrhovnem sodišču vložil zahtevo za varstvo zakonitosti, zaradi česar se nastop prestajanja kazni odloži do odločitve vrhovnega sodišča. Kovačič naj bi torej kazen začel prestajati, takoj ko bo znano, kako bodo o njegovi zahtevi odločili vrhovni sodniki, in če bo seveda njihova odločitev za Kovačiča negativna.

Vrhovni sodniki naj bi odločili do konca leta

Zanimivo pri tem je, da je Kovačič zahtevo za varstvo zakonitosti vložil že pred skoraj dvema letoma, vendar vse do danes vrhovni sodniki o

ne, mora počakati, da pride na vrsto, saj je tudi znotraj prednostnih zadev oblikovan vrstni red, ki se oblikuje glede na čas pripada in vrsto, naravo ter pomen zadeve.

Vrhovni sodniki naj torej na Kovačiča ne bi pozabili, za to, da o zadevi odločajo že skoraj dve leti, pa naj bila kriva prevelika zasedenost vrhovnih sodnikov. Za zdaj glede na to, da so sodni zaostanki med največjimi prav na vrhovnem sodišču, ni razloga, da jim ne bi verjeli, upamo pa, da nam konec leta ne bo treba znova poročati, da se je zadeva spet zavlekla.

Aleš Kocjan

Nekdanji prvi človek Hita iz Nove Gorice Danilo Kovačič za zdaj lahko še mirno spi.

Zapori na Dobu pri Mirni že dve leti čakajo na Danila Kovačiča.

Vrhovno sodišče o Kovačičevi zahtevi za varstvo zakonitosti odloča že dve leti.

Foto: Gregor Pohleven

Predvideni izhod hitre ceste v Izoli bi pomenil rušenje petih stanovanjskih hiš in grob poseg v dolino Pivol.

Nezadovoljni s predorom

Prejšnji četrtek sta krajevna skupnost Žusterna in Civilna iniciativa Gibanje za Izolo predstavila svoje poglede na načrtovano traso hitre ceste med Koprom in Izolo.

Hitra cesta je zaradi gostote prometa vsekakor nujna, kajti sedanja, speljana tik ob morju, vsako leto znova povzroča voznikom (predvsem poleti) precej sivih las. Vprašanje pa je, koliko je sedanji načrt smiseln.

Koprška stran predora naj bi resno ogrožala varnost bližnjih hiš, na kar krajani že dalj časa neuspešno opozarjajo, saj niti dopolnjen predlog državnega lokacijskega načrta za hitro cesto njihovih pripomb ne upošteva. Načrtovani predor pod Markovcem bi po omenjenih načrtih tekel komaj šest metrov pod temelji stanovanjskih hiš in dva metra od gospodarskega objekta. Poleg tega predstavlja predor velik poseg v okolico. Poleg bližine je treba upoštevati tudi naravo terena, ki je gosto naseljen, plazovit in geološko neraziskan; kaj bi se zgodilo ob vrtnanju predora, ni mogoče do potankosti predvideti.

Krajani Žusterne zato zahtevajo, naj se vhod v predor pomakne čim bolj levo, s čimer bo trasa potekala pod višjim terenom. Nasprotujejo tudi graditvi viadukta, ki bi sedanjo štiripasovnico na višini okoli sedmih metrov popeljal v predor. Namesto tega naj bo vhod v predor na sedanjem nivoju obalne ceste, ki naj hitro cesto prečka z daljšim mostom. V primeru ne-

upoštevanja njihove pobude so krajani odločeni sprožiti ustavni spor, in če bo treba, bodo izrabili institut državlanske nepokorščine. Seveda pa ni na udaru le koprška stran prihodnjega predora. Cesta naj bi na izolski strani potekala po obrobju doline Pivol do sedanje dvopasovne obalne ceste pri industrijskem območju Stavbenika in dalje v njenem koridorju do navezave na obstoječo štiripasovnico. V Civilni iniciativi Gibanje za Izolo opozarjajo, da je izbrana trasa neprimerena, saj zahteva vrsto nepotrebnih in nelogičnih cestnih navezav. Tako bo po načrtih poleg že obstoječe potrebna nova velika "deteljica", ki bo "požrla" precej dodatnih kmetijskih zemljišč, ter odstavna cesta s priključkom za bolnišnico.

Gibanje za Izolo ima različico B 5 z izhodom predora pri Rudi za bistveno boljšo rešitev, čeprav bi predor podaljšala za 620 metrov. S to različico bi namreč odpravili dodatne cestne navezave in preprečili rušenje petih hiš kakor tudi trajno iznakaženje doline Pivol. Tudi v Izoli kot skrajni instrument napovedujejo državljansko nepokorščino. A niti izolska niti koprška občina ne odobravata načrta. Izolska je dala odklonilno mnenje k dopolnjenemu predlogu državnega lokacijskega načrta za traso hitre ceste, saj je po njihovo v načrtu predvidena drugačna lokacija priključka v mes- to oz. krožišča pri Drogi, kot so sprva načrtovali, kar bi občini prineslo dodatne stroške zaradi zavarovanja vodovodnega omrežja. **M. V.**

Golobi in sinice

Golob, za katerega se je samo za trenutek zdelo, da so se njegova krila utrudila, da v njih ni več prave moči, je še enkrat zbral moči in se podal v višave. Čeravno med sebi podobnimi golobi ni formalni poglavar – to niti poprej ni bil – se je že v nekaj poskusih povzpел nad vse. Sedaj že nekaj časa leti vse višje in zdi se, ko med letom gleda na pritlehne, da se mu čedalje bolj dozdeva, da vsi pogledujejo za njim. To ga niti ne bi tako motilo, če ne bi v njihovih očeh v zadnjem času opazil jeze. Tako pri (vsaj njemu se je tako zdelo) sovražno razpoloženih sokolih, ki mu zavidajo povrnjene moči, kot pri svojih golobih, ki jih čedalje bolj moti, da skoraj ne morejo leteti, ne da bi se zaleteli vanj. Ko so že menili, da so se ga rešili, in so se že začeli spogledovati z izpraznjenimi položaji, se je "nadgolob" znova pojavil, in to še močnejši kot prej.

Prave sreče pri golobu ni bilo več zaznati. Čedalje bolj mu je ostajal le še nesimpatični cinizem, ki je vse bolj živcirale dotlej podložne sinice.

Prav te drobne, skromne, ubogljive sinice pa so goloba čedalje bolj skrbele. Te, ki so mu bile še nedavno zveste in so ga občudovale, so začele nanj gledati povsem drugače kot poprej. Tudi verjele niso več prav dosti njegovim besedam, da so le golobi in njim podobne ptice sposobne za visoke polete in primerne za najvišje kline na lestvici pomembnosti.

Ker so sedaj pohlevne sinice čedalje bolj neprijazno pogledovale proti njemu, se je goloba začel lotevati nemir. Trudil se je še bolj kot poprej kajti bati se je začel pristanka, ki je lahko zelo zelo boleč. Zato je še bolj pohitel in na pomembna in dovolj ugledna mesta začel postavljati še zadnje sebi podložne golobe. Ko mu jih je začelo zmanjkovati, se je malo ozrl naokrog (bolj navzdol kot naokrog) proti drugim pticam, potem pa mu je čisto blizu levega krila, ki ga pri letu navzgor tako in tako ni uporabljal, priletel krožnik. Ni ptica, ni golob, si je rekel, a ker leti oziroma je vsaj pokazal željo po letenju, bo že primeren za pred kratkim izpraznjeno pomembno mesto.

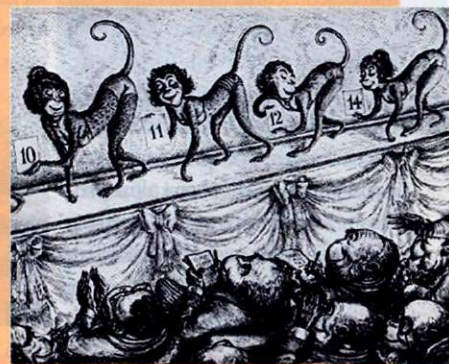
Seveda so se sokoli ob njegovi odločitvi, da namesto za to usposobljene ptice pomembno mesto zasede krožnik, začeli še bolj zmrdovati. Vse glasnejši so postajali. Sedaj so jim začele tudi sinice počasi verjeti, da je tudi med njimi zagotovo kakšna, ki bi lahko poletela više kot doslej. Sedaj so bile vse bolj prepričane, da se od praznih obljub in skromnih drobtin z golobje bogato, skoraj ultrabogato obloženih mizic ne da prav dobro živeti. Čedalje bolj so bile tudi prepričane, da za vse, kar so hudega prestale, le ne more biti vedno krivo budno sokolje oko.

Goloba in njegove je torej počasi začelo skrbeti, vendar pa so se tolažili s tem, da so jim podkupljivi labodi, ki že ves čas oblikujejo javno mnenje, še vedno precej naklonjeni. Da je tako, so golob in njegovi pravočasno poskrbeli.

Ne nazadnje pa so bili prepričani, da se bodo sinice še kar nekaj časa prebujale, preden bodo sklenile kaj storiti. Takrat pa bodo verjetno pomembne zadeve že zamudile in bo znova dovolj časa, da jih v naslednjih letih prepričajo, da se vsi sokoli in tudi one same motijo.

Medtem ko so vsi skupaj postavljeni pred pomembne odločitve, pa se golobi – v tistih redkih trenutkih, ko se spustijo navzdol proti tlem oziroma na vsevedni gaber, kjer modrujejo – zabavajo z dobrotami, ki jim jih vsak dan prinaša krožnik.

Igor Gošče

Carigrad pod vodo

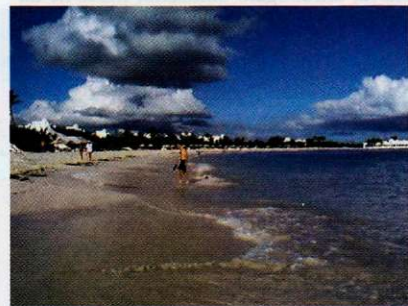
Narastle vode, ki jih je povzročilo hudo deževje, so poplavlile ulice Carigrada. Voda, ki je ponekod dosegla celo višino dveh metrov, je oteževala delo reševalcev, ki so morali pomagati približno 400 ljudem, saj ti niso upoštevali poziva turških oblasti, naj zaradi poplav začasno zapustijo

domove. Padavine v Carigradu so vremenoslovci označili za najhujše v zadnjih desetih letih. Poplave naj bi zajele tudi turško prestolnico Ankaro in mesta v severozahodni Turčiji, med drugim mesto Zonguldak. Narastle vode so odnašale avtomobile in ulične kioske, pod pritiskom vode naj bi popokala izložbena okna prodajaln. Po izjavah turških oblasti naj bi največja škoda nastala na zgradbah ob obrežjih rek, poškodovanih naj bi bilo na stotine domov in podjetij.

Tropska nevihta

Vzhodne Karibe je zajela tropska nevihta Earl in povzročila hude nalive ter veter, ki je ruval drevesa in dvigoval strehe. V zavetiščih je zatočišče poiskalo več sto ljudi. Veter je pustošil s 75 kilometri na uro, središče nevihte pa je bilo 800 kilometrov jugovzhodno od prestolnice Dominikanske republike Santo Domingo. Več sto ljudi je moralo za-

pustiti domove v Grenadi in poiskati streho nad glavo v zavetiščih, ki so jih postavili v šolah. Organizacije za pomoč so na območje poslale 300.000 porcij hrane. Hurikan Char-

ly je na Floridi terjal 16 smrtnih žrtev in poškodoval več desetisoč hiš, odpihnil na tisoče avtomobov in prikolic, približno 1,3 milijona gospodinjstev je ostalo brez elektrike. Obalne predele je zalila voda, saj so na obalo pribesneli do pet metrov visoki valovi. Sunki vetra so dosegli hitrost 240 kilometrov na uro. Po ocenah je neurje povzročilo za več kot 20 milijard ameriških dolarjev škode, prizadete kraje pa si je ogledal tudi George Bush, predsednik ZDA.

Politična filma o Tibetu umaknjena

S filmskega festivala v Bombaju sta bila na zahtevo predstavnikov kitajskega konzulata umaknjena filma Kundan, ki opisuje življenje tibetanskega vodje v izgnanstvu dalajlame, in Sedem let v Tibetu. Prijatelji Tibe-

ta, ki so organizirali projekciji filmov na festivalu, so nad ukrepi kitajske vlade ogorčeni. Prepričani so, da skuša kitajska vlada s političnimi pritiski zvito izmaliciti resnico o Tibetu.

Princ na počitnicah

Britanski princ William je na družinske počitnice na Škotsko, ki jih preživlja s svojim očetom, britanskim prestolonaslednikom princem Charlesom in njegovo dolgoletno spremljevalko Camillo Parker-Bowles, vzel svojo prijateljico Kate Middleton. William s prijateljico prebiva v Birkhallu, nekdanji rezidenca kraljice matere, ki je le deset minut hoda oddaljena od gradu Balmoral, kjer počitnice preživljata Charles in Camilla. William in Kate sta sicer

sostanovalec in skupaj s še nekaterimi študenti živita v študentskem stanovanju v škotskem kraju St. Andrew's. Družinski dopust potrjuje špekulacije, po katerih naj bi bil od-

nos med 22-letnikoma tesnejši, kot je javnost predvidevala doslej. Princ William in Middletonova sta se vrnila tudi s skupnih počitnic na otoku Rodrigues v Indijskem oceanu.

Prva poroka tujcev

Melanie Kathleen Chilley in Robert David Cole sta prvi par tujcev, ki jima je kitajska oblast dovolila, da se poročita v tej državi. To je prvi takšen primer od ustanovitve Ljudske republike Kitajske leta 1949. Roberta je na Kitajsko poslalo njegovo evropsko podjetje lanskega oktobra, Melanie pa je pripotovala šest tednov kasneje. Mladoporočenca sta par že deset let. Britanski zakon omogoča državljanom Velike Britanije poroko na Kitajskem, vendar kitajska zakonodaja tega do začetka letošnjega leta ni dovoljevala.

Tekoča voda na Marsu

Spirit, eden izmed dveh raziskovalnih robotov na Marsu, naj bi bil našel dokaze o obstoju tekoče vode na rdečem planetu. Spirit je na dnu kraterja Gusev odkril skalo, ki naj bi jo bila po mnenju znanstvenikov preoblikovala tekoča voda. Skale v okolici so pokrite z oblogami in imajo manjše razpoke, kar naj bi bila posledica delovanja manjše količine vode. Pri tej skali pa so večje spre-

membe, kar nakazuje delovanje večje količine vode. Dokaze o vodi na Marsu je sicer že pred Spiritom odkril njegov robot dvojček na planetu Opportunity, ki je pristal blizu izpostavljene odkrite skale, ki jo je po mnenju znanstvenikov preoblikovala voda. Oba raziskovalna robota sta na Marsu pristala januarja.

Donosen posel

V Veliki Britaniji postaja strah pred terorističnimi napadi donosen posel. Zasebna družba iz Cambridgea prodaja ustekleničenih 12 litrov vode iz pipe za 2,5 funta (3,7 evra), doplačati pa je treba še dostavo na dom, ki kupca stane dodatnih 10 funtov. Cena iste količine vode iz domače pipe je manj kot en peni; če vemo, da ima funt sto penijev, ugotovimo, da je zaslužek prodajalca kar dober. Omenjena družba trdi, da je njeno delovanje v skladu s priporočili britanske vlade, kako naj se državljani pripravijo na morebitne teroristične na-

pade ali vojne. Po britanski zakonodaji imajo državljani v primeru naravnih nesreč, izrednega stanja ali vojne sicer pravico do brezplačne vode. Družba Cambridge water na to odgovarja, da za zdaj še ni izrednega stanja in da torej vodo lahko prodaja.

Grobnice iz 4. stoletja

Arheologi Narodnega muzeja v Čacku nadaljujejo z izkopavanji v cerkvi sv. Device, kjer so našli nekropole iz 4. stoletja. Arheologinja Katarina Dmitrović je novinarjem dejala, da so od 3. avgusta na tej lokaciji odkrili 12 grobišč iz obdobja pozne antike na površini 75 kvadratnih metrov. Dmitrovićeva je navedla, da

so v grobovih odkrili lične predmete, kot so nakit, keramične posode, železni noži in denar. Po njenih besedah so na tem arheološkem najdišču od leta 2001, ko so ga odkrili, našli 43 nekropol na površini 300 kvadratnih metrov. Sicer pa gre za najstarejše naseljeno območje mesta Čačak, v zahodni Srbiji pa prvič sistematično preiskujejo antične grobnice.

Preplaval jezero

Nekemu japonskemu učitelju je kljub hladni vodi – temperatura je znašala okoli deset stopinj Celzija – uspelo preplavati rusko Bajkalsko je-

zero. 52-letni ekstremni plavalec Ken Ikaraši je za 36 kilometrov dolgo plavalno pot od vzhodnega do zahodnega dela jezera potreboval 15 ur. Temperatura jezera, ki je ponekod globoko tudi do 1.620 metrov, niti poleti ne preseže 12 stopinj Celzija. Ikaraši je sicer v svoji plavalni karijeri že preplaval Rokavski preliv in morje med Japonsko in Korejo.

Zamrznjena hrana

Znanstveniki so leta 1974 na Tajmiskem polotoku v globini 1,5 metra zakopali konzerve mesa, ovsa, sladkano kondenzirano mleko, fižol v zrnju, čaj in čokolado. Želeli so ugotoviti, kaj bo s temi živili po 30 letih na temperaturi okoli minus 37 stopinj Celzija. Pokazalo se je, da se živila niso pokvarila niti niso izgubila okusa in sočnosti. Po mnenju poskusovalcev so bila nekatera celo boljša od tistih, ki jih izdelujejo danes. Vodilni ruski politiki pa so že ocenili, da bi Rusija lahko privarčevala precejšnja sredstva, ki jih porabi za proizvodnjo hladilnikov, pri-

hranek pa bi bil tudi priporabi električne energije. Takšno skladiščenje hrane na severu bi lahko rešilo težave pri preskrbi vojakov s hrano. Ruski znanstveniki so s tem poskusom pravzaprav preverili tisto, kar se je povsem po naključju zgodilo leta 1973. Takrat so namreč našli živila – konzerve zeljne juhe, prepečenec, sladkor, čokolado, čaj in seno za konje, ki jih je na obali Karskega morja leta 1900 zakopal znani ruski raziskovalec polarnih območij Edvard Toll. Nobeno živilo se ni pokvarilo niti ni izgubilo okusa, zato so ruski znanstveniki hoteli še enkrat preveriti, kaj se bo zgodilo, če bo hrana ostala 30 let zakopana pri nizki temperaturi. Kot kaže, je to odličen način konzerviranja hrane.

Poročene z neznanci

V Južnoafriški republiki čedalje več žensk ugotavlja, da so poročene brez svojega vedenja, in to z možmi, ki jih sploh ne poznajo. Vladna komisija je namreč odkrila več kot 3.000 primerov takšnih goljufij in pozvala ženske, naj se udeležijo tako imenovanega tedna z naslovom: Preverite svoj zakonski status tedna. Od 5.000 žensk, ki so se pozivu odzvale, jih je 118 odkrilo, da so jih glede na uradni register podkupljeni uradniki brez njihovega vedenja poročili s tujci. Zakon o priseljevanju namreč zakonskim partnerjem državljanov JAR zagotavlja pravico prebivanja v državi.

Našli ukradeni most

Policija v Gdansk u na severu Poljske je na odpadu za staro železo našla jekleni most, krajo katerega so policiji prijavili v začetku avgusta. V začetku avgusta so zaposleni v skladišču nekoga gradbenega podjetja v Varšavi opazili, da je izginil 360 ton težak jeklen most, ocenjen na 410.000 evrov. Tatovi so ga več mesecev ponoči kos za kosom rezali in odvažali. Ugotovljeno je bilo, da so tatovi za prevoz delov mostu uporabljali 15 težkih to-

vornjakov ali vlak. Policija sumi, da so pri kraji sodelovali zaposleni v skladišču, kjer je bil most shranjen.

Starko oplazil meteorit

Britanko Paulino Aguss je med obešanjem perila na vrtu oplazil meteorit. 76-letna gospa iz Suffolka je dejala, da je v roki nenadoma začutila ostro bolečino, njen mož pa je na tleh našel rjav kamen v velikosti žogice za golf. Ko ji je mož pokazal kamen, je bila presrečna, da je ni zadel v glavo, saj bi jo lahko ubil. Če bodo analize pokazale vesoljski izvor kamna, bo gospa Agussova prva Britanka, ki jo je zadel meteorit. Tiskovnemu predstavniku britanskega astronomskega združenja se zdi povsem mogoče, da je omenjeni kamen meteorit, dodal pa je, da je možnost, da meteorit nekoga zadene, resnično majhna.

Rimska cesta

Naša galaksija Rimska cesta naj bi bila po najnovejših meritvah Evropske južne zvezdarne (ESO) v nemškem Garchingu v bližini Münchna stara okoli 13,6 milijarde let in tako le malo mlajša kot vesolje samo. Prve zvezde v naši galaksiji naj bi tako nastale že takoj po koncu brez-zvezdne "temne ere", torej neposredno po velikem poku, do katerega je po dosedanjih ocenah prišlo pred okoli 13,7 milijarde let. Skupina astronomov iz ESO je starost Rimske ceste določila na podlagi opazovanja 7200 svetlobnih let oddaljene

kroglaste zvezdne kopice NGC6397 v ozvezdju Ara, ki leži na južnem delu neba. Prve zvezde v Rimski cesti naj bi bile živele razmeroma malo časa in naj bi kot supernove eksplodirale že ob začetku tega obdobja.

Posvojila rusko deklico

Nemski kancler Gerhard Schröder in njegova soproga Doris Schröder-Köpf sta posvojila triletno rusko deklico Viktorio, ki je živela v sirotišnici v Rusiji, sedaj pa že nekaj tednov živi z zakoncema Schröder v Hannoveru. Šestdesetletni nemški kancler, katerega zakon z 41-letno Doris je že četrti, nima otrok. Doris, po poklicu novinarka, že ima 13-letno hčerko Klaro. Julija 1998, dva meseca pred Schröderjevim prevzemom kanclerskega položaja, je Doris Schröder-Köpf v pogovoru za nemško televizijo izjavila, da ne nameravata imeti otrok, saj morata najprej preživeti težke čase, ki ju čakajo, potem pa bosta videla, kakšna bo prihodnost.

Segrevanje

Zaradi globalne otoplitve Evropejci lahko pričakujemo povišano gladino morja, izginotje alpskih ledenikov in čedalje daljša obdobja vročine s smrtonosnimi posledicami, opozarja Evropska ekološka agencija. Spremembe podnebja bodo v naslednjih desetletjih in stoletjih močno vplivale na družbo in okolje. Že do leta 2050 se bosta zaradi povišanja temperature stopili dve tretjini alpskih ledenikov, kar bo povzročilo poplave. Višanje gladine morja se bo pospešilo. Globalno segrevanje ozračja ni nič neznanega, novica je samo hitrost tega dogajanja. Tudi pri Greenpeaceu so prepričani, da prav človek pospešuje ta proces z odpadnimi plini, ki onesnažujejo ozračje, nastajajo pa predvsem z izgorevanjem fosilnih goriv. EU se zato trudi za izpopolnitev Kjotskega protokola, po katerem bi že leta 2010 v ozračje spuščali za 8 odstotkov manj strupenih plinov. Devetdeseta leta so bila najtoplejša, najbolj topla leta pa so se zvrstila v zadnjih šestih letih: 1998, 2002, 2003.

Antarktični asteroid

Znanstveniki so pred nedavnim s pomočjo satelitske tehnologije pod antarktičnim ledom odkrili ogromne kraterje, ki so nastali zaradi padca asteroida, ki je bil vsaj tako velik kot tisti, ki je uničil dinosavre. Zaradi padca tega asteroida, ki je stopil en odstotek ledu, je nastal krater velikosti 200 krat 200 milj. Gladina morja se je takrat dvignila za dobrih 6 metrov. Toda ta asteroid ni povzročil toliko škode kot tisti, ki je uničil dinosavre, saj je padel v času ledeno dobe. Luknje, ki so nastale po padcu asteroida, so se zapolnile z mešanico ledu in kamenja. Nič ne kaže, da bi Zemljo takrat prekril sloj prahu ali da bi prišlo do množičnega izumrtja živalskega in rastlinskega sveta. Edino kar se je na Zemlji takrat zgodilo, je bila zamenjava elektromagnetnega pola Zemlje. Trditev še ni dokazana, toda menijo, da se je to zgodilo zaradi padca asteroida. Posledice asteroida so torej vendarle bile velike.

Zlata maska

Bolgarski arheologi so 19. avgusta blizu naselja Šipka, ki je 200 kilometrov oddaljeno od Sofije, med raziskovanjem gomile trakijskega vladarja našli na čudovito ohranjeno zlato masko, ki ji pripisujejo starost okoli 2400 let. Maska, ki je odlitek človeškega obraza, je iz čistega zlata in teža pol kilograma. Na območju, kjer so jo našli, je še vedno veliko število trakijskih kurganov oziroma gomil in območje v okolici Šipke arheologi imenujejo Bolgarska dolina kraljev. Najdena zlata maska je unikat in se je ohranila še boljše kot znana maska grškega kralja Agamemnona; hkrati je prva obrazna maska iz čistega zlata, ki so jo našli v Bolgariji. Do sedaj so našli samo pozlačene. Arheologi domnevajo, da bi lahko pripadala kralju Setu III., ki je Trakiji vladal v petem stoletju pred našim štetjem. Njegova grobnica je bila pokrita s šestimi kamnitimi ploščami, od katerih je vsaka tehtala okoli dve toni. Ostanke kralja za zdaj še niso našli, vendar se izkopavanja nadaljujejo.

Izginula

Tatovi in roparji umetnin ne mirujejo niti za trenutek, na kar kaže zadnji dogodek. Skupina oboženih roparjev je minulo nedeljo ukradla znamenito sliko Edvarda Muncha Krik, ki je visela v umetniškem muzeju v Oslu. Kot sporoča BBC News, se je rop zgodil sredi belega dne pred očmi številnih obiskovalcev razstave. Zločinci so prišli v muzejsko stavbo okoli poldneva. Varnostnikom, ki so stražili razstavo, so grozili s pištolami in s sten pobrali nekaj platen, med njimi tudi Krik in Madonna. Nato so izginili v avtomobilu, ki jih je čakal pred vhodom. Na srečo med ropom niso poškodovali nikogar izmed uslužbencev in obiskovalcev. Kamere, ki so postavljene v muzejskih dvoranih, so posnele vse roparje, vendar jih policija ne more identificirati, ker so nosili maske. Platno Krik so tako ukradli že drugič, prvič se je to zgodilo pred desetimi leti, ko so sliko iskali tri mesece. Upati je, da jo bodo tudi zdaj kmalu našli.

Ugodnosti za nove naročnike revije Demokracija:

- prvi mesec boste revijo prejeli brezplačno
- brezplačno prejmete majico Demokracija
- sodelujete v žrebanju za eno od knjig naše založbe

Naročnina na revijo Demokracija je lahko tudi darilo.

Naročilnica

Akcija - novi naročniki - prvi mesec **brezplačno!**

Plačilo s poloznico • Uredništvo revije Demokracija • p.p. 4315, 1001 Ljubljana

DEMOKRACIJA

ime in priimek: _____

datum rojstva: _____

ulica: _____

kraj, poštna št.: _____

pošiljati začnete dne: _____

datum: _____

podpis naročnika: _____

Davčni zavezanec: ☐ da ☐ ne

Če želite 8-odstotni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate:

☐ upokojenec

☐ invalid

☐ brezposeln

☐ študent ali dijak

S to naročilnico se zavežem, da bom naročnik Demokracije najmanj eno leto!

cena: 550 SIT

Ameriški
predsednik
George
W. Bush v
družbi
ameriških
vojakov

Fotografije: Reuters

Slovo Američanov?

Ameriškim vojakom se obeta najdaljnosežnejša sprememba v razporeditvi po svetu od konca hladne vojne. V naslednjih desetih letih bo iz ameriških baz v Evropi in Aziji odšlo 60 do 70.000 vojakov, z njimi pa še kakšnih 100.000 družinskih članov in civilnih uslužbencev. Mnogi se bodo vrnili domov, nekateri se bodo odpravili drugam: v vzhodno Evropo in morda na Srednji in Bližnji vzhod.

Današnja razporeditev ameriških vojaških sil po svetu je še vedno odsev preteklega časa. V ameriških bazah je stalno nastanjenih približno 190.000 ameriških vojakov. V Evropi jih je danes okrog 100.000, od tega več kot 70.000 v Nemčiji. Med njimi sta slavni prva pehotna in prva oklepna divizija, vojaški enoti s težko oborožitvijo, ki sta najprej odigrali bistveno vlogo pri porazu nacistične Nemčije in nato do danes ostali v Evropi. Zahod sta varovali pred grožnjo sovjetske invazije, do katere pa ni nikoli prišlo. Sovjetske zveze danes ni več, Rusija pa je postala partnerica Nata.

Če ne štejemo Iraka ali Afganistana, kjer ameriške sile formalno niso stalno nameščene, ampak le opravljajo bojne naloge, je danes od ameriških sil v tujini največ vojakov nastanjenih v Nemčiji. Na drugem mestu je Južna Koreja, kjer so ZDA prav tako vojaško navzoče že pol stoletja – takoj za mejo, na kateri se je pred pol stoletja s premirjem pretrgala (nikoli pa uradno končala) korejska vojna. 34.000 ame-

riških vojakov je stalno nameščenih na Japonskem, znatno število pa jih najdemo tudi v Italiji, Veliki Britaniji in številnih drugih, predvsem evropskih in azijskih državah.

Odhod iz Nemčije in Južne Koreje

Nacrt, ki ga je predstavil ameriški predsednik George W. Bush, je daljnosežen in ambiciozen, podrobnosti pa so v javnost do zdaj prišle predvsem na neuradni ravni. Največ vojakov naj bi odšlo prav iz Nemčije, predvsem iz obeh težkih divizij. Kljub temu bo Nemčija ostala država z razmeroma največjo ameriško stalno vojaško navzočnostjo. Vsaj ena enota – lahka oklepna brigada – bo namreč v Nemčijo prišla na no-

vo. Prav tako Američani v prihodnje močno računajo na uporabo evropskih letalskih baz, kot sta nemški Ramstein ali italijanski Aviano.

Odšla bo približno tretjina od 37.000 ameriških vojakov, nameščenih v Južni Koreji. 3.500 vojakov, ki so od tam pred kratkim odšli v Irak, se ne bo vrnilo. Tisti, ki bodo ostali, bodo premeščeni dlje na jug polotoka, stran od meje s Severno Korejo in od potencialnega dosega njenega topništva. Kaj se bo zgodilo s prav tako zelo številčnimi ameriški vojniki na Japonskem, za zdaj ni znano.

Večina vojakov naj bi se vrnila v ZDA, manjše število pa bi lahko bilo nastanjeno na kriznih žariščih, kakršno je Bližnji vzhod, in/ali v ameriških novih zaveznicah. Med kandidati je zakotno poljsko mesto Drawsko Pomorskie, lokacije v drugih novih članicah Nata, kot sta Bolgarija in Romunija, ali pa celo na nekoč sovražnem ozemlju nekdanje Sovjetske zveze: v srednjeazijskih državah, kot sta Uzbekistan in Kirgistan – zaradi »

Edmunda Stoiberja, bavarskega ministrskega predsednika, zelo skrbijo gospodarske posledice ameriškega odhoda za njegovo zvezno deželo.

• Američani se nameravajo v prihodnje še bolj opirati na letalske baze, kot sta nemški Ramstein in italijanski Aviano.

• Ameriški vojaki v Južni Koreji varujejo svojo azijsko zaveznico že pol stoletja.

» svoje bližnje- in srednje-vzhodnim kriznim žariščem.

Mnogi lokalni prebivalci se veselijo morebitne ameriške vojske navzočnosti predvsem zaradi gospodarskih učinkov, povezanih z novimi delovnimi mesti in razvojem infrastrukture. Vendar na tako številčno in trajno ameriško navzočnost, kakršna je bila do danes značilna na primer za Nemčijo, verjetno ne morejo računati. Ameriška vojska strategija se namreč bistveno spreminja in namesto težko oboroženih enot, namenjenih obrambi ozemlja, na katerem so nameščene, se poudarek premika k zelo mobilnim in lahkim enotam, ki svoje pomanjkanje številčnosti in najtežje oborožitve nadomeščajo z vrhunsko tehnološko opremljenostjo.

Nov sovražnik, nova tehnologija

Razlogi za ta premik so precej jasni: drugačen sovražnik in drugačne tehnološke možnosti. V času hladne vojne je bil sovražnik dobro viden, precej dobro pa se je dalo tudi predvidevati, kje in kako bi lahko napadel. Precej predvidljivo je bilo, da se sovjetske divizije v primeru napada ne bodo poskušale izkrcavati ob newyorškem Svetovnem trgovin-

skem centru, ampak bi prodirale v Zahodno Evropo, zelo verjetno prek Nemčije. Teroristi, ki predstavljajo danes glavno grožnjo za ZDA, so bistveno manj predvidljivi, saj lahko napadejo kadar koli in kjer koli.

Po drugi strani pa se spreminjajo tudi tehnološke možnosti. Če so imele v drugi svetovni vojni, v veliki meri pa tudi še v času hladne vojne osrednjo vlogo težko oborožene divizije kopenske vojske, imajo danes prednost enote, ki jih je mogoče hitro prepeljati v kateri koli del sveta in jih prav tako hitro uporabiti v boju. Najmogočnejše ameriške enote, ki igrajo odločilno vlogo na posameznih kriznih žariščih po svetu, niso oklepne divizije, ampak skupine vojskih ladij pod vodstvom letalonosilk. Če je iraška vojna pred dobrim desetletjem še temeljila na množični uporabi kopenske vojske, je Huseinov režim v zadnji iraški vojni porazila razmeroma maloštevilčna, zato pa tehnološko vrhunsko opremljena vojska. Prevladala je tako imenovana Rumsfeldova doktrina, na isti logiki in načrtih istega človeka pa vsekakor temelji tudi predvideno globalno prerazporejanje ameriških vojakov.

“Golobi” in “jastrebi”

Težnje po vrnitvi večjega števila ameriških vojakov domov imajo sicer dolgo zgodovino, vendar so lahko okoliščine v ozadju tokrat precej drugačne. Na ta zasuk opozarja na primer Philip H. Gordon, direktor centra za ZDA in Evropo na inštitutu Brookings, ko pravi, da je bilo vračanje čet domov včasih značilno za politične “golobe”, danes pa je bolj tipično za “jastrebe”. V času hladne vojne so predvsem politiki iz Demokratske stranke zagovarjali zmanjševanje ameriške vojske navzočnosti v tujini. George McGovern, ki ga je v predsedniški tekmi leta 1972 sicer uničujoče porazil republikanski kandidat Richard Nixon, je zagovarjal prepolovitev števila ameriških vojakov v tujini. Prvi ameriški predsednik, ki je zagovarjal umik iz Južne Koreje (vendar od tega kasneje odstopil), je bil Jimmy Carter, prav tako iz Demokratske stranke. Po koncu hladne vojne je George Bush starejši, oče sedanjega predsednika, sicer ponudil zmerno zmanjšanje ameriških sil v tujini, vendar so demokrati zahtevali, naj se ameriška navzočnost v Evropi še bolj zniža.

Tem težnjam je sledil tudi nasled-

nji demokratski predsednik Bill Clinton, ki je poudarjal predvsem dva argumenta za zmanjšanje ameriške navzočnosti v tujini: znižanje stroškov in večjo fleksibilnost. Kljub osmim letom na oblasti pa Clintonu teh idej ni uspelo uresničiti. Balkanske vojne so ga prisilile celo k nasprotnim ukrepom: ko je zapustil Belo hišo, so imele ZDA v Evropi zaradi Bosne in Kosova več vojakov kot osem let pred tem.

Zanimivo je, da je sedanji ameriški predsednik v argumentih, ki jih uporablja, bližji Clintonu kot svojemu očetu. Poudarja namreč podobno: večjo fleksibilnost in nižje stroške. Po drugi strani pa so se Clintonovi strankarski kolegi, kot sta predsedniški kandidat John Kerry in njegov svetovalec general Wesley Clark, znašli na nasprotni strani in umikanju ameriških vojakov ostro nasprotujejo.

Racionalnost ali unilateralizem?

V današnjih razmerah umik ni več niti izolacionistična niti mirovniška poteza. Čete se namreč ne umikajo, ker jih ne potrebujejo, ampak zato, da bi jih lahko uporabili učinkoviteje, hitreje in predvsem neodvisno od volje zaveznikov. Če so namreč čete v ZDA in jih lahko

• Bodo Američani odslej bolj navzoči v novih članicah Nata in celo v nekdanjih azijskih sovjetskih republikah?

• Teroristična grožnja zahteva drugačno obrambo kot grožnja iz časov hladne vojne.

• Donald Rumsfeld, ameriški sekretar za obrambo, zagovarja radikalno spremembo vojaške strategije z večjim poudarkom na lažjih, mobilnejših in z vrhunsko tehnologijo podprtih vojskih enotah.

Ameriški vojaki po svetu

Deset držav z največ stalno nameščenimi ameriški vojaki

(Vir: U. S. Department of Defense, Chicago Tribune)

Nemčija	71.592
Južna Koreja	39.707
Japonska	34.695
Italija	14.052
Velika Britanija	11.467
Kuvajt	6.100
Guam	2.450
Španija	3.758
Turčija	1.772

od tam neposredno pošiljajo na bojišče, odpade vse zapleteno usklajevanje s (trmastimi) zavezniki. Kritiki tako v teh potezih prepoznavajo nove znake ameriškega unilateralizma, zanemarjanja vloge Nata in drugih zaveznikov. Prav zavezniki pa so, kot poudarja Bushev protikandidat Kerry, za uspeh v vojni proti terorizmu odločilnega pomena.

Po drugi strani so zagovorniki premestitve prepričani, da je edina napaka Bushevega predloga v tem, da prihaja šele zdaj. Z vojaškega vidika je prav gotovo skrajno nelogično in neracionalno, da v urejenih in stabilnih demokracijah, kot so Nemčija, Veli-

jake in njihove družine, saj jih prebivanje v tujini ločuje od širšega sorodstva in kroga prijateljev. Precej nezadovoljni pa so z napovedanim odhodom njihovi "gostitelji", ki so imeli z Američani tradicionalno izredno dobre odnose. Nemška mesteca, kot je Baumholder, v katerem pridejo danes štirje ameriški vojaki na enega nemškega domačina, bodo katastro-

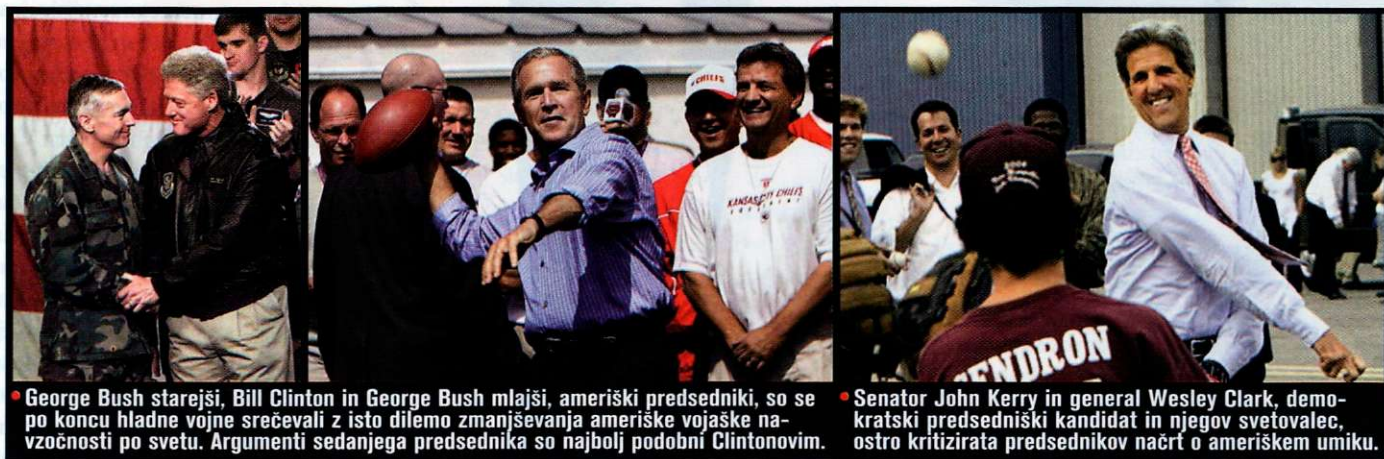
litev v Evropi je ameriški načrt komentiral Karsten Voigt, koordinator za nemško-ameriške odnose.

Korejska zaskrbljenost

Bolj vprašljiva je lahko logika, ki stoji za umikom tretjine ameriških vojakov iz Južne Koreje. Tu je sovražnik še vedno navzoč: totalitarni režim Severne Koreje, ki ne more pre-

otoka tem kritikam ugovarjajo. Charles Krauthammer v svojem članku za Washington Post na primer poudarja, da bi bili ameriški vojaki, če ostanejo, kjer so, po vsej verjetnosti mrtvi v prvih nekaj urah morebitnega severnokorejskega napada. Južni Koreji bi pomagali le kot žrtve, ki bi spodbudile ZDA, da se vključijo v vojno. ZDA se z napovedanim premikom načeloma ne odpovedujejo varovanju Južne Koreje, ampak poskušajo pri tem svoje vojake uporabiti učinkoviteje in z manj tveganja.

ZDA poskušajo pomiriti svoje južnokorejske zaveznike tudi s ponujenimi enajstimi milijardami do-

• George Bush starejši, Bill Clinton in George Bush mlajši, ameriški predsedniki, so se po koncu hladne vojne srečevali z isto dilemo zmanjševanja ameriške vojske navzočnosti po svetu. Argumenti sedanjega predsednika so najbolj podobni Clintonovim.

• Senator John Kerry in general Wesley Clark, demokratski predsedniški kandidat in njegov svetovalec, ostro kritizirata predsednikov načrt o ameriškem umiku.

ka Britanija, Španija ali Islandija, ki ne mejijo na nobeno sovražno državo, nenehno dežura nekaj tisoč težko oboroženih ameriških vojakov.

Izguba in znak uspeha

Manj jasni so politični in gospodarski učinki. Za Američane vrnitev domov pomeni precejšen kratkoročni strošek, ki pa naj bi se dolgoročno povrnil. Namestitev v oporišča v ZDA je tudi bolj humana za same vo-

falno prizadeta. Infrastrukturi po odhodu Američanov grozi propadanje, izgubljena bodo številna delovna mesta. Poleg približno 15.000 Nemcev, ki delajo v bazah, jih lahko delo izgubi še vsaj desetkrat toliko zaposlenih v storitvah, ki so jih uporabljali ameriški vojaki in člani njihovih družin. Bavarski kancler Edmund Stoiber je predlagal državno pomoč za najbolj prizadete zvezne dežele, med katerimi bodo poleg Bavarske še Baden-Wittenberg, Hesse in Porenje.

Kljub nekaterim komentarjem, da bi lahko bil umik povezan s političnimi nesoglasji med ZDA in Nemčijo glede Iraka, so na prvem mestu verjetno vojaški razlogi. Nemški voditelji sicer obžalujejo napovedano zmanjševanje števila ameriških vojakov, vendar ga tudi sami komentirajo kot neizogibnega. Kot "izgubo" in hkrati kot znak "uspeha" – konca hladne vojne in de-

hraniti svojega prebivalstva, razpola pa s peto največjo vojsko na svetu in z jedrskim orožjem. Kerryjevi demokrati so zato načrt ostro kritizirali kot pošiljanje napačnih signalov severnokorejskemu režimu. Prav tako ZDA niso izkoristile priložnosti, da umik dela vojakov kot svojo ponudbo vključijo v pogajanja s Severno Korejo in od nje v zameno zahtevajo nekatere koncesije.

Zagovorniki zmanjševanja števila ameriških vojakov v Južni Koreji in premika preostalih bolj na jug pol-

larjev pomoči za posodobitev njihove obrambe, obljubljajo pa tudi možnosti učinkovitejše obrambe z morja in iz zraka. Kljub temu je korejska reakcija v nasprotju z nemško precej bolj zaskrbljena, saj gre lahko v korejskem primeru tudi za realno ogroženost, v nemškem pa predvsem za ekonomske posledice. Ameriško-korejska pogajanja o roku delnega umika, ki ga poskušajo ZDA pospešiti, Južna Koreja pa čim bolj prelagati, zato še niso prinesla dogovora.

Gjyle Vishaj

RUMENE STRANI
SLOVENIJA TEL

INTER MARKETING

www.rumenestrani.com

Fotografiji: Dane Kostric

intervju

Je specialist akademske stopnje, dr. medicine, predstojnik Internistične prve pomoči v Kliničnem centru v Ljubljani. Je predsednik Slovenskega združenja za urgentno medicino in podpredsednik Evropskega združenja za urgentno medicino in še bi lahko naštevali. V času Bajukove vlade leta 2000 je bil minister za zdravje, njegova politična angažiranost pa je vidna tudi znotraj Slovenske demokratske stranke (SDS), saj predseduje MO SDS Ljubljana. Je predsednik odbora za zdravje pri strokovnem svetu SDS, ki je pripravil kritično oceno stanja na področju zdravstva v obdobju 2000–2004 in obetaven program za obdobje od 2004–2008.

Ta čas se v slovenski notranji politiki vse vrtilo okoli interpelacije o delu in odgovornosti vlade Republike Slovenije, ki sta jo vložili SDS in NSI. V obsežnem besedilu interpelacije je med drugim mogoče prebrati kritike na račun ministrstva za zdravje, ki mu opozicija očita pomanjkanje vizije razvoja zdravstvene dejavnosti. Takšnega mnenja je tudi odbor za zdravje pri strokovnem svetu SDS, ki mu predsedujete. Ali lahko na kratko pojasnite omenjene očitke?

V našem programu smo načrtali pot in rešitev obljub, ki jih je dal minister za zdravje Dušan Keber v svojem mandatu in jih ni realiziral. Pri analizi stanja dela ministrstva opozarjamo na dva temeljna problema. Prvi je odsotnost vizije, kot je zapisano že v sami interpelaciji, drugo pa je destabilizacija finančnega sistema. Razloge za takšno stanje gre iskati v krizi vodenja, kar pa se ne kaže samo na ministrstvu, temveč na vseh ravneh v zdravstvu – pri vodenju bolnišnic in drugih zdravstvenih zavodov.

Mislím, da si je minister za zdravje Dušan Keber v svojem mandatu dovolil nekaj zadev, ki so njemu zmanjšale ugled, zdravstvu pa naredile veliko škodo. Šel je najprej v hud konflikt z zdravstvenimi delavci, predvsem zdravniki, in z iskanjem afer želel pridobiti točke med prebivalstvom. To se mu ni posrečilo.

organizacijskem in finančnem področju v zdravstvu. Večino teh afer je minister močno in po nepotrebnem potenciral. Po zadnji odločitvi sodišča na prvi stopnji je videti, da so propadla tudi njegova prizadevanja na področju kaznovanja nakupa operacijskih miz v Kliničnem centru. Kot veste, je sodišče na prvi stopnji zavrglo obravnavo pritožbe, kar je po mojem mnenju hud poraz ministra, ki si je ves čas prizadeval za to, da bi bili kaznovani njegovi nekdanji tekmeči v Kliničnem centru.

Skratka, način njegovega dela nikakor ni dober in posledica tega je, da so zdravniki ministru popolnoma obrnili hrbet. Ankete kažejo, da je povprečna ocena njegovega delovanja, ki so jo podali zdravniki, le 1,6 od 5 in kar 60 odstotkov vseh anketiranih zdravnikov je njegovo delo ocenilo z oceno 1.

Glede pravic do zdravstvenih storitev se lahko Slovenija primerja z drugimi evropskimi državami. Kljub temu je v interpelaciji kar nekaj kritik na račun uresničevanja pravic, ki izhajajo iz obveznega zdravstvenega zavarovanja. Na katerih področjih zavarovanci to najbolj občutijo?

To so čakalne dobe, ki so v Sloveniji izrazito dolge za nekatera področja. Minister se je

ge in iz čakalne vrste črtali tiste, pri katerih posegi ali diagnostika niso bili več potrebni. To je eden od razlogov, da so se čakalne vrste skrajšale. Res je tudi, da se je število operacij povečalo, medtem ko za povečane programe ni bilo dodatnega denarja oziroma dodatni programi sploh niso bili finančno pokriti.

Po drugi strani so se na račun tega podaljšale nekatere druge čakalne dobe za druge posege in diagnostične postopke.

V Sloveniji smo uvedli sistem medsebojno zamenljivih zdravil, kar naj bi prineslo prihranke brez zmanjšanja kakovosti zdravljenja. Bi lahko rekli, da je bila ta poteza ustrezna, pametna? Ali v Sloveniji učinkovito obvladujemo izdatke za zdravila?

To je ena redkih potez, ki je ministru Kebru uspela v tem času. Projekt so pripravili strokovnjaki s tega področja, minister pa je nato potegnil pravilno potezo, ko je ta sistem izpeljal. Mislím, da je bila to kljub nekaterim nerodnostim na začetku dobra poteza.

Preidiva na področje zdravstvenega zavarovanja. Menite, da imamo v sedanjem sistemu dovolj možnosti za izbiro prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja ali bi vendarle bilo treba povečati konkurenco tudi na tem področju?

Mnenja o tem seveda niso enotna. Marsikje v majhnih državah, kjer je bilo do sedaj preveč konkurenčnih zavarovalnic, je prišlo do razpada zdravstvenega sistema. Vendar mislím, da je potrebno večje število zavarovalnic za prostovoljno zavarovanje. Mislím, da je konkurenca na področju prostovoljnega zavarovanja zelo nujna in da je je danes bistveno premalo. Glede na to, da ni opravljen še nobene analize, koliko takšnih

Zdravniki so Kebru obrnili hrbet

**Pogovor z
dr. Andrejem Bručanom**

Še nekaj je zanimivo. Ves čas svojega mandata je reševal probleme zelo parcialno. Namesto da bi v začetku mandata pripravil nekaj najpomembnejših zadev, ki jih je treba urediti, je svoj mandat začel s poskusom spremembe "zakona o umetni oploditvi". Izid je znan – katastrofalen poraz na referendumu. Nato so se začele številne afere na strokovnem,

v zadnjem času sicer hvalil z zmanjševanjem čakalnih dob, kar drži le delno. Za nekatera področja so se čakalne dobe res skrajšale, in sicer za tista, na katera smo že ves čas opozarjali.

Vedeti pa moramo, kaj se je dejansko zgodilo. V večini teh primerov je šlo za administrativno skrajšanje čakalne dobe, kar pomeni, da so pregledali čakalno listo za nekatere pose-

zavarovalnic Slovenija potrebuje, bi po občutku lahko rekel, da bi za Slovenijo zadostovale tri, največ štiri take zavarovalnice. Vprašanje pa je, kaj je z obveznim zavarovanjem. Menim, da je na področju obveznega zavarovanja za zdaj dobro tako stanje, kakršno je. Zdravstvena zavarovalnica Slovenije je od leta 1992 pa do časa, ko je mandat nastopil minister Keber, pripomogla k razmeroma

» stabilnemu sistemu zdravstvenega zavarovanja. Potem pa je minister z vdorom različnih programov brez kritja finančni sistem povsem podrl. K temu je treba dodati še problem z davkom na dodano vrednost, ki je povzročil dodaten odtok denarja iz zdravstvene blagajne. To je pripeljalo do primanjkljaja, kot ga ima zdravstvena blagajna danes.

Naloga ministra v štirih letih je bila zmanjšati stopnjo DDV na tisto višino, kakršna je v drugih evropskih državah. Seveda so tudi države, ki davka na zdravstvo nimajo. Mi ne govorimo, da bi moralo biti tudi v Sloveniji tako, pa vendar so spremembe potrebne, saj nobena država nima tako visokega DDV, kot ga ima Slovenija. Problem je, ker ta denar iz državnega proračuna ne priteka nazaj. Ves čas imam občutek, da je sedanja koalicija na področju zdravstvenega zavarovanja želela pripeljati denar iz zdravstvene blagajne v državni proračun. Tudi denar trošarin na alkohol in tobak se ne uporablja za zdravstvo in še manj za boj proti alkoholizmu in kajenju.

Navajam del zapisa iz interpelacije: "Izvajalci zdravstvenih storitev strukturno in organizacijsko še naprej izvajajo zdravstvene programe v socialistično oblikovanih zdravstvenih zavodih z izjemo zasebnikov koncesionarjev, ki jih je le okrog 30 odstotkov." Sodeč po teh zapisih ste kritični do sedanje organiziranosti zdravstvene službe. Zakaj?

Zagotovo. Zdravstvo je – kar se tiče organizacije – še vedno organizirano izrazito na socialističen način. Seveda je deloma za to kriva tudi zakonodaja. Zakon o javnih zavodih omogoča vodenje zdravstva prek svetov zavodov, ki pa niso daleč od delavskih svetov. So sicer drugačni, imajo večino članov s strani ustanovitelja oziroma ministrstva, delovanje pa je še vedno podobno. Ta zakon je treba nujno spremeniti.

Kar se tiče zdravstvenih domov in zasebnistva, pa je zadeva taka: smo država nekdanjega socialističnega sistema, ki osnovnega zdravstva ni imela organiziranega v obliki zasebnistva. Tukaj je treba jasno ločiti, kaj je zasebnistvo v javnem sektorju (to je tisto, kar hočemo in zagovarjamo), in kaj je privatizacija. Minister ves čas govori o tem, da bomo mi s svojim programom privatizirali zdravstvo. To seveda sploh ni res. Mi tega ne mislimo, ampak mislimo v javnem zdravstvu povečati delež zasebnistva in ga približati tisti številki, ki je navzoča v vseh drugih državah, ki izhajajo iz istega sistema kot mi. V zahodnoevropskih državah pa tako ali tako zdravstvenih domov ni. Zdravstveni domovi tam ne obstajajo.

Ko je zdravniška zbornica naredila anketo o zadovoljstvu z zdravstvom na primarni ravni, so ugotovili, da je 70 odstotkov vprašanih bolj zadovoljnih z zasebnikom kot z državnim javnim

Takšen dogovor s sindikati, kakršnega je podpisal Keber, zavezuje nekoga za njim, Kebra nič. Nekdo, ki bo prišel za njim na ministrstvo, bo moral dano obljubo izpolniti. Kje bo dobil denar, je drugo vprašanje.

zavodom. Tisto, kar je izredno pomembno, je to, da sta oba, zasebnik in zdravstveni dom (če ga tako imenujemo), v sistemu javnega zdravstva. Tega pa minister noče razumeti in ves čas trdi, da so zasebniki zunaj tega sistema. Ni res,

Ves čas imam občutek, da je sedanja koalicija na področju zdravstvenega zavarovanja želela pripeljati denar iz zdravstvene blagajne v državni proračun. Tudi denar trošarin za alkohol in tobak se ne uporablja za zdravstvo in še manj za boj proti alkoholizmu in kajenju.

imajo koncesijo in denar za svoje delo dobivajo od zdravstvene zavarovalnice. Skratka, želimo predvsem normalizirati odnose med državnim in zasebnim javnim zdravstvom, za kar sicer že obstaja zakonodaja, vendar se ne izvaja v celoti.

Ostaniva pri tej temi. Rečeno je bilo, da je zasebnih koncesionarjev v Sloveniji le okrog 30 odstotkov. Kakšno razmerje bi bilo po vašem mnenju potrebno oziroma zadovoljivo?

Česka, Poljska, Madžarska, Slovaška in Hrvaška so dale osnovno zdravstvo 100-odstotno v roke zasebnikom. Tudi v Sloveniji bi jim morali dati več prostora, ni pa mogoče organizirati zasebnistva na področju urgence, preventive, transfuzije itd. Omenil bi še dejstvo, da je bilo mogoče povsod, kjer so zasebniki prevzeli delovanje na področju osnovnega zdravstva, kmalu ugotoviti prihranke in realizirati nove investicije.

V oceni stanja v zdravstvu ste med drugim zapisali, da je v zadnjih letih najmanj sprememb doživela ambulantna specialistična in bolnišnična dejavnost in da so zaradi tega že vidne posledice. Kakšne konkretno?

Gre za neprimeren odnos med primarnim in sekundarnim zdravstvom. Minister Keber je v svojem odgovoru na interpelacijo zapisal, da je število napotitev iz primarne na sekundarno raven nižje, kot je bilo v prejšnjih letih. Ta vir je dobil na Inštitutu za varovanje zdravja in temu viru tokrat ne verjamem. Realna situacija, ki jo vidimo vsak dan v bolnišnicah, je, da se število napotitev iz osnovnega zdravstva na sekundarno raven bistveno povečuje. Konkretno lahko govorim za urgenco, kjer imamo vsako leto za 7 odstotkov več pacientov. Poudarjam, vsako leto. To je ogromna številka. In tudi po ambulantah je tako. Ampak ob tem bi dejal, da za to ni krivo samo neurejeno razmerje med primarnim in sekundarnim zdravstvom, temveč bi morala biti drugačna tudi organizacija ambulant v bolnišnicah. Leta 2000 smo sicer poskusili s t. i. triaznimi ambulantami za vso Slovenijo. Najprej je bil odpor, potem se je videlo, da je bila to dobra zadeva.

Ob tem vprašanju bi omenil še en problem, to je samoplačniške ambulante. Te so po mojem mnenju nepotrebne. Potrebne so bile v času, ko so bile ustanovljene, sedaj pa niso več, ker se je izkazalo, da niso skrajšale čakalnih vrst tam, kjer je bilo potrebno, temveč nasprotno. Čakalne vrste v nesamoplačniških ordinacijah za isto

področje so se celo podaljšale. Samoplačniška ordinacija je zame v takšni obliki, kot je, nepotrebna in je znak slabosti zdravstvenega sistema.

Tudi o investicijah v zdravstvu bi se dalo na veliko razpravljati. V odgovoru na interpelacijo so na ministrstvu za zdravje nazivali kar nekaj t. i. investicijskih uspehov. Vi niste takšnega mnenja ...

Res je. V tem času se ni nič naredilo na področju graditve pediatrične klinike. Za zdaj je izkopana samo neka jama. Sedaj ko ste tukaj, lahko vidite, da stroji še nič ne brnijo, kot je bilo obljubljeno. Brnelo je dva dni, sedaj pa se je stvar ustavila in nič ne kaže, da bi kdo kaj delal. Sramotno je, da so tako zavlačevali z začetkom graditve pediatrične klinike in da so že po dveh dneh dela zastala.

Po drugi strani pa so investicije šle v marsi-

katera področja, ki so bistveno manj pomembna kot pediatrična klinika, npr. za gradnje ministrstev, renoviranje prostorov ministrstva v Nebotičniku itd. Minister se hvali tudi z investicijami, katerih večina je bila realizirana že v času pred njegovim mandatom. Poglejmo psihiatrijo. Minister govori, da so bolnišnica Golnik, psihiatrični bolnišnici v Begunjah in Idriji investicije iz njegovega mandatnega obdobja. Ko sem bil sam leta 2000 minister za zdravje, sem vse te bolnišnice obiskal in že takrat so bile renovirane in graditev praktično končana. Minister Keber si tako pripisuje zasluge, ki niso njegove.

Po drugi strani pa minister nič ne pove o tem, da mu je ostalo več milijard za investicije neizkoriščenih, da so bili nesposobni speljati razpise za različne nabave. Tak primer je recimo onkologija. Večina je bila narejena tam do konca leta 2000, kasneje so bila opravljena še nekatera notranja dela. Ker pa še vedno ni opreme, nova onkologija ne more delovati, čeprav je denar za opremo pripravljen. Tudi na tem področju ministristvo ni bilo sposobno realizirati razpisa za nakup opreme. Podobnih primerov lahko naštejemo še veliko. Sedaj nam obljublajo tudi prizidek za urgenco v Ljubljani, ki naj bi bil končan do leta 2006. No, če bo to res, bom zelo presenečen in seveda vesel.

Minister za zdravje je precej ponosen, da mu je po več letih pogajanj uspelo doseči dogovor s sindikati.

No, to pa je poseben hec. Je sprenevedanje prve vrste. Takšen dogovor s sindikati, kakršnega je podpisal Keber, zavezuje nekoga za njim, Kebra nič. Nekdo, ki bo prišel za njim na ministristvo, bo moral obljubo izpolniti. Kje bo dobil denar, je drugo vprašanje. Tudi mi smo se leta 2000 srečali s podobnim problemom, ko smo morali izpolniti obljubo glede zdravniških plač po dogovoru iz leta 1996, medtem ko ga tisti, ki so ga podpisali, štiri leta niso hoteli uresničiti. Mi smo se takrat odločili, da bomo realizirali tisto, kar je bilo že prej sklenjeno. In v tem primeru je stvar popolnoma ista.

Za sindikate je to lep dosežek, za ministristvo pa je to škandalozen pristop do reševanja problema. Štiri leta je minister arogantno nasprotoval takemu dogovoru, tik pred volitvami pa je to podpisal. Ozadje takšnega podpisa je popolnoma jasno. Moram reči, da sem bil nad tem ravnanjem ministristva za zdravje precej presenečen.

V Sloveniji se srečujemo s pomanjkanjem zdravstvenega kadra. Po eni strani zdravnike "uvažamo", po drugi pa omejujemo možnosti vpisa na medicinsko fakulteto. Kako bi se Slovenija morala lotiti reševanja tega problema?

Prvi korak je bil že narejen. Moram reči, da je ustanovitev mariborske medicinske fakultete pozitiven projekt, ki smo ga ves čas podpirali, minister pa mu je kar precej časa močno nasprotoval. Podpirali smo ga iz dveh razlogov. Prvič, ker Maribor takšno fakulteto potrebuje, in drugič, ker bo na ta način v regiji ostalo več zdravnikov kot sicer. Štajerska je namreč območje, kjer primanjkuje največ zdravnikov v Sloveniji. Za tistega, ki bo študiral v Mariboru, bo večja verjetnost, da bo v Mariboru ali njegovi okolici tudi ostal. To je ena stvar, druga pa je, da bo mariborska univerza dolgoročno dala velik odstotek novih zdravnikov, to je okoli 80 do 90 letno, kar je

Podoben primer se je dogodil na Psihiatrični kliniki v Ljubljani, kjer se kaže značilen eldeesovski tip kadrovanja: najprej diskreditacija, potem likvidacija.

približno polovica zdajšnje številke.

Seveda je ta rešitev dolgoročna. Kratkoročna rešitev, ki jo prakticiramo v Sloveniji, pa je "uvoz" zdravnikov. Za zdaj se kakšnega navala zdravnikov iz držav Evropske unije ne čuti, mislim celo, da še noben zdravnik iz držav Evropske unije ni prišel v Slovenijo. Prihajajo pa zdravniki iz držav nekdanje Jugoslavije in držav, ki ne pripadajo Evropski uniji – Rusije, Ukrajine, Romunije itd.

Ne bi rad govoril čisto na splošno, ampak pojavlja se problem, da večina teh zdravnikov nima dovolj strokovnega znanja. Tako imamo velike težave pri izpitih, ker je njihovo znanje precej slabo. Ne vemo, ali prihajajo k nam najslabši ali je njihovo znanje v resnici tako slabo. Vemo pa, da Slovenija potrebuje zdravnike z znanjem.

Kar pa je še večji problem, je to, da v nekaterih delih Slovenije zaposlujejo tuje zdravnike brez licence, kar je seveda protizakonito. Zdravniška zbornica na tem področju nima prave evidence. Podatkov o takih zaposlitvah namreč nihče ne prijavlja. Manjka tudi kadrov na drugih segmentih, tudi na sestrskem. Pri tem je izrazit problem šolanja. Največji ukor, ki ga je dobila Slovenija ob vstopu v Evropsko unijo, je bil prav na področju šolanja kadrov zdravstvene nege. Nemudoma je bilo treba spremeniti ta sistem šolanja. Temeljni očitek dosedanjemu šolanju medicinskih sester je bil v tem, da vsebuje bistveno premalo praktičnega dela.

Vrniva se na program SDS na področju zdravstva. Kateri so njegovi ključni cilji?

Program SDS na področju zdravstva temelji na naslednjih izhodiščih: da je zdravje in zdravstveno varstvo ena temeljnih človekovih pravic in da zdravje ni tržno blago, temveč javna dobrina.

Dolgoročno je treba načrtovati zdravstveno zavarovanje, tako da bo to najboljše vplivalo na izboljšanje zdravja prebivalcev Slovenije. Po posameznih delih pa imamo v programu razdelano zagotavljanje pravic, organiziranost delovanja zdravstvene službe na različnih ravneh in financiranje zdravstvenega varstva. Pri zagotavljanju pravic je dobro omeniti zavarovanje javnega interesa in nadzora na področju prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj, pri sami organiziranosti pa največ pozornosti namenjamo cilju ureditve razmerja med državnim in zasebnim delovanjem v javnem zdravstvu. Na področju financiranja dajemo prednost spremembi tistih finančnih obveznosti, ki ne sodijo v obvezno zdrav-

stveno zavarovanje, z dopolnitvijo zakona o DDV pa bomo skušali zagotoviti zdravstvu denar, ki zdaj odteka iz zdravstvene blagajne.

Mogoče ob koncu še vprašanje, povezano z odločitvijo senata ljubljanskega okrožnega sodišča v zvezi z operacijskimi mizami. Kako komentirate zavrnitev zahteve za uvedbo preiskave?

Lahko jo komentiramo samo na tej stopnji. Zadeva še ni končana in danes, ko se pogovarjamo, je še vedno čas za pritožbo. Pravzaprav je vse, kar lahko rečem v zvezi s tem in ta trenutek – pod pogojem seveda, da bo ta odločitev obveljala –, to, da je odločitev senata hud udarec ministru Kebru. Slednji si je ves čas prizadeval, da bi nepravilnosti pri nakupu operacijskih miz lahko uporabil za kadrovske čistke, in to mu je tudi uspelo. Generalni direktor je moral zaradi tega odstopiti, sedaj pa se je izkazalo, da ni zadostnih dokazov za začetek postopka na sodišču. Ali je to res ali ne, ne vem. Minister je torej tudi tu naredil napako, in to hudo. Takšne kadrovske čistke so se na podoben način dogajale tudi drugje. Ministristvo je uvedlo ločeno vodenje bolnišnic. Sedaj jih vodita generalni in strokovni direktor. Vendar se na tako delitev ne spomnijo, dokler ni treba koga odstaviti. Podoben primer se je zgodil na Psihiatrični kliniki v Ljubljani, kjer se kaže značilen eldeesovski tip kadrovanja: najprej diskreditacija, potem likvidacija.

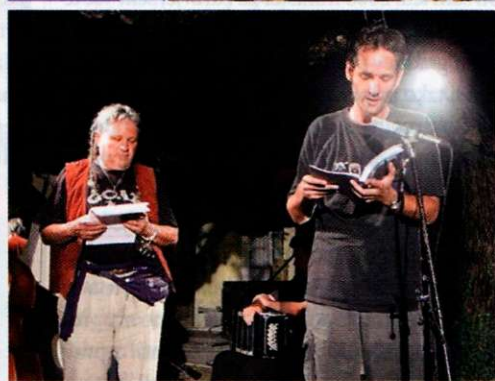
Tak je bil postopek pri prijavi dr. Kocmurjeve za imenovanje direktorice Psihiatrične klinike v Ljubljani. Najprej so jo javno diskreditirali zaradi domnevno visoke plače, ki naj bi jo bila prejela, in to izkoristili v postopku za njeno vnovično imenovanje.

Mihaela Praprotnik

V Medani v Goriških brdih v tem času poteka osmi mednarodni pesniški festival Dnevi poezije in vina. Ob dobri kapljici teče čista beseda ...

Festival Dnevi poezije in vina je postal že prava tradicija in vsako leto se ga udeležijo številni pesniki in drugi obiskovalci. Festival je bil sprva mišljen predvsem kot srečanje najprodnornejših mladih pesnikov iz vse Evrope, v zadnjih letih pa je doživel številne vsebinske obogatitve in se razširil na predstavnike z drugih celin.

Festivalsko dogajanje postavlja vprašanje o odnosu med poezijo kot pisano in govorjeno besedo ter drugimi umetnostmi – uprizoritvenimi in vizualnimi,

Med vinom in poezijo

glasbo, filmom in novimi mediji. Na tej podlagi je nastajal tudi letošnji program, ki je tematsko zasnovan po večerih, v njem pa sodeluje 28 pesnic in pesnikov.

Kaj se je dogajalo ...

Začetek festivala je v ponedeljek, 23. avgusta, v novogoriški knjižnici pospremila predstavitev dogajanja in študentske založbe (organizatorke festivala), dan kasneje pa so se v prireditve vključila

še druga mesta: Gorica, Novo mesto, Ljubljana, Velika Polana, Piran in Ptuj, kjer potekajo večerna branja sodelujočih pesnikov. Uradno so se Dnevi poezije in vina začeli v sredo, 25. avgusta, zvečer na domačiji Alojza Gradnika v Medani. Ta dan je zaznamoval tako imenovani italijanski večer.

... in kaj se še bo

V četrtek, 26. avgusta, bo ruski večer z nastopom ruske glasbene skupine Bedlam-Kapella in odprtje prve od desetih razstav v okviru festivala, to je fotografske razstave Jutra v Rusiji Jožeta Suhadolnika. V popoldanskem času bo v sodelovanju s festivalom Mladi levi nastopil Betontanc s predstavo Wrestling Dostojevsky. Na prekmurskem večeru, ki bo 27. avgusta, bodo govorili o družbenem angažmaju literature danes, pogovor pa bo vodil Dražen Dragojevič; beseda bo tekla tudi o računalniški literaturi z Jakom Železni-

karjem. Poleg tega bodo predstavili mednarodni festival kratkega filma – vizualizacij poezije z imenom Zebra, ki ga bodo skupaj z retrospektivo slovenskega filma, ki bo potekala ves čas festivala, pripravili v sodelovanju s Filmskim skladom RS. Sklepna prireditev le-

tošnje Medane bo 28. avgusta v vasi Šmartno, kjer se bodo za en dan naselili slikarji, cineasti, kuharji, plesalci, kiparji, vinarji, igralci, hotelirji, knjigarji, glasbeniki in pesniki, za slovo od festivala pa bo igrala zasavska skupina Orlek.

Barbara Kavtčnik

na kratko

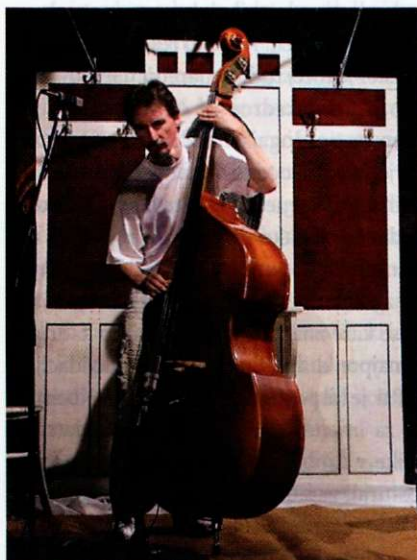
Picasso spet v Kölnu

Po uspešnem gostovanju v Münchnu se je obsežna zbirka z deli Pabla Picassa iz kölnskega muzeja Ludwig vrnila nazaj v Porenje. Zbirka, ki je po Parizu in Barceloni tretja največja zbirka del tega španskega umetnika na svetu, bo sedaj prikazala le še poudarke, so v četrtek sporočili iz muzeja. Od okoli 800 umetnin, ki jih je zbral umetniški zbiratelj Peter Ludwig, bodo razstavili le 150 grafik, deset barvnih del na papirju, 20 slik in deset skulptur. Predstavitev

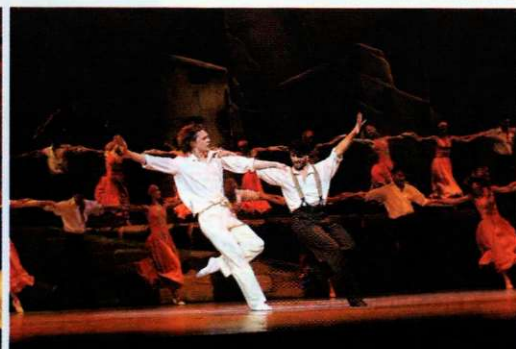
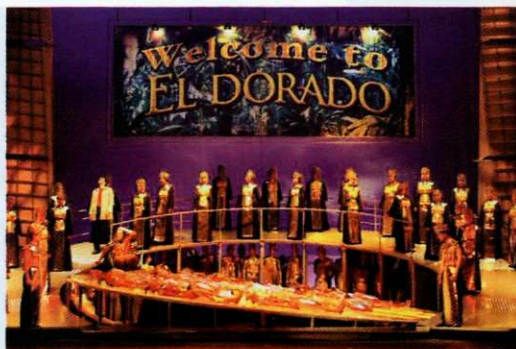
Pablo Picasso

ene same skulpture v enem samem kabinetu bo podčrta "dramatiko postavitve", ki ustreza tako umetnosti kot osebnosti španskega slikarja. Nova postavitev v Kölnu, ki so jo načrtovali dalj časa, je nasprotna večmesečnemu postanku v Münchnu, kjer je bil poudarek na celoti, razstavo pa si je ogledalo 175.000 ljubiteljev Picassove umetnosti.

V Gallusovi dvorani Cankarjevega doma se je prejšnji teden s komično opero *Candide* Leonarda Bernsteina v izvedbi Opere in baleta Slovenskega narodnega gledališča iz Maribora in pod dirigentskim vodstvom Simona Robinsona sklenil 52. ljubljanski poletni festival.

Besedilo Bernsteinove komične opere *Candide* je nastalo po istoimenski Voltairovi filozofski zgodbi. Leonard Bernstein sodi med najuspešnejše dirigente druge polovice 20. stoletja, med njegovimi poklicnimi uspehi pa velja omeniti, da je bil od leta 1956 deset let šef diri-

Konec poletnega festivala

gent Newyorške filharmonije. Sčasoma se je uveljavil tudi kot skladatelj, čeprav so mu pogosto očitali konservativnost in eklekticizem. Krstna izvedba opere *Candide* je bila leta 1956 na Broadwayu, od takrat pa jo je Bernstein še velikokrat spremenil. Opero je režiral Plamen Kartaloff, v glavnih vlogah pa so nastopili Metod Žunec, Valter Dragan, Petya Ivanova in Emil Baronik.

Uspešna izvedba

Letos je festival ponudil 45 dogodkov, ki jih je oblikovalo kar 2.000 umetnikov iz 26 držav. Umetniški vodja in direktor festivala Darko Brlek je dejal, da je z 52. festivalom izredno zadovoljen, še posebej ker niti enkrat ni prišlo do odpovedi umetniškega dogodka. O uspešnosti letošnjega festivala govori tudi podatek, da so v

predprodaji prodali skoraj polovico vstopnic, kar je še enkrat več kot lani. Program 52. ljubljanskega poletnega festivala je stal približno 340 milijonov tolarjev; mestna občina Ljubljana je po Brlekovih navedbah prispevala 29,5 odstotka, ministrstvo za kulturo 0,8 odstotka, prihodek od vstopnic naj bi znašal približno 30 odstotkov, 25,9 odstotka proračuna festivala znašajo sponzorski in donatorski prispevki, drugi prihodki festivala, kot je oddajanje prireditvenih prostorov, pa zapolnijo 13,7 odstotka proračuna. Brlek je zaradi uspešnosti izvedbe izrazil upanje in pričakovanje, da bo festivalsko do-

gajanje v prihodnosti bolj cenila tudi država in to dokazala z ustreznim finančno podporo. B. K.

RADIO OGNJIŠČE OD 1. MAJA NA SATELITU

Od 1. maja Radio Ognjišče
na satelitu HOT BIRD 3

13° vzhodno. Sliši nas vsa Evropa,
severna Afrika in Bližnji vzhod.
Frekvenca: 12303 MHz,
polarizacija: vertikalna
SR: 27500, FEC: 3/4,
A-pid: 255

24 ur na dan.

<http://radio.ognjisce.si>

GOOD VIBRATIONS

107.8 MHz

**RADIO
VELENJE**

Naš čas, d.o.o. Kidričeva 2a, Velenje
tel: 03/ 897 50 03, fax: 03/ 5869 263

www.radiovelenje.com

Edinburgh si upravičeno zasluži opevanje svoje simpatičnosti. Zaradi svoje elegancije in sloga je ena najlepših prestolnic v Evropi.

V prejšnji številki sem vso pozornost namenila škotskemu Highlandsu, ki je resnično vir spokojnosti in bogate narave. Na drugi strani pa si tudi glavno mesto Škotske zasluži svojo pozornost, saj je ogledalo cele države – je prijazno, gostoljubno, živahno, arhitekturno zanimivo in še marsikaj. Sprehodimo se po njem!

Plod dolgoletne zgodovine

Edinburgh je eno najbolj ohranjenih zgodovinskih mest v Evropi, ki se je ugnezdilo med vulkanske hribe Castle Rocka,

Sprehod po Edinburghu

Arthur' s Seata in Calton Hilla. V njem sta razvita srednjeveški Old Town in klasicistični New Town, ki kljub svojim zgodovinskim nasprotjem zarisujeta izjemno podobo škotske prestolnice. Edinburgh pogosto označujejo kot severne Atene.

V mestu se na vsaki točki razpira prekrasen pogled, v tem času poln zelenja, ki sega od velikega odprtega parka Princess Street Gardens do ograjenih vrtov v New Townu. Posebno ozračje ustvarja splet viktorijanske arhitekture in vrvež na ulicah. Škotski prestolnici pa največji pečat daje grad, ki se dviguje nad stavbami.

Edinburški grad

Osemstoletni grad, zgrajen vi-

soko na skalnati vzpetini, je bil nekoč kraljevska palača, vojaška utrdba in bojišče. Lahko bi rekli, da je danes v njem povzeto bistvo škotske zgodovine, zato je znamenitost, ki je vsekakor vredna ogleda.

Ko vstopite skozi grajska vrata, vas pot pelje navkreber po vijugasti tlakovani cesti do Crown Square, nato pa navzdol. Ogledati si je mogoče kraljeve sobane, kapelo sv. Margarete – najstarejšo stavbo v Edinburghu, ganljiv spomenik žrtvam vseh vojn (Scottish National War Memorial), Veliko dvorano, vsebino v podzemnih prostorih, kjer so bile nekoč jetniške celice ... Vrhunec ogleda je Kronska soba (Crown Room), ki je svojevrstno kratko potovanje skozi škotsko zgodovino in vsebuje zakladnico

najstarejših kronskih draguljev v Evropi. Znamenita krona je bila izdelana za kralja Jakoba V. Okrašena je z biseri, dragimi kamni in her-

tepanje in sprehajanje po njem pa je te občutke le podkrepilo. Stavebe se dopolnjujejo in skupaj s celotnim utripom ustvarjajo iz-

na kratko

Škoti so majhen, a zelo ponosen narod, ki je dal tudi veliko znanih osebnosti: Alexander Graham Bell, Sean Connery, Arthur Conan Doyle, John Boyd Dunlop, David Livingston, Robert Louis Balfour Stevenson, James Watt in še kdo bi se našel. Ne nazadnje poznamo ovco Dolly, ki so jo leta 1997 klonirali znanstveniki inštituta Roslin v bližini Edinburgha in je v trenutku postala medijska zvezda.

melinom ter vsebuje zlato krono Roberta Brucea. Skozi leta so jo večkrat popravljali in še vedno velja za pomemben narodni zaklad.

Mesto s slogom

Moj prvi vtis o Edinburghu je bil, da mesto sploh ni kičasto. Po-

jemno privlačnost. V nasprotju z Glasgowom premore veliko škotskega šarma. Ko se sprehajaš po njegovih ulicah, se počutiš neverjetno sprejetega in prepričan si, da se boš nekega dne v ta del sveta zagotovo vrnil ...

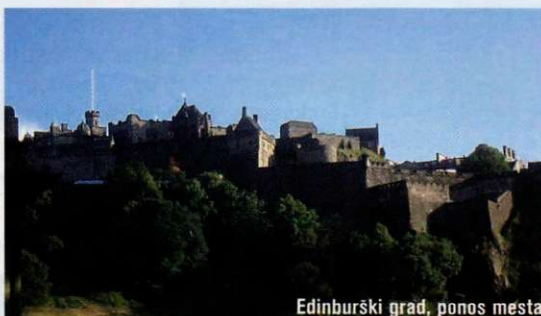
Barbara Kavtičnik

Princess Street

Posebnost Škotske so duduši.

Edinburški grad, ponos mesta

Plečnik – Kotera

Založba ZRC

Knjiga Jože Plečnik - Jan Kotera obsega Plečnikova pisma dunajskemu sošolcu in prijatelju, češkemu arhitektu Janu Koteri. Jedro dopisovanja zajema čas od Plečnikovega potovanja po Italiji 1898—1899 do konca prve svetovne vojne, kar predstavlja odločilna leta njegovega umetniškega formiranja. V pisemih se nam arhitekt pogosto raz-

in svetovnih pesnikov ter pisateljev, od klasikov do modernih avtorjev.

Iz primorske epopeje

Mohorjeva založba Celovec

Knjiga *Iz primorske epopeje* pri naša nove poglede na tradicionalno vrednotenje tragičnih in usodnih dogodkov na Primorskem pod fašističnim režimom, na čas, ko so se Slovenci morali upreti močnejšemu in neizprosno sovražniku – fašistični Italiji –, ki si je zastavil cilj poitalijančenje našega zahodnega etničnega ozemlja. Novost knjige je drzna teza avtorja **Boruta Rutarja**, da so tigrovci v letih 1938—1940 pripravljali splošno vstajo za osvoboditev naše zemlje izpod Italijanov. Priprave na vstajo so potekale ves čas podtalnega delovanja organizacije Tigr s snovanjem prave ilegalne vojske, z razpredanjem obveščevalne mreže, zbiranjem in skladiščenjem orožja, s

je na podlagi članka v *Gei* poteka čim bliže meji. Vključuje štiri skrajne slovenske vasi glede na smeri neba. Dolgo je okoli 1.400 kilometrov in ga je mogoče prepotovati naenkrat ali po delih, pač v skladu z uporabnikovimi željami in časom. Kjer se ponujajo zanimive različice (tostan in onstan Pece in Kozjaka, pod Snežnikom, potovanje čez Primorsko), avtor **Dario Cortese** vključuje tudi te. Posamezna območja so uvedena s splošnim orisom, nato pa so podrobneje predstavljene ključne zanimivosti in izbrane stranske poti. Kot je za zbirko *Slovenija na dlani* značilno, je sestavni del kompleta tudi zemljevid opisanega območja.

Prevzetnost in pristranost

Cankarjeva založba

Družina Bennetovih se ukvarja z običajno težavo, ki je na prelomu osemnajstega in devetnajstega stoletja pestila družine s samimi hčerami: kako omožiti dekleta in obvarovati posestvo, da ne bi padlo v tuje roke. Peterica deklet, z najbolj bistrima Jane in Elisabeth, je hkrati predmet in generator teh poskusov. Neuspeh pri iskanju moža je za žensko pomenil življenjski polom in romani **Jane Austen**, ki se vrte večinoma okrog porok, niso ljubezenske zgodbe, temveč kozmos v malem, prerez skozi nravi tistega časa. Elizabeth iz *Prevzetnosti in pristranosti* (1813) je bila avtorčin najljubši lik. Delo je izšlo v

zbirki *Dediščina*, v kateri založba obnavlja naslove železnega repertoarja svojih nekdanjih izdaj, ki so hkrati temelji svetovne literature.

„Meni pojejo ...“

Mohorjeva družba Celje

Mučeniško smrt Lojzeta Bratuža, cerkvenega zborovodje in skladatelja, je Boris Pahor opisal v noveli *Rože za gobavca*, ki je izšla v zbirki novel *Kres v pristanu* leta 1959. V knjižici *„Meni pojejo fantje, meni pojejo!“* je novela ponatisnjena. Dodane so ji lirske meditacije Bratuževe vdove Ljubke Šorli *Križev pot*. Pesničin *„via crucis“* se izjoka v *Vstajenski spev*, pisateljeva novela pa izpoje v videnje apoteoze slovenskega mučenca v času fašizma.

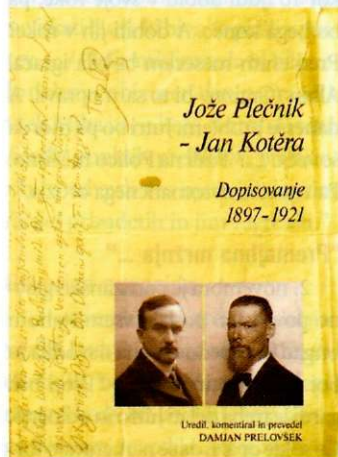
Bled

Cut Bled

Letos Bled praznuje 1000. obletnico prve pisne omembe kraja in mnogim slovesnostim se je pridružila tudi knjiga *Bled. Slovenija* (podnaslov *Otok, grad in jezero ... ter vse, kar spada zraven*), ki jo je izdal stu-

dio za oblikovanje Cut Bled. Avtor knjige oziroma fotografij v njej je **Niko Mučič**, ki je tudi avtor blejskih občinskih simbolov. S to slikovno monografijo, ki jo je s spremno besedo opremil pisatelj in publicist Jože Hudeček, je Niko Mučič na privlačen način prikazal lepote Bleda in okolice: poleg zelo lepih panoramskih posnetov Bleda še kulturne znamenitosti, utrinke iz kulturnega, glasbenega in športnega življenja, hotele, znamenite vile, vaško idilo, tipične jedi in še kaj. Vsaka slika v tej knjigi je *„zrela“* za razglednico. Predvsem tuji turisti bodo te knjige zelo veselili, saj bodo z njo lahko domov odnesli lep spominek na naš gorenjski biser. **I. Ž.**

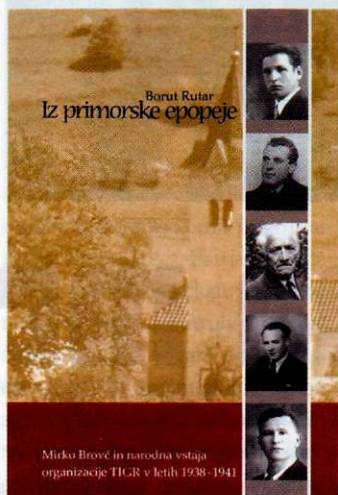

krije kot negotov v lastne sile, vendar s trdno voljo po napredovanju. Poleg pisem bratu Andreju, ki še čakajo na objavo, so pisma Koteri edini vir za spoznavanje miselnega sveta mladega Plečnika, vendar kar zadeva njegov umetniški nazor, nedvomno pomembnejša od prvih. Iz njih izvemo podrobnosti o nekaterih Plečnikovih zgodnjih delih in umetnikove lastne sodbe o njih. Čeprav so sporočila prijatelju pisana v različnih duševnih razpoloženjih, se skozi njega kot rdeča nit vije ljubezen do lastnega naroda in želja po doseganju najvišjih umetnostnih ciljev.

Dober dan, življenje

Založba Mladinska knjiga

Berilo za sedmi razred osemletne in osmi razred devetletne osnovne šole z naslovom *Dober dan, življenje* so napisali Mojca Honzak, Vida Medved Udovič, Miha Mohor in Nataša Pirih, avtor vsebinske zasnove berila pa je dr. Igor Saksida. Bogato ilustrirano berilo, največ ilustracij sta prispevala Ana Košir in Damijan Stepančič, na 224 straneh seznanja učence z množico domačih

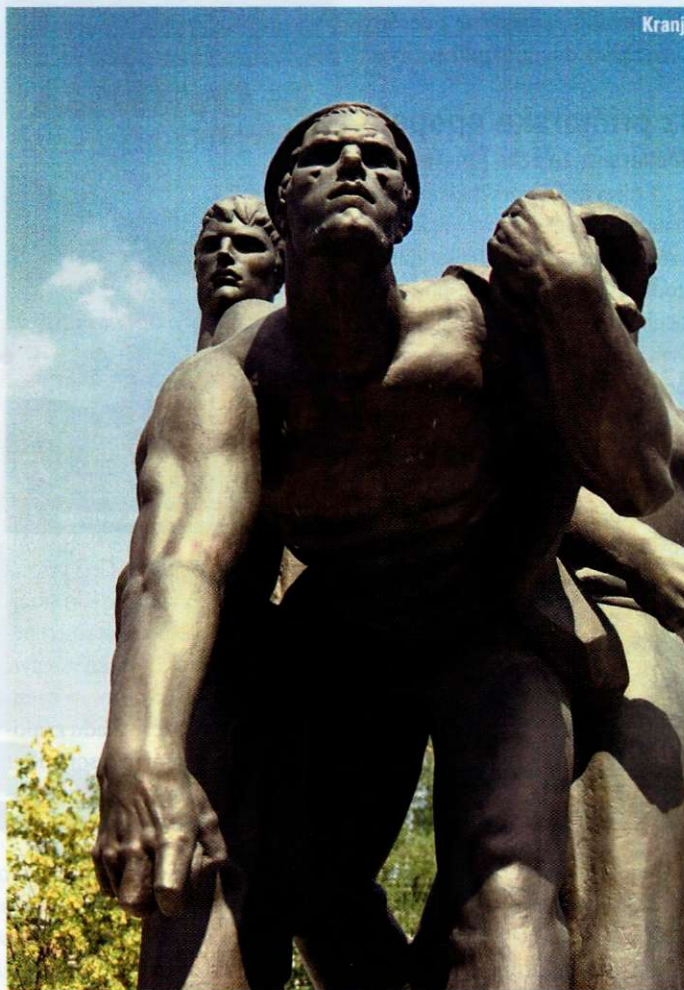
propagandnimi, sabotažnimi in z diverzantskimi akcijami. V ospredju Rutarjeve knjige je Mirko Brovc, ki so ga fašisti na drugem tržaškem procesu obsodili na 30 let zaporne kazni, in Baška dolina, kjer je Brovc živel. Brovc je bil predan *„pravični zmagi revolucije“* in povojni socialistični ureditvi, vendar ni bil deležen privilegijev kot mnogi drugi. Avtor knjige plastično opisuje Baško dolino, rodbino Brovcvih in življenje na Koritnici.

Slovenija v objemu

Založba Mladinska knjiga

Potovanje okoli Slovenije v priročniku *Slovenija v objemu* (nastalo

3. novembra 1942 je Zdenka Kidrič poslala Edvardu Kardelju naslednje poročilo: "Po Tvojih najnovejših direktivah smo prešli k še bolj intenzivnemu vrivanju naših v bg in Mih. /ailovičevske/ vrste. S pomočjo part. org. in zanesljivih ofovcev bomo začeli sistematično iskati ljudi, ki bi za to prišli v poštev. /.../ Dalje mislimo, da bi bilo zelo dobro, če bi na en dan napravili v vseh Miha in ev. bega centrih in tehn/ičnih/ punktih preiskave, pri katerih bi odvzeli ves material, legitim/acije/ prizadetih in jim zagrozili."

Kranj

mirljivi borbenosti in udarnosti. Ti, Ciril, lahko silno mnogo pripomoreš v tem pogledu. /.../ Poskušajte vrviti svoje ljudi v b. g., ki Vam bodo poročali o položajih bele g. in znotraj napravili zmedo ob našem napadu."

3. novembra mu je Moškrič odpisal: "Danes vemo, da bi lahko Dobrunje popolnoma očistili, Bizoviku in Polju pa zadali udarce, da si ne bi vsaj z lastnimi silami več opomogla. /.../ V Dobrunjah n. pr. ni treba več kot 10 ljudi dobiti v svoje roke, pa bo bega konec. A dobiti jih v roke? Pred enim mesecem bi bila igrača. Albin /Grajzer/ bi to sam opravil. A danes je problem. Jutri bo pa morda še večji. /.../ Tudi na Polico mislimo. Pa zopet ni avtomatičnega orožja."

"Premajhna mržnja ..."

2. novembra je partizansko glavno poveljstvo poslalo vsem štabom brigad in odredov še ena navodila za boj proti protirevoluciji: "Proti beli gardi je treba delati hitro in odločno. Če se kje opazi, da se nameravajo formirati in zasesti vas, je treba takoj intervenirati, ne pa čakati in diskutirati tako dolgo, da imajo oni čas zabarikadirati se in se zakopati, potem

"Premajhna mržnja"

Jožetu Moškriču, zaupniku CK KPS, sta 2. novembra 1942 na njegova poročila odgovorila Boris Kidrič in Edvard Kardelj: "Trenutno obstaja resna nevarnost v subjektivnih pogojih, namreč v nezadostni vojaški udarnosti naših čet. Nezadostna vojaška udarnost naših čet se izraža v dejstvu, da ne zavzema utrjenih postojank bele garde, temveč da se pred belogardističnim ognjem iz hiš in primitivnih bunkerjev — umikamo, če bomo s tem nadaljevali, se bodo belogardisti vgnezdili in zabarikadirali v vseh takih vaseh ter krajih, od koder je mogoče obvladati obsežnejšo okolico. /.../ Nezadostni udarnosti naših čet je treba potemtakem napovedati neizprosno borbo. Pričeti moramo takoj z akcijami, v kate-

rih bomo zavzemali belogardistične postojanke in uničevali belogardistično živo silo. Od vprašanja, ali bomo to zares izvedli, je odvisno izredno mnogo, je odvisno predvsem vprašanje, ali se bomo zapletli v dolgotrajno državljansko vojno pod najneugodnejšimi pogoji sovražnikov okupacije, ali pa bomo belogardistične pojave reducirali na neogibni, iz nepremostljivih razrednih momentov izvirajoči minimum.

"Zagoreti morajo ..."

Dragi Ciril, menim, da v celoti razumeš, zakaj vprašanja o zavzemanju belogardističnih postojank in uničevanju belogardistične žive sile tako ostro postavljamo. Kar zahtevamo od naših brigad in odredov, ni preveč, temveč je nujno, sto-

krat in tisočkrat nujno! /.../ Mar je vojaške izkušnje bege sploh mogoče primerjati z našimi?! Kje je njihov belogardistični moralno-politični cement, ki bi jih strnjeval v neuničljivo enoto?! /.../ K akciji je treba preiti takoj. Čas hiti in bega ga dobro izkorišča. /.../ Če boste z akcijo odlagali, Vas bo bega — pregnala! /.../ Takoj, že v teku priprav na velike akcije, izvajajte manjše napade na bego. Le tako boste preprečevali njihovo rastočo predrznost. Neogibno so potrebne Vaše dobro postavljene zasede, ki morajo tolči belogardistične patrulje, kadar se podajo iz svojih oporišč in postojank. /.../

Posvetite kar največjo pažnjo moralno politični pripravi moštva. Partizanom je treba temeljito pojasniti, za kaj gre. Zagoreti morajo v nepo-

jim je pa težko z našim orožjem priti do živega. /.../ Če se jih pa na noben način ne da uničiti v njihovih postojankah, jim je treba večkrat delati zasede in uničevati njihove patrulje. Obveščevalci in terenski delavci morajo imeti stalno pod kontrolo belogardistične postojanke tako, da bodo vsakokrat obveščene naše čete, kadar bodo oni odhajali iz svojih postojank. Tako jim na povratku v svoja taborišča naše čete z uspehom postavljajo zasede. /.../

Sedaj, ko so nastopili dolgi večeri, je treba te večere uporabiti za politično in kulturno izobrazbo partizanov. Pri političnem delu je treba stremeti za tem, da se partizanom nazorno dokaže kontrarevolucionarna vloga bele garde in da se jih navduši z revolucionarnim ognjem za

uničenje izdajalske bele garde. Pri dosedanjih akcijah se opaža premajhna mržnja do bele garde od strani samih partizanov. To je tudi vzrok, da niso vse naše akcije proti beli gardi uspele, kakor bi morale.”

3. novembra je poslala Kardelju poročilo Zdenka Kidrič: “Po Tvojih najnovejših direktivah smo prešli k še bolj intenzivnemu vrivanju naših v bg in Mih./ailovičevske/ vrste. S pomočjo part. org. in zanesljivih ofovcev bomo začeli sistematično iskati ljudi, ki bi za to prišli v poštev. /.../ Dalje mislimo, da bi bilo zelo dobro, če bi na en dan napravili v vseh Miha in ev. bega centrih in tehničnih/ punktih preiskave, pri katerih bi odvzeli ves material, legitimacije/ prizadetih in jim zagrozili.”

Govorica genocida

4. novembra je Kardelj poslal navodila Ludviku Smrekarju, komandantu III. bataljona Zapadnodolenjskega odreda. Na podlagi enega samega takšnega navodila, kot je to, bi bil avtor v pravni državi obsojen za genocid in na najhujšo kaznen. Kardelj jih je tiste mesece leta 1942 pošiljal kot po tekočem traku: “Kar se akcij tiče, nimaš prav, ko govoriš, da niste uspeli zaradi ‘raznih nepravil’ /Smrekar mu je poročal o napadu na postojanke vaških straž v okolici Ljubljane/. Po mojem prepričanju niste uspeli zaradi tega, ker se še niste vživeli v to, da se bo poslej pač treba boriti proti utrjenim postojankam bele garde. Naši partizani so navajeni na lahke zmage iz zased. Tega je pa sedaj v glavnem konec. Sedaj je treba proučiti vse možnosti, kako jih razbijati v njihovih utrjenih postojankah. /.../

Saj je vendar sramotno za nas, da cel bataljon obstane pred hišo, v kateri je morda 20-30 belogardistov, samo zato, ker imajo zaprta — polkna! Mi smo imeli n. pr. podatke, da so bili b. g. v Bizoviku v silni paniki. Če bi partizani napravili juriš, oziroma se dovolj približali Babnikovi hiši, bi lahko uničili vso bando, ki je bila vsa iz sebe od strahu. Treba je zavreči misel, da je dovolj, če nekemu zažgeš hišo! V vseh takih primerih se je pokazalo, da so (belogardisti) iz požara ušli z malenkostnimi iz-

gubami. Samo direkten napad bo privedel do cilja. /.../ In končno: vse je odvisno od tega, da jih razbijemo sedaj, ko se še razvijajo, da jim že vnaprej ubijemo vso korajžo.

Za vaš konec pa to še zlasti velja. Polje in Dobrunje (Bizovik) je sedaj najtrdnjša b. g. postojanka. Res je, da imajo v Polju dobre položaje. Toda v Bizoviku in Dobrunjah so njihovi položaji zanič in tu jih moramo uničiti. More pa se tudi v Polju še marsikaj napraviti. Mi bomo kasneje — kakor hitro se s P./etrom-Borisom Kidričem/ vrneva k Luku /Francu Leskošku/ — takoj ponovno poslali v vaš rajon eno ali dve brigadi. Za sedaj pa vodite boj proti b. g. vi sami, kolikor je največ v vaši moči, skupaj z vsemi četami, ki so, oziroma bodo na vašem področju. Predlagam predvsem naslednje konkretne ukrepe:

a) Poskušaj vreči manjše patrulje na ono stran Lj/ubljance/ in eventualno tudi žel/eznice/. Ni nujno, da patrulje ostanejo na oni strani čez dan, kot smo včasih mislili (četudi bi to bilo zelo dobro). Patrulje gredo lahko čez že v prvem večernem mraku. Obenem postavite čez noč zasede na vodi in na važnih točkah na oni strani, da krijejo umik našim patruljam, ki bi šle čez. Patrulje naj napravijo zasede na točkah, kjer se ponoči gibljejo b. g. patrulje in naj jih napadejo. Če bi se vam posrečil vsaj en tak napad in čim globlje na oni strani Ljublj., pa bi bil že velik rezultat in b. g. patrulj bi bilo tako manj.

b) Poizvedite prav natančne podatke o položajih, ki jih zavzema b. g. v Dobrunjah, Bizoviku itd. Izberite za vas najlažjo točko za napad in uničenje b. g. Do podrobnosti izdelajte načrt. Izkoristite mine, ki ste jih pobrali Nemcem. Organizirajte svojo razporeditev tako, da boste pri b. g. napravili čim večjo paniko. Itd. Skratka pripravite se tako, da boste v naprej lahko predvideli vse svoje postopke. Naredite si eventualno tudi premične zaklone, ki jih partizani pomikajo pred seboj. Zavzemite njihove utrjene postojanke na vsak način. Videli boš, da bo to šlo lažje, kakor sedaj misliš in ogromen bo rezultat: pri belogardističnih pokovcih bo nastal tak strah, da bo potem lahek posel z njimi. /.../

“To je lahak posel”

Nujno potrebno je čim prej uničiti Polico, to se pravi b. g. in italijansko posadko v vasi, ne vas samo. Pričnite z obkoljevalno taktiko. Ako boste dobili pomoč od ZDO /Zapadnodolenjskega odreda/ oz. če bo ostal pri vas bataljon UBTT /Udarni bataljon Toneta Tomšiča/, potem boste to nalogo lahko izvršili. Postavite zasede na vseh izhodih iz Police, na vseh zvezah z Grosupljem itd., skratka povsod, kjer hodijo b. g. in Italijani ven in noter! Vmes, po gozdovih napravite dobro observacijsko službo, da jim onemogočite prehode skozi gozdove. Držite zasede ponoči in podnevi! Napadajte vsako oboroženo patruljo ali kolono, bo-

disi da gre noter ali ven! Čim bolj jih vznemirjajte! Prepričan sem, da boste tako pokolebali njihovo moralo, da jim bo Police kmalu zadosti. /.../

Držite si odprt prehod na drugo stran Police! Dobro opazujte vse gibanje sovražnika na grosupeljski strani, vse njegove koncentracije itd., da bi vas sovražnik eventualno ne iznenadil!

Na noben način ne dopustite b. g., da bi se sprehajala po vaseh! Če jim boste postavili zasede okoli Police, bo hitro konec njihovega sprehajanja.

Glede oborožitve vem, da imaš težave. Toda podobno je povsod. Napadajte b. g. patrulje, pa boste dobili orožje. To je lahak posel, kakor hitro se boste otresli mnenja, da je b. g. tudi vojska. To je banda in z njo je posel lažji kot z Italijani. To imejte pred očmi. Sicer pa prilagamo naredbo NO /Notranjskemu odredu/, da vam pošlje en mitraljez. Za italijanski mitraljez pa si najdi municijo. Prenehajte šteti pri b. g. mitraljeze, češ ‘bo še težko delo z njimi’. Prav gotovo bi vi brez vsake težave lahko tistih 60 b. g. na Troščinah do kraja uničili, če bi jih pravilno pričakali. Seveda, če pa pustite vsepovsod odprta vrata, potem se lahko sprehajajo in s svojimi mitraljezi vzbujajo drugim strah, sebi pa korajžo. Vzemite mitraljeze beli gardi!! To mora biti vaše geslo, ne pa da prosite druge odrede za mitraljeze, (čimprej) se spravite na svoje noge! /.../

Poskušajte osvoboditi naše ljudi, ki so zaprti v Polju. Morda bi šlo s kako zvijačo (preoblečeni vb. g. ‘uniforme?’) Sploh se zavzemite z vso silo, da v Polju b. g. zadaste pošten udarec.”

Postojanko vaše straže na Polici pri Grosupljem je najprej 19. oktobra 1942 napadla Gubčeva brigada, vendar je posadka napad odbila. Znova so jo napadle v noči na 17. januar 1943 enote 1. (dolenjske) operativne cone, vendar tudi takrat neuspešno.

Protirevolucija je imela strateški načrt, da ustvari okrog Ljubljane obroč svojih postojank in mesto odreže od pokrajine. Tretji bataljon Zapadnodolenjskega odreda je dobil zato nalogo to preprečiti in hkrati vzdrževati zveze med Ljubljano in drugimi slovenskimi pokrajinami.

Nadaljevanje prihodnjic
Ivo Žajdela

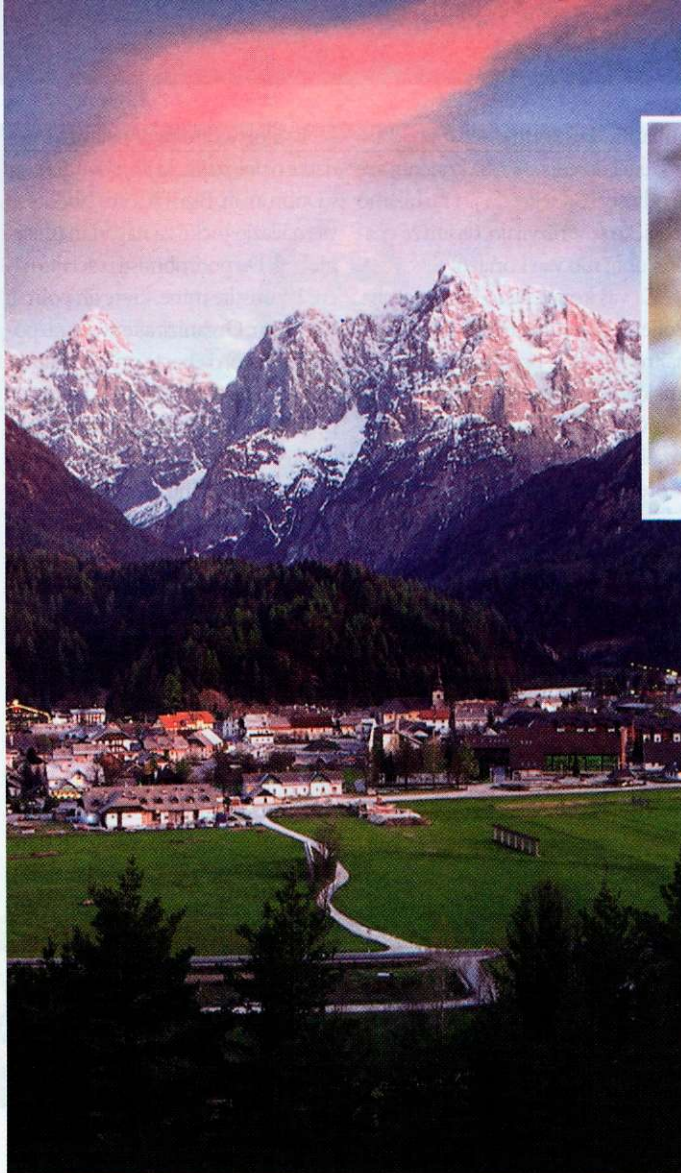

Z imenom ene od ulic na Jesenicah še vedno slavijo komunistično revolucijo, obdobje in pojav, ki je Slovencem prizadejal največ hudega v novejši slovenski zgodovini.

Kranjska Gora

Ali ste vedeli, da se je Kranjska Gora nekoč imenovala Borovška vas, da se je prelaz Vršič imenoval pri Jezercu, da je Prisojnik v resnici Prisank in da ime izhaja iz izraza pri solniku? Tudi bližnje Rateče slovijo po dveh spomenikih, po Rateškem rokopisu in po Lavtižarjevi Rateški kroniki. Kranjska Gora je od leta 1990 do danes dobila kar šest knjig o svoji zgodovini, za katere sta zaslužna predvsem dva moža: Vid Černe in župnik Marko Benedik.

Ali ste vedeli, da je bil prvotni vodni odtok iz Julijskih Alp v Zgornjesavski dolini usmerjen prečno čez podolje proti Dravi, in sicer po prečni zarezi Korenskega prevala? Na njem je na višini 1073 metrov dobro

Ruševec

vabilo tudi prve naseljence (prišli naj bi čez Karavanke). Ti so se po prvem drevescu imenovali Borovci, zaselek pa so poimenovali Borovška vas.

Tudi ime Vršiča, znanega prevala, ki na višini 1611 metrov povezuje Zgornjesavsko s Trento, je mlajšega izvora. Borovci so stoletja ta preval (kraj) imenovali 'pri Jezercu', ker je bilo na samem vrhu prevala, ob vznožju Mojstrovke, malo ledeniško jezerce, ki je kmalu po prvi svetovni vojni presahnilo. Za Bučane - tako so Trentarjem rekli Borovci (po narečni izgovorjavi za Bovčane) - je bil Vršič vedno le Kranjski vrh. Podobno ime ima tudi obsežna planina na prisojni strani Prisanka - Kranjska planina. Na širnem pašnem območju, vse do Kurjega grabna pod

Borovška vas

vidno dno (nekdanje) doline. Ohranjena je v dolžini skoraj dveh kilometrov in geologi so z lahkoto ugotovili, da je dolino Korenskega prevala čez Karavanje izdolbla pradavna reka. Vse kaže, da je tam čez v Ziljo tekla prvotna Pišenca in je zgornje porečje Dolinske Save nekdanj pripadalo Dravskemu porečju.

Omenili smo potok Pišenco. Ali veste, odkod njeno ime? Star rokopis v kranjskogorskem arhivu navaja ime Kapišenca, torej izhaja iz besede kopišče (v narečju kopiše), to je po območju, kjer so blizu struge kuhali oglje. Zaradi velikih potreb po oglju pri gorenjskih železarjih so nekoč v Zgornji Savski dolini množično kuhali oglje.

Odkod Borovška vas?

Ali veste, odkod ime Borovška vas, ki je bilo prvotno ime Kranjske Gore? Ob zlitju treh mogočnih ledenikov, iz Tamarja, z Vršiča in Male Pišence, se je oblikovala kotlina, ki so jo ti izglodali iz pramasiva, nato pa so skupaj nadaljevali pot po dolini proti zahodu kot očetje povirja Save in njenih hudournih pritokov. V ta prostor in v nastalo kotlino so tisočletja odlagali skale, gruše in kamenje. Kotlina se je polnila, oblikovala pa so jo tudi stoletne povodnji in hudourne vode. Karavanški nanos je dodajal mivko in rodno prst ter pomagal ustvarjati rastne razmere. Nanosi so postali podlaga rasti in s tem naselitve lju-

di. Na odlagališču gorskih voda in hudournikov, na deviški planjavi, ujeti med mogočnimi vrhovi, na prostranem belem produ je vzniknilo prvo skromno drevesce. Osamljenemu borovcu je čas postopoma dodajal mnogotero rastje, ki je pri-

Jalovcem, so imeli pašne pravice kmetje iz Podkorena, Kranjske Gore in Gozda Martuljka (nekoč so kraju rekli Rute, ki jih je Sava Dolinka delila na Spodnje in Zgornje).

Prisank ni Prisojnik

Kranjskogorčani vzrojiijo, če njihovo "hišno" goro Prisank poimenuješ s Prisojnikom (prisojno goro). In od kod ime Prisank? Starejša oblika imena je bila *Prisaw'nk*. Nad sedlom Vršiča, ob zahodnem vznožju Prisanka, je vrh, imenovan Solna glava. Ime pove, da se je tam od nekdanj pokladala sol živini in drobnici. Kraj je stal v središču obsežnih pašnih površin na severni in južni strani Vršiča. Sol je bila v pašništvu velikega

Grb Kranjske Gore

pomena, saj jo organizem živali potrebuje. Prostor, kjer so stalno polagali sol, so imenovali *solnica* ali po domače *sawnica* (tudi *sawnik*). Bliznji skalni vrh je bil tako *pri soli* ali *pri sawnici* (*pri sawniku*). Od tod *Pri-sawnik*, *Prisaw'nk* in *Prisank*.

Gori Razor so Kranjskogorčani rekli Razôra (razorana gora).

Tudi izvor imena Kranjska Gora je zavil v skrivnost, čeprav se nam to zaradi razumljivosti obeh besed ne zdi tako. Kar tri ali štiri razlage obstajajo. Ena govori o *Kronski Gori*, ime naj bi dobila po cerkvi, ki je bila posvečena Marijinemu kronanju. Tudi Nemci so kraj prvotno nazivali *Mariae Krönung in der Au*, pozneje *Kronau*. Nemci so dolgo kraj imenovali *Craynau*, kar izhaja od besede *Krajina* (podobno kot *Suha krajina*, *Bela krajina*). *Kranjska Gora* bi se po tej razlagi morala imenovati *Krajinska Gora*. Naslednja domneva izhaja iz starega imena *Creine mons*, ki ga navaja kraljevska diploma, s katero je briksenška cerkev leta 1073 prejela lovsko pravico na gorenjskih posestvih. Toda ime *Creine mons* velja za *Karavanke*.

Prav zanimivo razlago za izvor imena *Kranjska Gora* je dal pesnik in pisatelj dr. Alojzij Merhar (Silvin Sardenko). Stari krščanski Slovenci so zaznamovali vrhove s posebnim imenom brez dopolnila "gora". To ime pa pogosto stoji, če gre za Marijino češčenje na takšnem kraju: *Sveta gora*, *Ptujska gora*, *Planinska gora*, *Žalostna gora* ... Prebivalci Ljubljanskega barja Krimu ne pravijo *gora*, čeprav je mnogo višji od bližnje *Žalostne gore*, kjer je znana *romarska pot*. Celo domžalska župnijska cerkev *Materne božje* stoji na blagi vzpetinici, ki ji pravijo *Na Goričici*. Po njegovem torej tudi *Kranjska Gora* pomeni *Mariji posvečen kraj* na meji *Krajine* (župnijska cerkev je posvečena *Mariji Vnebovzeti*).

Ali ste vedeli, da imajo na območju zgornje Savske doline koroški kmetje še danes na slovenski strani *Karavank* služnostno pravico paše (t. i. *servitut*)? To so dokaj obsežni visokogorski pašniki, npr. *Blekova planina*, *Ulbingova planina* (*Planja*), *Bavhe* itd.

Kranjska Gora okrog leta 1930

Vršiške žrtve

Ali ste vedeli, da dokončnega števila žrtev plazov, ki je med prvo svetovno vojno med graditvijo vršiške ceste zasul vojne ujetnike in njihove paznike, nikoli niso ugotovili? Pozimi 1915/1916 je bilo veliko snežnih padavin. Visoko snežno odejo je ob južnih vetrovih večkrat otežil dež. Velika masa snega je pritiskala na va-

rovalne opore, opaže in protilavinske strehe. Še bolj ogroženi so bili nezavarovani odseki ceste. Močno tramovje je ječalo pod pritiski velikanskih snežnih gmot. Opaži so se začeli zvijati in nesreča je visela nad pobočjem Vršiča. Civilni gradbeniki so začeli svariti pred nevarnostjo, enako tudi domačini gorniki. Svetlo pastelna zelena barva snega, ki nastane

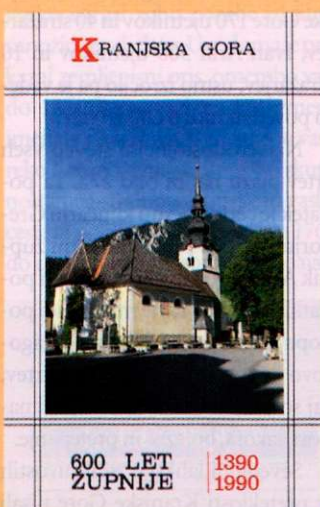
zaradi veliko vode v snegu, jih je svarila pred močno povečano težo snega in s tem tudi pred nevarnostjo plazov. Opozorila oficirjem in komandantu niso zalegla. Odgovor je bil: "Wir sind ja alte Fachmänner für Schneelawinen!" (Mi smo stari strokovnjaki za snežne plazove!)

Vršiške dogodke je domačin Ivan Arih opisal v *Železarju*: "Bil »

Kranjskogorski župnik in kronist Marko Benedik

Drugi kranjskogorski zgodovinar je Marko Benedik, ki je bil tam župnik, zdaj pa raziskuje in pomaga na župniji. Leta 1990 sta skupaj z bratom prof. dr. Metodom Benedikom napisala knjigo *Kranjska Gora. 600 let župnije, 1390—1990*. V njej sta prikazala zgodnje začetke in razvoj župnije, prikazala duhovnike, ratesko župnijo, zgodovino cerkva in kapel v Gornjesavski dolini, pomembne osebnosti in tudi oris civilnega življenja (uradi, šola, zdravstvo).

Leta 1998 je Marko Benedik napisal in izdal še *Ratesko kroniko Josipa Lavtizarja* (obe knjigi je izdal Župnijski urad Kranjska Gora). Knjiga prinaša poleg ponatisa znane *Lavtizarjeve Rateske kronike* še dve izčrpnim spremni besedi. Prvo, ki predstavlja duhovniško pot in bogato delo Josipa Lavtizarja (1851—1943), je napisal Marko Benedik. Lavtizar je bil za Gornjesavsko dolino to, kar je bil Jakob Aljaž za Dovje. Med letoma 1896 in 1939 je bil župnik v Ratečah. Na njegovo pobudo je bila postavljena planinska koča v Tamarju,

600 LET ŽUPNIJE 1390 1990

tam je leta 1936 sezidal zelo lepo kapelo Marije Pomagaj, svetoval je graditeljem planiških skakalnic, potoval je po svetu, opisal je 120 Marijinih božjih poti, ki jih je sam obiskal, in napisal več poljudnoznanstvenih del s področja zgodovine. Za Rateče oziroma za zgodovino kraja je gotovo izredno dragocena njegova *Rateska kronika*, ki v rokopisu obsega 349 strani. O njej kot zgodovinskem viru piše Klavdio Peterca.

Ko omenjamo Rateče, seveda ne moremo mimo znanega *Rateskega rokopisa* (maja letos so ga v Nuku razstavili skupaj z *Bržiškimi spomeniki*), ki je nastal med letoma 1362 in 1390 in je ena najstarejših pisanih prič slovenskega jezika. Duhovnik iz Zilje, ki je deloval v Ratečah, je prosil kranjskogorskega vikarja, naj mu zapiše očenaš, zdravamarijo in apostolsko vero v obliki, kot so jih molili v Kranjski Gori. Rokopis je zanimiv tudi zato, ker se v očenašu namesto besede *kraljestvo* uporablja izraz *pridi bogastvutvoje*, kar pomeni, da izraza *kraljestvo* takrat še niso poznali.

» sem na fonti v Lepeni in Dupli planini in sem imel, ko sem hodil v Kranjsko Goro po pošto in živila, priliko opazovati pod kakšnimi pogoji so cesto gradili. Ogromno ljudi, slabo oblečenih v stare vojaške uniforme, je delalo le s krampi, lopatami in kopuljami. Kar se mehanizacije tiče, so imeli le en valjar na parni pogon. Ko si šel mimo njih, si slišal pritajene prošnje: 'Gospod, imaš kruh, imaš cigarete.' Nemalokrat sem videl tudi brutalne nastope stražarjev. Nehote sem si včasih mislil, ali ti ujetnike sploh smatrajo za ljudi."

Katastrofo s snežnim plazom je Arih opisal takole: "Nekega dne, kakor sem mogel ugotoviti, je bil 12. marec 1916, so zvonovi v Kranjski Gori zazvonili. Z Vršiča je prišla žalostna vest. Ogromen snežni plaz je zasul rusko taborišče na Vršiču. Natančne vesti o nesreči so bile znane v Kranjski Gori šele po nekaj dneh. Vesti so najprej prinesli vojak, zatem pa preživeli ruski ujet-

niki, ki so prišli v stik z domačini. Vsem je bil strogo prepovedan pristop do kraja nesreče. Vse taborišče je zasulo z ogromnim snežnim plazom. Rešili so se, kakor je bilo možno ugotoviti, le dva ali trije ruski ujetniki. Pod snegom je našlo smrt prek tristo ujetnikov in kakih deset stražarjev. Natančnega števila se ni dalo ugotoviti, ker je vojaška uprava resnico zakrivala. Glavni plaz se je utrgal z Mojstrovke. Pritisk plazu je bil tako močan, da je nagnil zid Tičarjevega doma na obronku Vršiča, ki je zaščiten s hribom. Odnesel je tudi podstavek ogromnega spomenika, ki so ga nameravali Avstriji postaviti v čast nadvojvode Evgena. Na tem temelju stoji zdaj majhna baraka, v kateri prodajajo razglednice in spominke."

O resničnem številu človeških žrtev snežnega plazu na Vršiču so lahko samo ugibali in se močno razhajajo. Nesreča je bila tako rekoč trenutna, število žrtev veliko, nesreča pa tudi za vojni čas razmeroma velika. Resnično število žrtev ne bo nikoli znano. Obstajajo štirje različni viri o številu žrtev. Ivica Rupnik je v *Zgodovini Kranjske Gore* navedla 182 ujetnikov in 40 avstrijskih stražarjev, Josip Volc v svoji zgodovini Kranjske Gore 170 ujetnikov in 40 stražarjev, Ivan Arih 300 ujetnikov in 10 stražarjev, ustno izročilo pa je vedelo povedati tudi o 600 žrtvah.

Najverodostojnejše število vseh žrtev plazu naj bi bilo 272. Ta podatek je cerkvenemu ključarju Gregorju Žerjavu zaupal takratni župnik Andrej Krajec, ki so mu bili podatki dostopni, saj je mrtve tudi pokopaval. Toda vršička cesta je zagotovo zahtevala še precej več žrtev, saj so svoj davek zahtevali tudi napor, lakota, boleznin in pretepanje.

Seveda bi lahko o zanimivostih iz preteklosti Kranjske Gore pisali še zelo veliko. Med drugim tudi, da so tam pred sto leti, junija 1904, ustanovili Kranjskogorsko turistično društvo, kar je bilo celo eno leto pred ustanovitvijo Turistične zveze Slovenije. Toda po letu 1990 sta Vid Černe in župnik Marko Benedik poskrbela, da ima tudi to območje svojo zapisano zgodovino.

Ivo Žajdela

O zgodovini Kranjske Gore je v zadnjih letih pisal Vid Černe

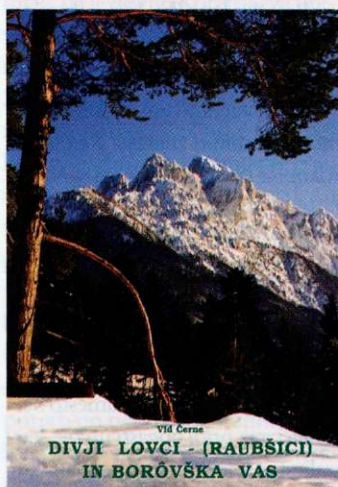
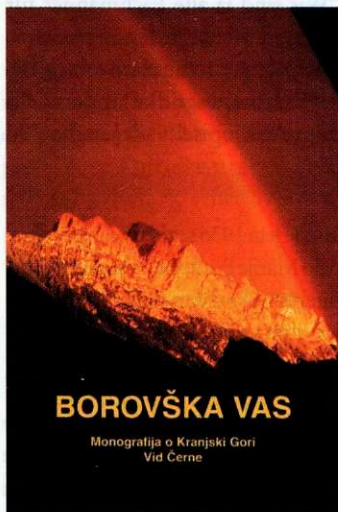
Najobširneje v knjigi *Borovška vas*, ki jo je leta 1992 izdala Lokalna turistična organizacija Kranjska Gora. Knjigo je podnaslovil kot *pri-spevek*, s čimer je opravičil dva daljša ponatisa drugih napisanih zgodovin o Kranjski Gori. Prvega z naslovom *Zgodovina Kranjske Gore in okoliša* je leta 1931 objavila učiteljica zemljepisa in zgodovine v Kranjski Gori Ivica Rupnik, drugega z naslovom *Doneski k župnijski kroniki* pa je leta 1947 napisal duhovnik Josip Volc (1874–1958). Obe ma besediloma je Černe dodal osem krajših poglavij, kjer je prikazal območje Krajevne skupnosti Kranjska Gora (od nekdanje zemljiške posesti Občine Kranjska Gora v Trenti, kranjskogorskega narečja, podatkov o prebivalstvu, hišnih imenih, podnebnju do lovstva), Tujsko prometno društvo Kranjska gora, ki je leta 1941 začelo z zimsko-turističnim razvojem na območju Kranjske Gore, odpravo železniške proge v Gornjesavski dolini, prostovoljno gasilsko društvo, planinsko društvo, hudournik Pišenca, kulturnoprosvedno dejavnost, na koncu pa je še razložil izvor imena Kekec. Upam, da ne bom prizadel mita o Kekcu, ki ga je kranjskogorski pisatelj Josip Vandot upodobil v svojih lepih povestih, če omenim, da Černe piše, da je Vandot ime Kekec povzel po krojaču Petru Klofutarju, ki je bil med vaščani znan kot Kekec. Vzdevek pomeni *kakec*, saj je značilnost domačega govora v Kranjski Gori, da samoglasnik a velikokrat spremeni v e, npr. vas - ves, mah - meh, marec - merc, maša - meša, koza - kezara itd.

Vid Černe je tudi strasten lovec. Zato je bilo skoraj samoumevno, da je napisal knjigo iz lovskega življenja. Pod naslovom *Divji lovci - (raubšici) in Borovška vas* jo je leta 2000 izdal v samozaložbi. Toda to še zdaleč ni samo "lovska" knjiga. Novodobnega lova je v njej malo ali celo nič. Avtor je v njej opisal predvsem mnoge zgodbe o starodavnem lovu, ko so območje Gornjesavske doline obvladovali lovski revirji, v katerih so lov pred raubšici varovali lovski čuvaji. Pravzaprav je to prava mala (literarizirana) zgodovina lovstva nekoč. Prikazani so znani lovski čuvaji in tudi njihovi nasprotniki divji lovci. Černe je v pripoved spretno vpletel mnoge zanimive zgodovinske podatke in razlage. Ko je pisal o živalstvu nekoč v teh krajih, je omenjal tudi nekoč stalno navzočnost medveda. Z njo pa je povezana zgodba znanege trentarskega lovca Antona Tožbarja-Špika, ki mu je medved odtrgal spodnjo čeljust skupaj z jezikom in je potem tak živel še 29 let, dokler ga ni v smrt leta 1900 pokopalo drevo med podiranjem.

V samozaložbi je Vid Černe leta 2003 izdal tudi svojo tretjo knjigo *Pol stoletja dolga pot*. V njej je objavil večinoma fotografije, ki prikazujejo predvsem življenje in spreminjanje podobe Kranjske Gore (rušenja in gradnje). Pred kratkim je izdal še drobno pesniško zbirko. Vid Černe se je rodil leta 1926 v Kranjski Gori na kmetiji. Med vojno so ga Nemci mobilizirali, vendar je dezertiral med poljske partizane (upajmo, da je dogodivščine iz tistih dni že spravil na papir). Po vojni se je šolal na nižji kmetijski in srednji strojni šoli, po očetovi smrti pa je prevzel kmetijo. Leta 1960 se je zaposlil pri kranjskogorski žičnici, kjer je leta 1968 postal direktor Zavoda žičnice Vitranc. Ko je prišel, sta bili tam dve žičnici in sedem zaposlenih, ob odhodu leta 1980 pa 18 žičnic, 60 hektarov smučišč in 28 zaposlenih. Do leta 1986 je vodil investicije, kjer so načrtovali vršiške žičnice, žičnice na Kurjem vrhu in žičnice med Kranjsko Goro in Podkorenem. Po upokojitvi se je intenzivneje ukvarjal z zbiranjem gradiva in pisanjem kranjskogorske zgodovine. Naslednja njegova knjiga bo verjetno slovar kranjskogorskih besed, saj jih ima zbranih že 2.500.

Vid Černe

Zdravnik Ivan Dolinar iz Celja je bil rojen leta 1927 na Francoskem v rudarski družini. Po vrnitvi v Savinjsko dolino leta 1934 se je družina naselila v Latkovi vasi.

Leta 1953 je promoviral na medicinski fakulteti v Ljubljani za doktorja vsega zdravilstva. Vse do upokojitve leta 1993 in še pet let pozneje je služboval v celjski bolnišnici. V tem času je postal specialist za bolezni ušes, nosa in grla ter leta 1978 predstojnik tega oddelka. Od mladosti naprej je bil njegov konjiček zgodovina, predvsem lokalna.

Po upokojitvi se je poglobljeno lotil raziskovanja lokalne zgodovine za območje Savinjske doline. Od leta 1997 je izdal štiri knjizice: *Pogled v preteklost vasi Sv. Lovrenc v Savinjski dolini* (1997), *Zgodovina župnije Sv. Pavel v Savinjski dolini* (1998), *Zgodovina Kaplje vasi v Spodnji Savinjski dolini* (2000) in *Zgodovina Latkove vasi v Spodnji Savinjski dolini* (2004).

Zgodovina Latkove vasi v Spodnji Savinjski dolini

Ivan Dolinar

ve, fevdalno pripadnost, epidemije, turske vdore, kmečke upore in druge neprilike, dogodke po letu 1900 in običaje in gospodarstvo. Osrednji del knjige je namenil prikazom podatkov o posameznih domačijah, ki jih je razdelil v tri skupine: tiste, ki so bile postavljene do leta 1840, nove domačije med letoma 1850 in 1907 ter letoma 1920 in 1941. Prikazal je statistične podatke o domačijah med letoma 1754 in 1848, o številu hiš in prebivalcev med letoma 1754 in 2003 in o

Savinjska dolina v srcu

ni (2004). Kot vidimo, gre za zanimivo osebnost. Namesto da bi se z upokojitvijo prepustil "mimnim upokojskim letom", je ta čas izkoristil, da se bo zapisal v zgodovino s svojim pridnim delom. Svoje delo je osmislił z naslednjimi besedami: "Preteklost, ki jo spoznavamo iz pisanih in ustnih izročil, umetniških stvaritev in sprememb okolju, je bila nekoč sedanost. Vsaka sedanost, tudi današnja, postane preteklost in je povezovanje v člen s prihodnostjo. Tako je preteklost, ki ji pravimo zgodovina, veriga, sestavljena iz neštetihi členov minulih sedanosti in se bo podaljševala v prihodnost. Ljudje kujejo te člene in jih dodajajo v verige preteklosti. Njihovo delo bo boljše od dela predhodnikov, če so dobro seznanjeni s preteklostjo. Podcenjevanje, nepoznavanje, zanižanje, prikrivanje in odklanjanje stvaritev prednikov so vzroki za slabo delo v sedanosti in preteklosti."

Ivan Dolinar je raziskal, zbral in v svojih štirih knjigah objavil veliko zanimivih podatkov o krajih, ki jih je

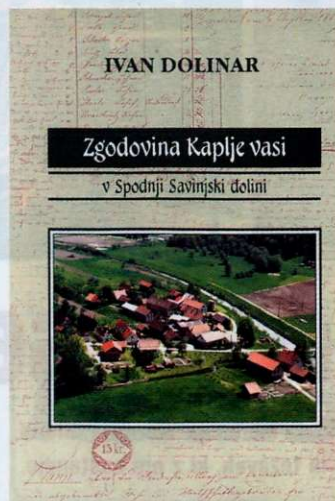
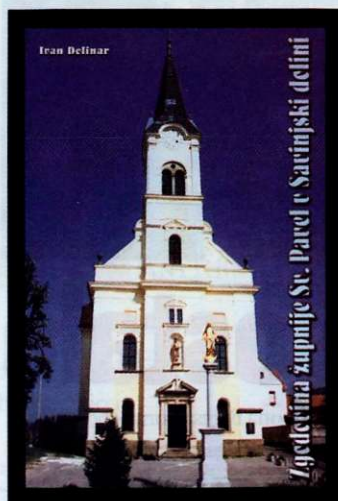
obravnaval. Njegove knjige so nekaj posebnega, saj je le malo vasi v Sloveniji, ki bi imele napisano in v knjižni obliki izdano svojo zgodovino. Vsak član vaše skupnosti bo s pomočjo njegove knjige poslej trdnější člen v vaši skupnosti in se bo lahko bolj zavedal odgovornosti pred zgodovino.

Zgodovina Latkove vasi ima več kot tristo strani. V njej je v kratkih

preglednih poglavjih in v poljudnem jeziku iztrgal zobu pozabe izredno množico podatkov. Uvodoma je prikazal zemljepisni oris, omembo vasi do 18. stoletja, razlago krajevnega imena, prikazal zaselke Latkove vasi, reko Savinjo, gmajne in vasko skupnost, magistralno, občinske in vasko ceste in poljske kolovoze od leta 1763 do danes, upravo, sodstvo in dajat-

vaščanih, rojenih od leta 1930, tiste s končanim univerzitetnim študijem, srednjo šolo, babice in župane. V zadnjem delu je popisal verska znamenja, razlago družinskih, osebnih imen ter hišnih ledinskih, vodotočnih in drugih besed, na koncu pa še krajevna imena, društva, osebe itd. ter obsežne podatke o virih in slovstvu.

Na enak način je v knigi *Zgodovina Kaplje vasi* obdelal tudi to vas. Knjiga *Zgodovina župnije Sv. Pavel v Savinjski dolini* je vsebinsko nekoliko drugačna, saj v njej obravnava župnijo s kar se da celovitega vidika. Z Dolinarjevimi knjigami lokalna okolja dobivajo presenetljivo dinamično in mnogovrstno podobo podeželja, ki je bilo razpeto med vsakdanjimi tegobami in preizkušnjami. Kot nam je dejal, z delom nadaljuje, tako da bo izpod njegovega peresa prišlo še precej lokalnih zgodovin, česar bodo najbolj veseli prebivalci obravnavanih vasi v Savinjski dolini. Ivanu Dolinarju lahko za njegovo požrtvovalno delo samo čestitamo. **I. Ž.**

Boj z močnejšim

DODGEBALL

Film režiserja Rawsona Marshalla Thurberja Zgube med dvema ognjema nas bo popeljal v svet otroštva, z njim povezanih strahov in igrice na športnih igriščih.

V marsikom je še vedno živ ali nekeje globoko skrit spomin na strah, ko je med igro na igrišču letela žoga. Kam bo priletela? Ali pa sladkega okusa po masčevanju, ko ste jo zabrisali nazaj, direktno v razrednega nasilneža? Pripravite se, saj se boste morali znova izmikati, sklanjati in metati po tleh. Dodgeball je spet tu! In tokrat se je razširil čez meje šolskega dvorišča. Dodgeball, precej bolj groba različica igre med dvema

ognjema, postaja kulturni fenomen. Lige dodgeballa za odrasle po večjih mestih rastejo kot gobe po dežju, o "športu trenutka" pa je bilo tudi že veliko zapisanega. Zato je pravi čas za poglobljeno filmsko studijo, ki se sveta tekmovalnega dodgeballa loteva spoštljivo in dostojanstveno. Je zgodba po zgledu velikih filmov o legendarnih športnih junakih. Je čustveni pogled na vzhičenost ob zmagi in srce parajočem porazu.

Dodgeball je pripoved o zgubah, film, ki zgrabi življenje za roge. Osrednji junak zgodbe je karizmatični Peter LaFleur, igra ga Vince Vaughn, ki bi v življenju lahko dosegel veliko več, a je lastnik razpadajoče televadnice Average Joe's. Obiskujejo jo vse prej kot povprečni ljudje – samooklicani pirat, nerod-

Režija: Rawson Marshall Thurber
Scenarist: Rawson Marshall Thurber
Producenta: Ben Stiller, Stuart Cornfeld
Igrajo: Vince Vaughn, Christine Taylor, Ben Stiller, Rip Torn, Justin Long, Stephen Root, Joel David Moore, David Hasselhoff
Premiera: 26. 8. 2004
Distribucija: Continental film

ni čudak, ki sanja, da bi osvojil nedosegljivo navijačko, tu je tudi obsedeni navdušenec nad neznanimi športi pa zabiti mladenič in naduti vsevednež, ki nima pojma o ničemer.

Petrova skromna telovadnica pada v oči Whiteu Goodmanu (Ben Stiller), vase zaverovanemu megalomanu, lastniku telovadnice Globo, sijočega monolitnega fitnesa. White namerava prevzeti Average

Joe's. Ker Peter ne vodi računovodskih knjig, se zdi, da mu bo to uspelo brez težav. Bančno odvetnico Kate Veatch, igra jo Christine Taylor, pošljejo v Average Joe's, da bi uredila vse potrebno za Globov prevzem telovadnice. A Peter jo razoroži z deškim šarmom. Pridruži se njegovi ekipi družbenih zavržencev, ki skuša kljubovati mogočnejšim od sebe in rešiti Average Joe's. Toda kako? Od-

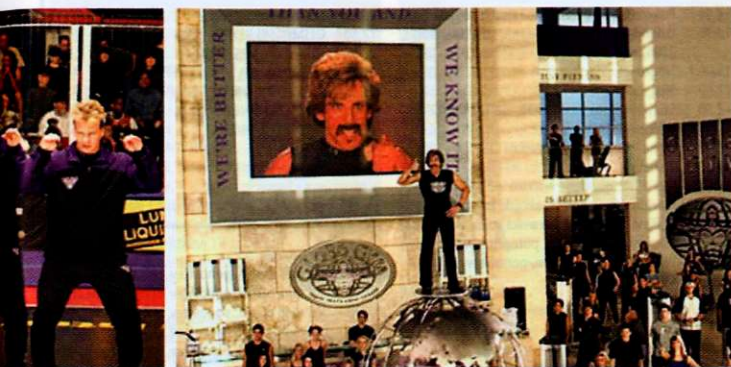

Ljubeezen in vse ostalo

Ljubeezen in vse ostalo je romantična komedija Woodyja Allena o ljubezni na prvi pogled in težavah, ki z njo nastanejo.

Jasona Biggsa bomo spoznali kot ambicioznega pisca komedij Jerryja Falka, ki se na prvi pogled zalju-

bi v svobodomiselnno mladenko z imenom Amanda, ki jo igra Christina Ricci. Jerry je nekeje slišal fra-

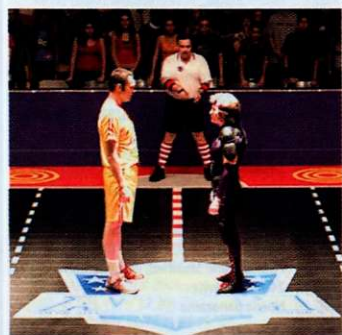
govor je jasen: z obračunom v dodgeballu proti telovadnici Globo.

Več kot igra

Ben Stiller je nad filmom navdušen. "Končno pravi film o dodgeballu, ki neprizanesljivo razgalja bolečino in ponižanje, ko se ti v obraz zabije žoga pred stotinami ljudi," pravi Stiller. Njegov filmski nasprotnik Vaughn pa v odštekani komediji vidi univerzalno pripoved o strahovih. "Pripoveduje o ljudeh, ki se ne znajo tradicionalno vključiti v družbo, ki pa združijo moči, znova odkrijejo samospoštovanje in nekaj, svojo telovad-

nico, kar je vredno braniti. Dodgeball postane zanje učno sredstvo, s pomočjo katerega se naučijo nekaj življenjskih lekcij in se postavijo zase."

Dodgeball je pokazal nove poti v filmsko zgodovino, saj je prvi film kakšnega velikega studia o tej temi. "Film o dodgeballu je neraziskano območje, hkrati pa ima vse prvine filmov o zavrženih, zgubah, kot so Stripes, The Bad News in Meatballs, saj sledi arhetipskemu okvirju komedije – okorni zavrženci se uprejo družbeno, finančno ali športno močnejšim in jih navkljub vsemu premagajo," pravi režiser in scenarist Rawson Marshall Thurber. Za svoj filmski prvenec si je režiser, ki je velik športni navdušenec, zaželel združiti svetova športa in komedije. Nase je opozoril z reklamami za Reebok, Dodgeball pa je bil po njegovih besedah idealen za dosego tega cilja. "Dodgeballa nihče ne jemlje resno, a vsi se ga na takšen ali drugačen način zelo dobro spominjajo. Ali je kdo zadel tebe ali si z zogo koga zadel ti," pravi Thurber.

zo, da je življenje kot vse ostalo, vendar kmalu spozna, da življenje z nepredvidljivo Amanda ni kot vse ostalo. Amanda je namreč zapeljivka, ki zna dobro igrati na moške karte. V resnici pa je otrok, ki ne zmore imeti rada niti sama sebe. Nevrotična in manipulativna punca Amanda, ki si želi postati igralka, ne želi več spati z njim. Jerryjev para-

noični prijatelj David mu zato nanaša kopico filozofskih in tudi komičnih nasvetov, ki bi ga lahko rešili še pred njegovim neučinkovitim menedžerjem. A Jerry ima vendarle velik problem. Le s težavo namreč razdre kakršno koli neuspešno zvezo, pa naj bo ljubezenska ali poklicna. Propad je nezbežen ...

Monika Maljevič

ANYTHING ELSE

Režija:	Woody Allen
Scenarist:	Woody Allen
Igrajo:	Woody Allen, Jason Biggs, Stockard Channing, Danny DeVito, Christina Ricci
Premiera:	26. 8. 2004
Distribucija:	Karantanija Cinemas

na kratko

Čeprav je **The Chronicles of Riddick** prejel povprečne kritike, Vin Diesel upa na končanje trilogije, ki temelji na antiheroju Richardu B. Riddicku. "Od samega začetka je celotna ekipa menila, da je to norost," pravi Vin, vendar je zgodba idealna za trilogijo. V novem filmu *Chronicles 3* se Riddick vrača v Furio, vendar scenarij še ni odobren. Glede na slab zaslužek v kinematografih se lahko zgodi, da se bo moral Diesel sprijazniti z nesnemanjem tretjega dela. Drugi del prihaja v ameriške kinematografe konec tega meseca.

Z oskarjem nagrajena režiserka **Sofia Coppola** je podpisala pogodbo za prvi naslednji projekt po medijsko zelo izpostavljenem filmu *Izgubljeno* s prevodom. Za svoj novi film je izbrala revolucionarno Francijo in zgodbo o Mariji Antoineti. Snemanje naj bi se začelo februarja, glavno vlogo pa bo igrala Kirsten Dunst. Vlogo moža, kralja Ludvika XVI., je prevzel Jason Schwartzman, kdo je odgovoren za scenarij, pa se še ne ve. Sofia je nad zgodbo o Mariji Antoineti in dekadentnem Versaillesu na začetku revolucije, ko je bila Marija kot najstnica prisiljena prevzeti pomembno vlogo v francoski zgodovini, navdušena.

Traum s Colinom Firthom je le eden od filmov, ki jih bodo med 9. in 18. septembrom premierno prikazali na mednarodnem filmskem festivalu v Torontu. V filmu Marca Evansa se Firth po prometni nesreči zbudi iz kome in izve, da je njegova žena mrtva. Med premiernimi projekcijami v Torontu bo tudi film nemškega režiserja Hendrika Holzemana *Offbeat* o melanholičnem mladeniču, ki sreča žensko, ki se mu prikazuje v sanjah. Ameriški režiser Michael Skolnick se bo na festivalu predstavil s filmom *On the Outs*, Pete Travis pa s filmom *Omagh*, ki je nastal v britansko-irski produkciji in raziskuje teroristično akcijo IRA, ki jo je ta organizacija izvedla leta 1998 v majhnem irskem mestu. Britanski avtor Michael Winterbottom bo v Torontu gostoval s filmom *9 Songs*. Festival se bo posvetil tudi digitalni tehnologiji, v okviru katere bodo predstavili eksperiment Lynn Marie Kirby St. Ignatius Church *Exposure: Lenten Light Conversions*. Organizatorji upajo, da bodo na festivalu na 21 platnih lahko prikazali 300 filmov iz 50 držav. Festival bo odprl film Istvana Szaba *Being Julia*, v katerem igra Jeremy Irons in Annette Bening. Posebna festivalska kategorija Južna Afrika: deset let pozneje se bo posvetila filmom iz države, ki je imela prve svobodne volitve leta 1994, po padcu apartheida.

Zlati leopard 57. filmskega festivala v švicarskem Locarnu je pripadel italijanskemu filmu *Private* režiserja Saveria Costanza, posebna nagrada žirije pa je šla v roke japonskega režiserja Juna Išikave za film *Tony Takitani*. Srebrnega leoparda za drugi najboljši film festivala si je prislužil nemški film *En garde* Ayse Polata. Zmagovalec v kategoriji za režijski prvenec ali drugi film je delo Iranca Hasana Jektapanaha z naslovom *Dastan Natamam*. Leoparda za najboljšo žensko vlogo si delita soigralki v filmu *En garde* Maria Kwiatkowsky in Pinar Erincin, moško različico nagrade pa si je prislužil Mohamed Bakri za vlogo v filmu *Private*. Festivalsko občinstvo je za zmagovalni film razglasilo film Eran Riklis *The Syrian Bride*.

Radio Krka
106.6 MHz

PETEK,

27.8.2004

Slovenija 1

7.20	TEDENSKI IZBOR
7.20	KULTURA
7.30	ODMEVI
8.00	TELEBAJSKI, OTROŠKA NANIZANKA, 45., ZADNJA EPIZODA
8.20	RISANKA
8.25	ASTRID LINDGREN: ERAZEM IN POTEPUH, MLADINSKA NADALJEVANKA, 5., ZADNJI DEL
9.00	SKIP IN SKIT, RISANA NANIZANKA, 8/26
9.15	IGRAJMO SE V ALŽIRIJI, DOKUMENTARNA NANIZANKA, 8/13
9.25	VESELA HIŠICA: O KROKODILU COPATARJU, LUTKOVNA NANIZANKA, 9/23
9.45	JURIJ DROBIŽEK, RISANA NANIZANKA, 1/26
10.10	ENAJSTA ŠOLA: SOL, ODDAJA ZA RADOVEDNEŽE
10.40	ŠTAFETA MLADOSTI
11.20	GLASBENI JULIJ NA OBALI 2003 - ODER NAJOBETAVNEJŠIH, 1. DEL
11.45	ZENIT: VIRTUALNI ČLOVEK
12.15	OSMI DAN
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.20	OMIZJE, PONOVITEV
14.55	VSADKANJIK IN PRAZNIK, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.45	VRNITEV SREBRNE SENCE, AVSTRALSKA NANIZANKA, 8/13 (VPS 16.50)
17.10	IZ POPOTNE TORBE: KOKOŠ ALI JAJCE (VPS 17.10)
17.35	VOJNE LADJE, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 3/4 (VPS 17.40)
18.30	ŽREBANJE DETELJICE (VPS 18.35)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	SAGA O FORSYTH, ANGLEŠKA LITERARNA NADALJEVANKA, 8/10 (VPS 20.00)
21.10	SLAČENJE, NOVOZELANDSKA NADALJEVANKA, 17/20 (VPS 21.10)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	POLNOČNI KLUB (VPS 22.50)
0.05	NOČNI IZBOR
0.05	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
1.00	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.00)
1.20	VOJNE LADJE, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 3/4
2.15	UJEMITE CARTERJA, ANGLEŠKI FILM (VPS 02.15)
4.05	POLNOČNI KLUB
5.15	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
7.25	TV PRODAJA
8.00	OLIMPIJSKI ZAJTRK
8.30	OLIMPIJSKO DOPOLDNE
12.30	OLIMPIJSKE NOVICE
13.00	OLIMPIJSKO POPOLDNE
13.20	ROKOMET (M), POLIFINALE (VPS 13.20)
15.10	OLIMPIJSKE NOVICE
15.20	ROKOMET (M), POLIFINALE (VPS 15.20)
17.30	OLIMPIJSKI KLEPET
18.00	GORSKO KOLESARSTVO (Ž)
18.50	ATLETIKA (VPS 18.50)
22.00	POVZETKI DNEVA
23.00	STUDIO PIKA NA I(GRE) (VPS 23.00)
0.00	OLIMPIJSKE NOVICE
0.15	POSNETEK DNEVA
2.20	INFOKANAL

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Simpatije, 6. sezona, ponovitev 13. dela ameriške nanizanke
10.10	Uganke inspektorja Lynleyja, ponovitev 15. dela angleške nanizanke

11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Simpatije, 6. sezona, 14. del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 219. del ameriške nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 114. del ameriške nad.
15.30	TV prodaja
16.00	Uganke inspektorja Lynleyja, 16. del angleške nanizanke
16.55	Hal!
	Otroci ne lažejo, humoristična oddaja
17.25	Sami doma, 3. sezona, 5. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Moja najstnica, 27. del. am. nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Romantični film: Čudežni golf, ameriški film
21.40	Midve z mamo, 2. sezona, 14. del ameriške nanizanke
22.35	Denar ali ljubezen, ameriški film

Pop TV

7.15	Dragonball Z, risana serija
7.40	Beyblade, risana serija
8.05	Ricki Lake, pogovorna oddaja
8.55	Maševanje ljubezni, ponovitev 154. dela španske nadaljevanke
9.50	Klon, ponovitev 98. dela brazilске nad.
10.40	TV prodaja
11.10	Moja Sofija, ponovitev 93. dela španske nad.
12.00	Vrtnarjeva hči, ponovitev 26. dela mehiške nadaljevanke
12.55	Pravi seks v mestu, ponovitev zadnjega dela am. dokumentarne serije
13.50	TV prodaja
14.20	Jamie Oliver kuha v živo, angleška dokumentarna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 27. del mehiške nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 94. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 99. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maševanje ljubezni, 155. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	Akcija: Reševanje vojaka Ryana, ameriški film
23.00	Nevlita stoletja, ameriška nadaljevanke, 4/6
0.00	XXL premiere
0.05	Cyborg, ameriški film
1.40	24UR, ponovitev
2.40	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Computer Line, pon
10.00	A to je to?, ponučno zabavna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
10.30	Revija narodnozabavnih ansamblov, prvič
12.00	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
12.30	Glasi beni mozaik
18.00	Klepet z jasnovidko Maručo, pon
18.30	Sanjska poroka, 13 del, pon
19.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
19.30	V harmoniji z naravo, pon
20.00	Predah v gibanju, gost: v. vodi Jana Debeljak
21.00	Peking - reportaža
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Znani in zanimivi, Matic Osovnikar, pon
23.00	Trenja, POP TV, prvič
00.00	Glasi beni mozaik

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Automobile
08.50	TV prodaja
09.10	Policaj s petelinjega vrha, 3. del jugoslovanske nanizanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev

14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Odbojka na mikvi Siemens Mobile Masters 2004, reportaža
15.00	Nogomet
17.00	Sijaj, ponovitev
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 258. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika - turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Nevidno zlo, angleški akcijski triler, 2002
21.45	Kraljevski vlak, jugoslovanska vojna akcija, 1981
23.15	Potovanje okoli sveta, potopisna reportaža
23.45	Popotovanja z Janinom, ponovitev
00.15	TV prodaja
00.45	Videostrani

SOBOTA,

28.8.2004

Slovenija 1

6.50	TEDENSKI IZBOR
6.50	KULTURA
7.00	ODMEVI
7.30	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
8.00	RISANKA
8.10	MALE SIVE CELICE, KVIZ
9.05	KINO KEKEC: PRIDANICA - NAJPOGUMNEJŠI VITEZ, ČEŠKO SLOVAŠKI KOPRODUKCIJSKI FILM (VPS 09.05)
10.25	TEDENSKI IZBOR
10.25	DIVI SVET PRIHODNOSTI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 10/13
10.50	POLNOČNI KLUB
12.00	ZGODBE LEGENDARNIH STVARI, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 4., ZADNJI DEL
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.10	RAD IMAM LUCY, MERIŠKA ČB NANIZANKA, 178. EPIZODA, PONOVITEV (VPS 13.10)
13.35	CHISUM, AMERIŠKI FILM (VPS 13.35)
15.30	O ZIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 15.30)
15.55	SLOVENCI V ITALIJI (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.45	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 16.45)
17.10	OZARE (VPS 17.10)
17.15	ZAKLADI SVETA, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 8/21 (VPS 17.20)
17.50	SLOVENSKI MAGAZIN - GORENJSKA (VPS 17.55)
18.20	COFO COF, RISANA NANIZANKA, 25/26 (VPS 18.20)
18.45	RISANKA (VPS 18.45)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	UTRIP
19.40	VREME
19.45	ŠPORT
20.00	POLONA FLERE: MOJA NAJLJUBŠA TETA - VDOR V RAČUNALNIK, 1. EPIZODA (VPS 20.00)
20.35	ČEZ PLANKE: VELIKA BRITANIJA (VPS 20.35)
21.50	PRVI IN DRUGI (VPS 21.45)
22.15	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.10)
22.45	UJETNIK, ANGLEŠKA NANIZANKA, 12/17 (VPS 22.45)
23.40	NOČNI IZBOR
23.40	DNEVNIK, VREME, ŠPORT
0.20	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 00.15)
0.40	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
1.05	ZAKLADI SVETA, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 8/21
1.35	SLOVENSKI MAGAZIN - GORENJSKA
2.05	POHLEP, AMERIŠKI NEMI ČB FILM (VPS 02.00)
4.20	PRVI IN DRUGI
4.40	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
7.25	TV PRODAJA
8.00	OLIMPIJSKI ZAJTRK
8.30	OLIMPIJSKO DOPOLDNE
8.50	NOGOMET (M), FINALE (VPS 08.50)
12.30	OLIMPIJSKE NOVICE
13.00	OLIMPIJSKO POPOLDNE

16.00	OLIMPIJSKE NOVICE
17.30	OLIMPIJSKI KLEPET
18.50	ATLETIKA (VPS 18.50)
21.20	KOŠARKA (M), FINALE (VPS 21.20)
23.15	STUDIO PIKA NA I(GRE) (VPS 23.15)
0.00	POVZETKI DNEVA
0.30	POSNETEK DNEVA
2.05	INFOKANAL

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.50	Vsi moji otroci, ponovitev 110. dela am. nad.
10.40	Vsi moji otroci, ponovitev 111. dela am. nad.
11.30	Vsi moji otroci, ponovitev 112. dela am. nad.
12.20	Vsi moji otroci, ponovitev 113. dela am. nad.
13.10	Vsi moji otroci, ponovitev 114. dela am. nad.
14.00	Dannyjeve zvezde
15.00	Dr. Phil, pogovorna oddaja
15.50	Umetnost nakupovanja, dokumentarna oddaja, 1/2
16.40	Guinnessova knjiga rekordov, angleška dokumentarna serija
17.35	Da ne verjameš!, dokumentarna oddaja, ?
18.30	Non Stop Music
20.00	Kriminalka: Ko pravica zataji, kanadsko-ameriški film
21.40	Najdržnejše spretnosti sveta, dokumentarna oddaja
22.40	Najstnice iz epruvete, ameriški film
0.00	Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Najlepše pravljice bratov Grimm: Janko in Metka, risani film
8.25	Katka in Orbi, sinhronizirana risana serija
8.35	Malinji deli, sinhronizirana risana serija
8.45	Ogijeva družina, sinhronizirana risana serija
8.55	Vrba vas, sinhronizirana risana serija
9.15	Palčica, sinhronizirana risana serija
9.40	Pujske Zlatko, sinhronizirana risana serija
9.50	Zotki zakladi, sinhronizirani risani film
11.05	Zenki, sinhronizirana risana serija
11.35	Lepo je biti milijonar, ponovitev
13.05	Krivi za ljubezen, ameriška nadaljevanke, 2/4
14.00	Formula 1, prenos treninga
15.10	Diagnoza: umor, 6. sezona, 17. del ameriške nanizanke
16.10	Boljšnica Presidio, 13. del ameriške naniz.
17.10	24UR - vreme
17.15	Začetni zvon, ameriški film
19.00	24UR
20.00	Filmski hit: Moj bivši se poroči, ameriški film
21.50	Jeklene magnoije, ameriški film
0.00	Poskodovani: Smashed, dokumentarna oddaja
1.00	24UR, ponovitev
2.00	Nočna panorama

TevePika

10.00	Možnosti šolanja otrok s posebnimi potrebami, pon
11.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, založba Epta, pon
11.30	V harmoniji z naravo, pon
12.00	Pazi kamera, POP TV
12.30	Pesem za ljubezen, Davor Radolfi in Ritmo Loco, pon
14.00	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
14.30	Glasi beni mozaik
18.30	A to je to!, ponučno zabavna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
19.00	Peking - reportaža, pon
19.30	Klepet z jasnovidko Maručo, pon
20.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, gostja: Miša Molk, pon
21.00	Sanjska poroka, 14 del
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
23.00	Ekstra magazin, Kanal A, pon
00.00	Glasi beni mozaik

Kanal III

07.00	Videostrani
08.00	TV prodaja
09.00	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 254. dela
09.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 255. dela

09.50	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 256. dela
10.10	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 257. dela
10.35	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 258. dela
11.00	Risanke
11.30	Za vas in mesto, ponovitev
12.30	Risanke
13.00	TV prodaja
13.30	Koncert - Alfi Nipič
15.00	Vagabundi, humoristična oddaja
15.30	Vroči veter, 7. del jugoslovanske nanizanke
16.30	Policaš s petelinjega vrha, 4. del jugoslovanske nanizanke
17.30	Ilirika - turistična TV prodaja
18.00	Znani in zanimivi - Matic Osovnikar, pon.
18.30	Automobile
18.45	Risanke
19.15	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	iŠuncane skale 2003i, ponovitev
23.00	Camel White Water Challenge, ponovitev
00.00	TV prodaja
00.30	Videostrani

NEDELJA,

29.08.2004

Slovenija 1

7.30	ŽIV ŽAV: METKA IN ZVERINKO ZVER, RISANA NANIZANKA, 19/26; MARCELINO KRUH IN VINO, RISANA NANIZANKA, 26., ZADNJA EPIZODA; PIKA NOGAVIČKA, RISANA NANIZANKA, 24/26 (VPS 07.30)
9.20	O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR, PONOVIČEV MLADINSKI PIHALNI ORKESTER PIRAN (VPS 09.50)
10.15	PAPIRNIŠKI PIHALNI ORKESTER VEVČE (VPS 10.20)
10.45	AFRIKA - POGLED S TAL, ANGLEŠKA POLJUDNOZNANST. SERIJA, 4/13 (VPS 10.45)
11.10	OZARE, PONOVIČEV
11.15	OBZORJA DUHA (VPS 11.20)
11.50	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 11.50)
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.30	VOX MUSICAET PTUJ 2004, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 13.30)
14.30	ČARI ZAČIMB: IDRIJSKI ŽLIKROFI (VPS 14.30)
14.55	FESTIVAL LENT 2004: TIMNA BRAUER & ELIAS MEIRI ENSEMBLE, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 14.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	NOVE ZVEZDE EVROPE, 6/8 (VPS 16.50)
17.20	VSADKANJIK IN PRAZNIK - ALPSKI VEČER 2004, 1. DEL (VPS 17.20)
18.30	ŽREBANJE LOTA (VPS 18.30)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	ZRCALO TEDNA
19.40	VREME
19.45	ŠPORT
20.00	ŠPOLVOVA VOJNA, ANGLEŠKA NADALJEVANJA, 8., ZADNJI DEL (VPS 20.00)
21.40	VELIKA VRтна VESELICA, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 21.40)
22.35	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.40)
23.10	LEGENDA O LYLACH CLARE, AMERIŠKI FILM (VPS 23.10)
1.15	NOČNI IZBOR
1.15	DNEVNIK, VREME, ŠPORT
1.55	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.55)
2.20	FESTIVAL LENT 2004: TIMNA BRAUER & ELIAS MEIRI ENSEMBLE, ODDAJA TV MARIBOR
3.50	ČARI ZAČIMB: IDRIJSKI ŽLIKROFI
4.15	VOX MUSICAET PTUJ 2004, ODDAJA TV MARIBOR
5.15	NOVE ZVEZDE EVROPE, 6/8
5.45	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
7.25	TV PRODAJA
8.00	OLIMPIJSKI ZAJTRK
8.30	OLIMPIJSKO DOPOLDNE
9.35	ROKOMET (Ž), FINALE (VPS 09.35)

12.30	OLIMPIJSKE NOVICE
13.00	OLIMPIJSKO POPOLDNE
13.20	ODBOJKA (M), FINALE (VPS 13.20)
15.20	OLIMPIJSKE NOVICE
15.35	ROKOMET (M), FINALE (VPS 15.35)
17.25	ATLETIKA, MARATON (M) (VPS 17.25)
20.15	ZAKLJUČNA SLOVESNOST (VPS 20.15)
23.00	POVZETKI DNEVA
0.00	POSNETEK DNEVA
1.40	INFOKANAL

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 215. dela ameriške nadaljevanke
10.40	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 216. dela ameriške nadaljevanke
11.30	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 217. dela ameriške nadaljevanke
12.20	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 218. dela ameriške nadaljevanke
13.10	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 219. dela ameriške nadaljevanke
14.00	Dannyjeve zvezde
15.00	Dr. Phil, pogovorna oddaja
15.50	Umetnost nakupovanja, dokumentarna oddaja, 2/2
16.40	Guinnessova knjiga rekordov, angleška dokumentarna serija, nad.
17.35	Da ne verjameš!, dokumentarna oddaja, 2/2
18.30	Non Stop Music
20.00	Družinski film: Ace Ventura: Klic narave, ameriški film
21.40	Odvetnik z ulice, 3. sezona, 1. del ameriške nanizanke
22.35	Pravila strasti, ameriški film
0.20	Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Najlepše pravljice bratov Grimm: Špicparkelj, risani film
8.25	Katka in Orbi, sinhronizirana risana serija
8.35	Malinji dol, sinhronizirana risana serija
8.45	Ogijeva družina, sinhronizirana risana serija
8.55	Vrba vas, sinhronizirana risana serija
9.15	Palčica, sinhronizirana risana serija
9.40	Pujske Zlatko, sinhronizirana risana serija
9.50	Sneguljčica, sinhronizirani risani film
10.40	Bobek in Ciril, sinhronizirana risana serija
11.05	Zenki, sinhronizirana risana serija
11.35	Lepo je biti milijonar, ponovitev
12.40	Krivi za ljubezen, ameriška nadaljevanke, 3/4
13.30	Formula 1, prenos dirke za VN Belgije
16.00	Oh, ta osemdeseta, am. humoristična naniz.
16.25	Diagnoza: umor, 6. sezona, 18. del ameriške nanizanke
17.15	24UR - vreme
17.20	Dotik morilca, kanadski film
19.00	24UR
20.00	Nedeljski film: Brez pristanka, ameriški film
21.40	Športna scena
22.40	Na smrt zaljubljen, ameriški film
0.25	24UR, ponovitev
1.25	Nočna panorama

TevePika

10.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
11.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
11.30	Sanjska poroka, 14 del, pon
12.00	V harmoniji z naravo, pon
12.30	Pri igralcih amaterskega gledališča Velenje, pon
13.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, vrednote današnjega časa, pon
14.00	Tam kjer je veselje doma, narodno zabavni program z turističnimi informacijami
18.00	A to je to!, ponučno zabavna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
18.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, zdravljenje revme s koksibi, pon
19.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, gostja: Miša Molk, pon
20.00	Mednarodni ženski teniški turnir, ženska mladinska konkurenca, živo
21.30	24 UR, informativna oddaja

22.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
23.00	Preverjeno, POP TV, pon
00.00	Glasbeni mozaik

Kanal III

07.00	Videostrani
08.00	TV prodaja
09.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
11.00	Popotovanja z Janinom
11.30	Za vas in mesto, oddaja o kmetijstvu in turizmu
12.30	Risanke
13.00	TV prodaja
13.15	Automobile
13.30	TV prodaja
14.00	Koncert - Alfi Nipič
15.50	Originali, 7. del jugoslovanske serije
17.00	Sijaj, ponovitev
17.30	Ilirika - turistična TV prodaja
18.00	Ekskluzivni magazin
18.30	Štiri tačke
19.00	Risanke
19.30	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	iŠuncane skale 2003i, ponovitev
22.50	Reporter X
23.20	K1, sportni program
00.10	Odbojka na mivki Siemens Mobile Masters 2004, reportaža
00.40	TV prodaja
01.00	Videostrani

PONEDELJEK,

30.8.2004

Slovenija 1

6.30	TEDENSKI IZBOR
6.30	UTRIP
6.45	ZRCALO TEDNA
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	IZ POPOTNE TORBE: KOKOŠI ALI JAJCE
9.25	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR
9.40	AFNA FRKI, MLADINSKA ODDAJA, 11/12
10.05	VARNOSTIŠNE SENCE, AVSTRALSKA NANIZANKA, 8/13
10.30	PRIJATELJI, OŠTANIMO PRIJATELJI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
11.30	FANTASTIČNO POTOVANJE: MORE, DOKUMENTAREC O VIDEOSPOTIH
12.30	PRVI IN DRUGI
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	OBZORJA DUHA
13.55	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR
15.00	VSADKANJIK IN PRAZNIK - ALPSKI VEČER 2004, 1. DEL, PONOVIČEV
15.55	DOBER DAN, KOROŠKA (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	RADOVEDNI TAČEK: BUČA (VPS 16.50)
17.00	OTOK ŽIVALI, RISANA NANIZANKA, 10/13 (VPS 17.00)
17.35	ŽIVLJENJE SESALCEV, ANGLEŠKA POLJUDNOZNANST. SERIJA, 1/10 (VPS 17.35)
18.25	ŽREBANJE 3X3 PLUS 6 (VPS 18.25)
18.30	ŽREBANJE ASTRA (VPS 18.35)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	VEČERJA IZ ZELIŠČ, ANGLEŠKA NADALJEVANJA, 2/6 (VPS 20.00)
20.55	DUŠNI PASTIRJI, ANGLEŠKA NANIZANKA, 9/10 (VPS 20.55)
21.20	PODOBA PODOBE, PONOVIČEV (VPS 21.20)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	DESETA MUZA, DANSKI BIOGRAFSKI FILM (VPS 22.50)
0.30	NOČNI IZBOR
0.30	POLONA FLERE:
1.00	MOJA NAJLJUBŠA TETA -
1.55	VDOR V RAČUNALNIK, 1.EPIZODA
2.20	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
2.20	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.55)
2.20	ŽIVLJENJE SESALCEV, ANGLEŠKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 1/10

3.10	PODOBA PODOBE
3.35	CHISUM, AMERIŠKI FILM (VPS 03.30)
5.25	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	PRIMORSKI MOZAIK, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 09.05)
9.35	SLOVENCI V ITALIJI, PONOVIČEV
10.05	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
13.35	TEDENSKI IZBOR
14.05	VOX MUSICAET PTUJ 2004, ODDAJA TV MARIBOR
15.05	ČARI ZAČIMB: IDRIJSKI ŽLIKROFI
15.30	FESTIVAL LENT 2004: TIMNA BRAUER & ELIAS MEIRI ENSEMBLE, ODDAJA TV MARIBOR
17.00	NOVE ZVEZDE EVROPE, 6/8
17.30	SKOZI ČAS (VPS 17.30)
17.45	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 143/158 (VPS 17.45)
18.10	BULLIT, AMERIŠKI FILM, PONOVIČEV (VPS 18.10)
20.00	KONČNICA (VPS 20.05)
20.55	TAŠČA, FRANCOŠKI FILM (VPS 21.00)
22.35	VIDEOSPOTNICE (VPS 22.40)
23.10	BRANE RONCEL IZZA ODRA (VPS 23.10)
0.35	INFOKANAL

Kanal A

9.10	TV prodaja
9.15	Simpatije, 6. sezona, ponovitev 14. dela ameriške nanizanke
10.05	Uganke inspektorja Lynleya, ponovitev zadnjega dela angleške nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Simpatije, 6. sezona, 15. del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 220. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 115. del ameriške nadaljevanke
15.35	TV prodaja
16.05	Felicity, 4. sezona, 1. del ameriške nanizanke
17.00	Sam doma, 3. sezona, 6. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Moja najstnica, zadnji del. am. nanizanke
18.00	E+
20.00	Super film: Hitre tarče, ameriški film
21.50	Mladi zdravniki, 2. sezona, ameriška humoristična nanizanka
22.20	Raymonda imajo vsi radi, 6. sezona, 17. del ameriške humoristične nanizanke
22.50	Radijska postaja, 3. sezona, 15. del ameriške humoristične nanizanke
23.20	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.05	Dragonball Z, risana serija
7.30	Beyblade, risana serija
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maševanje ljubezni, ponovitev 155. dela španske nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 99. dela brazilске nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Moja Sofija, ponovitev 94. dela španske nadaljevanke
11.50	Vrtinarjeva hči, ponovitev 27. dela mehiške nadaljevanke
12.40	Športna scena, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtinarjeva hči, 28. del mehiške nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 95. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 100. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maševanje ljubezni, 156. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	XXL komedija: Bilko debilko, ameriški film
21.40	Fantje iz jelka, dokumentarna oddaja
22.50	XXL premiere
22.55	Urgenca, 9. sezona, zadnji del ameriške nanizanke

23.50	Prijatelji, 8. sezona, 21. del ameriške humoristične nizanžanke
0.20	24UR, ponovitev
1.20	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Pri igralcih amaterskega gledališča Velenje, pon
10.30	Peking - reportaža, pon
11.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, vrednote današnjega časa, pon
11.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
12.00	Eko kviz srednjih sol v Radenci, prvič
12.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
13.00	V harmoniji z naravo, pon
13.30	Trenja, POP TV, pon
15.00	Glasbeni mozaik
18.00	Znani in zanimivi, Matic Osovnikar, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja
19.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, zdravljenje revme s koksibi, pon
19.30	Sanjska poroka, 14 del, pon
20.00	Aktualno: Sončnica, vodi: Jana Debeljak, prvič
21.00	A to je to?, ponučno zabavna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Pazi kamera, POP TV
23.30	Glasbeni mozaik

Kanal III

06.00	Videostрани
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Automobile
09.25	Risanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Videalisti, glasbene lestvice
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Videalisti, glasbene lestvice
15.15	Nogomet
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 259. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika - turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
19.30	Kulturna jesen, reportaža
20.00	Moderna orožja, dokumentarna oddaja
21.00	Bombasti, jugoslovska vojna akcija, 1973
22.30	K1, športni program
23.30	Potovanje okoli sveta, potopisna reportaža
00.00	TV prodaja
00.30	Videostрани

TOREK,

31.8.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	RADOVEDNI TAČEK: BUČA
9.15	RISANKA
9.20	OTOK ŽIVALI, RISANA NANIZANKA, 10/13
9.45	ŽELVI OTOK, RISANA NANIZANKA, 5/26
10.15	ŽIVLJENJE SESALCEV, ANGLEŠKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 1/10
11.05	ČEZ PLANKE: VELIKA BRITANIJA
12.20	SLOVENSKI MAGAZIN - GORENJSKA
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.30	TEDENSKI IZBOR

13.30	PODOBA PODOBE
13.55	VELIKA VRTNA VESELICA, DOKUMENTARNA ODDAJA
14.40	DUŠNI PASTIRJI, ANGLEŠKA NANIZANKA, 9/10
15.10	VEČERJA IZ ŽELIŠČ, ANGLEŠKA NADALJEVANJE, 2/6, PONOVITEV
16.00	LYNX MAGAZIN: ČEZMEJNO POVEZOVANJE, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 16.00)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.45	MARCELINO KRUIH IN VINO, RISANA NANIZANKA, 10/26 (VPS 16.50)
17.10	SPREHODI V NARAVO: SEKVOJE (VPS 17.10)
17.25	ODPETI PESNIKI (VPS 17.25)
17.40	REKA, KI TEČE PO SVOJE, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 17.40)
18.10	PRISLUHNI MO TIŠINI: V SVETU SLIŠEČIH SE NI IZGUBULA - SEDAJ ŽELI SPOZNATI SE SVET GLUHIH (VPS 18.10)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	TARČA (VPS 20.00)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	SKRIVNOSTI VOJNE, AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 5/13 (VPS 22.50)
23.40	ŽIVLJENJE, AVSTRALSKA DRAMA (VPS 23.40)
1.20	NOČNI IZBOR
1.20	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
2.15	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.15)
2.35	REKA, KI TEČE PO SVOJE, DOKUMENTARNA ODDAJA
3.05	PRISLUHNI MO TIŠINI: V SVETU SLIŠEČIH SE NI IZGUBULA - SEDAJ ŽELI SPOZNATI SE SVET GLUHIH
3.35	TARČA
5.05	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
8.35	VIDEOSPOTNICE, PONOVITEV
9.05	GLASNIK, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	DOBER DAN, KOROŠKA
10.05	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 143/158
10.30	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
17.15	TV PRODAJA
17.45	VIDEOSPOTNICE, PONOVITEV
18.20	SKOZI ČAS (VPS 18.20)
18.35	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 144/158 (VPS 18.35)
19.00	ŠKANDALOZNI USPEH SALVADORJA DALIJA, ANGLEŠKA DRAMA, PONOVITEV (VPS 19.00)
20.00	FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 20/24 (VPS 20.05)
20.25	JEAN MOULIN, FRANCOŠKA DRAMA, 1/2, PONOVITEV (VPS 20.30)
22.00	ZMEDA, NEMŠKI FILM (VPS 22.05)
23.35	VIDEOSPOTNICE: MONO (VPS 23.40)
0.05	INFOKANAL

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.50	Simpatije, 6. sezona, ponovitev 15. dela ameriške nizanžanke
9.40	Felicity, 4. sezona, ponovitev 1. dela ameriške nizanžanke
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Simpatije, 6. sezona, 16. del ameriške nizanžanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 221. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 116. del ameriške nad. TV prodaja
15.35	Felicity, 4. sezona, 2. del ameriške nizanžanke
16.05	Sami doma, 3. sezona, 7. del ameriške humoristične nizanžanke
17.00	Oh, ta sedemdeseta, 6. sezona, 1. del ameriške humoristične nizanžanke
18.00	E+
20.00	Akcija: Ameriški marinci, ameriški film
21.40	Mladi zdravniki, 2. sezona, ameriška humoristična nizanžanka
22.10	Raymonda imajo vsi radi, 6. sezona, 18. del ameriške humo. nizanžanke

22.40	Radijska postaja, 3. sezona, 16. del ameriške humoristične nizanžanke
23.10	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.05	Dragonball Z, risana serija
7.30	Beyblade, risana serija
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maščevanje ljubezni, ponovitev 156. dela španske nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 100. dela brazilске nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Moja Sofija, ponovitev 95. dela španske nadaljevanke
11.50	Vrtarjeva hči, ponovitev 28. dela mehiške nadaljevanke
12.45	Diagnoza: umor, 6. sezona, ponovitev 18. dela ameriške nizanžanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtarjeva hči, 29. del mehiške nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 96. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 101. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maščevanje ljubezni, 157. del španske nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Preverjeno
20.45	Življenjska zgodba: Sreča iz balona, ameriški film
22.30	XXL premiere
22.35	Zakon in red: Enota za posebne primere, 1. sezona, 1. del ameriške nizanžanke
23.30	Prijatelji, 8. sezona, 22. del ameriške humoristične nizanžanke
0.00	24UR, ponovitev
1.00	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, zalozba Epta, pon
10.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, prvič
10.30	Mednarodni ženski teniški turnir, ženska mladinska konkurenca, pon
12.00	Eko kviz srednjih sol v Radenci, pon
12.30	Pazi kamera, POP TV
13.00	Glasbeni mozaik
18.00	A to je to?, ponučno zabavna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Sončnica oddaja o pozitivni oddaji življenja, vodi: Jana Debeljak, pon
20.00	Sanjska poroka, 15 del
20.30	V harmoniji z naravo, pon
21.00	Skribi za mlade bralce, Mohorjeva zalozba, 1 del, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Pri igralcih amaterskega gledališča Velenje, pon
00.00	Glasbeni mozaik

Kanal III

06.00	Videostрани
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Kulturna jesen, reportaža
09.40	Risanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
11.00	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Nogomet
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 260. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika - turistična TV prodaja

18.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Ekskluzivni magazin, ponovitev
19.30	Štiri tačke
20.00	Sledilec, ameriški akcijski film, 2001
21.40	K1, športni program
22.40	Potovanje okoli sveta, potopisna reportaža
23.10	Automobile
23.30	Dokumentarni film
00.00	TV prodaja
00.30	Videostрани

SREDA,

1.9.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	TELEBAJSKI, OTROŠKA NANIZANKA, 1/45
9.30	URŠINE LJUBEZNI, KRATKI IGRANI FILM
9.55	GUMBEK IN RJAVČEK - PRVI SOLSKI DAN, RISANI FILM
10.20	SPREHODI V NARAVO: SEKVOJE
10.35	ODPETI PESNIKI
10.50	REKA, KI TEČE PO SVOJE, DOKUMENTARNA ODDAJA
11.20	PRISLUHNI MO TIŠINI: V SVETU SLIŠEČIH SE NI IZGUBULA - SEDAJ ŽELI SPOZNATI SE SVET GLUHIH
11.50	MLADINSKI PIHALNI ORKESTER PIRAN
12.20	PAPIRNIŠKI PIHALNI ORKESTER VEVČE
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.25	TEDENSKI IZBOR
13.25	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
13.50	ZAKLADI SVETA, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 8/21
14.20	TARČA
15.55	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	POD KLOBUKOM (VPS 16.50)
17.25	RISANKA
17.30	VOLKOVI, ČAROVNICE IN VELIKANI, RISANA NANIZANKA, 25/39 (VPS 17.25)
17.45	NEVIDNA CIVILIZACIJA, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 17.45)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	SEDMI PEČAT: BABJE POLETJE, ČEŠKI FILM (VPS 20.00)
21.35	IGRA IN PROTIGRA, SLOVENSKI KRATKI DOKUMENTARNI ČB FILM (VPS 21.35)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.55	MILAN JESIH: NASMEHI, IZVIRNA TV IGRA (VPS 22.55)
0.00	NOČNI IZBOR
0.00	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
0.55	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 00.55)
1.15	NEVIDNA CIVILIZACIJA, DOKUMENTARNA ODDAJA
2.10	ZGODBA O MALCOMU X, AMERIŠKI ČB FILM (VPS 02.05)
3.40	MILAN JESIH: NASMEHI, IZVIRNA TV IGRA
4.40	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.45	TEDENSKI IZBOR
9.45	LYNX MAGAZIN: ČEZMEJNO POVEZOVANJE, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
10.05	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 144/158
10.30	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
17.10	TV PRODAJA
17.40	VIDEOSPOTNICE: MONO, PONOVITEV
18.15	SKOZI ČAS (VPS 18.15)
18.30	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 145/158 (VPS 18.30)
19.00	KONČNICA, PONOVITEV
20.00	ŠPORT (VPS 20.05)

22.00	VIDEOSPOTNICE: TOP (VPS 00.00)
22.30	BRANE RONČEL IZZA ODRA (VPS 00.30)
23.50	INFOKANAL

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.50	Simpatije, 6. sezona, ponovitev 16. dela ameriške nanizanke
9.40	Felicity, 4. sezona, ponovitev 2. dela ameriške nanizanke
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Simpatije, 6. sezona, 17. del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 222. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 117. del ameriške nadaljevanke
15.35	TV prodaja
16.05	Felicity, 4. sezona, 3. del ameriške nanizanke
17.00	Sami doma, 3. sezona, 8. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Oh, ta sedemdeseta, 6. sezona, 2. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Bitka najboljših, zabavna oddaja
20.55	Prvi koraki zvezd, dokumentarna oddaja
21.50	Mladi zdravniki, 2. sezona, ameriška humoristična nanizanka
22.20	Raymonda imajo vsi radi, 6. sezona, 19. del ameriške humoristične nanizanke
22.50	Radijska postaja, 3. sezona 17. del ameriške humoristične nanizanke
23.20	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.05	Dragonball Z, risana serija
7.30	Beyblade, risana serija
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maševanje ljubezni, ponovitev 157. dela španske nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 101. dela braziliske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Moja Sofija, ponovitev 96. dela španske nadaljevanke
11.50	Vrtnarjeva hči, ponovitev 29. dela mehiške nadaljevanke
12.45	Preverjeno, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 30. del mehiške nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 97. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 102. del braziliske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maševanje ljubezni, 158. del španske nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	TV kriminalka: Mary Higgins Clark: Razdrta zibelka, ameriški film
21.45	Divje palme, ameriška nadaljevanke, 6/6
22.40	XXL premiere
22.45	Zakon in red: Enota za posebne primere, 1. sezona, 2. del ameriške nanizanke
23.40	Prijatelj, 8. sezona, 23. del ameriške humoristične nanizanke
0.10	24UR, ponovitev
1.10	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Mednarodni ženski teniški turnir, ženska mladinska konkurenca, pon
11.00	Znani in zanimivi, Matic Osovnikar, pon
11.30	A to je to!, ponučno zabavna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
12.00	Eko kviz srednjih sol v Radenci, pon
12.30	Sanjska poroka, 14 del, pon
13.00	NSM KANAL A
14.00	Glasbeni mozaik
18.00	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, vodi: Jana Debeljak, prvi
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Razgledovanja, potopisna reportaža, prvi
19.30	Skrbi za mlade bralce, Mohorjeva založba, 1 del, pon
20.00	Computer Line

20.30	Martin Krpan, tekmovalje za najmočnejšega Slovenca, prvi
21.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Preverjeno, POP TV, prvi
0.00	Glasbeni mozaik

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Ekskluzivni magazin, ponovitev
08.50	TV prodaja
09.10	Agencija, 22. del ameriške nanizanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
11.15	Ekskluzivni magazin, ponovitev
11.45	Automobile
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Videalisti, glasbene lestvice
15.30	Nogomet
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 261. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika - turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Vroci veter, 9. del jugoslovanske serije
21.00	Silaj
21.30	Reporter X
22.00	Črna Marija, jugoslovanska urbana drama, 1986
23.30	Potovanje okoli sveta, potopisna reportaža
00.00	TV prodaja
00.30	Videostrani

ČETRTEK,

2.9.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO
9.00	POROČILA
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	VOLKOV, ČAROVNICE IN VELIKANI, RISANA NANIZANKA, 25/39
9.15	RISANKA
9.25	POD KLOBUKOM
10.00	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.35	NEVIDNA CIVILIZACIJA, DOKUMENTARNA ODDAJA
11.25	AFRIKA - POGLED S TAL, ANGLEŠKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 4/13
11.55	CHUBBY WAS HERE - ŠUMIJU V SLOVO, DOKUMENTARNA ODDAJA
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	KRALJICIN NOS: TO LEPO ŽIVLJENJE ZUNAJ, ANGLEŠKI FILM, 5., ZADNJI DEL, PONOVIČEV (VPS 13.15)
15.00	SKRIVNOSTI VOJNE, AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 5/13, PONOVIČEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK: POTEPANJA - BARANGOLŠOK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	NA LINIJI, ODDAJA ZA MLADE (VPS 16.50)
17.25	JASNO IN GLASNO: EVROPA, PRIHAJAMO! (VPS 17.25)
18.10	HUMANISTIKA (VPS 18.10)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	TEDNIK (VPS 20.00)
21.00	OSMI DAN (VPS 21.00)
21.30	OLIMPIJSKI HEROJI - WALES: DVIGANJE UTEŽI, KRATKI IGRANO-DOKUMENTARNI FILM (VPS 21.30)

21.40	OLIMPIJSKI HEROJI - IRSKA: NAJDAJŠI JAREK, KRATKI IGRANO-DOKUMENTARNI FILM (VPS 21.40)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	GLASBENI VEČER
22.50	MATE BEKAVAC, BRUNO WEIL IN ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE (M. HAYDN, W. A. MOZART) (VPS 22.50)
23.40	SAMOSPEVI MARIJA KOGOJA
2. DEL (VPS 23.40)	Z BARBARO JERNEJČIČ IN GAIVO BANDZINAITE
0.20	NOČNI IZBOR
0.20	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
1.15	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.15)
1.35	JASNO IN GLASNO: EVROPA, PRIHAJAMO!
2.15	HUMANISTIKA
2.45	TEDNIK
3.40	OSMI DAN
4.10	PRIJATELJI, OSTANIMO PRIJATELJI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
4.55	THE ORIGINAL KLEZMER ENSEMBLE, KONCERT

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	EVROPSKI MAGAZIN, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	MOSTOVI - HIDAK
10.05	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 145/158
10.30	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
16.50	TV PRODAJA
17.20	VIDEOSPOTNICE: TOP, PONOVIČEV
17.55	SKOZI ČAS (VPS 17.55)
18.10	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 146/158 (VPS 18.10)
18.35	TSATSIKI, PRIJATELJSTVO BREZ MEJA, DANSKI FILM, PONOVIČEV (VPS 18.35)
20.00	OPERO POLETJE - G. BIZET: CARMEN, POSNETEK S FESTIVALA V GLYNDEBOURNU (VPS 20.05)
22.55	POSEBEN POGLED: VOLTAIROVA KRIVDA, FRANCOSKI FILM (VPS 23.00)
1.05	VIDEOSPOTNICE: VROČE (VPS 01.10)
1.35	INFOKANAL

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.50	Simpatije, 6. sezona, ponovitev 17. dela ameriške nanizanke
9.40	Felicity, 4. sezona, ponovitev 3. dela ameriške nanizanke
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Simpatije, 6. sezona, 18. del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 223. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 118. del ameriške nadaljevanke
15.35	TV prodaja
16.05	Felicity, 4. sezona, 4. del ameriške nanizanke
17.00	Sami doma, 3. sezona, 9. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Oh, ta sedemdeseta, 6. sezona, 3. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Krimi:
21.40	Vikend na deli, ameriški film
22.35	Zadnje poglavje, kanadska nadaljevanke, 6/6
23.15	Samo bedaki in konji, 5. sezona, 2. del angleške humoristične nanizanke
	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.05	Dragonball Z, risana serija
7.30	Beyblade, risana serija
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maševanje ljubezni, ponovitev 158. dela španske nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 102. dela braziliske nadaljevanke

10.30	TV prodaja
11.00	Moja Sofija, ponovitev 97. dela španske nadaljevanke
11.50	Vrtnarjeva hči, ponovitev 30. dela mehiške nadaljevanke
12.45	Divje palme, ponovitev ameriške nadaljevanke, 6/6
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 31. del mehiške nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 98. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 103. del braziliske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maševanje ljubezni, 159. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	Dekle z vlaka, ameriški film
21.55	Popolni četrtki:
22.30	Seks v mestu, 6. sezona, 1. del ameriške nanizanke
23.25	Alias, 2. sezona, 1. del ameriške nanizanke
23.30	XXL premiere
23.30	Prijatelj, 8. sezona, zadnji del ameriške humoristične nanizanke
0.00	Za kulisami Jurskega parka, dokumentarna oddaja
0.55	24UR, ponovitev
1.55	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Computer Line, pon
10.00	Sončna oddaja o pozitivni oddaji življenja, vodi: Jana Debeljak, pon
11.00	Martin Krpan, tekmovalje za najmočnejšega Slovenca, pon
11.30	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, vodi: Jana Debeljak, pon
12.00	Skrbi za mlade bralce, Mohorjeva založba, 1 del, pon
12.30	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klarica, pon
13.00	Preverjeno, POP TV, pon
14.00	Glasbeni mozaik
17.30	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, vodi: Jana Debeljak, pon
18.00	Znani in zanimivi, Matic Osovnikar, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja
19.00	Na piki, pogovorna oddaja
20.00	4 ASA - posnetek koncerta v Zagrebu, stadion Salata, prvi
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Ekstra magazin, Kanal A, prvi
23.40	Glasbeni mozaik

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Videalisti, glasbene lestvice
09.50	Risanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Kulturna jesen, reportaža
11.25	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Videalisti, glasbene lestvice
15.30	Nogomet
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 262. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika - turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
19.30	Popotovanja z Janinom
20.00	Intervju z Zdravkom Colićem
21.00	Originali, 9. del jugoslovanske serije
22.00	Izpoved Dianinega služabnika, dokumentarna oddaja
22.40	Potovanje okoli sveta, potopisna reportaža
23.10	Automobile
23.25	Vagabundi, humoristična oddaja
00.00	TV prodaja
00.30	Videostrani

PETEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditve
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Knjižne minute (presoje)
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar tedna
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditve
17.00	Ob petkih pospravljamo podstrešje
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	2. in 4. Skriti zaklad
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Iz Mohorjeve skrinje
21.15	Ponovitev Komentarja tedna
21.30	Mozaik dneva
22.00	Klasična glasba
	Ponovitve:
23.00	Doživetja gora in narave
24.00	Srečno na poti
04.40	Radio Vatikan

SOBOTA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Naravoslovne zanimivosti
08.30	Koledar prireditve
08.45	Spominjamo se
09.00	Sobotna iskrica
10.30	Poročila, Vaša pesem
11.00	Za življenje, danes in jutri: 1. Besede mičejo 2. Zakonci 3. Svet oblikuje mlade 4. Betanija
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Glasbena voščila

15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditve
16.00	Mali oglasi
17.00	Slovenec Slovenca vabi
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Naš gost
19.30	Poročila
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Radijska molitev
21.00	Škofov govor pred nedeljo
21.15	1. Gospod kliče 2.-4. Vodnik po Sv. pismu 3. Jezus živi
	Ponovitve:
22.00	Za življenje
23.00	Obala neznanega
24.00	Slovenec Slovenca vabi
04.40	Radio Vatikan

NEDELJA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Škofov govor za nedeljo (ponov.)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
08.30	Koledar prireditve
08.45	Spominjamo se
09.00	Prenos sv. maše
10.00	Oznani
10.15	Graditelji slovenskega doma
11.00	Poročila, osmrtnice, obvestila
11.15	Kmetijska oddaja
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditve
17.00	Slovenec po svetu in domovini
18.30	Sakralna glasba
19.30	Za otroke
19.45	Škofov govor za nedeljo
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Obala neznanega - izzivi vere
21.30	Radijski roman
	Ponovitve:
22.00	Naš gost
23.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
23.30	Sobota ob 21.15
00.30	Graditelji
04.40	Radio Vatikan

PONEDELJEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditve
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Iz založbe TDO
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi

13.30	Stare, ma lepe
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditve
17.00	1. Zdravstvena 2. O solstvu 3. Pravne zagate 4. Za streho nad glavo
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Glasovanje za Vašo pesem
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Prijatelji radia Ognjišče
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. Zanimivosti nočnega neba
	Ponovitve:
23.00	Sakralna glasba
24.00	Slovenec po svetu in domovini
04.40	Radio Vatikan

TOREK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditve
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditve
16.00	Glasbena voščila
17.00	Šport na Radiju Ognjišče I.
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Šport na Radiju Ognjišče II.
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	1. Luč v temi, 3. Vstani in hodi 2. 4. in 5. Juretov večer
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. in 3. Sončna pesem, 2. 4. in 5. Svetloba in sence
	Ponovitve:
23.00	Ponedeljek ob 17.00
24.00	Prijatelji radia Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

SREDA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)

07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditve
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Srečno na poti
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Zlati zvoki
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditve
16.00	Mali oglasi
17.00	Pogovor o
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Aktualna tema
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Sveta vera bodi vam luč (radijska kateheza)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Glasba z znamko
	Ponovitve:
23.00	Šport na Radiju Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

ČETRTEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditve
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
09.30	Založba Družina
10.00	Poročila
10.15	Doživetja gora in narave
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar Družine
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditve
16.00	Glasbena voščila
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	1.-3. Dijaška oddaja 2.-4. Skavtski potep
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Karavana prijateljstva I.
21.30	Mozaik dneva
22.00	Karavana prijateljstva II.
	Ponovitve:
23.00	Pogovor o
24.00	Sveta vera bodi vam luč
04.40	Radio Vatikan

Esad Babačić

Brez mentalitete

Žal mi je za prijatelja, ki je še vedno prepričan, da so Američani superiorna košarkarska rasa, ki lahko s pol moči obračuna s katerim koli moštvom iz preostalega sveta. Morda se na trenutke res zdi tako, toda če pogledamo globlje v igro "ostankov" NBA, lahko vidimo toliko pomanjkljivosti, da ne moremo več staviti na nekaj, kar je bil nekoč sanjsko moštvo.

Samo takrat, ko se igra odpre in je prostor za hitre nasprotne napade, delujejo zvezdniki NBA kot suvereni vladarji te igre, ko pa se obrambe strnejo v globino in zaprejo neposreden dostop do obroča, so Iverson in drugi skoraj nemočni. Grki, ki so le solidno evropsko moštvo, so jim pihali za ovrtnik skoraj do samega konca, Litva pa je bila zanje že premočna. Kaj bi šele bilo, če bi Obradović uredil vrste in se z Američani srečal recimo v četrtfinalu – scenarij, ki niti ni nemogoč. Enako velja za Argentine, ki imajo fantastičnega Ginobili, daleč pa niso niti Italijani, ki imajo kopico dobrih zunanjih igralcev, kajti beki so tisti, ki bodo na koncu zlomili črno selekcijo odličnih skalcev, a povprečnih tehničarjev. Seveda moramo pri tem izzeti Duncana, ki ni kriv, ker se je znašel v tako razglašenem orkestru. Težava je namreč v tem, da to ni moštvo, ki bi lahko vsaj za silo funkcioniralo, sploh pa ne na tako dolgem turnirju. Nihanja so na olimpijadi slej ko prej porok za poraz in izpad iz tekmovanja. To, kar jim je naredila Litva, se bo na poti do mogočega naslova – ki ga gotovo ne bodo videli – zanesljivo še ponovilo. Božidar Maljković je na fenomen slabe selekcije NBA opozarjal že pred olimpijskimi igrami in imel prav. Eden največjih strokovnjakov z območja nekdanje Jugoslavije je šel

tako daleč, da jih je označil za pijane veterane, ki so sposobni tekanja od enega do drugega koša, kar naj bi po njegovem počeli ves redni del v ligi NBA, šele potem pa bi začeli z resno košarko. NBA naj bi s takšnim odnosom do igre uničevala evropsko košarko, kar bi se iz prikazane na olimpijskih igrah celo dalo razbrati. Na neki način so postale olimpijske igre in svetovna prvenstva nekakšne male vojne med košarko NBA in tistim, kar je bila nekoč dobra stara evropska košarka, pri čemer bi si drznil reči, da je Argentina nekakšen podaljšek evropske šole. Če nič drugega, vsi skupaj uživamo v tekmovalstvu, ki je nehote preraslo okvirje enega od olimpijskih turnirjev v skupinskih športih. Zdaj se vsi

Ameriški športniki so znani po zmagovalni mentaliteti, ki se izkaže prav na največjih tekmovanjih v najpomembnejših trenutkih. Zdaj je čas, da jo pokažejo, v nasprotnem se bodo prisiljeni soočiti z največjo sramoto v svoji karieri.

sprašujejo, ali se lahko Iverson in Duncan toliko prilagodita novim razmeram in zaigrata košarko "play off", kajti samo z njo bodo lahko prišli na vrh. Ameriški športniki so znani po zmagovalni mentaliteti, ki se izkaže prav na največjih tekmovanjih v najpomembnejših trenutkih. Zdaj je čas, da jo pokažejo, v nasprotnem se bodo prisiljeni soočiti z največjo sramoto v svoji karieri. Ko smo že pri moštveni mentaliteti, se

spomnimo naših rokometašev, ki so še enkrat potrdili, da je ta termin v besednjaku kolektivnih športov pri nas precej zamegljen. Tiselj ni imel prav nobene mentalitete. In če že, potem je bila to mentaliteta poražencev. Še sreča, da Čop in Špik nista imela ob sebi koga, ki bi jima lahko vzel tisto, kar jima je pripadalo. Žal mi je le, ker so nekateri moji kolegi pozabili, kaj je to srebrna olimpijska kolajna. Na trenutke se je zdelo, kot da je bila odveč. Kot da bi morali jokati, ker nismo bili prvi. Od kdaj smo Američani, da nam šteje samo zlato? Upam, da sta bila vsaj naša junaka bolj razpoložena, ko ji je bilo treba nazdraviti. Ste morda videli, kaj sta počela Ančić in Ljubičić, ko sta pobrala bronasto medaljo v dvojicah? Če bi lah-

ko, bi si snela kožo od veselja. Kaj naj bi to pomenilo? Ni pomemben cilj, pomembna je pot. Na poti se zgodi vse, kar je vredno, kar ima sijaj in pomen. Pot Čopa in Špika je bila od nekdanj zлата, zato ju častimo kot največja zmagovalca tega trenutka. Kako težko je ponoviti vrh, vedo mnogi velikani športa.

Zgodovina olimpijskih iger je vselej pisala najspektakularnejše življenjske zgodbe, ki so se srečno ali pa nesrečno razpletle. Zgodba Urške Žolnir se je razpletla nadvse srečno in slovenska judoistka v kategoriji do 63 kilogramov je Sloveniji nepričakovano prinesla bronasto olimpijsko medaljo.

Ali se morda še spominjate zgodbe o danskih nogometaših, ki so leta 1992 na evropskem prvenstvu na Švedskem v zadnjem trenutku prejeli povabilo namesto razpadajoče Jugoslavije? Tedaj so najboljše danske nogometne igralce dobesedno lovili po

Bronasta Urška

mondenih obmorskih plažah, na ktere so se zlekneli po naporni klubski sezoni. Dancem se je potem le v nekaj dneh uspelo konsolidirati, sproščeno in lagodno ozračje s plaž pa so prenesli na travnato površino. Brez ustreznih priprav, a popolnoma neobremenjeni z zunanjimi vplivi in končnim rezultatom, so se presenetljivo uspešno spopadli z evropskimi nogometnimi giganti in po prizadejanih odmevnih skalpih končno presenetili še same sebe. Postali so namreč evropski prvaki! In tudi zgodba dvaindvajsetletne Žalčanke, ki bo 9. oktobra dopolnila 23 let, je na las podobna "dansku čudežu" iz leta 1992.

Pot do Aten

Po določenih kvotah jo je Mednarodna judoistična zveza kot šesto Evropejko na jakostni lestevici določila za prvo rezervo. Vrata atenskih olimpijskih iger so se Urški Žolnir torej čedalje bolj zapirala, a se je pod vodstvom trenerja Marjana Fabjana vseeno še naprej skrajno vestno pripravljala za Atene. Trenirala je pravzaprav z "olimpijsko" vnmemo, zraven pa se je motivirala in hkrati tolažila z dejstvom, da ji bodo te priprave od-

lična popotnica za naprej. Potem je sledila drama ... 20. maja je namreč na Judo zvezo Slovenije prispel dopis, v katerem je predsednik belgijske zveze Roland Foster uradno potrdil, da se njihova judoistka Gella Vandecaveye ne bo udeležila olimpijade. Vendar pa je članica Judo kluba Sankaku iz Celja postala olimpijska potnica le za krajše obdobje, saj si je Belgijka kasneje premislila, s tem pa povzročila številne travme in pomisleke pri Urški: "Nastop je Belgijka sprva odpovedala, in ko sem mislila, da sem s tem pridobila mesto na olimpijskih igrah, si je nenadoma premislila in dejala, da bo še tekmo-

vala. Priznam, da sem bila kar jezna nanjo, ker me je držala v takšni negotovosti." Vse je torej kazalo na nekakšno športno krivico in načasno odpoved olimpijskega krsta. Nепрестано čakanje na povabilo je bilo zelo obremenjujoče. 10. avgust (štirje dnevi pred začetkom olimpijskih iger): Urška je z mamo v turistični agenciji že izbirala najprimernejši počitniški aranžma "last minute", ko je kot strela z jasnega prišlo najnoveše povabilo. Tokrat je odpovedala Urugvajka.

Slovenska judoistična zveza je to prosto mesto dobesedno izsilila in s tem nagradila Urškino dotedanjo požrtvovalnost. Urška žolnir velja

namreč za preporoditeljico slovenskega juda, saj je z osvojitvijo evropskih mladinskih naslovov (1997 v Ljubljani in 1999 v Rimu) kot prva izmed "vražjih" slovenskih judoistk pretrgala večletno rezultatsko zatišje slovenskega juda, ki je zazevalo po odhodu Filipa Leščaka in Štefana Cuka. Urška Žolnir je bila ob veseli novici presrečna, a hkrati je dvomila: "Če vest spet ne bo držala, bom kar umrla!" S srca se ji je odvil velikanski kamen. V nasprotju z nekaterimi drugimi se ji je že z inavguracijo izpolnil (olimpijski) sen, ki ga je, tako kot nogometna reprezentanca Danske leta 1992, dosanjala na največjem športnem tekmovanju. Marsikdo jo je sprva sicer le nejeverno ošvrknil in si mislil: še ena, ki bo odlično zastopala Coubertinovo idejo, ki je sodelovati ... Njen trener Marjan Fabjan pa je podobnim nemudoma postregel z argumenti, ki so ji že pred prvimi boji šteli v prid: "Urška je bila na članskem SP leta 2001 in evropskem 2002 peta, v zadnjih dneh pa se je pripravljala tako, kot da je zanesljiva potnica na olimpijske igre!" Žolnirjeva je prejela olimpijsko opremo šele dan pred od-

Judoistka Urška Žolnir je upravičila svojo udeležbo na olimpijskih igrah.

hodom. Tik pred zdajci pa je objavila svojo pot in načrte: "Imela sem krize. Na nekaterih treningih sem se slabo počutila. Kako bo tam? Težko kar koli rečem. Stepla se bom na vso moč!"

Pot do odličja

Urška pa se ni stepla le na vso moč, temveč se je slednjič stepla prav do medalje, ki pa bi lahko bila tudi zlahtnejša. To bi lahko bil krajši povzetek judoističnega dogajanja v kategoriji do 63 kg v olimpijski dvorani Ano Liossia. V vseh kategorijah skupaj se je merilo kar 386 judoistk in judoistov iz 94 držav. Pred začetkom četrtega tekmovalnega dne (17. avgust) je Marjan Fabjan dejal: "Težko bi kar koli napovedal. Urška se je na igre uvrstila zadnji trenutek, kar lahko vpliva zelo slabo ali pa zelo dobro. Judo je šport, kjer so mogoča presenečenja." Ustanovitelj juda Jigoro Kano (1860–1930) je dejal, da judo omogoča najučinkovitejšo uporabo telesne in duhovne moči. Le-ta pa naj bi bila pred boji, ki so se začeli ob pol enajstih dopoldne, čim bolj na strani naše tekmovalke.

Tudi žreb je nadvse pomembna sestavina, ki pomembno soodloča o tekmovalčevi končni uspešnosti. Za Žolnirjevo pa je bil vse prej kot ugoden. V prvem krogu je bila sicer pros-

ta, potem pa se je pomerila z izrazito favoritinjo Kubanko Driulys Gonzalez, trikratno nosilko kolajn z OI, ki je z 31 leti tudi ena najbolj izkušenih. Urška se trofejne tekme ni ustrašila in jo je za nameček po aktivnejšem boju spremenila v (prvo) trofejo. Taktično je devet let starejšo nasprotnico prisilila v delanje napak (t. i. shido). Žolnirjevi je prestižno zmago prinesla tretja Kubankina napaka (kekoku). To je bilo prvovrstno preseenečenje, ki mu je kaj kmalu sledil četrtfinale. Usoda je hotela maščevanje: dvoboj z Belgijko Vandecaveyevo, sedemkratno evropsko in dvakratno svetovno prvakinja, ki ima v svoji zbirki tudi olimpijsko srebro in bron. Napetost je bila pred dvobojem na višku, neporavnani računi pa so frčali po rumeno-modrem tatamiju (tekmovalni površini). A tudi trofejna Belgijka naši Urški ni bila kos. Približno tri minute po začetnem sodnikovem vzkliku "hajime" je namreč slabo pripravila napad, ki ji ga je Žol-

nirjeva izničila z zmagovitim ippo- nom (metom nasprotnika na hrbet).

Polfinalni obračun z Avstrijko Claudio Heill, s katero je imela do tedaj pozitiven izkupiček (4:2), je že odločal o (zlato) medalji. Slednje je pripomoglo k epohalni bitki, ki se je končala šele po izteku petih minut – žal v korist Avstrijke. Urška si je namreč kmalu nabrala dovolj prednosti za zmago. Morala bi samo vzdrževati aktiven boj, a se je ujela v past pasivnega branjenja položaja. Tovrstno početje ji je kmalu prineslo tri napake, ki so Žolnirjevi izničile pridobljeno prednost. Tudi trenerjeve priprosnje niso obrodile pravih sadov. Tik ob skle-

nem sodnikovem vzkliku "matte" je namreč prešla še četrto napako, ki je pomenila diskvalifikacijo oziroma hansokumake. "Če bi se nasprotnici le še enkrat vrgla pod noge, bi osvojila najmanj srebrno kolajno. To je posledica neizkušenosti," je pripovedoval Fabjan. Urška pa v jok: "Morala bi jo vsaj nekajkrat brcniti v noge in tekmovali na videz aktivneje. Toda branila sem se pred njenim gardom, dala nazaj še noge in roke, sodniki pa so to žal neusmiljeno kaznovali."

Še dobro, da jo njen trener pozna do obisti in jo je zaradi tega lahko v samo desetih minutah miselno pripravil na boj za bronasto odličje s Kanadčanko Marie Helene Chisholm. Kljub hudemu razočaranju se je Žolnirjeva naposled zbrala in vseh pet minut suvereno nadzorovala potek dvoboja. Ko pa je 38 sekund pred koncem vpisala še odločilni waza-ari, se je njen judogi (oblačilo) obarval v bron. Veselje je bilo nepopisno; 13 let odrekovanja (oplemenitenega z najrazličnejšimi poškodbami) z vrhuncem v Atenah ji bo navrglo 2,8 milijona tolarjev s strani slovenskega olimpijskega komiteja, 1,5 milijona tolarjev s strani ministrstva za šolstvo, nekaj pa bodo dodali še pokrovitelji. Urški žolnir upravičeno ne bo treba več čakati na "last minute". **Lovro Kastelic**

Končni vrstni red judoistk v kategoriji do 63 kg

1. Ayumi TANIMOTO (Japonska); 2. Claudia HEILL (Avstrija); **3. Urška ŽOLNIR (Slovenija)**; 4. Driulys GONZALEZ (Kuba); 5. Marie Helene CHISHOLM (Kanada); 6. Daniela KRUKOWER (Argentina); 7. Lucie DECOSSE (Francija); 8. Ok Song HONG (Severna Koreja).

na kratko

GOLOB MIRU V ČRNI GORI

Belega goloba, znanilca miru, ki so ga na svobodo izpustili na slovesnem odprtju olimpijskih iger v Atenah, so po štirih dneh potovanja in 600 kilometrih poti pretekli teden opazili na črnogorski obali.

Kot je poročal tamkajšnji tisk, so ptičica, ki nosi rumen obroček z napisom "Atene, 13. 8. 2004", opazili v kraju Sutomore, 60 kilometrov južno od Podgorice. Lastnik hiše, na kateri si je golob privoščil počitek, je dejal, da so ga morali rešiti pred mački in otroki, ki so ga želeli ujeti. Po nekajurnem počitku se je golob odpravil naprej na svojo misijo širjenja miru po sicer precej nemirni evropski regiji.

ZAČETEK LOTERIJSKEGA PROCESA V ITALIJI

Na sedežu italijanske nogometne lige v Milanu se je pretekli teden začel proces po domnevnem škandalu z nogometnimi stavami. Štiriintriideset igralcev, trenerjev in funkcionarjev združenja, tako kot tudi 12 poklicnih klubov naj bi v pretekli sezoni zrežiralo izid osmih tekem v pr-

vih treh italijanskih ligah. Pod drobnogled bodo preiskovalci vzeli tudi tri klube iz serie A Chievo Verono, Sieno in Samdorio iz Genove, na zahtojno klop bodo prav tako sedli predstavniki drugoligaške Modene. Klubom grozijo visoke denarne kazni in odvzem točk, lahko pa se tudi zgodi, da se bo klub selil v ligo nižje.

ARMSTRONG ŠE NAJMANJ DVE LETI

Ameriški kolesarski zvezdnik Lance Armstrong, ki je letos osvojil rekordno šesto zmago na najprestižnejši etapni preizkušnji, Dirki po Franciji, ta čas počiva na svojem ranchu v Teksasu. Novinarjem, ki mu še naprej ne dajo miru, je dejal, da bo tekmoval vsaj še dve sezoni, vendar bo v naslednji verjetno nekoliko spremenil spored dirk. "Za zdaj lahko o

Armstrong bo svoje navijače razveseljeval vsaj še dve leti.

programu le razmišljam, o vsem se moram pogovoriti s svojim šefom Johanom Bruynellom," je dejal kolesar US Postala. Skupaj z Bruynellom bosta načrt sestavila v naslednjih mesecih, že zdaj pa je jasno, da se ne bo osredinil le na Tour, kar je bil običaj zadnje sezone.

Na festivalu Vox junija letos je zmagala skupina Dlan.

V ritmu duha

Da se duhovna ritmična glasba v Sloveniji čedalje bolj razvija, kažejo tudi vedno novi izvajalci, ki se pojavljajo na duhovno-ritmični sceni, pa tudi novi festivali rastejo kot gobe po dežju.

Festivaloma Račefest ter Ritem duha se je v letošnjem letu, natančneje 12. junija, na Ptuj pridružil še festival Vox, na katerem se je pomerilo kar veliko števil izvajalcev duhovne ritmične glasbe. Naslova zmagovalca se je veselila skupina Dlan iz Kranja. Naslednji festival, ki pa bo bolj revialnega značaja, bo že v kratkem, in sicer v soboto, 4. septembra v Račah, kjer bo že tretjič organiziran Račefest (več o festivalu na www.racefest.net), oktobra pa bo sledil še festival Ritem duha v Mariboru. Precej duhovne ritmične glasbe je mogoče slišati vsako leto septembra na vseslovenskem srečanju mladih v Stični.

Sicer pa ima duhovna ritmična glasba v Sloveniji že bogato tradicijo, saj so že pred desetletji nastajale prve skupine, ki so ustvarjale glasbo z duhovno vsebino. Tako so na področju duhovne glasbe delovale skupine Klicarji, Minores in Gloria, ki še vedno deluje in je v Sloveniji skupina z najdaljšim stažem, njene pesmi pa kot mladinske popevke prepevajo ob spremljavi kitare v mnogih mladinskih veroučnih skupinah in na duhovnih vajah. Omeniti velja tudi posameznike, tako duhovnike kot laike, ki so skozi leta ustvarili bogato dediščino duhovnih pesmi, pri čemer je treba posebej omeniti Franceta Gačnika. Precej pesmi je k nam prišlo tudi iz tujine (od izvajalcev, kot so Gen Rosso, Claudio Chieffo, Gocam, Arif itd.). Ta čas na sceni najbolj zavzeto delujejo Sašo&Robi, Nova zapoved, Mlada srca, Krik, Dlan, Dominik, Svetnik, Mana, p. Janez Ferlež&Haloška zarja, Nina&Živa voda, Matjaž Knez, Judita Kavčnik, Odklopljeni Gregor&Dr. Primož, Julija, Heart Rock itd. Izvajalcem duhovne ritmične glasbe se zadnje čase pridružujejo tudi uveljavljeni popizvajalci, kot sta na primer Peter Januš in dekliski tercet Trinitas. Že leta 1996 so ob papeževem obisku slovenski popizvajalci (Faraoni, Marta Zore, Čuki, Aleksander Mežek, New Swing Kvartet itd.) posneli več uveljavljenih duhovnih pesmi. Poleg običajne duhovne ritmične glasbe je treba omeniti tudi pred nekaj leti posneto rokovo kantato Ogenj v kosteh (avtor je p. Branko Cestnik, izvajal pa jo Nina&Živa voda) in projekt LifeTeen (mladinske maše ob spremljavi ansambla), ki se je izvajal v zadnjem solskem letu v cerkvi Marijinega oznanjenja v Ljubljani (pri franciskanih). **G. B.**

Justin je zaročen

Justin Timberlake je zdaj tudi uradno zaročen. Časnik Daily Star poroča, da je sredi avgusta Justin svojemu dekletu Cameron Diaz iz Tiffanija prinesel in ji na prst nataknil zaročni prstan, še pred tem pa je za roko Cameron prosil njene starše.

V časopisu so še pripisali, da je prav po kavalirsko pokleknil in jo zaprosil na tradicionalen način.

Cameron Diaz in Justin Timberlake sta par približno leto dni, medtem pa je The World na dan privlekel novico, da je bil popzvezdnik nezvest, zaradi česar se je Justin odločil za tožbo zaradi širjenja neresnice. Znano je, da to ni Justinova prva zaroka: neuradno vemo, da je bil zaročen s svojo dolgoletno prija-

a je frizuro hitro opustil, ker se je začel zavedati, da deluje kot nogometaš in ne več kot glasbenik.

Severinin novi projekt

Severina se dve leti po zadnjem albumu Virujen u te – Najbolje u živo! na glasbeno sceno vrača z novim singlom. Imenuje se Bojate Bane Buski.

Singel je uradno izšel 23. avgusta in je poleg naslovne pesmi postregel z instrumentalom in s kratkim filmom Gdje je nestala Slovenija?, v katerem nastopa Severina. Refren pesmi je napisan po istoimenski stari indijski narodni pesmi. Besedilo je napisala Severina, glasbo pa poleg nje še Milo Stavros in Silvio Pasarić. Severina s singlom napoveduje izid svojega novega albuma Severgreen, ki bo uradno izšel konec septembra.

teljico Britney Spears. Britney (ki je enkrat, sicer pod vplivom alkohola, že stopila v zakon) je v tem času prav tako zaposlena s pripravami na svojo poroko s plesalcem Kevinom Federlineom. Govori se, naj bi se poročila konec tega meseca, poroka pa naj bi ju stala okoli 850 milijonov tolarjev, saj hoče Britney blesteti kot prava princesa. The Daily Star tudi poroča, naj bi bila poroka Timberlakea in Diazove veliko intimnejše narave.

Jet in novi singel

Zasedba Jet, ki smo jo spoznali s singlom Are You Gonna Be My Girl, je čisto pred kratkim izdala nov singel. 23. avgusta je uradno izšla nova skladba zasedbe Jet. Imenuje se Cold Hard Bitch. V Ameriki je že doživel nekaj velikih uspehov. V bistvu so skupini dodelili naziv aktualni šampioni rokenrola.

Ni več dvoma, da so Jet-I postali priznana mednarodna skupina. Debitantski album skupine Get Born se je doslej prodal v več kot dvemilijonski nakladi po svetu. Deset mesecev po izidu je album še vedno na pomembnejših lestvicah v ZDA, Veliki Britaniji in Avstraliji.

Se Kylie poslavlja?

Sliši se, naj bi Kylie Minogue končala svojo kariero glasbenice, in sicer z namenom, da si začne ustvarjati družino. Avstralska pevk naj bi

Robbie Williams in Beckhamove pričeske

Robbie Williams bo kmalu izdal svojo avtobiografijo, v njej pa je svetu razkril svojo obsedenost. Popikona in za marsikakega oboževalca spolni simbol je priznal, da je obseden z lasmi Davida Beckhama. Pevec je dejal, da ima najete ljudi, ki spremljajo najnovejše Beckhamove pričeske. Predvsem je bil Robbie navdušen, ko je Beckhama videl s frizuro v slogu Mohikanca s pramenom las prek temena. Nemudoma se je tudi sam enako postrigel,

50 let
Štajerski val
13.7.1944 - 13.7.1994

RADIO ŠTAJERSKI VAL, D.O.O., ŠMARJE PRI JELŠAN
ASKERČEV TRG 21, 3240 ŠMARJE PRI JELŠAN
UPRAVA: (03) 817 12 10, STUDIO: (03) 81 71 230
WWW.RADIO-SHAJERSKI-VAL.SI

svojemu francoskemu prijatelju postavila ultimatum: odpovedala se bo svoji 16-letni karieri in postala žena in mati, če bo njen fant, igralec Olivier Martinez, s tem soglašal in se ustalil skupaj z njo. Novica, ki je pred kratkim obkrožila svet, je sicer trdila, da sta se Martinez in Kylie v neki francoski restavraciji sprla, pevka pa se je kasneje odjavila iz hotela, kjer se je nameravala udeležiti neke zabave, ki sta jo prirejali Michelle Rodriguez in Blu Cantrell. Po zadnjih podatkih naj bi se bila z Martinezom celo razšla, a očitno ni bilo tako hudo.

Neki vir je dejal: "Njuna romanca je prišla do razpota, ker Kylie z Olivierjem ni preživela toliko časa, kot bi si želela. A zdaj se je izjasnila. To, da bi preživela preostanek svojega življenja z njim, misli smrtno resno. Olivierja postavlja pred svojo kariero. Želi si njegovih otrok, toda prej mora igralec dokazati, da tudi on misli resno." Olivier Martinez in Kylie Minogue sta par okoli 18 mesecev.

DEMOKRACIJA

K sodelovanju vabimo inovativne zunanje sodelavce za samostojno

TRŽENJE OGLASNEGA PROSTORA

in PRIDOBIVANJE NOVIH NAROČNIKOV

za revijo **Demokracija**.

Ponujamo stimulatívno nagrajevanje.

Podrobnejše informacije na tel.: **01/43 45 463** ali na elektronskem naslovu **obzorja.direktor@siol.net**.

horoskop

Devica (22. avgust – 21. september)

Pomislite kdaj še na koga drugega razen nase. Mogoče dejanja vaših bližnjih izziva prav vaše neprimerno in egocentrično obnašanje! Potrudite se in začnite razmišljati z glavo in ne s svojimi spreminjajočimi se občutki.

Tehtnica (22. september – 22. oktober)

Vsako najmanjšo stvar ste vajeni pretehtati in premisliti in tudi tokrat bo tako. Potrudite se, da se bo vaš otrok, tisti, ki ga imate, naučil reda – to mu bo v življenju zelo prav prišlo. Bodite pazljivi na cesti, da se kaj ne zgodi.

Škorpion (23. oktober – 21. november)

Delo se vam ne bo zdelo težko, posebej ker ste že preseгли normo in ste neznansko dobre volje! Zaslužili ste najboljše. Opozorilo: ne kličite prijateljev samo takrat, ko od njih kaj potrebujete – utegnejo vam zameriti in se oddaljiti od vas.

Strelec (22. november – 20. december)

Malo pogumnejše! Saj se boste izvlekli. Poskusite narediti čim več zase; zdaj vas preveč izsesavajo. Morate si vzeti čas samo zase. Veliko bolje bo že to, da boste boljše volje. Pomembno je, da natančno načrtujete.

Kozorog (21. december – 19. januar)

Nekoliko se zamislite nad svojo črnogledostjo in tem, da vse preveč verjamete. Pomislite malce bolj objektivno. Užaljenost vam ne bo prinesla koristi, ampak samo zgago. Če so nekaj zagrešili drugi, potem naj to tudi požrejo sami.

Vodnar (20. januar – 18. februar)

Vztrajnost vedno obrodi dobre sadove in tudi tokrat je bilo tako. Končno ste končali delo, ki ste si ga zastavili pred mesecem. Dobra volja bo prišla kar sama od sebe skupaj z lepim vremenom. Bodite pripravljeni na trdo delo.

Ribi (19. februar – 20. marec)

Zares se boste počutili kot riba v vodi, še posebej ker vam bo do šli vsi na roko. Naredite vse, da bi obdržali prijatelje. V petek vas čaka presenečenje, ki vam bo poživilo življenje. Nedejla bo za vas pravi balzam, ko se boste lahko odpočili.

Oven (21. marec – 20. april)

Vaši slepoti in zaslepljenosti ni videti konca! Le kdaj se boste zavedeli, da niste sami na svetu? In dobro bi bilo, če bi enkrat videli tudi človeka, ki vam je najbližje, sicer se vam utegne kaj podreti, saj so vaša pričakovanja pretirana.

Bik (21. april – 21. maj)

Trma vam ne bo pomagala, pač pa večje veselje do življenja. Dobra volja odpira marsikatera vrata, ki se zdijo sicer tesno zapahnjena. Bodite veseli, da imate toliko dobrih prijateljev! Za službo ne skrbite – ponudila se vam bo odlična priložnost.

Dvojčka (22. maj – 21. junij)

Premislite, preden se podate v pustolovščino! Mogoče ni vse zlato, kar se sveti. Vendar brez pretiranih strahov; težave vas ne bodo doletele, že tako jih imate dovolj. Privoščite si malo več spanca, da ne boste preveč izčrpani.

Rak (22. junij – 21. julij)

Nič ne bo šlo rakovo pot, bodite prepričani. Začenja se jesen, vaš najljubši letni čas, ki vam bo prinesel spremembe. Privoščite si kaj spodbudnega, na primer klepet ob kavi v znani kavarni. V veselje vam bo majhno darilce, ki ga boste prejeli.

Lev (22. julij – 21. avgust)

Vaši strahovi se bodo pomirili in vse se bo v redu izteklo. Lahko se zanesete na pomoč svojih domačih. Kmalu bodo nastopili boljši časi. Lepo vreme vam bo pomagalo pri ohranjanju optimizma.

Karitas

Škofijska karitas Koper

5250 SOLKAN, Skalniška 1, tel. 05 33 00 233

POMAGAJMO LJUDEM V STISKI!

ŠKOFIJSKA KARITAS KOPER je tudi tokrat pripravljena pomagati ljudem v Posočju, ki jih je prizadel potres. Zavedati se moramo dejstva, da se prebivalci še vedno soočajo s posledicami potresa, ki jih je prizadel pred šestimi leti. Karitas zaradi odplačevanja visokih anuitet pomaga družinam in posameznikom s hrano, vključitvijo otrok v program 'posvojitev na razdaljo' in odplačilom zapadlih položnic.

Potres, ki je prizadel Posočje 12. 7. 2004, ni povzročil samo gmotne škode na objektih, temveč in predvsem zmanjšal možnost zaslužka vsem prebivalcem, kar bo njihovo gmotno stisko še povečalo. Nedvomno lahko računamo tudi z izpadom turizma. Pomembno je, da ljudje tudi tokrat čutijo, da smo jim pripravljeni moralno in materialno pomagati.

Svoj prispevek lahko nakazete na TRR Škofijske Karitas Koper 24500-9004155438 s pripisom: Posočje 2004.

Pregled dosedanje pomoči Karitas prebivalcem v Posočju je na spletni strani <http://www.karitas.si/akcije/posocje.htm>.

Jozica Ličen,
namestnica ravnateljja Škofijske karitas Koper,
gsm 041 429 713

Elizabeth Hurley

Dejstvo, da se približuje štiri-desetim, za Hurleyjevo ni nikakršna grožnja. Ko bi ji zlata ribica hotela izpolniti željo, bi to zagotovo bil hiter metabolizem. Srečo ima le, pravi sama, da se vedno brez težav znebi odvečnih kilogramov. Vendar se ne smemo čuditi, saj so njene diete pogoste in drastične (največ 900 kalorij dnevno). Takrat uživa samo dietne juhe. Drugače pa se trudi, da v istem obroku ne meša beljakovin in ogljikovih hidratov, saj metabolizem tako počasneje prebavlja hrano.

Charlize Theron

Medtem ko ne snema, si Charlize privoščila lažje tempo življenja. Vendar mora biti zaradi filmskih vlog vedno v popolni formi. Le-to vzdržuje s pilatesom, ki ga vadi petkrat tedensko po 90 minut. Rada ima tudi splošno razgibavanje v naravi, džoging in ples. Charlize priznava, da se ne more odreči svojim prehranjevalnim navadam: "Obožujem rdeče meso in meso z zara. Najljubši zajtrk sta pečen zrezek in jajca," priznava zvezda. Mi pa naj priпомнимo, da je Charlize ena redkih zvezd, ki nima diet, ampak svojo linijo ohranja izključno z rekreacijo!

Skrivnosti njihove lepote

S koncem poletja so obljube, da se ne bomo prepustili pastem zime, vse glasnejše.

Zato pogledimo, kako zvezde dosegajo in ohranjajo (skoraj) popoln videz.

Monika Maljevič

Beyoncé Knowles

Ne je ocvrte hrane, ne kadi, ne pije alkohola, vsak dan dela trebušnjake in teče pol ure. Rada ima tudi rolanje in plavanje, najbolj pa ljubi ples na sceni, saj pravi: "Nastopi so moja najboljša rekreacija!" Vendar kljub vsemu na sebi vedno najde kakšne pomanjkljivosti. Najraje bi imela bolj mišičaste noge in ožje boke. Ženskam priporoča: "Imejte rade svoje telo!"

Jennifer Aniston

Z leti postaja Jennifer čedalje vitkejša. Lahko bi rekli, da je na meji presuhosti. Razlog za njeno vitkost je v slavni "zoni". Teorija "zone" je razložena v knjigah, ki jih prodajajo v milijonskih nakladah, in temelji na zmanjšanem vnosu ogljikovih hidratov in nemešanju ogljikovih hidratov in beljakovin. Omejuje tudi maščobe in sladkarije. Jennifer poleg tega teče in dviguje uteži. Poleg nje "zono" prakticirajo tudi Renee Zellweger, Madonna, Winona Ryder, Demi Moore, Kristin Davis.

Ameriški lepotni kirurgi vsako leto iz delov obrazov zvezdnic izberejo najlepše in sestavijo popolno telo. Letošnji izbor je naslednji.

Najlepše ustnice: Angelina Jolie. Mnogi so mnenja, da ji je sam Bog podaril tako popolno obliko in velikost ustnic.

Najlepše oči: Catherine Zeta-Jones. Prelepe, srečne oči Catherine so vedno videti spočite in nikoli se pod njimi ne šopirijo podočnjaki. Oblika brez primerre – mandljasto zapeljive.

Koža: Kate Hudson. Kate ima tisto, kar želijo vse ženske. Njena koža je zelo prožna, o gubah ni sledu, njen lesk je naraven. Je naravno popolna!

Najlepši lasje: Jessica Simpson. Linija njenih las je popolna. Ni niti previsoka niti prenizka. Ženski obraz zdravi in močni lasje samo še polepšajo.

KNJIŽNI KLUB SAMOROG

Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana

**ČLANSTVO V KLUBU SAMOROG
VAS NE OBVEZUJE K NAKUPU**

**CENEJŠE VSTOPNICE V GLEDALIŠČIH
IN DRUGIH KULTURNIH USTANOVAH**

**POPUSTI PRI NAKUPU KNJIG
IN CD PLOŠČ OD 10 - 50%**

telefon: 01 433 40 74, e-mail: info@samorog.com, www.samorog.com

 KNJIŽNI KLUB SAMOROG Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana ČLANSTVO V KLABU SAMOROG VAS NE OBVEZUJE K NAKUPU CENEJŠE VSTOPNICE V GLEDALIŠČIH IN DRUGIH KULTURNIH USTANOVAH POPUSTI PRI NAKUPU KNJIG IN CD PLOŠČ OD 10 - 50% telefon: 01 433 40 74, e-mail: info@samorog.com, www: samorog.com 												SESTAVIL: MIRAN ERCEG	GESLO	MESTO V STAREM EGIPTU	NEKDANJI POLJSKI NOGOMETAS (GRZEGORZ)	VNETJE ŠARENICE	IGRA V NADALJE- VANJH	DEMOKRACIJA
ŠVEDSKI LITERAT (OLOF VON)							VODNA ŽIVAL S KLEŠČAMI											
IZDELO- VALEC OMAR																		
MESTO V SREDNJI ITALIJI																		
PISEC LJUBE- ZENSKIH PESMI																		
NICK NOLTE				IVO ZORMAN			AMERIŠKA FILMSKA IGRALKA											
MESTO NA SICILIJI																		
DEMOKRACIJA	ITALIJAN (SLABŠALNO)	NEPRA- VILNOST	POTUJOČA SKUPINA LJUDI	DRAMA IVA BREŠANA	DEMOKRACIJA	VELIKA KOLIČINA, MNOŽINA	PRITOK AZ. MORJA SL. IGRALKA (ITA)		DESNI PRITOK VISLE NA POLJSKEM									
OBLIKA ŽENSKEGA IMENA MAJOLIKA						REKA V FRANCIJI (IZ ČRK NERO)			STARO- RIMSKI POZDRAV	NEON NEMŠKI PISEC (HEINZ)								
GENER. SEKRETAR OZN (KOFI)						PEVEC CROSBY ŠKOTSKO JEZERO			PRISTANIŠČE V IZRAELU, AKA									
NABIRALEC KORENIN									TANČICA, PAJČOLAN GL. MESTO KOLORADA									
VRSTA VIŠNJE							PRISTANIŠČE V JEMNU				PRISTANIŠČE V ČILU	VELIKA PTICA UJEDA						
VZDEVEK SLAVOLJUBA STEFAN- NOVIČA							DEMOKRACIJA	DELAVSKA ENOTNOST REKA V ANGLIJI		RIBIŠKA MREŽA BOLEZEN NA VINU								
ŠVEDSKI LITERAT HANSSON				SKANDIJ DEL IMENA MARCIIJA				PEVKA KOVACEVA LONG PLAY										
ROMAN IVANA CANKARJA					SLOVENSKI IGRALEC TORINO													
POVELJNIK PRED TROJO, AJAS						VRSTA KLOBASE												
ROBERT ALTMAN			KAREL OŠTIR			OLGA KACJAN	PLANINSKA UJEDA (BRKATI)			RIMSKI CESAR (MARK AVRELIJ)								

rešitev prejšnje križanke

DIRAC, ORATAR, LATINA,
ENOSD, NK, JAGODA,
STISKANJE, ALAH,
RAVNOHRIB, PIRA, KRA,
ŠO, GRDOBEC, AN, DA,
ENRICO, OLJAR, OTALINA,
TATA, COOK, EKONOMIKA,
ELSA MARTINELLI, NA,
PLAST, SAAR

Nagrajenci 33. številke

- 1. nagrada: NEVENKA ČERMEJ,**
Glagoljaška 1, 6101 Koper
- 2. nagrada: FANI BOŽIČ.**
Novi svet 9,
4220 Škofja Loka
- 3. nagrada: BRANKO POLH,**
Vilfanova 17, 6320 Portorož

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo,
da nam pošljejo svojo davčno številko.

nagrade

- 1. nagrada:** bon v vrednosti 7.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 2. nagrada:** bon v vrednosti 5.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 3. nagrada:** bon v vrednosti 3.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do
2. 9. 2004 pošljite na naš naslov:
Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

- **23. 8. 476** je bilo konec antike. Germanski voj-skovodja Odoaker je odstavil zadnjega rimskega cesarja Romula Avgusta.
- **23. 8. 1913** je bil odprt v Mariboru nov most čez Dravo, dolg 20,5 m, širok 12 m, z dvema po dva metra širokima pločnikoma.
- **23. 8. 1939** sta zunanja ministra nacistične Nemčije in komunistične Sovjetske zveze podpisala protokola o prijateljstvu, nenapadanju in delitvi interesnih sfer.
- **24. 8. 1869** se je v Ljubljani rodila slovenska igralka, režiserka in pedagoginja Avgusta Danilova.
- **25. 8. 1830** je v Belgiji izbruhnila vstaja proti Holandiji, ki je pripeljala do mednarodnega priznanja samostojne države Belgije.
- **26. 8. 1885** se je rodil francoski pesnik in pisatelj Jules Romains. Takole je definiral intelektualca: "To je človek, ki sedi v železniškem kuppeju zraven lepe dame in sklene, da se ji ne bo približal, ker bere knjigo, ki mu ni všeč."
- **26. 8. 1991** je Ukrajina razglasila neodvisnost.
- **27. 8. 1770** se je rodil nemški filozof Wilhelm Friedrich Hegel. Njegova idealistična filozofija je vrhunec nemške klasične in najvišji domet meščanske filozofske miselnosti.
- **27. 8. 1919** so na mirovni konferenci velikih sil po prvi svetovni vojni odločili, naj o usodi Celovške kotline odloči plebiscit.
- **28. 8. 1749** se je rodil nemški pesnik, pisatelj, dramatik, kritik in teoretik Johann Wolfgang Goethe. Rekel je: "Vsak sliši samo tisto, kar razume."
- **28. 8. 1851** se je v Poljanah nad Škofjo Loko rodil slovenski pisatelj, pravnik in politik dr. Ivan Tavčar. Bil je ljubljanski župan, poslanec v dunajskem parlamentu in član ustavodajne skupščine Kraljevine SHS. Ob izredni čustveni navezanosti na slovenstvo, ki jo je izkazal v svojem literarnem delu, šokantno izzveni njegovo prepričanje, naj Slovenci ne bi bili narod, ampak pleme velikega južnoslovenskega naroda.
- **28. 8. 1875** se je v Trbojah rodil organizator slovenskega planinstva Josip Tičar.
- **29. 8. 1619** se je rodil francoski državnik Jean-Baptiste Colbert. Kot finančni minister je sklical vodilne gospodarstvenike in jih vprašal, kaj lahko naredi zanje. Gospodarstveniki so odgovorili: "Prosimo vas, gospod, da ne naredite ničesar! Naj tečejo stvari po svoji!" Od tod je izšlo geslo gospodarskega liberalizma: "Naj gre vse po svoji poti, naj dela vsak, kar hoče!" Seveda to nima nič skupnega s slovenskimi "liberalci", ki so liberalizem zaradi osebnih koristi pomešali z anarhijo.

Bela hiša

Bela hiša v Washingtonu je danes ena najbolj znanih stavb na svetu. V njej so stanovali vsi ameriški predsedniki razen prvega, Georgea Washingtona, ki jo je ukazal postaviti, sam pa je predsedoval iz neke zasebne hiše v Philadelphiji.

Ko so konec 18. stoletja nastale Združene države Amerike, so se odločili, da bo Philadelphia, v kateri so razglasili neodvisnost, začasna prestolnica, na ozemlju med Virginijo in Marylandom pa so začeli zidati novo. Graditev predsedniške palače in drugih potrebnih stavb je bila počasna in do leta 1800 še ni bila končana. Kljub temu se je predsednik John Adams s 131 uradniki vselil vanjo. Ker je bila iz belega kamna in se je močno razlikovala od drugih, ki so bile večinoma opečnate, je dobila naziv Bela hiša.

Med ameriško-britansko vojno so Britanci **24. avgusta leta 1814** vdrli v Washington in požgali Belo hišo, vendar so jo Američani takoj obnovili in dobila je še tiste dodatke, po katerih jo je danes zlahka prepoznati. Okoli nje so uredili velik park. Bela hiša je bila mišljena kot središče ameriške vlade. V njej naj bi bila ministrstva. Že v prejšnjem stoletju je postala premajhna, zato so zahodno od nje postavili poslopje za pomembnejša ministrstva. Bela hiša ima za Američane dvojni pomen. V njej so zasebni prostori predsednika in njegove družine, hkrati pa je muzej predsednikov ZDA, kjer hranijo izvirne predmete, pohištvo in umetnine, povezane s posameznimi predsedniki.

Izumitelj Janez Puhar

26. avgusta 1814 se je v Kranju rodil slovenski izumitelj fotografije na steklo duhovnik Janez Puhar. Izum se mu je posrečil leta 1841, ko je služboval v Ljubnem. Malo znani Puharjev izum je zasenčil Francoz de Saint-Victor, ki je leta 1948 objavil svoj postopek fotografije na steklo. Puhar je protestiral, tako da so mu le priznali prednost.

Puhar je leta 1951 na veliki razstavi v Londonu, na kateri je bila fotografija predmet znanstveno-tehnične ocene, prejel bronasto medaljo. Naslednje leto mu je Akademija v Parizu podelila diplomu z nazivom "iznajditelj fotografije na steklo".

Janez Puhar je imenoval svoje fotografije heliotipije ali svetlopis. Izdelane so bile s suhim postopkom s parami žvepla, joda, živega srebra in broma, fiksiral pa jih je z alkoholom.

V prvi fazi je bila podoba prosojen negativ, prevlečena zadaj s temnim firnežem pa je na odbojni svetlobi postala pozitiv. Postopek je bil kemično obstojen, saj je zaščitna dodatna steklena plošča zagotavljala trajnost.

Pionir slovenskega krajinarstva

Začetnik hortikulture in krajinarstva v Sloveniji je Ciril Jeglič, ki se je rodil **26. avgusta 1897** v Gabrovki. Bil je prvi profesor za pejsažno dendrologijo na ljubljanski univerzi.

Študiral je na Dunaju in v Zagrebu, kjer je 1922 diplomiral na Kmetijsko-gozdarski fakulteti. V letih 1929–1930 se je specializiral na Tehniški visoki šoli v Berlinu.

Kot pedagog, ustanovitelj in upravitelj vrtnarskih šol v Božjakovini pri Zagrebu, Medlogu in Mariboru ter 1951–1957 kot prvi profesor in pejsažno dendrologijo na fakulteti za agronomijo, gozdarstvo in veterinar-

stvo v Ljubljani je vzgojil prve strokovnjake v Jugoslaviji in Sloveniji. Uvedel je sodobno urejanje javnih nasadov. Znale so njegove urbanistično-hortikulturene ureditve v Zagrebu, kjer je uredil prvo sodobno otroško igrišče, na Brionih, v Beogradu, Skopju, Ohridu. Prenovil je alpski botanični vrt Juliana v Trenti ter zasnoval in oblikoval Arboretum Volčji potok.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajšanja pism, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

kandidirati. Kako naj me izraziti pri sledniki totalitarnega režima učijo demokracije? Razumljivo, da ni tako preprosto spremeniti svetovnega nazora, posebej še če si zrasel v minulem sistemu in v njem tudi dokaj dobro živel. Malokdo pa danes ve, kako je uspeval komunizem, še manj pa, kako uspeva današnji anarholiberalizem, ta rakasta tvorba, ki so jo zasejali koristolovci nekdanjega režima.

Mnogi politiki govorijo, da se zgodovina pač ponavlja, ponavlja jo pa se le človeške strasti v želji po oblasti. Fevdalizma že davno ni več, čeprav bi ga naši borci radi znova vpeljali, sicer se ne bi hoteli pomlajevati skupaj s svojimi somišljeniki. Njihovi vodilni borci so najsvetlejši primer preobrazbe iz revolucionarjev v reakcionarje, žal pa oboje na škodo lastnega naroda. Vsa človeška zgodovina namreč dokazuje le eno resnico in ta je, da so bile vse osvobodilne vojne samo pretveza za zasužnjevanje lastnih bratov za svoje koristi, zakaj ideologija osvobajanja in sanjarjenje o svobodi sta eno, kruta stvarnost pa povsem drugo. Ko se bojuješ z zlom, vedno zmaga slednje; to se je zgodilo tudi nam Slovincem, ko smo se osvobajali izpod fašizma in smo pobili več svojih bratov kot vsi okupatorji skupaj. Še noben osvoboditelj se ni sam od sebe očistil zla in strasti in to hipoteko bomo Slovenci vlekli za seboj, dokler ne bomo zamenjali vladajoče elite, ki se boji celo mrtvih. Nobena zmaga ne opravičuje pobojev brez milosti in pravi zločini zmagovalce spreminja-

jo v poražence.

Med ljudmi vlada strahotna zmeda. Eni se pulijo za privilegije, drugi so vse življenje garali, pa dandanes komaj živijo, nekateri so se spretno okoristili s premoženjem delavskega razreda. Vsi skupaj pa tavamo v megli dokazovanja učinkovitosti vlade do EU; o pravnih praznini in lažnih statistikah naše učinkovitosti pa mediji vljudno molčijo, da ne bi bili nelojalni do lastnikov medijev, za katere vemo, čigavi so.

V predvolilnem času bomo videli veliko prijaznih nasmeheov in slišali veliko fraz, le krute resnice o naši stvarnosti ne bo nihče obešal na veliki zvon. Opozicija je preglasovana, volilci pa, vsaj tisti, ki si služijo kruh v potu svojega obraza, bi se morali že zavedati, da oni vzdržujejo politike in da so dolžni izbrati prave.

Alojz Schweiger, Črnomelj

Pokradeni in prevarani

Državljeni Slovenije imamo res kratek spomin, zato ga naj osvežim z nekaterimi največjimi prevarami.

Začelo se je s certifikati. Druga največja prevara in kraja stoletja je bila privatizacija družbenega premoženja. Nič manjša od te ni bila razprodaja družbenih stanovanj brez vsakršnih kriterijev. V najnovejšem času doživljajo krajo in prevaro upokojeanci, ki jih LDS in ZL s pomočjo "zaščitnikov" stranke DeSUS iz meseca v mesec siromašijo, tako da so pokojnine dosegle najnižjo raven v primerjavi s plačami. Skorumpirano sodstvo in še bolj skorumpirana državna uprava sta v dvanajstih letih svoje postkomunistične vladavine skoraj povsem uveljavila zakon anarhije in brezprava. Interpelacija, ki jo predlagata stranki SDS in NSi, mora poudariti predvsem korupcijo, krajo državnega premoženja in nepravno državo.

Minister Mramor je tarna, da predlog interpelacije ni napisan po računovodskih standardih in po učbenikih na fakulteti. Seveda mu opozicija ne bo nasledla. Vse to naj minister uporabi za svoje študente, nas, državljanke, pa ne zanima slog interpelacije, temveč dejstva in dejansko stanje v državi. Interpelatorji ne smejo pozabiti niti na sramotne razlike v osebnih dohodkih, predvsem pa na razraščajoči se klientelizem. Pomembno vprašanje je tudi, odkod novodobnim bogatašem, zbranim v Forumu 21, tolikšen kapital, da si po zaključnih računih direktorji in člani nadzornih svetov delijo enormne nagrade. Lažno je prikazovanje brezposelnosti. Do zmanjšanja njihovega števila so prišli tako, da so najprej črtali več kot 16.000 invalidov; vse tiste, ki prekoračijo določeno obdobje in se ne zaposlijo, črtajo iz evidenc zavoda za zaposlovanje. Slovenija ima dejansko 130.000 brezposelnih in ne le 90.000. Sedanji oblastniki so tudi zelo oddaljeni od revščine, ki trka na vrata kar ene četrte Slovencev. Oblastna nomenklatura, ki jo sestavljajo nekdanji vodilni člani socialistične mladine in komunisti, zbrani v strankah ZL in DeSUS, vodijo Slovenijo v propad. Slovenija uživa zato v svetu slab ugled. Tujci se je izogibajo, zato ni novih investicij in zato ni novih delovnih mest. Bojijo se anarhije, predvsem pa brezpravne države in korupcije. Ali smo slovenski državljani končno dojel, da brez sprememb na vrhu države ne bo sprememb? Oblast je skorumpirana že do te mere, da tudi če bi hotela kaj spremeniti, tega ne zmore več. Od lažnih obljub pa Slovenci ne bomo imeli nobene koristi.

Alojz Dragoš, Ljubljana

Proslava izkrcanja v Normandiji

Nimam namena razsojati o tem, v kolikšni meri so slovenski partizani pripomogli k porazu Nemčije, če-

Jagenjčki in volkovi

Kdaj bodo jagenjčki spoznali volkove? Veliko slovenskih volilcev že petnajst let noče vedeti, zakaj je moral propasti komunizem, ki se je razglasal za najnaprednejšo družbeno ureditev, vodili pa so ga najbolj utopični znanstveniki, obdarjeni z duhovno slepoto. Čez noč so si čez voljo čud nadeli ovčjo kožo in se iz največjih sovražnikov gnilega kapitalizma prelevili v oboževalce (pokradnega) kapitala delavskega razreda! Njihov veliki mag je šel celo tako daleč, da je ustanovil klub upravljalcev krivično polastninjenega kapitala večine Slovencev. Slovenski volilec, ki so mu v toliko letih oprali možgane, res ne ve več, kaj je prav in kaj ne. Vse splošna anarhija seveda ustreza vladajočim, tako laže obvladujejo svoj položaj. Potem pa predsednik države na tiskovni konferenci govori o vrednotah. Le kako lahko govore o njih tisti, ki so jih že zdavnaj izničili s svojimi deli ali pa jih celo prepovedali za vsakdanjo rabo? Kakšna slepota volilcev, da jim še vedno naseda jo! Mar še ni jasno, da vselej, ko postaja "vroče", privlečejo na dan kako obrabljeno temo in skušajo z njo dokazovati, da je neresnica resnica. Toda čas za zmagoslavje se izteka. Kako naj verjamemo politiku, ki je vse življenje gradil utopično zgodbo, potem pa se mu je ta v hipu sesula? Tak človek ne bi smel več

» prav se mi ob trkanju na prsi naših partizanskih vrhušk glede tovrstnih uslug po tihem vsiljuje star izrek: "Videl je žaba, ko so podkovali konja, pa je še sama dvignila nogo."

Zmagovalci nas niso povabili na proslavo izkrcanja v Normandiji, zato moramo iskati krivce za to žalitev med domačimi zoprneži. Kot nalašč je primeren grešni kozel postal zunanji minister Rupel, ki se je prav takrat sprl z vlado in LDS. Kot donedavnemu zunanjemu ministru mu sicer očitam medle odzive na hrvaška izsiljevanja naše države, naprtilitev krivde za nepovabilo pa je kar preveč privlačena za lase.

Ne morem vedeti, kaj vse je vodilo zmagovalce, da nas niso povabili na proslavo, zagotovo pa niso prezrli – kot se je zdaj izkazalo – nevshečne nerodnosti, ki se je pripetila našim domačim zmagovalcem, ko so po vojni več slovenskih pilotov, ki so se med vojno pridružili zaveznikom, po vrnitvi v domovino obdolžili, da so angleški vohuni, in jih pobili.

Brez podpore kakega zunanjega ministra je bil povabljen Vaclav Havel, intelektualac, pisatelj, upornik proti tiraniji, glasnik svobodne misli, in to je, kar velja!

Stana Muren, Ljubljana

Obračun mandata

V Sloveniji je vsako kulturno, športno in planinsko društvo dolžno opraviti letni ali dveletni obračun dela. Tako je več kot umestno, da vlada-joča koalicija LDS, ZL in DeSUS naredi bilanco uresničenih oziroma neuresničenih obljub volilcem, ki so jih poslušali na predvolilnih zborovanjih in jih je bilo mogoče razbrati na letakih, v TV-spotih, slišati na radiu in brati v medijih v letu 2000, ko je na

RADIO
96,4 MHz
Slovenske gorice

Tig osrednjovalne 5, 2230 levant, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radiosg.si, INTERNET STRAN: www.radiosg.si

primer kontinuiteta v slogu fantastike trošila obete, kako bo obdarila Slovence z vsem, kar ji ni uspelo že od leta 1992, čeprav ima že od tedaj v rokah škarje, platno in svoje rokohitce. Del odgovora bi lahko dala tudi SLS, ki je bila izgnana iz vlade; ponavlja se pač zgodba iz časov NOB, ko partija ni več potrebovala desnih sopotnikov.

Koalicija Slovenija ima vso pravico od vlade zahtevati obračun dela. Že vnaprej vemo, da bodo Rop in njegovi govorili le o uspehih, vendar Slovenci terjajo odgovor v zvezi z neizpolnjenimi obljubami, ki so privabile številne naivne volilce: zmanjšanje brezposelnosti, organizirano zdravstvo, vlaganje iz tujine ni, ukradeni premoženje še ni vrnjeno, meja s Hrvaško – tu je Slovenija ujetnik Kardeljeve utopije sveta brez meja, ni še narodne sprave, grobišč ne odpirajo niti za znane žrtve, zaostanki v pravosodju, kmetijstvo šepa, ceste zamujajo ... Tu je še neživiljenjsko šolstvo trdovratne gabrovine z učbeniki pristranske zgodovine. Snovi za temeljito spoved je torej dovolj. To ne bo interpelacija s strani opozicije, temveč čisto običajno polaganje računov vsem Slovincem.

Velik uspeh Slovenije je vstop v NATO in EU, kar pa ni Ropova zasluga. Levji delež so prispevali Janša, Bajuk in Rupel, ki pa je bil kasneje za ta uspeh krivično zamenjan. Jelinčič in SNS sta odobrvala Ruplovo odstavitev, Jelinčič je celo čestital Vajglu za imenovanje – gliha vkup stri-

ha! –, čez devet dni pa je SNS že napadala Vajglove poteze glede Hrvaše. Pa razumi, kdor more ...

Kdaj se bo iztekla zrežirana zgodba o izbrisanih pa tista z vsiljeno džamijo? DeSUS bo povedal kaj več o pokojninah za najnižje sloje in o svoji bitki za privilegirance represivnega aparata, vključno z naraščajočim številom borcev NOB. Zborovanja potekajo vse leto od Dražgoš do po krivdi komunizma zaostale Baške grape, vmes pa še pohod na Aljažovo lastnino Triglav in miting na škofijski Pokljuki. Govori, militaristične parole znotraj že davno spravljene Evrope. Kdaj bo Kučan ugotovil in povedal zborovalcem, da so bili domobranci tudi protirevolucionarji in kolaboranti le po sili razmer, torej borci za vrednote proti nasilni revoluciji? Kolaboracija z zločinskim stalinizmom se ni bila obsojena!

F. Jerko Podhomski, Škofja Loka

Visoka odlikovanja

Francoska veleposlanica v Sloveniji Dominique Gazuy je 7. julija podelila tri visoka priznanja in imenovanja najvišjim častnikom Slovenske vojske: generalmajorju Ladislavu Lipiču, brigadirju Jožetu Žunkoviču in kapitanu bojne ladje Ljubomirju Kranjcu.

Večer je 9. julija seznanil bralce o tem dogodku, vendar brez obrazložitve za podelitev priznanj. Imena prejemnikov priznanj je veleposlanica za-

gotovo predlagalo Ministrstvo RS za obrambo. Zanima me, kakšne kriterije je naše ministrstvo uporabilo pri izbiri kandidatov za priznanja. Zakaj so bili izpuščeni nekateri najzaslužnejši častniki Slovenske vojske? Med prejemniki priznanj nisem zasledil na primer brigadirja Toneta Krkoviča, ki ima mednarodno priznано strokovno izobrazbo na vojaškem področju. Bil je tudi najaktivnejši in zaslužen pri osamosvajanju Slovenije.

Pričakujem pojasnilo, sicer bom začel verjeti, da korupcija te vrste cveti tudi na obrambnem ministrstvu.

Ive A. Stanič, Kočevska Reka

Oblast in mrčes

Gregor Golobič: Oblast je luč, ki sveti, a privlači vsakršnen mrčes (Sobotna priloga Dela, 7. avgust 2004)

Aktiven vboju za oblast od 1988–2004, ko se že ne vem katerič umika – le kam?! Ciničen, aroganten, vedno pri koritu. Pravi, da si je nabral le 50 milijonov tolarjev, veliko manj kot mnogi drugi njegovi kameradi, da petsto jurjev na mesec ni nobena plača, da ima oljčni nasad, ki ga je dobil po predkupni pravici (famozna oglasna deska). Skoraj vsak dan se vozim mimo oljčnega nasada Gregorja Golobiča. Nikoli ga nisem videl tam, videl sem le hlapce, ki mu delajo.

Nikoli nisem verjel, da Gregor, Roman, Jožef, Tone kaj delajo, razen pri luči oblasti. Včasih so se vozili z džipi po delovnih akcijah in žurirali, že takrat liberalci. Liberalni demokrat je človek, ki ga privlači le luč oblasti. Skrbi le zase in za svoje, prodaja meglo praznega aktivizma, rojen na sestankih, umre na sestankih.

In ta Gregor si je dovolil soditi demokrata in človeka velikega formata Jožeta Pučnika!

Da človek zboli, da mu vzamejo ledvico, ko spozna, kako zadeve res-

nično potekajo.

Vzorčni primeri:

Koprška LDS, Marsič, korupcija na korupcijo, sodišču se izogne z imuniteto, seveda napreduje!

Novo mesto: grof Kovačič, ruski car prek sedemdeset pomladi, vodja LDS?! Saj ni res, pa je!

Strunjan, Anderlič, skoraj zastoj dobi zemljo ob svoji vili, le kje bo vozil tokrat?!

Gregor Golobič, veliki kadrovik, siva eminenca pri štiridesetih letih. Le kje je to kdo videl in slišal v Evropi in v svetu? Pri štiriindvajsetih je postal eminenca, pri tridesetih siva, pri štiridesetih ...

Gregor Golobič, Ultra, bo od oktobra dalje okopal oljke v Slovenski Istri, na dan volilnega molka 2. oktobra bo vzel motiko v roke in prvič v življenju delal, nam človek moči dopoveduje v Delu.

A tega filma ne bomo videli. Luč oblasti premočno sije. Ko te oslepi, ne moreš več nazaj na zemljo.

Franjo Francič, pisatelj, Piran

Pivska piksna

Nič čudnega, če so naši oblastniki v prejšnjem režimu ravnali tako, kot je v Sobotni prilogi dne 7. avgusta v svojem sočnem prispevku napisala gospa Alenka Puhar. Saj so ubogljivo posnemali svoje vzornike iz Moskve in jih pri tem večkrat celo prekosili. Znameniti dirigent Bruno Walter pripoveduje, kako je bilo, ko je leta 1923 na svojem gostovanju v Moskvi vključil v program 4. simfonijo Gustava Mahlerja. Tam v zadnjem stavku prepeva mezzosopranistka o "nebeškem življenju" in Walter je izročil organizatorjem celotno besedilo, da ga prevedejo. Pa so mu ga vrnil in zahtevali, da ga spremeni, kajti v novi Rusiji ni dovoljeno prepevati o nebesih, angelih in o

svetem Petru. Ko je zahtevo energično odbil, je bila v nevarnosti celotna turneja. Nazadnje se je pedantni predstavnik le pustil prepričati, da je treba pesem razumeti nekako simbolično.

Moj pokojni brat Rudi, ki je med vojno igral v radijskem orkestru, je bil glasbi zapisan s srcem in dušo (ki je kot prepričan komunist sicer ni priznaval). Na kratkovalovnem sprejemniku, ki sem ga sestavil, da smo skrivaj poslušali zavezniske postaje, je večkrat prisluhnil Moskvi. Tako so tam enkrat igrali znamenito Slovensko koračnico Petra I. Čajkovskega. Ampak na mestu, kjer je skladatelj vključil rusko carsko himno, so zaigrali nekaj drugega in to je Rudija stransko razočaralo. "Kot da bi me nekdo mahnil s kladivom po glavi," je dejal. Isto so si pravoverni sovjetski aparatčiki dovolili tudi s Čajkovskega uverturo 1812, ki parafrazira rusko zmago nad Napoleonovo vojsko. V izvirniku lahko slišimo marseljezo in spet zmagovito rusko carsko himno. Marseljezo so pustili, carsko himno pa so nadomestili s "pravovernejšo" skladbo.

Kmalu po vojni je Rudi ustanovil orkester ljudske milice, ki mu je tudi sam dirigiral. Vse programe je moral pred izvedbo poslati nadrejenim, da so izključili "neprimerne" skladatelje. Tako ni smel igrati skladb R. Wagnerja, J. Straussa, J. P. Souze in še mnogih drugih. Ker se mu je zato močno skrčil repertoar, se je Rudi domislil zvižaje. Kadar je hotel dati na spored kako skladbo, za katero je že domneval, da ne bo šla skozi cenzuro, je kot skladatelj navedel kakega člana orkestra. Nadrejenih sicer ni dražil s skladbami, kot so Radetzky marsch (skladatelj Johann Strauss starejši) ali Stars and Stripes (John Philip Souza) in podobne, ampak je vključil manj znane kompozicije. Kot mi je sam pravil, so tako počasi prišli na vrsto vsi člani orkestra ...

Nemara bo koga, ki je takrat vedril in oblačil, postalo vsaj malo sram.

Dr. Peter Starič, Ljubljana

"Najprimernejši" kandidati

Kadriranje "najprimernejših" kandidatov pospešeno poteka. Vladi se neznansko mudi, da še pred iztekom svojega mandata sproži javne razpise za imenovanje generalnih direktorjev najpomembnejših državnih ustanov in podjetij. Ti naj bi nadomestili dosedanje državne sekretarje. Potemtakem bodo novi direktorji državni uradniki! V izjavi za javnost dr. Gregor Virant, soavtor zakonodaje, ki mora med drugim urejati razpisovanje direktorskih mest, jasno in razumljivo pove, kaj se v resnici na tem področju dogaja. Eden najbolj kričečih primerov klientelizma je imenovanje Zorana Thalerja za direktorja SIMO-BILA, ki pa po ekspresni izjavi premiera A. Ropa ni niti najmanj politično, še manj pa strankarsko. Človek se upravičeno vpraša, ali ima sedanja vlada LDS/ZL in priveski vsaj kanček, če že ne sramu, pa vsaj občutka nelagodnosti. Nelagodnosti zato, ker ima državljane Slovenije, kateri so se prav sedanjim oblastnikom najdlje upirali in jo zavirali, za popolne nevedneže in naivneže. Na vloženo interpelacijo z zelo konkretnimi vprašanji koalicije Slovenija so nekateri ministri pohiteli z odgovori, ki pa so bili vsi povsem pavšalni. Pavšalni "zaokroženi" odgovori, ki ne ugotavljajo dejanskega stanja in vlada ne odgovarja na postavljena vprašanja. Če takšnemu nepopolnemu odgovoru dodaš še dobršno mero arogance in vzvišenosti, kot sta to storila dva Dušana, dr. Mramor in dr. Keber, tega ne moreš kar tako prebaviti. Seveda je tudi pravosodna ministrica Zdenka Cerar dala odgovor, ki je bil tak, kakršni so vedno njeni odgovori! Neukim Slovincem je razlagala, kaj je in kaj ni korupcija, razumljivo, po "opredelitveni shemi" LDS. Ona s svojega ministrskega fotelja korupcijo in klientelizem obravnava na svoj način, tako kot je to delala, ko je bila generalna državna tožilka. Potem je vlada (beri LDS) pohitela še s svojimi "zbranimi deli", kot jih imenuje Janez Janša, kar na 345 straneh. Sobotni komentar Dnevnikovega novinarja Antiše Korljana je posebne vrste bistric, saj se sprašuje, kako je kdor koli sposoben v tako kratkem času prebrati 345 strani in dati odgovor. Ne vpraša pa se, kako je mogoče komu v tako kratkem času napisati toliko strani. Vprašanje je, kdo je to zmogel. Upravičeno domnevamo, da so to pisale marljive uradnice, uporabljajoč snov, ki so jim jo ministri ali funkcionarji LDS dali in ukazali. V Dnevniku 16. avgusta psiholog in filozof dr. Darko Štrajn članek "Blairova dvoličnost" perfidno izkoristi soočenje v Odmevih med ministrom dr. D. Kebrom in poslancem SDS dr. F. Cukjatiem za dokazovanje, kako slovenska "desnica" za sentimentalnim socialnim leporečjem skriva načrt radikalne privatizacije ranljivih javnih sektorjev. Verjetno tega niti sam filozof ne verjame in ne razume, ampak na tak način brani svojo stranko. Nič ga ni sram, da ne zna ločiti, kaj je pravzaprav desnica in kaj levica, in kar je najbolj važno, kako Evropa obravnava ta dva pojma. V čem je levica boljša od desnice? Naj si vzame čas in mnogo tovrstne literature in javnosti z dokazili pove, zakaj je levica boljša od desnice. Ne sme pozabiti vseh vrst antiglobalistov, protestnikov in teroristov, ki se a priori opredeljujejo na levo, pa vseeno brez kančka vesti razbijajo tujo imovino, največkrat imovino "navadnih" Zemljanov, in morijo nedolžne mimoidoče. Da je dr. Dušan Keber, ki nastopa kot nekakšen Kentaver, v Odmevih ves čas skrajno nevljudno in vsiljivo skakal v odgovore dr. F. Cukjati in mu jih onemogočal dokončati, smo videli vsi. Verjetno si mitološka bitja lahko dovolijo vse, vendar ne v javnem mediju, kar RTV Slovenija je. Kdo in kdaj bo razpisal sejo DZ in kako bodo napadali koalicijo Slovenija ter pri tem mahali z raznimi zakoni, bomo videli v kratkem. Pa še trije kratki stavki o olimpijadi. Koliko dosežejo in bodo še dosegli tekmovalci, je odvisno od marsičesa. Cvetke so komentatorji, ki bi jih lahko najela Al Kaida. Kaj pa če jih je?

Marija Vodišek

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Žrtvovanje bataljona v Dolomitih

20. del

Centralni komite, IO OF in GŠ so bili povsod v največji tajnosti. Njihova navzočnost je bila strogo konspirativna. Zaradi tega so se pogosto premeščali, povsod pa so bili v kritju bunkerjev. Njihova varnost je bila vedno na prvem mestu. Že med italijansko ofenzivo v Rogu so partizanske enote prepustili svoji usodi. Ko so potrebovale sposobne poveljnike, je vodstvo z njimi raje reševalo svojo kožo. Jaka Avšič, ki je bil najbolj izkušen vojaški poveljnik, ni vodil vojaških enot, temveč je iz nevarnih položajev reševal partijsko vodstvo, ki mu je bilo predvsem za lastno preživetje.

Ko se je GŠ s CK in IO OF poroški ofenzivi skoraj pol leta zadrževal v Dolomitih, brigade pa so bile na Dolenjskem, je bilo med partizani veliko negodovanja. Za CK, ob katerem

mi pokazali obcestni grm in me opozorili, da se v nevarnosti deblo drevesa dvigne in se stopi v bunker. Toda v tem bunkerju je bilo vlažno in je zatekala voda, za Mačka in njegove ter za CK so delali veliko boljše.

Ko je prišla ofenziva, so bili iz vojaškega in političnega vodstva prvi v bunkerjih. To je bilo vedno najpomembnejše. Vodstvo se je skilo v bunkerje, usoda vojaških enot pa je bila drugega pomena. Ko so Nemci s Sv. Katarine in s Toškega čela med ofenzivo spomladi 1943 zaprli mejo, Italijani in belogardisti pa so z južne strani zasedli dolomitsko območje in obkolili partizane, ki so varovali najvišje partijsko in politično vodstvo, je CK za svojo varnost žrtvoval cel bataljon. Veliko partizanov je padlo samo zato, da se je partijsko vodstvo lahko pravo-

prepustiti naključju. Več desetih partizanov so žrtvovali z izgovorom, da je obstajala nevarnost, v kateri bi sovražnik lahko našel bunkerje.

Partijsko vodstvo se je na ta način ohranjalo. Tako kot v Dolomitih je bilo že leta 1942 med italijansko ofenzivo v Rogu in prav tako je bilo tudi med nemško ofenzivo jeseni 1943 prav tam. Vodstvo je najprej zavarovalo svoje glave, partizani pa so bili prepuščeni predvsem lastni iznajdljivosti. Nihče iz CK in GŠ ni vodil partizanskih enot. Niti v Dolomitih niti v Rogu niso vedeli, kje so.

Vprašanje je, zakaj so v bližini bunkerjev pustili tako veliko skupino partizanov. Ravnanje, ki je zahtevalo toliko mrtvih, je bilo zlasti za poveljnike v bataljonu nesprejemljivo. Ali je bilo to zavarovanje, da so člani

je se nikomur niti las ni skrivil.

Partizani so bili samo kamuflaža. Bunkerji so bili in vsega je bilo. Ljudi so žrtvovali samo zato, da bi si dvakrat zavarovali svoja življenja. Partizane so postavili za vabo, za katero so Italijani in belogardisti takoj tudi zgrabili. Bunkerjev, v katerih se je skrivalo partijsko vodstvo, niso našli, našli pa so ljudi, civiliste, ki so v partizanih imeli svoje sorodnike in so prav tako iskali zatočišča, kjer bi se skrili. Na desetine ljudi je bilo pobitih samo zato, da so zavarovali partijski in vojaški vrh. Žrtvovali so jih zato, da so od bunkerjev, v katerih je bil CK, odvrgli pozornost Italijanov.

Dolomite sem zapustil pred ofenzivo in tragičnimi dogodki. Srečo sem imel, da sem odšel. Kot inštruktorja CK so me poslali po partijskih nalogah za pomočnika h komisarju druge cone in poverjeniku CK KPS za Notranjsko Francu Popitu – Joklu. Iz Dolomitov je pred mojim odhodom s posebnimi nalogami odšlo tudi več drugih skupin partijskih aktivistov in partizanov v različne predele Slovenije. Ker je pomembno mesto v razmišljanju partijskega vodstva takrat dobila zlasti Primorska, so prav na Primorsko poslali več aktivistov, med njimi sta bila tudi Pokovec in Olga iz zunanjega ljubljanskega okrožja, da so organizirali partizanstvo in pomagali pri mobilizaciji Primorcev v partizane.

Za vse, ki smo delali za partijo, OF in partizane, je bila izguba cele enote v Dolomitih velik udarec. Med partizani se je takrat o tem veliko govorilo. Ko smo za ta nesrečni dogodek zvedeli, je zavladalo veliko razočaranje. Na eni strani toliko žrtev, na drugi pa vodstvo v bunkerjih. Tako so bili zastraženi in skriti, da nihče ni vedel zanje. Niti v odredu niso vedeli, kje so. Za bunkerje so vedeli samo Mačkovi sorodniki in stari partizani, ki so jih gradili. Z bunkerji, njihovo opremo, opremo barak, hrano in podobnimi zadevami se je s svojo ekipo v glavnem ukvarjal Maček. V vodstvu so vedeli, da se pripravlja ofenziva, vendar so se zanašali na dobra skrivališča in nazadnje zaradi tega žrtvovali skoraj sto ljudi.

Albert Svetina

P. S. Odlomek je iz knjige spominov Alberta Svetine. Knjiga bo konec poletja izšla pri založbi Nova Obzorja, ki izdaja revijo Demokracija. V naslednjih številkah bomo objavili še nekaj zanimivih odlomkov.

Ujeti partizani I. bataljona Dolomitskega odreda konec marca 1943

sta bila vedno tudi IO OF in GŠ, je bila zveza z okrožji in Ljubljano pomembnejša od zveze s partizanskimi enotami. Ko je vodstvo iz Roga prišlo v Dolomite, partizanstvo na tem območju še ni bilo kompromitirano. Za varnost članov osrednjih organov je bilo dobro poskrbljeno, kajti tudi za tajno namestitev poleg bunkerjev so še ob pravem času poskrbeli. Tudi zase sem dobil bunker, kjer sem se lahko skril, če bi do česa prišlo in bi postalo nevarno. Ko sem šel po gozdu pod Toškim čelom, so

časno umaknilo in se poskrilo po bunkerjih. Bataljon Dolomitskega odreda bi se napadalcem sicer lahko še izmaknil, toda zaradi partijskega vodstva v neposredni bližini je ostal na svojem mestu. CK je ves bataljon namenoma prepustil napadalcem, da so lahko vodilne strukture ostale nedotaknjene. Pred tem je tudi ves poveljniški sestav zapustil partizansko enoto. Med partizani, ki so varovali partijsko vodstvo in so bili prepuščeni bridki usodi, je bilo veliko ujetih, ranjenih in pobitih. Člani CK, IO OF in GŠ niso želeli ničesar

CK v bunkerjih mirno jedli in pili ter čakali, da bo konec ofenzive? Sprašujem se, zakaj nihče še danes ni pisal kritično o teh stvareh. Zakaj so žrtvovali toliko partizanov?

Glavna naloga bataljona je bila očitno v tem, da je zavaroval bunkerje, da belogardisti in Italijani ne bi stikali po hišah in jih iskali. Mnogi partizanov naj bi napadalce zavedla, da ne bi bili pozorni na bunkerje. Italijani bunkerjev zares niso našli, žrtev pa je bilo zelo veliko. Od CK ni padel niti en član. V zavetju bunker-

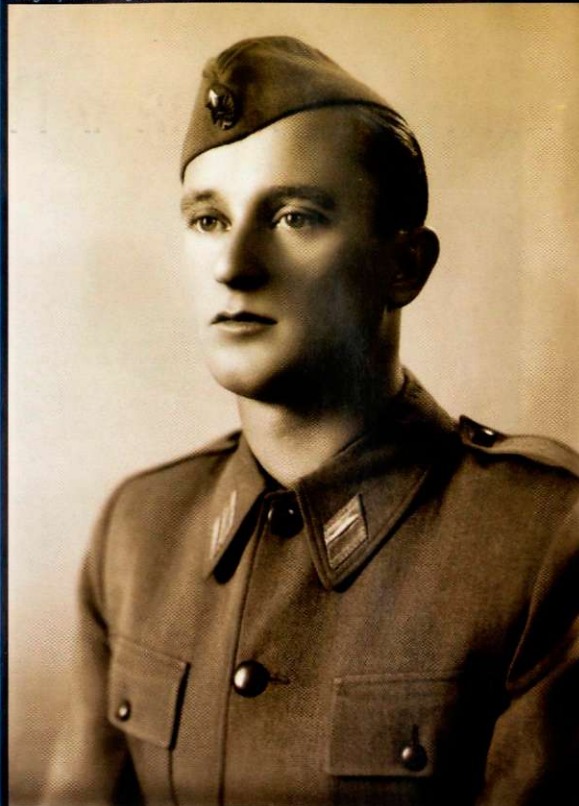
OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA - PRIČEVANJE ALBERTA SVETINE

Albert Svetina-Erno, roj. 1915 v Dolnjih Ležeah pri Divači, je danes po vsem, kar je doživel, izpovedal in ne nazadnje tudi zapisal, predvsem živa priča slovenske polpretekle zgodovine. Je priča dogodkov in časa, ko se je hrepenenje po svobodi in pravičnosti utopilo v poplavi laži, prevar in nasilja.

... Ko sem sredi maja 1945 iz Po-
stojne prišel v Slavijo, me je ta-
koj poklical Maček in mi dejal:
"Ti si tu živel in poznaš Ljublja-
no. Vidiš, ljudje so bos in nagi,
brez stanovanja, brez vsega.
Treba jih je obleči, nahraniti in
jim preskrbeti stanovanja. Poj-
di in nabavi vse!" Nato me je
ostreje pogledal in dodal: "Po-
slušaj, ampak računi, računov
ni. Glej, da jih ne dobim. Ničesar
ne bom podpisal. S tem ti bom
plačal," in prijel za pištolo. To
je bil ukaz, naj začnem z brez-
obzirnim ropanjem
povsod tam, kjer je bi-
lo mogoče kaj vzeti ...

Fotografije iz osebnega arhiva Alberta Svetine

Knjiga bo predvidoma
izšla konec
poletja 2004.

Priloženo naročilnico
skupaj s kopijo
potrdila o plačilu
pošljite na naslov:
Nova Obzorja, d. o. o.,
Komenskega 11,
1000 Ljubljana. Številka
TRR: 24200-9004125033.

Knjigo lahko naročite
tudi na telefonski
številki: 01-434-54-63 ali
na elektronskem naslovu:
obzorja.narocnine@siol.net
ali plačate v tajništvu
založbe na
Komenskega 11 v
Ljubljani.

■ ■ ■ Odraščal je na Primorskem, prežet z antifašizmom in krivicami, ki jih je občutil na sebi in jih s seboj prinesel v predvojno Ljubljano. Od primorskega emigranta, ki je v težkih razmerah prišel do poklica in si našel službo, do aktivista v odporu proti italijanski okupaciji med vojno ni bilo daleč. Od delovanja v odborih OF do partije je bila pot še krajša. Hitro je postal partijski sekretar, nato inštruktor CK KPS, obiskoval partijsko šolo CK KPS in od tod prišel v Ozno, kjer je bil najprej začasno Mačkov namestnik, nato pa kot partijski sekretar njegov pomočnik do prihoda v Ljubljano. Tukaj je prevzel ekonomske naloge oz. ropanje za Ozno in med drugim prevzel "čiščenje" Brezarjevega brezna v Podutiku. Kot načelnik Ozne za Primorsko je nadaljeval oznovsko prakso s podtalno dejavnostjo na meji z zavezniško vojaško cono, nato pa v Ljubljanski Ozni nadzoroval pošto. Po izključitvi iz Ozne se je vpisal na srednjo tehniško šolo, nato pa je po "čudnih naključjih" postal poverjenik v ljubljanskem mestnem ljudskem odboru. Po preiskavi stanovanja je konec februarja 1949 pobegnil na Madžarsko, kjer je najprej deloval v politični emigraciji, nato pa so ga Madžari, ker mu kot nekdanjemu pripadniku Ozne niso več zaupali, obsodili in zaprli.

Albert Svetina je po letu 1990 ena redkih prič, ki je spregovorila. Tisto, česar se njegovi nekdanji sodelavci ne spominjajo več, mu je še vedno živo pred očmi. Zdaj priča tudi za tiste in o tistih, ki so bili zraven, pa molčijo in se nočejo, ne smejo ali ne morejo spominjati. Prav tako priča za tiste, ki jih takrat še ni bilo in tega krutega časa niso doživeli in ne vedo ali pa nočejo vedeti ali verjeti. Za odkrito besedo, ki jo je najprej zastavil ob odkrivanju resnice o Brezarjevem breznu, so mu nenadoma zastali vsi postopki v zvezi z urejanjem njegovega statusa v novi, svobodni Sloveniji. Kratenje njegovih pravic zato posredno govori o naravi sistema in oblasti v sedanji Sloveniji. Obremenjenost s polpreteklo zgodovino in strah pred resnico o polpreteklosti sta zelo močna. Svetina torej ne govori samo o preteklosti, ampak tudi o sedanjosti.

Naročilnica

Po posebni prednaročniški ceni 5.100 SIT nepreklicno naročam knjigo

OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA - PRIČEVANJE ALBERTA SVETINE

ime in priimek: _____

datum: _____

ulica: _____

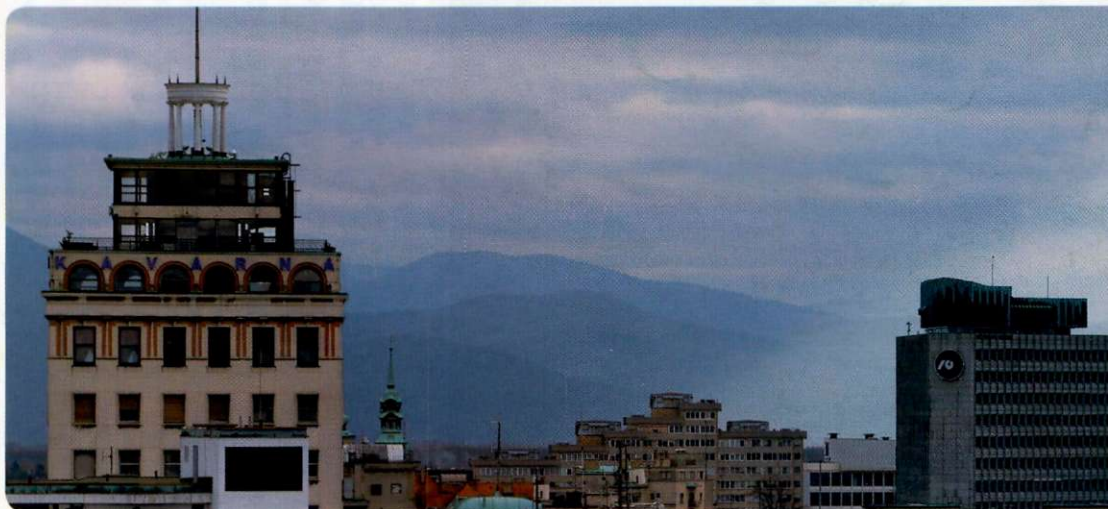
kraj, poštna št.: _____

podpis naročnika: _____

Knjiga bo predvidoma izšla konec poletja 2004. • V ceni je všteti DDV, ni pa všteta poštnina.

Nekaj odlomkov iz spominov Alberta Svetine, ki bodo kmalu izšli pri založbi Nova obzorja, v nadaljevanjih objavljamo tudi na straneh Demokracije.

Kako hitro je življenje?

Med prvimi operaterji na svetu in kot edini slovenski smo uvedli UMTS (univerzalni Mobilni telekomunikacijski sistem), tretjo generacijo mobilnih telekomunikacij.

Zaradi izpopolnjenega prenosa podatkov (do 384 kb/s) zagotavlja UMTS uporabo vsebinsko bogatih avdio in video storitev ter pošiljanje in sprejemanje multimedijskih vsebin nekajkrat hitreje kot sistem GSM. S tem omogočamo bolj kakovostno uporabo že znanih in razvoj novih storitev. **Mobilnik je tako postal prenosni multimedijski pripomoček**, ki združuje lastnosti telefona, fotoaparata, kamere, interneta, televizije in radia.

Začenjamo novo štetje na področju slovenskih mobilnih telekomunikacij.

Agencija 41, design: LUVIS Studio, foto: T. Gregorič, J. Pukšič
Mobitel d.d., 1537 Ljubljana

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

